

2004

2004

Handwritten signature in red ink, possibly reading "R. H."

Printed in Turkey

5000

2-84⁵⁶/1191 1109-ԱԿ

ՅՈՎԱՍԷՓԻՆ

ՊԵՏՄՈՒԹԻՒՆԵՐ,



3258-57 1191

Տղայոց ու պատանիներուն համար
շինված :



Ի .ՕՄԻԻՈՒՆԻԸ

Ի Տղայանի կոնվենտոս կոնֆէրէ :

1847 :

ՅԵՆԿ

- ԳՎ. Ը : Տղայոց ու պարանիներուն հա-
մար ծանօթանալիս : 1 :
- ԳՎ. Բ : Յովեղիէն ազգամեանաւիւնը :
Յովեղիէն Սելուգեպէն ելլալը : Եւ այլն : 7 :
- ԳՎ. Գ : Յովեղիէն Սմաթրիէ հասնելը :
Քեթրոնիէն սարապոլոսիւնը : Եւ այլն : 16 :
- ԳՎ. Գ : Յովեղիէն երազը : Եղեայրնի-
րուն Սեւեհի երկալը : Եւ այլն : 24 :
- ԳՎ. Ե : Յովեղիէն իր Եղեայրնիւնն ի-
րենալը : Եւ այլն : 31 :
- ԳՎ. Զ : Յովեղիէն կենացը համար Ոս-
թենիէն աղալանսը : Եւ այլն : 40 :
- ԳՎ. Է : Ոսթենիէն արարտաւիւնը՝ Յովե-
ղի ծանօթած գրեալուն համար : Եւ այլն : 48 :
- ԳՎ. Ը : Յովեղիէն ծանօթելը : Եւ այլն : 55 :
- ԳՎ. Թ : Յովեղիէն ձերտութեան ը ըստ
Պերտիլիսիէն րանը ձրայ : Եւ այլն : 62 :
- ԳՎ. Ժ : Լսարանայ ձրիլը : Եւ այլն : 73 :
- ԳՎ. ԺԸ : Սարապոլոսիէն երազը ու ո-
նոր իկնաւիւնը : Եւ այլն : 80 :
- ԳՎ. ԺԲ : Փարաանիէն երազները : Եւ այ-
լն : 86 :
- ԳՎ. ԺԳ : Յովեղիէն՝ Փարաանիէն երազ
ները թիկնելը : Եւ այլն : 94 :
- ԳՎ. ԺԴ : Լսարանայ նախնանաւիւն-
նը : Եւ այլն : 101 :

ԳՎ. ԺԵ : Եզեկարայիներուն Յովեղի
 էրենց Փրկիչին պէս պարտուելը : և այլն : 110 :

ԳՎ. ԺԶ : Յովեղիին Եղեայրներուն՝ էր
 սաղնի երկը պարտուելին : և այլն : 118 :

ԳՎ. ԺԷ : Յովեղիին Եղեայրներուն ի-
 րենց յանցանքը Տեղիցի : և այլն : 126 :

ԳՎ. ԺԸ : Յովեղիին Եղեայրներուն Տեղին
 էր պատիւ անանին Տեղին Ելելը : և այլն : 134 :

ԳՎ. ԺԹ : Իննիստինը Երկուսը Համար
 Յակոբին Համարելին պատը : և այլն : 142 :

ԳՎ. Ի : Սիմեոնին Բանտին դուրս Բերվե-
 լը : և այլն : 151 :

ԳՎ. ԻԲ : Յովեղիին Եղեայրներուն իրին
 ճամբոյ Բանտնին : և այլն : 159 :

ԳՎ. ԻԳ : Յովեղի պատուին էր Եղեայրնե-
 րը Երկուսուելին Տեղ : և այլն : 165 :

ԳՎ. ԻԴ : Յովեղի ինքն ինքն էր Եղեայր-
 ներուն ճանչումնելը : և այլն : 174 :

ԳՎ. ԻԵ : Փարտանին սա անոր ընթանի-
 ղին սարսուղիցի : և այլն : 184 :

ԳՎ. ԻԶ : Յակոբին պղտը Քանան Հաս-
 նելնին : և այլն : 190 :

ԳՎ. ԻԷ : Յովեղի էր Հայրը Գեաեղի Տեղ
 Բարեելը : և այլն : 198 :

ԳՎ. ԻԸ : Յակոբին սա էր ընթանիչին
 Գեաեղի Տեղ Բանտնելը և այլն : 210 :



- ԳԼ ԻԲ : Ազիպարացիներուն իրենց ար-
 ջանները կերտուի հասար : և այլն : 217 :
- ԳԼ ԻԹ : Յովոթ իր կեանքին շնորհա-
 նին հարկեալը : և այլն : 224 :
- ԳԼ Լ : Յովեղիան իր հօրը երկուսը՝ Ռու-
 նելը շահանալը : և այլն : 228 :
- ԳԼ ԼԵ : Յովոթ իր օրհնութիւնն Յով-
 եղիան արդար շնորհ լինցուանելը : և այլն : 238 :
- ԳԼ ԼԸ : Յովեղիան արարտութիւնն իր
 հօրը Ռունելընն շնորհ : և այլն : 247 :
- ԳԼ ԼԿ : Յովեղիան կըստարներուն նե-
 րս ինքրելնին : և այլն : 254 :
- ԳԼ ԼԿ : Յովեղիան հահասան հարկեալը :
 և այլն : 263 :
- ԳԼ ԼԵ : Յովեղիան շնորհ : Լարոնայ
 շնորհ անկեցած իր զօրութեամբ հասարարը : և այ-
 լնն : 272 :
- ԳԼ ԼԶ : Յովեղիան իր հօրը ցոցրած
 սեր ոհնազանդութիւնն : և այլն : 281 :
- ԳԼ ԼԷ : Յովեղիան Հասարարտութիւնն
 իր պարտան խարտելընն Ռիզ : և այլն : 291 :
- ԳԼ ԼԸ : Յովեղիան վարձութիւնն արեւ
 արեւընն արտութիւնն : և այլն : 298 :
- ԳԼ ԼԹ : Յովեղիան խոնարհութիւնն :
 և այլն : 306 :
- ԳԼ ԼՊ : Յովեղիան ընդհանուր բարե-
 սեր բնասարտութիւնն իր անկեալը : և այ-
 լնն : 315 :

ՅՈՎԱՆՓԻՆ

ՊԸՏՄՈՒԹՒՒՆԸ

ՏՆՆՅՈՅ Ե՛՛ ՎՊՊՈՆԻՆԵՐՈՆԻՆ ՀՄՄԱՐ ԳՐԸՁԺ :

ԳՒԼՈՒԹՈՒՆ :

Աստուածաշունչին մէջի առաւել օգտակար ու պիտանի պատմութիւններուն մէկն ալ Հոյսէփինն է, որն որ պարտին տղաքները միշտ փափաքանօք կարդալ : Հիմայ ես ալ անանկ կերպով մը պիտի սկսիմ աս պատմութիւնը ընել անոնց, որ անոնք օգուտ քաղեն անկէց :

Դուք շատ զիրքեր կը կարդաք՝ իմ իմ սիրելի տղաքներս, միայն ձեր զբօսանացը համար, ու ան զիրքերը առաւել կը սիրէք կարդալ՝ որոնք որ

պատմութիւն են : Սակայն անոնցմէ
'ի զատ կըթութեան գիրքէր ալ
պէտք է որ կարգաք . ինչու որ , պար-
տիք գիտնալ՝ թէ ո՞ր բանը օգտակար
է , ու ի՞նչ բան սարտիք սորվիլ , որ
երբոր մեծնալու ըլլաք՝ աշխարհիս
մէջ աղէկութիւն ընէք , ու արքայու-
թեան մէջը յաւիտեան սուրբ ու եր-
ջանիկ ըլլաք :

Նրբեմն դուք կրխաղաք ու շատ կու-
րախանաք , ու ես ալ կուզեմ ատ
բանը . ինչու որ ձեզի օգուտ կընէ
ան , ու նաև ուրախ ու երջանիկ .
վերջապէս անանկ օգտակար վարժու-
թիւն մըն է՝ որ պատճառ կըլլայ ձեզ
քաջ ու աշխոյժ ընելու :

Սակայն ամէն ատեն խաղի պարա-
սիլ չըլլար , ուրիշ գործեր ալ պար-
տիք ընել . պատրաստը վեցէք աղէկ
բաներ ալ սորվիլ , որ մեծցած ժա-
մանակնիս օգտակար մարդեր ու կը-
նիկներ ըլլաք :

Ա՛ն տղաքները ու աղջիկները որ

ամէն ժամանակ կրխաղան ինքըզինքնին զուարճացունելու համար՝ և ուրիշ բան չեն ըներ, երբոր մեծնալու ըլլան՝ ամէն տեսակ գործը կատեն, ծոյլ ու անօգուտ մարդիկ կըլլան. ո՛չ իրենց օգուտ կրնան ընել, ու ո՛չ ուրիշին :

Ասանկ ալ թէ որ միայն պատմութիւններ կարդալու ըլլաք ձեր զուարճութեանը համար, ետքը ան տեսակ գիրքերը աւաւել պիտի սիրէք կարդալու, ու մէկալ բոլոր օգտակարները պիտի ատէք ծանր գործքի մը պէս :

Ա երջը ան օգտակար գիրքերը կարդալը շատ դժուարութիւն պիտի ըլլայ ձեզի, ինչպէս ան տղան՝ որ բոլոր ժամանակը կրխաղայ, ու գործին ատենը դժկամակութիւն ցոյց կուտայ : Միտքերնիդ պիտի տկարանայ, ու անկէ ետեւ հազիւ կարող պիտի ըլլաք շահաւոր բանի մը վրայ խորհել. ու ամէնէն գէշը որ պիտի ըլլայ՝ աս է, որ

Աստուածաշունչը՝ որ ամէն գիրքերուն
 ընտիրն է, անշուշտ անօգուտ գիրքի մը
 պէս պիտի երևայ ձեզի: Աս չեմ ու
 զէր ըսել՝ թէ դուք ամեւի՛ն մի կար
 դաք զուարճացուցիչ պատմութիւն
 ներ, ու թէ անոնք անօգուտ են. հա
 պա կուզեմ ըսել՝ թէ պարտիք առա
 վել խրատական գիրքեր ալ կար
 դալ, որոնք որ պատճառ կըլլան
 ձեզի խելացի ընելու, ու անոնցմէ օ
 գուտ քաղելու: Մանաւանդ ան տե
 սակ գիրքերը շատ պիտի բաղձաք
 կարդալու, որոնք որ առաջնորդ կըլ
 լան ձեզի ձեր հոգիին վրայ աղէկ խոր
 հել տալու, ու թէ ի՛նչ պարտիք ը
 նել փրկըվելու համար:

Արեւի է որ հիմայ սիրելի տղաքներս
 պիտի ըսեն՝ թէ ի՛նչ երկան սկզբնա
 ւորութիւն մը եղաւ աս, ու շատ շու
 տով ուզեն որ Հովսէփին պատմու
 թիւնը սկսեմ: Աս անհամբերութիւնը
 կըցուցունէ՛ որ դուք մինչև հիմայ մի
 այն զուարճացուցիչ գիրքեր կարդա

ցեր էք . անանկ որ չէք ուզեր չորս
կամ հինգ բողեի շափ պիտանի ու օղ-
տակար գիրքեր կարդալ :

Եթէ աս ստոյգ է նէ , շուտով ջա-
նայէք ան տեսակ գիրքերը կարդալ՝
որոնք որ պատճառ կըլլան մտիկ ընել
տալու , ու խորունկ և ծանր մտմտայը-
նելու :

Թէ որ ձեզմէ մէկը չուզէր ասանկ
ընել , կարելի է շատ աղէկ պիտի
ըլլայ որ աս գիրքը գոցէ ու ամենեին
ձեռքը չառնէ :

Յովսէփին պատմութեանը մէջ
շատ օգտակար ու պիտանի բաներ
կան , որոնք մէկ զուարճալի կերպով
մը պիտի աշխատիմ ձեզի զուրցելու :

Երբեմն ասկէ՛ի զատ ուրիշ բանի
վրայ ալ պիտի զուրցեմ . այսինքն՝ ձեր
յայտնի մեղաւոր ըլլալուն՝ ու ձեր
յանցանքին ու վտանգներուն վրայօք ,
ու ձեր ասպաշխարութեան կարօտ ըլ-
լալուն վրայօք , ու Յիսուսի Վրիտո-
սի վրայ հաւատք ունենալու և ձեր

սիրտերը Հողայն սրբոյ շնորհքովը
փոխվելուն վրայօք, և ուրիշ ասոնց
նման բաներու վրայօք, որ շատ հար-
կաւոր է ձեզի գիտնալ, հաւատալ,
ու խմանալ :

Եթէ գիտնայի նէ՛ իմ սիրելի տղաք-
ներս, որ բոլորդ ալ կուզէք աս տե-
սակ բաներուն մտադրութեամբ ա-
կանջ դնել՝ քանի որ Հովսէփին
պատմութիւնը կարդալու ըլլաք, ո՞ր-
չափ ուրախութեամբ պիտի նստէի ու
ջանայի օր ըստ օրէ անիկա դրելու :
Միջոց ըրէք որ ամէնքդ ալ ասանկ
ները ուզէք կարդալու, ու նաև ես ալ
պիտի աղօթք ընեմ ձեզի համար :

Մտուած ինձի իր կարողութիւնը
տայ՝ որ աս գիրքը գրեմ, ու նաև ձեզի
ալ իր զօրութիւնը տայ՝ որ դուք ալ
կարող ըլլաք անիկա կարդալու, ու
իր Հողայն սրբոյ զօրութեամբը
ձեր հոգիներուն օգուտ ընէ :

ԳԼՈՒԽ Բ :

Յովնէփին ազգաբանաբէննը : Յովնէփին
 Սըլաֆեթէն էլալը : Սասեղնն Տեանէլը :
 Բենեթիսնն Յնոնպը : Տղաները ինչպէս
 պարտն իրենց Յնոպըը հետ լալիլը :

Յովսէփ Յակոբին որդին էր , Իսա-
 հակ Յովսէփին հօրը հայրն էր , ու
 Մ.բրահամ ալ Իսահակին հայրն էր :
 Քիչ շնորհք չէր Յովսէփին որ ասանկ
 նախնիք ունէր , ինչու որ՝ անոնք Մատ-
 ուածապաշտ մարդիկ էին , ու բոլոր
 իրենց ընտանեացը մէջ անանկ սովո-
 բութիւն եղած էր , թէ ինչ պետք են
 ընել որ Մատուծոյ հետ բարեկամու-
 թիւն ստանան ու անկէ օրհնելին :
 Յովսէփ Միջագետին մէջը ծնած էր
 իրեք հազար հինգ հարիւր տարիէն ա-
 ռաջ . իր հայրը ան երկրին մէջը
 տասնըչորս տարիի չափ նստած էր՝
 Վաբան անունով մէկ հարուստ երկրա-
 գործի մը հետ , ու Յակոբ օգնութիւն

կրնէր անոր՝ արջառներուն ոչխարնե-
րուն ու այծերուն վրայ պահպանու-
թիւն ընելով :

Վարանը Յակոբին մօրեղբայրն
էր՝ Յակոբին մօրը Ռեբեկային եղ-
բայրը ըլլալով . Վարան մէկ պողա-
տու երկիրի մը մէջ կրքնակէր , եր-
կու գեղեցիկ գետերու՝ այսինքն՝ Տիգ-
րիս ու Վփրատ գետերուն մէջը . շատ
երկիրներու ու այծերու ու ոչխարնե-
րու տէր էր , ու շատ ալ ծառաներ
ունէր , որոնք որ իրեն համար կաշխա-
տէին :

Յակոբ Վարանին երկու աղջիկանը՝
այսինքն Վիային ու Ռաբէլին հետ
կարգը ված էր , որոնց ետկինը Յովսէ-
փին մայրն էր . ասոնցմէ՝ ի զատ՝ Յա-
կոբ երկու կնիկ ալ ունէր Վալլայ ու
Օէլփայ անունով : Ետուած ան ժա-
մանակը մարդկանց թոյլտուութիւն
ըրած էր որ մէկ կնիկէն էվել ունե-
նան . թէպէտ ասանկ հրաման տալուն
ալ պատճառը կար , բայց հիմայ ար-
գելեալ է , ու մեծ մեղք է ան :

Յակոբ մէկ մեծ ընտանիք մը եղած էր Վաքանին հետ ընակած ատենը . կարծեմ թէ աղէկ է որ դուք անոր տղոցը անունները սորվիք , ինչու որ անոնք ետեէ ետե տղոց հայրեր եղան . ու անոնց տղաքն ալ ուրիշ տղաքներ ունեցան . ու ասանկ բոլորը մէկ տեղ մէկ մեծ ժողովուրդ մը եղան , ու Վարայէլացիք կանչովեցան . ու վերջը Վանանու երկրին մէջը մէկ զօրաւոր աղջ մը եղան :

Ասոնց Վարայէլացի կանչովեւան պատճառը աս է՝ որ անոնք Յակոբէն ծնած էին , որուն անունը Վարայէլ էր . ու անոր տասներկու տղաքներն ալ տասներկու նահապետներ ըսվեցան : Յակոբին տղոցը անունները իրենց հասակներուն կարգովը ասոնք են : Ռուբէն , Շմաւօն , Գլի , Հուդայ , Գան , Եփթաղիմ , Գադ , Լսեր , Իսաքար , Զաբուղօն , (Գինա աղջիկ մը ,) Յովսէփ , ու Բենիամին :

Ռաբէլ Հովսէփին ու Բենիամինին

մայրն էր . անոնք բոլորը Միջագետին
մէջն էին ծներ , բայց 'ի Ռենիամի-
նէն , որուն վրայօք մասնաւորաբար
քիչ մը բան պիտի խօսիմ :

Երբոր Յովսէփ վեց տարուի չափ
էր՝ ու Սուբէն ամէնէն մեծ տղան՝
տասնըվինը տարուի չափ , իրենց հայ-
րը խորհեցաւ որ Միջագետէն ելէ ու
իր ընտանիքովը կրկին Վանան երթայ՝
իր հայրենիքը , ուր որ իր ծերունի հայ-
րը Վասակ տակաւին ողջ էր : Վա-
նան մէկ պտղաբեր ու զուարճալի եր-
կիր մըն էր : Յակոբ խորհեցաւ որ
իրեն ու իր ընտանիքին շատ աղէկ պի-
տի ըլլար , թէ որ եղած տեղեր-
նուն ելան , ու Վանան երթան : Վս-
կից 'ի զատ՝ Վստուած Յակոբին ըսեր
էր իր երագին մէջը , որ ասանկ ընէ .
ու ինքն ալ գիտէր որ Վստուծոյ հը-
նազանդելով՝ ինքը իր կնիկները ու
տղաքը իրենց պարտքերնին կատարած
պիտի ըլլային , ու Վմենակարողին
պաշտպանութեանը տակը պիտի ըլ-
լային :

Միջագետէն մինչև Վանան շատ երկար ու դժուար ճանապարհ մըն էր . շատ քաջասրտութիւն ու ջանք կուզէր , ինչու որ ; Յակոբ Տիմայ շատ հարուստ մարդ մը ըլլալով՝ շատ տեսակ կարասիքներ , ուղտերու՝ էշերու՝ անթիւ արջառներու՝ ոչխարներու՝ ու այծերու հօտեր ունէր :

Ասոնք բոլորը՝ այսինքն իր կնիկները , տղաքները , ծառաները ու արշախինները Միջագետէն հանել ու Վանան տանելը արդարև շատ դժուար էր . բայց Աստուած անանկ հրամանքներ էր . ու թէ որ դուք ալ անոր պատուիրանքներուն հնազանդելու ըլլաք՝ յիշեցէ՛ք իմ սիրելի տղաքներս , որ որչափ մեծ վտանգներու ու նեղութիւններու մէջ ալ ըլլաք , անոնցմէ մէկն ալ ձեր մտայր հաստատութիւնը չի կրնար տկարացունել , կամ ձեզ վախցունել :

Արդեօք նոյն պիտի վախնայ՝ երբոր ինքը իր պարտականութեան ճամբուն

մէջն է, ու երբոր ամենակարող Մտ-
ուած իր առջևէն կերթայ, ու իր
ճանապարհը կուղղէ. չի պիտի աշխա-
տիմ հիմայ հակորին ճամբայ ելլալուն
վրայօքը բան մը խօսիլ, ու ոչ անոնց
Վանան հասնելէն առաջ ճամբուն
մէջը պատահածներուն վրայօք. ին-
չու որ՝ անոնց բոլորը Մտուածաշուն-
չին մէջը կրնաք կարդալ :

Բայց մէկ բան մը կայ հոլսէփին
վրայօքը՝ որ առանց անիկա պատմելու
չեմ կրնար անցնիլ. ինչու որ թէպէտ
ինքը պատանի մըն էր, սակայն իր սիր-
տը խորին տրամութեամբ լեցված էր :
Վանգի Սիջազետը ձգելէն ու ճամբայ
ելլալէն հինգ տարի ետե, քիչ մը
ժամանակ մէկ տեղ մը մնալով՝ ու քիչ
մը ժամանակ ուրիշ տեղ մը, ասան-
կով Վփրասին սկսեցին մօտենալ. ու
Վանանու մէջ ան ժամանակը Արքիւ
խակոյն հիվընդցաւ, ու մեռաւ. որ գրե-
թէ իր մեռնելէն քիչ ժամանակ ա-
ռաջ թենիամին ծնած էր :

Աս ժամանակը Յովսէփ տասներմէկ տարուի չափ էր . Սաքէլ Ափրատ երթալու ճամբուն մէջը թաղվեցաւ , որ ետքը Մեթղէնէ մ կողմեցաւ . ու ա՛նոր էրիկը գերեզմանին վրայ մէկ քարէ յիշատակարան մը շինեց :

Հիմայ Յովսէփին կատարեալ ժամանակն էր , որ իր մօրը կորստեանը վրայօք շատ տրտմութիւն կիմանար . ու անշուշտ քանի որ ինքը ասանկ դառն նեղութեան մէջ էր՝ իր մօրը համար սուգի մէջ մտած կուլար . ու բոլոր անոր բրած մայրական խնամքները կըյիշէր , ու կըտրտմէր թէ ինչպէս պիտի ըլլայ որ մէյմալ իր մօրը երեսը չի պիտի տեսնայ , ու անոր մարդասիրութեան ձայնը չի պիտի լսէ :

Յովսէփ իր պզտիկ եղբայրը Մեհիամին շատ կըսիրէր՝ որ ասանկ մէկ տրտմալի վիճակի մը մէջ ծնած էր . ու անոր վրայ ունեցած սէրը ետքը պիտի տեսնաք :

Իմ սիրելի տղաքներս , մէկ քարի

ու որդեսէր մօր մը յալ զը զիտէ՞ք
մի . մէկ տղի մը ասանկ մայր ունենա-
լը հազար հազարոց ոսկիէն ու արծա-
թէն էվելի կամէ :

Մէկ Մտուածապաշտ մօր մը յար-
զը զիտէ՞ք մի , որ իր տղին համար՝ իր
տղին հետը աղօթք կընէ , ու կը ջանայ
որ անոր հոգին երկինքը առաջնորդէ .
առաւել աղէկ է մէկ տղի մը ասանկ
մայր մը ունենալը , քան թէ բոլոր
աշխարհը ու անոր մէջնենէրը :

Մասնկ մայր մը ունի՞ք մի . թէ որ
ունիք նէ՞ սիրեցէ՞ք անիկա , հնազանդ
եղիք անոր , ձեզի տուած խրատներուն
միտք զրէք , յիշեցէք բոլոր անոր
տուած բարի կրթութիւնները , ջա-
նացէ՞ք որչափ որ կրնաք նէ երջանիկ
ընել անիկա :

Մասնկ մէկ մայր մը ունէի՞ք մի .
թէ որ ունէիք նէ՞ յիշեցէ՞ք անիկա
խանդակաթ սիրով . բոլոր անոր ձե-
զի համար ըրած բաներուն յիշատակը
ձեր սրտին մէջը պահեցէք . ու

բոլոր անոր աղօթքները՝ խրատները՝
 զգուշութիւնները ու յանդիմանու-
 թիւնները միտքերնիդ բերէ ք : Ենտոր
 պէտք է ձեզի վարվիլ ասանկ մէկ մօր
 մը հետ թէ որ ողջ է նէ , կամ անոր
 յիշատակը ընել թէ որ մեռած է նէ .
 կրնայ մի ըլլալ , որ մէկ անհնազանդ ,
 ապերախտ , ու չար տղայ մը՝ աս է-
 րեաները կարթայ , ու կայնի մէկ բոսէ-
 մը հովսէփին հետը Ասաքէլին զե-
 րեզմանին վրայ՝ ու չի մտմտայ , ու
 սուղ չընէ իր սրտին չարութեանը վը-
 րայ , որն որ կրնայ պատճառ ըլլար մէկ
 տղի կամ աղջիկան մը սիրելի ու Եստ-
 ուածապաշտ մօրը աղօթքները ու ա-
 զաչանքները ու արցունքները մուցը-
 նել տալու :

Թէ որ ան մայրը ողջ է նէ՝ ինչպէս
 տրամութեամբ կը լռտայընէ իր մօրը
 հողին , երբոր աս տեսակը վարք ունե-
 նայ . թէ որ մեռած է նէ՝ ինչպէս կը բ-
 նայ համբերել որ երբ անոր դէմքը ,
 սիրոյ ձայնը , քաղցրութիւնը ու

դժուժիւնը միտքը բերելու ըլլայ ,
 չէր թայ ու չի լայ Մատուծոյ առջին ,
 ու չապաշխարէ :

ԳՆՈՒԽՈՒՅՑ :

Յօդակն Սոմբրե հասնելը , Քեթրօնին
 « Գրագրո-լի-նը : Յովնէֆին Վարդ : Յովն-
 Բին ո-նէցած » երբ Յովնէֆին Վարդ : Աղբայր-
 ներո-ն նախանյո-լի-նը : Սեղբը լի ու չա-
 պաշխարէ շո-րով ինչո-րո-յ :

Յակոբ ասկէ քիչ ժամանակ ետե
 Սամբրէ հասաւ , ու իր ծեր հայ-
 րը խաճակ դեռ ողջ գտաւ հոն , թէ-
 պէտ ինքը հարիւր վաթսուն տարուէն
 էվէլ էր . շատ երջանիկ եղան մէկ
 զմէկ ողջ գտնալնուն : Աս կը համար-
 ձակիմ ըսել , թէ Յովսէփ շատ ուրա-
 խացաւ իր հօրը հայրը տեսնալու , ո-
 րուն համար շատ բան լաճ էր . ու
 նաև նոյն գուարձալի տեղը՝ որուն մէ-
 ջը ինքը կը բնակէր : Աս տեղս Արու-

25-8-52
 9258
 1611
 սաղէմէն քսանը եօթը մղոնի չափ էր
 ղէպի հարաւ , ու ետքը Վերբրոն ըս-
 վեցաւ . անոր մօտ մէկ քարանձաւ մը
 կար՝ որն որ Վերահամ աս բանին հա-
 մար ծախու առեր էր որ ինքը ու իր
 կնիկը Սարրա անոր մէջը թաղվին ,
 ինչպէս որ թաղվեցան . ու խասակ
 ալ երբոր հարիւր ութսուն տարու էր ,
 ու մեռաւ , նոյն քարանձաւին մէջը իր
 հօրը ու մօրը քով թաղեցին :

Ղանապարհորդները՝ որոնք քիչ
 ժամանակ առաջ գացին Պաղեստինու
 ան կողմերը պըտըտեցան , կըսեն թէ՛
 Վերբրոն լեռան մը տակ շինված է ար-
 գասաւոր ձորի մը մէջ , ու իր չորս
 կողմի բլուրներն ալ կաղնիի ծառե-
 րով՝ մաթուղենիով՝ եղևիններով ու
 զանազան գեղեցիկ ծառերով ծած-
 կըված են :

Աս քաղաքը ունի մէկ զօրաւոր
 բերդ մը , շատ հանդերձանք , շատ
 խանութներ ու գեղեցկաշէն տու-
 ներ , ու չորս հարիւր տնկորի չափ Վ-

և ապ բնակիչներ՝ բաց ՚ի հարիւր Հը-
 րէի տուներէն : Բնշուշտ ասիկա Վաս-
 հակին ու Յակոբին ժամանակը շատ
 ծաղկեալ ու արդիւնաւոր երկիր մըն
 է եղեր . որ եթէ անանկ չըլլար՝ անոնք
 չի պիտի նստէին հոն իրենց ունեցած
 մեծ ընտանիքովը , անթիւ ոչխարներով-
 վը ու այծերովը : Յակոբին գլխաւոր
 դործը արջառ , ոչխար , այծ , ու ա-
 սոր պէս բաներ պահել էր . իր տը-
 դաքն ալ իրեն օգնութիւն կրնէին . ու
 աւաջին բանը՝ որ մենք Վստուածա-
 շունչին մէջը կրկարդանք Յովսէփին
 ինչ դործի մէջ ըլլալուն վրայօք , գի-
 տենք որ Վալլային ու Գելփային տը-
 դոցը հետ ոչխար կարածէր :

Բն ժամանակը Յովսէփ տասնը եօ-
 թը տարու էր , ու իր հայրը միւս տը-
 դաքներէն էփէլ Յովսէփը կըսիրէր .
 ինչու որ Յակոբ երբոր իննսուն տա-
 րեկան էր՝ ան ժամանակը Յովսէփը
 ստացաւ : Կարելի է թէ Յովսէփ կըր-
 թեալ տղայ մը ըլլալով ու իմաստու-

Թեան աստիճաններ ցուցունելով , որ իր հասակին նայելով շատ մեծ բան էին , անոր համար իր հայրը անիկա շատ կըսիրէր :

Իր եղբայրները՝ բայ 'ի Վենիամիւնէն որ ան ատենը սղախիկ տղայ մըն էր , կերևայ թէ Յովսէփին ջափ կըթեալ չէին . Բայլային ու Օէլփային աղաքները որոնց հետ Յովսէփ ոչխար կարածէր , անգամ մը գէշ բան մը ըսին , ու Յովսէփ անիկա իր պարտքը սեպելով զնաց իր հօրը զըուցեց :

Յովսէփ ասանկ մէկ տղայ մը ըլլալուն զարմանալու չէ , որ Յակոբ անիկա միւս տղաքներէն էվէլ կըսեսէր . ու կարելի է որ Յակոբ իր տղոցը առջին Յովսէփին վրայօք բան կըխօսէր՝ որ անիկա անոնց մէկ օրինակ մը ընէ , որ ամէնքն ալ անոր վարքին հետեւին : Յովսէփ նաև գեղեցիկ ու սլատուական հանդերձներ կըհագնէր զանազան գոյներով , որ իր հայրը տու-

եր էր իրեն՝ իբրև մէկ յատուկ նշանը
 իր սիրոյն , կամ անիկա միւս եղբայր-
 ներէն որոշելու համար , և կամ նաև
 անիկա իրենցմէ ; առաւել պատուաւոր
 ըլլայը ցուցունելու համար . ինչու որ
 Վստուածաշունչին մէջը ասկէ ետև
 չենք տեսնար : Յովսէփին ոչխար արա-
 ծելը . ու կրկարծ ըլի թէ տունը հօրը
 քով կրնատեր , ու իր հօրը օգնութիւն
 կրնէք անոր ընտանեացը և ուրիշ գոր-
 ծերուն մէջ հոգ տանելով : Վորը աս
 բաները : Յովսէփին եղբայրներուն շատ
 ատելութիւն ու նախանձութիւն պատ-
 ճառեցին . ու անոր պատահած ժամա-
 նակնին խաղաղութեամբ չէին կրնար
 խօսիլ անոր հետ . ու շատ անգամ ալ
 երբոր քովէն կանցնէին ամենեւին բա-
 րև չէին տար անոր . երբեմն ալ դառն
 ու դէշ խօսքեր կըզրուցէին անոր դէմ ,
 ու կարելի է ալ թէ՛ երբոր մինակ
 ինքիրեննին ըլլային , իրենց ծեր հօրը
 համար ալ նախատական խօսքեր կը-
 զրուցէին , ու իրենց եղբօրը համար

ալ տրտունջ կընէին որ անոր այնքան սէր տուած էր . ու նաև Յովսէփին համար ամբաստանութիւն կընէին որ իրենց գործին մէջը կըմտնար ու բարածներնին կամ ըսածներնին Յակոբին կըզրուցէր :

Հիմայ՝ սիրելի տղաքներս , արդեօք դուք ալ ձեր եղբայրներուն կամ քուրերուն կամ դպրատան ընկերներուն կընախանձի՞ք մի՞ անոնց վարքը ձերինէն աղէկ ըլլալուն համար , ու անոնց ծնողքները կամ վարժապետները անոնց վրայ ձեզմէ առաւել սէր ունենալուն համար , կամ թէ անոնց՝ այս ինչ բան մը շնորհելուն համար՝ որ դուք չէք ունեցած . թէ որ նախանձիք նէ , դիտէ՞ք թէ նախանձութիւնը ինչ բան է . ու նաև պարտիք գիտնալ՝ թէ ուրիշին վրայ նախանձութիւն ընելը ինչ գէշ ու մեղք բան է . թէ որ անոնք բարի ու երջանիկ են՝ ու կըսիրվին և կըսպասովին , ու անանկ պարգևներ կունենան՝ որոնցմէ դուք չունիք , պէտքը չէ՞ մի օր ու

րախանաք նախանձելու տեղը . ու ա-
 նոնց տրված պարզեցները ետ առնը-
 վել ուղեւուն տեղը՝ աղէկ չըլա՞ր մի՞
 որ դուք աշխատիք անոնցմէ օրինակ
 առնել , ու անոնց նմանիլ , ու անոնց
 երջանկութեանը մասնակից ըլլալ .
 ինչու որ ծնողքները ու վարժապետները
 բաւական պատիւ՝ սէր՝ և ուրիշ շատ
 բաներ ունին , որ կրնան բոլոր տղոցը
 տալ , որոնց վարքերը համետ ու
 բարի են ու այնպէս պարզեցի ու պատ-
 լոյ արժանաւոր : Յովսէփին պատ-
 մութեանը մէջ պիտի տեսնաք՝ թէ
 անոր եղբայրներուն ըրած նախանձու-
 թեան պտուղները ետքը ո՛ւր հասան .
 ո՛հ , չէ՛ք դիտեր՝ թէ արդեօք եղբօր
 ու քրոջ նախանձելուն վերջը ո՛ւր
 կերթայ . ամէն տեսակ մեղքը թէպէտ
 առջի անդամին պղտիկ կերեայ , բայց
 ետքը շուտով կաճի , ու վերջը շատ
 վնասակար կըլլայ :

Արդեօք կըխորհի՞ք մի՞ որ բարկու-
 թեան մէջ մէկը մէկալին մէյմը վար-

նելու ըլլայ ու ետքը չապաշխարէ նէ՝
 վերջը ի՞նչ կըլլայ . թէ որ չապաշ-
 խարէք ու չաղօթէք Վստուծոյ որ աս
 բնութիւնը ձեզմէ հանէ, ետքը երբոր
 բարկանալու ըլլաք, առաւել սաստիկ
 պիտի զարնէք . դիտէ՞ք մի արդեօք՝
 ասոնց բոլորին վերջը ո՞ւր կերթայ .
 երբոր ըսեմ՝ թէ վերջը սպաննութիւն
 կըծնանի, արդեօք պիտի զարմանա՞ք
 մի . շատերը ըրած են ան, ու կրնայ
 ըլլալ որ դուք ալ ընէք : Վախանձու-
 թիւնը մարդս մարդասպան կընէ . ա-
 սանկ ալ թէ որ նախանձոտ սիրտ ու-
 նեցողները չիզոյջան ու չապաշխարեն,
 կրնան Յովսէփին եղբայրներուն պէս
 գէշ բաներ ընել . ինչպէս որ պիտի
 տեսնաք անոր սլատմութեանը մէջ :
 Հիմայ՝ ուղիղ սրտով ապաշխարե-
 ցէք, որ աս տեսակ կիրքեր չունե-
 նաք . ու աղաչեցէք Վստուծոյ՝ որ իր
 սուրբ Հոգին տայ ձեզի, որ դուք ա-
 սոնց բոլորին յաղթէք . ու թէ որ տա-
 կաւին չէք ապաշխարած ձեր ըրած



Հոյսէփին՝ ցորենի փունջերուն վրայ իր
տեսած երազը պատմելը :

ու իրեն եղբայրներուն կատարածները
չորս կողմը պլորվեցան, ու անոր եր-
կըրպագութիւն ըրին :

Յովսէփ իր երազը եղբայրներուն
պատմեց . բայց անոնք առաւել սկը-
սեցին նախանձիլ անիկա լսելովնին .
իրեն նախատական կերպով մը հար-
ցուցին, թէ ի՞նչ ըսել ուզեցաս ե-
րազը իրենց պատմելովը . ըսին անոր՝
թէ իրաւցընէ դուն մեր վրայ պիտի
իշխես մի . մենք քեզի երկրպագու-
թիւն մի՞ պիտի ընենք, ու հնազան-
դի՞նք պիտի իբր մեր իշխանին կամ
թագաւորին պէս . ի՞նչ մեծ յիմարու-
թիւն ու հպարտութիւն է որ քեզի պէս
մէկ պատանի մը՝ մանաւանդ մեր փոքր
եղբայրը ասանկ երազ մը տեսնայ, ու
յոյս ալ ունենայ որ կատարվի, ըսին
իր եղբայրները :

Ասկէ քիչ ժամանակէ ետեւ Յով-
սէփ ուրիշ երազ մըն ալ տեսաւ, որ
առաւել զարմանալի էր միւսէն :

Երազին մէջը տեսաւ՝ որ արեգակը

լուսինը ու տասներմէկ աստղ իր չորս կողմը շարված էին, ու իրեն ասջին երկրպագութիւն կընէին :

Յովսէփ աս երազը իր հօրը ու եղբայրներուն պատմեց, ու անոնք կը կարծէին թէ մարգարէութիւն կընէ կոր՝ որ չէ թէ միայն իր եղբայրները՝ որ տասներմէկ աստղերը կըրցուցունէն էին, հապա իր հայրն ալ մայրն ալ՝ որ արևը ու լուսինը կըրցուցունէին, անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն, ու իրենց իշխանին ու թագաւորին պէս անոր պիտի հնազանդին :

Յակոբ կարծելով՝ թէ Յովսէփ ասանկ երազներ տեսնալովը պիտի հըստորտանայ ու գոռողանայ, կամ թէ ճշմարիտ չի հաւտալով որ Յովսէփին ըրած մարգարէութիւնը պիտի ստոյգ կատարվի, յանդիմանեց անիկա. ըսելով թէ, Ղա ի՞նչ երազ է՝ որ դուն տեսար. ես ու քու մայրդ ու քու եղբայրներդ իրան քեզի երկրպագութիւն մի պիտի ընենք :

Սակայն աս երազը Հակոբին զարմանալի երանդ մը կերեւար, մանաւանդ որ առջի տեսածին ալ շատ մօտ էր . ու Հակոբ ասիկա չի մոռցաւ : Հոյ՛սէփին ետքի տեսած երազը կրկին բարկացուց իր եղբայրները առջինին պէս . անոնք ևս աւաւել սկսեցին նախանձիլ ու ատել անիկա . անշուշտ անոնք մէկ պատահութիւն մը կրփնտուէին, որ անոր մէկ մեծ վնաս մը բնեն . ինչու որ նախանձութիւնը ու ոտելութիւնը անգործ չեն կրնար մնալ :

Բոցի կրնամանին անոնք՝ որ քիչ մը ժամանակ պահված կրմնայ, ետքը կրկին սաստկութեամբ կրփուակի . մենք ալ պիտի տեսնանք՝ որ Հոյսէփին եղբայրներուն կիջքերն ալ ասոր պէս իրենց ներսիդիինն փռնկած էր :

Ասկէ քիչ մը ժամանակ ետե՛հայրերնին անոնք Սիւքեմ խրկեց իր ոչխարները ու այծերը արածելու : Աստեղս Վեբրոնէն դէպի հիւսիս վաթ-

տուն կամ եօթանասուն մղոն է . որ շատ
 հեռու տեղ մըն էր ասկէց մինչև հան
 իրենց հօրը ոչխարները ու այծերը
 տանելու համար . բայց ի՞նչ օգուտ ,
 պիտի տանէին մէկ տեղէն մէկալ տե-
 դը մինչև որ բաւական կերակուր
 գտնային անոնց :

Սիւքեմին ձորին մէջը շատ աւատ
 սնունդ կը գտնային , պատճառը որ՝
 Մատուած ան դաշտը օրհներ էր :
 Մ. յժմեան ճանապարհորդները որ Պա-
 դեստինու ան կողմերը կերթան , կըսեն
 թէ՛ շատ զուարճալի ու ստղատու մէկ
 երկիր մըն է : Հիմայ ան քաղաքը որ
 Վասպուրղ կըսվի , երբոր անոր քովի
 մօտ բլուրներէն նայելու ըլլ ըվի՝ կե-
 րևայ թէ դեղեցիկ ու անուշահոտ հո-
 վանոցներով , ու տուներուն կէսը հա-
 ռուստ պարտեղներով ու բարձր ծա-
 ուերու անտառներով ծածկըված են :

Մ. Ջ կողմը ու ձախ կողմը Վարիզի-
 նին ու Վեքաղին լեռներն են , որոնց
 երկայն ժայռապատ ու անբերրի

բարձրութիւնները առին կողմէն տարբեր են վարի հարուստ ձորէն, ու անընդարձակ ձիթենեաց երկրէն :

Աս տեղին մօտ՝ որ Վրխատուի ժամանակը Աեքար կովէր, հակոբ նահապետին հորը կար, ուր տեղ որ Վրխատու Աստուրացի կնկանը հետ խօսեցաւ . ու հովսէփ ինքն ալ հոս թաղվեցաւ, ինչպէս որ պիտի տեսնանք իր զարմանալի պատմութեանը վերջին մասին մէջը :

Աս զուարճալի տեղը խրկեր էր հակոբ իր տղսքները, որ իր անթիւ ոչխարները արածեն . սա տեղը իրենց տունէն հեռու ըլլալուն պատճառաւ հայրերնին քիչ ժամանակէ ետե րսկրսեց հոգ ընել անոնց համար . ու հովսէփը խրկեց՝ որ երթայ անոնք ու ոչխարները նայի, ու ինչպէս ըլլանին իրեն զայ գրուցէ : Շատ երկար մէկ ճանապարհ մըն էր ասանկ մէկ պատանիի մը՝ քալելով մինակ այսքան տեղը երթալը . ասկէ՛ի զատ հովսէփ

ալ պէտք էր որ վախնար իր եղբայր-
 ներէն . ինչու որ՝ եղբայրները անոր
 շատ ներհակ ու թշնամի էին . բայց
 անոր հայրը բաւ որ երթայ . ու մէկ
 հնազանդ տղի մը այսչափ խօսքը բա-
 ւական է : Յովսէփ ուրախու թեամբ
 հնազանդեցաւ , ու իր տունը ձգեց որ
 ան Վերրոնին գեղեցիկ ձորին մէջն
 էր : ու ճամբայ ելաւ Սիւքեմ երթալու
 իր եղբայրներուն համար : որ անոնք
 դոնայ ու անոնց վիճակը խմանայ :
 Յովսէփ շատ քիչ դիտել իրեն ինչ
 պիտի պատահէր , ու իր գլխուն ինչ
 պիտի գար . ու ինչպէս Նստուած հի-
 մայ անիկա ան ճամբուն մէջը կառաջ-
 նորդէրկոր որուն վերջը մեծութեան
 պիտի հասցրնէր , ու իր երազները
 կատարել տար :

Նաև Յովսէփին ծեր հայրն ալ ա-
 մենևին չէր գիտել իր հրաժարական
 ողջոյնը տուած ժամանակը , թէ իր
 գլխուն ինչ պիտի գար . ու շատ առ-
 րինէր պիտի անցներ իր հնազանդ ու

սիրելի տղան կրկին տեսնալու : Դ՛նոնք
մէկզմէկու ուրախութեամբ մնաս բա-
րովը ըսին . ու չէին զխտեր թէ մինչև
իրար կրկին տեսնալու ըլլաին նէ ,
արդեօք ի՞նչ փորձանքներ պիտի դան
զլխընուն :

Գ. Լ. ՈՒԽՍ. Ե :

Յիշե՛ցին իր Էջայրնէրուն խօսնալը :
Էջայրնէրուն չար-Լի-նը՝ որ խօսէին իրենց
Էջայրը Բոցո-նէլ : Ս'եղբ լըն-ա-ա-
Լե-ան պարճա-է : Դ՛նն չար-Լի-ննէրուն
գլը-նն է . Լե որ չար-ճարճէ նէ՝ ճերջը չար
գեշ իւլայ :

Յովսէփ վերջապէս Սիւքեմ հասաւ :
Երբոր դաշտին մէջը կրպորտէր իր
Էջայրնէրը գտնալու , մէկ օտարահան
մը սրտասէցաւ անոր ու հարցուց ,
թէ՞ Դ՛նչ կրփնտուես հոս : Յովսէփ
սրտասխան տուաւ , թէ՞ Էջայրնէրա
կրփնտուեմ . կաղաչեմ ձեզի , ո՛ր

տեղ անոնք իրենց ոչխարները կարս-
ծենկոր նէ ըսէք ինձի :

Մարդն ալ ըսաւ . Մնոնք ասկէ
զացին , ու ես լսեցի՝ որ կըսէին թէ ,
Վալէցէք Վովթայիմ երթանք :

Վովթայիմ առաւել հեռու էր գէպ
'ի հիւսիս . ու քսան մղոնէն առաւել
հեռու է Սիւքէմէն . Յովսէփ շուտով
հոն տեղը գնաց , ու իր եղբայրները
գտաւ :

Արդարեւ Յովսէփ իր ճամբորդու-
թիւնը լըմընցունելուն համար շատ ու-
րախացաւ , ու կըյուսար՝ որ շուտով
կրկին իր սիրելի հօրը պիտի գառ-
նար , ու բոլոր իր եղբայրներուն աղէ-
կութիւնները անոր զըուցէր :

Երբոր Յովսէփին գալը տեսան իր
եղբայրները , ու ստոյգ զխտցան իրենց
եղբայրը ըլլալը նէ , արդեօք զիտէ՞ք
մի անոր վրայօքը ինչ բաներ մտմտա-
ցին :

Արդեօք ուրախացա՞ն մի որ անիկա
տեսնալովնին իրենց տանը ընտանեա-

ցը ու իրենց սիրելի հօրը ինտոր ըլլալը պիտի իմանային :

Արդարեւ եթէ դուք անոնց տեղը ըլլայիք , ասանկ պիտի ուրախանայիք . բայց : ս՛հ , դուք շատ քիչ ղիտէք մարդուն սրտին նենդութիւնը ու չարութիւնը :

Ես ձեզի ըսի՝ որ եթէ նախանձութիւնը ու ստեղծութիւնը բոլորովին սրտէ չի հանվի նէ , վերջը ս՛ւր կերթայ . հիմայ դուք պիտի տեսնաք իմ խօսքիս ճշմարիտ ըլլալը :

Ա՛հ անոնց տուներուն հեռու ըլլալը , ու ս՛չ ալ ան զուարճալի ու անմեղ արհեստին մէջը ըլլալնին կարող եղան անոնց սիրտերը կակողցունելու , ու նաև իրենց կարծիքնին ալ մոռցընելու , որ կրտսէպէին՝ թէ Յովսէփ ու իրենց հայրը իրենց շատ անխրաւութիւն ըրած են :

Անոնք Աիւքէմին զուարճալի ձորին մէջը կը պարտէին , ու ան զեղեցիկ օղը կը շնջէին , ու ան զուարճալի տե-

ասրանները կըտեսնէին , ու կանանց խոտերուն վրայ իրենց ոչխարները կարածէին , ու երկար ժամանակ ան զովագին վտակներուն ու ծառերուն տակը կըհանգչէին :

Սակայն աս աղէկութիւններուն մէկըն ալ ամենեւին անոնց սրտին մէկ աղղւութիւն մը չի տուաւ , որ իրենց եղօքը համար ունեցած ոխերնին սրտերնուն հանեն :

Ի՛նչպէս հանգիստ արհեստ մը ունէին , ու որչափ Մատուած անոնց աղէկութիւն կընէր , ու իր քաղցը զթութիւնները անոնց կըցուցընէր բոլոր իր մատերուն գործքերովը , որոնք որ իրենց չորս կողմը կըտեսնէին . ու որչափ աս բաները պէտք էր անոնց սիրտերը շընորհակալութեամբ լեցունել զէպի իրենց երկնաւոր Հօրը , ու նաև բարի սիրտ ունենալ տար իրենց ընկերներուն վրայ . սակայն անոնց սիրտերը շատ տարբեր էին :

Երբոր Յովսէփին գալը հեռուէն

տեսան , որ կարելի է թէ մէկ բլուրէ
մը վար կիջնարկոր ան , ու տակաւին
իր հօրը տուած հանդերձները հագած
էր , իսկոյն իրենց ներսիդիի ջար կիր-
քերը շարժեցան :

Անոր երազը միտքերնին ինկաւ ,
որ ամէնէն էվէլ աս բանին համար ա-
նիկա այնչափ կատէին , ու մէկզմէկու
ըսին . Ահա՛ երազատեսը կուգակոր ,
ուրեմն եկէ՛ք անիկա մեռցունենք , ու
փոսի մը մէջ նետենք . ու կըսենք թէ՛
Պատաւող դազան մը անիկա փառա-
տեց . ու տեսնանք թէ՛ անոր երազը
ինչ պիտի ըլլայ :

Անոնց ամբարտաւանութիւնը՝ նա-
խանձութիւնը՝ ու ատելութիւնն էր որ
իրենց հարազատ եղբայրը մեռցունել
տալու կաշխատցընէր . ինչու որ՝ եթէ
Յովսէփին երազը կատարվելու ըլլար ,
ան ժամանակը անիկա իբրև իրենց
իշխանը ու թաղաւորը պիտի սեպէին :

Ինչպէս կընային անոնք իրենց փո-
քըր եղբօրը հնազանդիլ՝ ու անոր

երկրապագութիւն ընել , երբոր միա-
 քերնին կը բերէին իրենց հօրը Յովսէ-
 փին այնքան ցուցուցած սէրը , ու ա-
 նոր սուած գեղեցիկ հանդերձները ,
 որոնք իր սիրոյն՝ ու նաև անիկա իր
 եղբայրներէն սրատվաւոր ընելուն մէկ
 յատուկ նշանն էր . ուստի առաւել ի-
 րենց նախանձութիւնը կը շատնար .
 գիտէին որ անիկա աս պատուոյն ար-
 ժանի էր . ինչու որ անոր վարքը ու
 բնութիւնը իրենցմէն շատ աղէկ էր :

Անոնք շատ կուգէին որ Յովսէփը
 ինչ որ ունէր ու կը վայելէր նէ՝ անոնց-
 մէ զըկըվէր . որով իբր թէ իրենց եր-
 ջանկութիւնը պիտի էվէնար :

Անոնց ատելութիւնը խիստ շատ-
 ցաւ . շատ կուգէին որ Յովսէփին մէկ
 մեծ չարութիւն մը ընեն . պատրաստ
 էին անիկա մեռցունելու :

Կուգեմ որ աս տեղը քիչ մը կե-
 նամ , որպէս զի ձեզի հասկըցունեմ
 մեղքին ինչ ըլլալը : Կուք կըտեսնաք
 Յովսէփին եղբայրներուն չար խոր-

հուրդներուն ու զգացումներուն ինչպէս ստակալի բլալը :

Արդեօք դուք ալ կրնամտա՞ք մի ձեր չար խորհուրդներուն ու զգացումներուն վրայ՝ որոնք որ ներսիդի նիդ կըսպահէք, ու երբեմն ալ ձեր խօսակցութեանը ու վարքերնուդ մէջը կըցուցընէք :

Արդեօք գիտե՞ք մի ինչպէս կերեան անոնք Մատուծոյ առջին, որն որ բոլորը գիտէ ու կըտեսնայ : Ի՞նչ որ մեղքէ՛րնիդ բոլորով սրտիւ չէք ապաշխարած, ու Վրխատասի միջնորդութեամբը ձեր մեղքերուն համար Մատուծմէ թողութիւն չէք խընդրած նէ, ու Հօգւոյն սրբոյ համար ալ աղօթք չէք բրած նէ որ իր զօրութիւնը ձեզի տայ՝ մեղքէն ետ կենալու, դուք ալ Յովսէփին եղբայրներուն պէս նոյն աղէտալի վիճակին մէջն էք. մեղքը ինտոր որ անոնց վարպեան էր, անանկ ալ ձերը պիտի բլայ :

Ասով ըսել կուզեմ՝ թէ քանի որ

չապաշխարէք՝ եւսքը գէշ բաղձանք
 ներու ու կիրքերու պիտի ծառայէք :
 Եւ գէշ սովորութիւնները ձեր վրայ
 պիտի տիրեն ու միշտ գէշ խօսքեր ու
 բաներ պիտի ընել տան ձեզի : մինչև
 որ չի պիտի զխոնաք թէ ձեր չարու
 թեան վերջը ո՛ւր պիտի երթայ : Էթ
 մայ կըկարծէք որ ձեր մեղքերը շատ
 պզտիկ են . սակայն ան մեծ՝ բարի՝ ու
 ճշմարիտ Եւսուծոյ պատուէրները
 աւրելը պզտիկ բան չէ :

Ան ձեր բարեկամն է . մէկ բարե
 սիրտ մարդ մը պարտի բոլոր անոր
 մարդասիրութիւնները յիշել , անիկա
 սիրել ու անոր հնազանդ ըլլալ : Ան
 ձեզ ստեղծեց , ու դուք անոր ստաց
 ուածքներն էք . պէտք է որ դուք ա
 նիկա սիրէք , ու անոր հնազան լիք .
 և անոր ուզածն ալ ձեր սէրը ու հը
 նազանդութիւնն է , որ դուք ձեզ եր
 ջանիկ ընելէն 'ի զատ , ուրիշներն ալ
 երջանիկ ընէք . ինչու որ տղոցը սէ
 րը ու հնազանդութիւնն է որ զիրենք

ու իրենց ընտանիքը երջանիկ կընէ ,
ինչպէս որ յայտնի է : Անանկ ալ
Աստուած սիրելը ու անոր հնազանդի-
լը իր մեծ ընտանիքին մէջի բոլոր ա-
րարածները երջանիկ կընէ : Մեղքը
բոլոր արարածներուն մէջը թշուառու-
թեան պատճառ է . ինչպէս դուք զի-
տէք որ ծնողաց անհնազանդութիւն
ընելը ու դէշ վարք ունենալը՝ ընտա-
նեաց մէջ մեծ թշուառութեան պատ-
ճառ կըլլայ :

Ուստի պէտքը չէ որ մէկ մեղքի մը
պզտիկ է ըսվի . վասն զի թէ որ ձեր
մեղքերուն վրայ չապաշխարէք ,
ու Յիսուսի Վրիսառսի չապաւինիք
անով ձեր մեղքերէն փրկըվելու հա-
մար , ետքը ձեր չար խորհուրդները
ու զգացումները պիտի շատնան ու
զօրանան քանի որ մեծնաք :

Արդեօք մեղք գործելուն վերջը
ո՛ւր պիտի երթայ . ու աս կեանքին մէ-
ջը ի՞նչ բաներ չի պիտի ընել տայ ,
ու նաև զալու աշխարհքին մէջը ո՛ւր
պիտի առաջնորդէ :

Մեղքին վարձքը մահ է, անանկ
մահ մըն է հողւոյն՝ որ երկնային ուրա-
խութենէն յաւիտեանս կրգրկէ, ու ան
աղէտալի՝ չար՝ ու ամենաթշուառ տե-
ղը կրտանի, ուրտեղի որդը բնաւ
մեռնելիք չունի, ու կրակն ալ մարե-
լիք :

ԳԼՈՒԽ Թ. 9 :

Յովնովն իննուցը հասարկ Սա-
ղայիցն : Յովնովն վաստ ներմէլը : Իր էղ-
բայրնելլունն կարծրատարակննը : Յովնովն
իննուցն հասարկ Յարտային ուղտաննը : Յով-
նովն Սասայկլայոց ծովննը, անոնց անկի-
Վիկայոս քաննը, ու Սասայից նախանն-
նալննը :

Յովնովն եղբայրները հիմայ զինքը
մեռցունելու վրայ են . մէկէն ՚ի
զատ բոլորն ալ իրենց սրտին միջը
ունինն առ չար գործը ընելը . բոլորն
ալ կըմամտան թէ ինչ կղանակաւ ու
ինչ կերպով ընեն որ չի յայտնըվի,

ու իրենց հօրը հաւտացընեն թէ մէկ
 վայր՝ դազան մը փառատեց անիկա :
 Հիմայ անիկա մեռցունելու համար կը
 խօսին , ու կրտեն թէ՛ Ա, կէ՛ք մեռցու
 նենք անիկա , ու անանկ փոսի մը մէջ
 նեանք որ մարդ մը կարող չըլայ ա
 նիկա տեսնալու . ու ասանկ հիմայ բո
 լորն ալ կըստորաստըվին՝ իրենց ամ
 բարտաւանու թեան նախանձու թեան
 ու ատելու թեան չար կիրքերը հաճե
 ցունելու :

Բայց Աստուած թող չի տար որ
 իրենց ուղածը ընեն . տակաւին Աստ
 ուած շատ բաներ ունի հովսէփին ը
 նելու ու կեանքն ալ ողջ պահելու իր
 մէկ եղբօրը միջնորդութեամբ , որն
 որ մէկալներուն չափ դէշ չէր :

Ռուբէնը ամէնէն Ռեծն էր . Աստ
 ուած անոր խղճմտանքը արթընցուց
 որ իրենց ընելու չարութիւնները
 տեսնայ . ու անոր սիրտը կակղացուց՝
 որ իր եղբօրը ու հօրը ողորմի :

Ռուբէն իր եղբայրներուն աղաչեց ,
 6 Թ

որ Յովսէփը չի մեռցունենն . ու խրատեց անոնք՝ որ իրենց մօտը մէկ խորունկ փոս մը կար հոն նետեն :

Ուրբէն կը խորհէր թէ անոնք Յովսէփին անանկ բարկացեր էին՝ որ ամենեին անիկա թող չի պիտի տային . ու կը յուսար թէ ետքը պատեհութիւն մը կրնայ զտնալ անիկա տղատելու ու անկէ իր հօրը՝ Յակոբին դարձունելու :

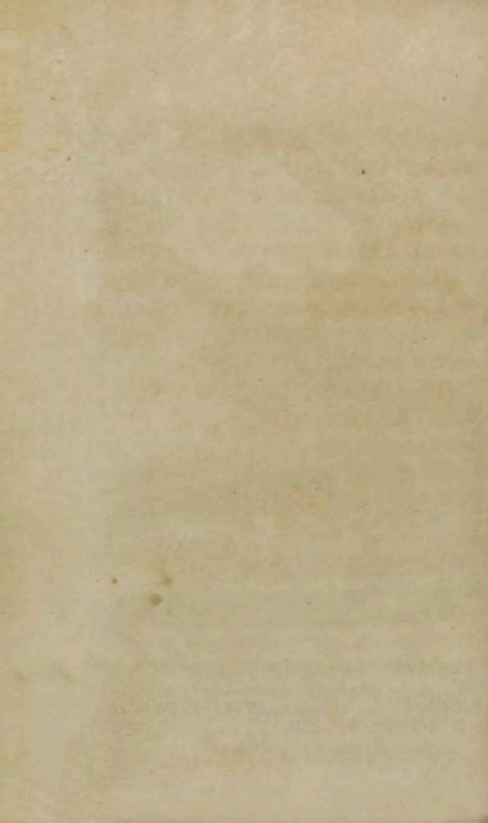
Միւս եղբայրները Ուրբէնին խըրատին հնազանդեցան . կարելի է խորհեցան՝ թէ իրենց եղբայրը իրաւցընէ մեռցունելու ըլլան նէ , Ուրբէն ան մասին անոնց հետ մասնակից չի պիտի ըլլայ , ու բոլոր ըրածնին ալ իրենց հօրը պիտի երթայ զուրցէ :

Բայց հիմայ Յովսէփ իր եղբայրներուն քովը կը մօտենարկոր՝ որ իրենց հօրը աղէկութիւնը անոնց զուրցէ , ու նաև իրենց ինչպէս ըլլալը իմանայ :

Յովսէփ ինչպէս լացաւ ու պօռաց երբոր զինքը բռնեցին , ու զանազան գոյներով հազաժ գեղեցիկ հանդերձ



Հովսէփին՝ և զբայրներուն զինքը բռնել-
նին, և իր գեղեցիկ պատմութեանը վրայէն
Հանելին, ու զինքը հորի մէջ ձգելնին :



Ներքը հանկուցին , ու մէկ խորունկ փոսի
մը մէջ նետուցին . ու Յովսէփ ինքը
հոն ձգված ատենը կը դարմանար ու
կը դողար , չի դիտնալով թէ տակաւին
ի՞նչ պիտի ընեն իրեն :

Յովսէփ կը կարծէր՝ թէ կրկին պի-
տի դան ու զինքը մեռցունեն . կամ թէ՞
պիտի ձգեն հոն , որ անօթութենէ
երթայ մեռնի :

Բայց հիմայ եղբայրները ի՞նչ ք-
րին . կանանչ խոտին վրայ նստեցան
իրենց կերակուրը ուտելու , իբր թէ
ամէնեւին բան մը չէին ըրած :

Ո՞վ կը խորհի՞ թէ անոնք տս անօ-
ղորմութիւնը իրենց եղբօրը ընելուն
ետե նստին լռիկ , և ուրախութեամբ
իրենց հացը ուտեն . բայց մեզքը մար-
դուն սիրտը կը կարծրացունէ . ատե-
լութենէ՛ն անողորմութիւն առաջ կու-
գայ . անանկ գէշ բան մըն է՞ որ մէկ
հօր աղաքը՝ երբոր իրարու նախանձն-
լու ըլլան , վայրենի ու պատառող
գազաններուն պէս մէկգմէկու կը վնա-
սեն :

Մի էին ան մարդիկը որ հեռուէն
կուգանկոր ուղտերուն վրայ հեծած՝
Յովսէփին եղբայրներուն մօտ , ուր
տեղ որ տակաւին ետարծ հաց կուտէ,
ին : Եւնոնք խումբ մը Կամուշեւրացի ու
Մաղխանացիներ էին՝ որոնք որ Կով-
ժայիսին արեւելեան կողմը Կաղարսժ
ըսլած երկիրը գացեր էին՝ անտեղէն
շատ համեմներ , անուշահոտ իւղեր ,
ու ստաշին ծախու առնելու համար ,
ու Եգիպտոս կըտանէինկոր հոն ծա-
խելու , որոնք որ ան տեղի մարդիկնե-
րը շատ կըսիրէին գործածել :

Եւնոնց բոլորն ալ Կատուծմէ էր .
Բատուած ինքը ասանկ կարգադրեր
էր , որ աս վաճառականները աս ժա-
մանակը աս ճամբայէն անցնին , որ
Յովսէփին կեանքը ազատելու սխա-
ճառ ըլլան , ու անոր երազին ճշմարիտ
ըլլալը հաստատուի :

Հիմայ Յուդա ալ սկսեց Յովսէփը
մեղքընալ , ու անոնց ըսաւ . Ի՞նչ օ-
գուտ կայ մեզի մեր եղբայրը մեռցու-



Մտնց Յովսէփը Իսմայէլացիներուն քսան
կտոր արծաթի ծախելնին :

ներէն : Արդարեւ անանկ կերպով մը
կրնանք ընել՝ որ ամենեւ ին չի պիտի ի-
մացիլի . ինչո՞ւ անիկա պիտի մեռցու-
նենք . ան ալ մեր եղբայրն է , ու մեր
հօրը զաւակը : Ահէ՛ք անիկա վաճա-
ռականներուն ծախսենք , որ հիմայ հոս
պիտի գան . անոնք հեռու տեղվանք
կրտանին անիկա , ու մենք ալ կազա-
տինք անոր արտաւոյ երազներէն :

Յուզա միւսները յորդորեց . ու
ամէնքը մէկ տեղ դացին Յովսէփը
փոսէն դուրս հանեցին : Յովսէփ անօ-
թի՛ զողալով ու վախն սլով կրմոմտար
թէ անոնք արդէօք ալ առաւել ի՞նչ
գէշ քաներ պիտի ընեն իրեն : Ա եր-
ջապէս խամայեւացիները մօտեցան ,
ու իբրև ոչխար մը կամ այժ մը ծա-
խելու նման՝ Յովսէփին գինը կտրե-
ցին . ու անոր արցունքներուն ու աղա-
ջանքներուն ներհակ՝ աս օտարական-
ներուն քսան կտոր արծաթի ծախե-
ցին , ու անոնք ալ Ազխպտոս տարին
անիկա : Աս տեղա էր՝ ուր որ Աստուած

կուզէր թէ Նովսէփը երթայ, սակայն
 իր չար եղբայրները աս բանն չիյոտե-
 ին. անոնք ամենեւին միտք չունէին որ
 իրենց եղբօրը ասանկ ընելով նին՝ վեր-
 ջը իրենց միտքերնուն մեջը ունեցած
 չար խորհուրդները սլիտի կործանի,
 ու նաև աս կերպովը իրենց եղբօրը
 առջին խոնարհելու և ամչնալու ճամ-
 բայ կրքանանկոր իրենց :

Աստուած անոնց չար խորհուրդները
 յաղթեց, որ իրեն ընելու աղէկ բա-
 ները կատարէ. անոր ասանկ ընելուն,
 ու բոլոր պատահելու բաները առաջ-
 մանէ գուշակելուն, ու ասոնց ասանկ
 տնօրինելուն ու կարգադրելուն, ու
 նաև բոլոր մարդկանց և ուրիշ արա-
 ըածներուն համար մարդասիրաբար
 ու արդարութեամբ ընելուն, կրսենք՝
 Նախախնամութիւն Աստուծոյ :

Աստուծոյ նախախնամութիւնն է՝
 որ ձեզ կը հողայ՝ իմ սիրելի զաւկընե-
 ըրս. ու պատահելու բաները ինքը
 կը տնօրինէ, ու կը կարգադրէ, ու ինքն

է բոլոր ձեր մտիթարութիւններուն
 ու երջանկութիւններուն պատճառք :

Աստուծոյ նոյն նախախնամութիւնն
 էր , որ խեղճ Յովսէփը պաշտպանեց .
 դուք հիմայ խնայոք որ Աստուած
 իր նախախնամութիւնը ինչ զարմա-
 նալի կերպով Յովսէփին վրայօք կար-
 գաղըր էր , որ իր խնաստուն խոր-
 հուրդները գործքի դնէ :

Նաև պիտի տեսնաք , որ Աստու-
 ծոյ նոյն նախախնամութիւնն էր որ ա-
 ռաւել զարմանալի կերպով Յովսէփը
 խնամեց Ագիտոսին մէջը , ուր տեղ
 որ ան գացեր էր իր սիրելի հօրմէն
 դատված , ու իբրև գերի մը օտար
 երկիր ծախված :

Հասկըցունէ, թէ ինչպէս սաստիկ
 տրտմեր է եղբայրը կորանցունելուն
 համար : Առբէն իր եղբայրներուն
 քովը եկաւ, ու սրտառուջ աղաղակաւ
 կանչեց . Տղան չի կայ, ու ես ո՛ւր պի-
 տի երթամ : Առբէնին եղբայրները
 Յովսէփին ինչ որ ըրեր էին նէ խկոյն
 անոր պատմեցին, ու ան ալ նայեցաւ
 որ եթէ անոր աղատութեանը համար
 ջանք ալ ընելու ըլլար նէ՞ ոչինչ բան
 էր . ինչու որ թէ որ Վամայեւացոց
 երթալու ըլլար, անհնարին էր որ
 Յովսէփը անոր տային, թէ և ստակն
 ալ կրկին իրենց տրվեր . ու նաև
 Առբէն ինքը բաւական ստակ չունէր
 իր եղբայրը ազատելու . ու անկարե-
 լի էր որ ան քսան կտոր արծաթը եղ-
 բայրները Առբէնին տային որ երթար
 կրկին Յովսէփը ծախու առնէր, ին-
 չու որ՝ թէ որ ասանկ ընէին, ան ժա-
 մանակը ռիսերնին առած չի պիտի ըլ-
 լային :

Հիմայ իրենց յանցանքը ծածկելու
 7 թ

Համար հնարքներ սկսեցին խորհիլ ,
որ Յովսէփին ինչ բլլալը իրենց հօրը
ու ընտանեացը չիմացունեն :

Մէկ մեղքը միւս մեղքին պատճա-
ռն է . աս մեծ չարութիւնը իրենց
անմեղ եղբօրը բռին , ու իրենց ծե-
րունի ծնողքը խաբելու համար՝ ստու-
թիւններ հնարեցին :

Սակայն անստոյգ է , թէ արդեօք
Սուբէն նոյն խաբէութեան մէջը ա-
նոնց հետ միացեալ էր թէ չէ . բայց
ինչեւիցէ մէկու մը բան մը չի յայտ-
նեց . ու աս կերտումը անոնց չարութեա-
նը հաղորդ եղաւ . ու անանկ յայտնի ե-
րևցուց որ ինքը կրօնախնար իր պարտ-
քը կատարելու : Իրենց հօրը զուրցած
սուտերնին աս էր . անոնք մէկ ուլ մը
մօրթեցին , ու Յովսէփին զեղեցիկ
հանդերձը անոր արիւնին մէջը թաթ-
խեցին , իրենց հօրը բերին ու ցուցու-
ցին անիկա բոլորովին արունտ , և բ-
սին . Մսիկա մենք գտանք . թէպէտ
չենք զխտեր թէ քու տղինդ է՝ թէ չէ :

Յակոբ իսկոյն ճանչցաւ՝ որ իր տը-
ղին հանդերձն էր, ու ըսաւ. Չար դա-
զան մը անիկա փառատած է. անշուշտ
Յովսէփը կտոր կտոր եղած է :

Ի՛նչ մեծ տրտմութիւն եկաւ Յա-
կոբին զլիսուն. ասանկ մէկ սաստիկ ցաւ
մը չէր կրնար ըլլար որ անոր եղաւ.
Սաքէլը՝ որն որ այնչափ կը սիրէր,
մեռեր ու Նփրատ թաղված էր. և հի-
մայ իր երկրորդ սիրելին Յովսէփ, որ
կըյուսար թէ իր ծերութեանը մէջ
օգնութիւն մը ու մխիթարութիւն մը
պիտի ըլլար, ան ալ զնայ. սակայն
սուաւել մեծ մխիթարութիւն մը
պիտի ըլլար Յակոբին, թէ որ իր դա-
ւակը ձեռքովը դերե զմանը դնելու ըլ-
լար. բայց ան ալ չեղաւ :

Յակոբ իր վիշտերուն դառնութեան
մէջը իր հանդերձները պատուեց ու
հաստը կտաւ հագաւ, ու շատ օր ա-
նոր համար սուղը մտաւ ու լացաւ :

Բոլոր իր տղաքները ու աղջիկները
եկան անիկա մխիթարելու. բայց չու-

զէց մխիթարվիլ . ինչու որ՝ Աս իմ
տղիս սուգովը գերեզմանը պխտի եր-
թամ՝ ըսաւ Յակոբ , ու անանկ անոր
համար կուլար :

Յակոբին տղաքները իրենց հայրը
կըմխիթարէին Յովսէփին կորստեա-
նը համար , որն որ իրենք ծառայու-
թեան ծախեր էին , ու հեռու երկիր
մը խրկեր էին իր սիրական հօրմէն
զատելով :

Անոնք կեղծաւորաբար իրենց տրտ-
մութիւնը հօրերնուն տրտմութեանը
հետ կըխառնէին , բայց գաղտնաբար
կուրախանային ասանկ ըլլալուն վը-
րայ . կըջանային անոր վիշտը բարե-
խառնելու , որ նոյն իրենց գործած
խաբէութիւնն էր որ անոր վիշտը այն-
չափ շատցունելու պատճառ կըլլար :

Անոնք կերթային իրենց հօրը ար-
ցունքները սրբելու , որ նոյն ժամա-
նակը իրենց ձեռքն էր , միայն Յով-
սէփը ողջ է ըսելով անոր՝ անիկա մը
խիթարելը , ու անոր տրտմութեան

արցունքները ուրախութեան դար-
ցունելը :

Ի՛նչպէս աստերախտ խաբէբայ ու
կեղծաւոր զաւկըներ էին . անոնք որ-
չափ որ իրենց յանցանքը կը շատցու-
նէին , այնչափ ալ Աստուծոյ բար-
կութիւնը անոնց վրայ կաճէր :

Բոլոր աս բաներուն մէջը դուք ձեր
վտանգը կրնաք տեսնալ , թէ որ չար
խորհուրդներ ու զգացումներ ունենաք
ու զէշ գործքեր ընելու ըլլաք :

Կեցէ՛ք ու խորհեցէ՛ք աս վը-
տանգին վրայօք . մանաւանդ ան մէկ
բանին վրայ մտմտացէ՛ք , որ Հովսէ-
փին եղբայրները ան մեղքին մէջը ձը-
ղեց . այսինքն՝ անոնց բաժ սուտին ու
ըրաժ խաբէութիւններնուն վրայօք :

Յիշեցէ՛ք որ ան յանցաւոր ու զէշ
վարք ունեցող մարդիկները միշտ
կուղեն ու կը ջանան իրենց յանցանքը
ծածկելու . դուք միշտ ասանկ չէ՞ք մի
խմանար , երբոր զխանալով զէշ բան
մը ըսելու կամ ընելու ըլլաք : Բայց

անոնք որ կուզեն իրենց գէշ վարքերը ծածկել , շատ կըջանան մէկ հնարքով մը կամ թէ համարձակ սուտով մը անիկա ընել :

Ինչպէս որ գիտէք , հասարակաբար կըսվի՝ թէ անոնք որ գողութիւն կընեն , սուտ ալ կըխօսին . ճշմարիտ է աւ . ինչու որ գէշութիւն ընողները ինչ տեսակ որ ըլլայ՝ խաբէութիւն կըգործածեն , ու անիկա չի յայտնելու համար սուտ կըխօսին :

Ի՛նչպէս անարգ՝ վախկոտ՝ ու յանցաւոր են ստախօսները . սուտ զուրյող շրթունքները Տէրօջը առջին պիղծ են . բայց անոնք որ ճշմարիտ կըխօսին , անոր ընդունելի են : Ստախօսները իրենց բաժինը ան լիճին մէջը պիտի ունենան , որ կըակով ու ծծումբով կըվառի :

Ուրեմն վախցէ՛ք մեղք գործելէն , բոլոր չար խորհուրդներէն , զղայցումներէն , ու վարքերէն . ինչու որ աս բաները մարդս խաբէութեան ու սրտութեան կառաջնորդեն :

Աս վտանգներուն զէմ ամենեւին ապահովութիւն չի կայ . բայց Աստուած սիրելուն ու անոր հնազանդելուն մէջը շատ կայ : Արդեօք Աստուած սիրելու ու անոր հնազանդելու սիրտ ունի՞ք մի . [Թէ որ չունիք նէ , համակփին եղբայրներուն վրայ խորհեցէք . մտմտացէք անոնց չար կիրքերուն վրայ՝ որ իրենց եղբօրը ու հօրը ցուցուցին , ու ասոնց բոլորն ալ անոնց սրտին գէշութենէն առաջ եկաւ :

ԳՒՂՈՒԽՕ . Ը՛ :

Հօգնե՛ք ձեռնով ձեր զինքն . Պերտիւրէն ձեր ինքն .
 Անոր պարտաւէրն ձեր ձեռն արժած է՝ Աստուծոյ նախախնամաւորութիւնը ձեզնէ ցոցոցանելու համար : Պերտիւրէնն ունեցած սերը Հօգնե՛ք ձեր զինքն : Ուրիշներուն ունեցած պարտաւէրն է՝ պարտիւր Աստուծոյ ձեռնով խորտել :

Շատ երկար ճանապարհ էր՝ մէկ քանի հարիւր մղոն հեռաւորութեամբ՝ Գովթայիմէն՝ ուր տեղ որ

Յովսէփ ծախվեցաւ Կամայէլացիներուն , Աղիստոս երթալը՝ ուր որ անիկա տարին :

Աղէկ կըլլայ որ մէկը ցուցունէ ձեզի աս տեղվանքը աշխարհացոյցին վրայ , ու նաև Միջագետը ուրկից Յակոբ իր ընտանիքովը եկաւ , ու Քերթոն՝ ուրտեղ որ Յակոբ իր Կասակ հայրը դուաւ , ու նաև Սիւքէմ ու Սեփար՝ ուրտեղ որ Յովսէփին եղբայրները իրենց հօրը ոչխարները ու այծերը կըպահէին . ու հոս տեղ Յովսէփ խրկըվեր էր իր եղբայրներուն ինտոր ըլլալը նայելու :

Աղիստոս մէկ մեծ երկիր մըն է Ափրիկէին մէջը Կարմիր Ծովուն արևմտեան կողմը . շատ բազմամարդ երկիր մըն էր , ու անոր տիրողները Փարաւոն կըկոչվէին , որ Թագաւոր ըսել է :

Աս Թագաւորները շատ զօրաւոր էին , իրենց տակը շատ զօրքեր ունէին . որոնց ինչ որ ուղէին կըհը-

բամայէին . ու առ պատճառաւ մար-
դիկ շատ կրվախնային անոնցմէ , ու
անոնց կրճնազանդէին :

Օօրքերէն ոմանք միշտ իրենց քով
ու իրենց տանը մօտ կը պահէին , ու
բոնք Թագաւորին պահապանները կը
վէին . ու անոնք Թագաւորին վրայ
պահպանութիւն կընէին , որ չըլլայ
Թէ մէկը անիկա մեռցունէ կամ վնաս
մը տայ անոր . ու նաև ասոնք Թագա-
ւորին դահիճներն էին՝ որ երբոր Թա-
գաւորը մէկ յանցանքի մը համար մէ-
կը մեռցունել ուզէր , անոնք կը մեռ-
ցունէին . Թագաւորին պահապաննե-
րը մէկ հրամանատար մը ունէին որ ի-
րենց կը հրամայէր . ինչպէս որ տեսած
էք զօրաց մէջ , որ ամէն խումբ մէջ
մէկ գլուխ ունին . ու ան ժամանակը՝
որ Հովսէփ Ազիպտոս տարվեցաւ ,
նոյն զօրացը հրամանատարին անունը
Պետափրէս էր : Շատ հարուստ ու
զօրաւոր մարդ մըն էր . բոլոր երկրին
մէջը ամէնէն մեծը , ու Թագաւորին

երկրորդն էր , շատ մեծ տուն մը ունէր ու շատ երկիրներ ու մարդիկներ ունէր իրեն տակը իր պաշտօնը կատարելու համար :

Իսմայէլացիները Ազիպտոս հասածնուն պէս՝ Յովսէփը աս Պետափրէսին ծախեցին . և թէպէտ չենք գիտեր անոր քանիի ծախվիլը , բայց անտարակոյս տուած քսան կտոր արծաթներնուն էվել ծախված պիտի ըլլան . ինչու որ անիկա ծախու առին ստակ վատըկելու համար , ինչպէս որ մարդիկները ապրանք կտանեն ու կըծախեն վատակի համար :

Ասանկ՝ ողորմելի Յովսէփը երկու անգամ գերիի պէս ծախվեցաւ . և հիմայ մէկ օտար մարդու մը ձեռքը ինկաւ՝ օտար երկրի մէջ՝ իր տունէն , իր հօրմէն , իր ընտանիքէն ու իր բարեկամներէն հարիւրաւոր մղոն հեռաւորութեամբ : Բայց իրաւունք ունինք հաւտալու , որ Յովսէփ իր յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած էր , ու անոր կա-

զաչէր ու միշտ անոր կրնայէր իր պաշտպանութեանը ու առաջնորդութեանը համար . ու Մատուած պաշտպանեց , առաջնորդեց , ու օրհնեց Յովսէփը , ինչպէս որ պիտի տեսնաք :

Նաև պիտի տեսնաք Մատուծոյ նախախնամութիւնը՝ թէ ինչպէս կրկին տնօրինեց , որ Յովսէփ թագաւորին պահապաններուն հրամանատարին ծախվի , որ իր կամքը ու Յովսէփին երազը կատարվի :

Իմ սիրելի տղաքներս , կուզեմ որ միշտ միտքերնիդ պահէք աս Մատուծոյ անխմանալի նախախնամութիւնը , քանի որ յառաջանաք Յովսէփին պատմութեան մէջը . ինտոր որ հարկաւոր պատմութիւններուն մէկն է ան , որ Մատուած մեզի տուաւ Մատուածաշունչին մէջը :

Երբոր Յակոբին գաւկրներուն ու Խարայէլացոյ վրայօքը կարդալու բլլաք՝ պիտի դանաք թէ ինչպէս մեծ ու զօրաւոր ազգ մը եղան , ու ինչպէս

է) խոսուս Վրիստոս աշխարհէիս Գրկիչը
 աս մարդոցը ցեղէն ծնաւ, ու նաև
 ուրիշ շատ զարմանալի ու սքանչելի
 բաներ պիտի գտնաք, որ միայն Է) ու
 սէփին ծախսվե լէն ու Ն) զիստոս երթա-
 լէն առաջ եկաւ :

Պիտի տեսնաք՝ որ Մստուած ամէն
 բան իր նախախնամութեամբը, իր
 կարգադրութեամբը, ու իր տնօրինու-
 թեամբը առաջ կըտանի. ու ճշմարիտ
 Մստուածը իր խորհուրդներուն մէջը
 բարձր է, ու իր գործքերուն մէջը
 զօրաւոր է. ու զուք ալ Սովսէսին
 պէս պարտիք ըսել, թէ՛ Ո՞վ կայ քե-
 ղի պէս՝ ո՞վ Տէր, ո՞վ կայ քեզի պէս
 սրբութեան մէջ փառաւոր, գովու-
 թիւններուն մէջ ահաւոր, ու հրաշք-
 ներ ընող :

Յովսէփ քիչ մը ժամանակ հոն կե-
 նալէն ետեւ, Պետափրէս տեսաւ որ ան
 աշխատասէր ու հաւատարիմ ծառայ
 մըն էր, ու բոլոր իր վարքին մէջը
 բարի էր : Մնոր պաշտօնը իր տէրոջը

տանը մէջն էր , ու Պետափրէս հասկըցաւ որ իր գործքը շատ աղէկ կը նէր , ու ընտանիքին մէջը ինչ պաշտօն որ յանձնրվէր էր նէ ճարտարութեամբ ու իմաստութեամբ առաջ կըրտանէր : Ըստուածաշունչը երբոր աս բանին վրայօքը խօսելու ըլլայ , ասանկ կըսէ . Ընոր տէրը տեսաւ՝ որ Ըստուած անոր հետ էր , ու բոլոր ինչ որ ըներ նէ՝ Ըստուած անոր ձեռքովը կըյաջողէր :

Սէկ քանի բան կար Յովսէփին խօսակցութեանը ու վարբին մէջը , որ կըցուցունէր թէ ինքը ճշմարիտ Ըստուծմէն կըվախնար , ու աս բանը երբոր Պետրափրէս տեսաւ սկսեց պատիւ տալ Յովսէփին :

Իմ սիրելի՛ զաւկընէրս , աղօթք ըրէ՛ք Ըստուծոյ՝ որ իր Սուրբ Հոգին ձեզի տայ , որ զուք ալ կարող ըլլաք Յովսէփին օրինակին նմանելու :

Դուք ալ պարտիք ձեր Տնողացը կամ թէ ուրիշ ձեր վրայ իշխանու-

Թիւն ունեցող մարդոցը հրամանները
խոնարհութեամբ կատարել :

Ի՛նչ բան որ ընելու ըլլաք, Աստու-
ծոյ վախովը ըրէք, ինչու որ ինքը
կըհրամայէ ձեզի ձեր պարտքը ընել-
լու . ու թէ որ ասանկ անիկա սիրելու
ըլլաք ու անոր ծառայելու ըլլաք,
ան միշտ ձեր պաշտպանը ու բարեկա-
մը պիտի ըլլայ, ինչպէս որ Հովսէփին
կղաւ :

Պ Լ Ո Ւ Խ Թ . Թ :

Հովսէփին վերադառնալու ըլլալը Պէրսի-
րէսին ասանկ զոյ : Պէրսիրէսին ինքը շարո-
ւելամբը ասոր զորքը զիւր : Իր ձեռը Աստու-
ծոյ տէ՛ր թէ՛ր գործելու : Ասոր ասոր տեղը
ամբարտանգելը ու բանարը տրվելը : Ինչ որ ին-
քը իր ունեցած բարի զորքը : Ինչ որ բան-
արին զոյ ասոր ունեցած ինչանքը : Աստուած
թէր հետը ունեցալուն թէ՛ երջանիկութիւնը :

Հովսէփին վարքը իրեն յանձնըլած
պաշտօններուն մէջը անանկ աղէկ
էր՝ որ Պէրսիրէս շատ ուրիշ

գործքեր ալ դրաւ անոր իշխանու-
թեանը տակը . ու վերջապէս Յովսէ-
փին վրայ ունեցած հաւատարմութիւ-
նը այնչափ շատցուաւ , որ իր տանը վը-
րայ վերակացու ըրաւ , ու ինչ որ ու-
նէր անոր ձեռքը յանձնեց :

Յովսէփ հիմայ Պետափրէսին ամէն
գործքին գլուխը եղաւ . Պետափրէսին
տանը մէջի ու արտին մէջի մարդոցը
բոլորին ալ Յովսէփ կը հրամայէր , ու
իր ուղածին պէս կը տնօրինէր . ու ա-
սանկ ամէն բանին տնօրէնութիւնը ու
հողը Յովսէփը կընէր . ինչպէս որ՝
Մատուածաշունչը մեզի կըզուրցէ , թէ՛
Պետափրէս իր ինչ տեսակ ստաց-
ուածք ունենալը անգամ չէր գիտէր ,
բայ 'ի սեղանին վրայի կերակուրնե-
րէն , որ իր առջին կուգար : Եւ մէն բան
Յովսէփ իր ճարտարութեամբը ու ար-
ուեստովը կը պատրաստէր , իր տէրոջը
ու անոր ընտանիքին համար՝ աւանց
իր տէրոջը խառնրվելուն : Յովսէփ
իր այսչափ յաջողութեանը մէջ չի

մոռցաւ իր մարդասէր Մատուծոյն նախախնամութիւնը ու անոր ունեցած պարտականութիւնը, այլ մանաւանդ շատցուց Մատուծմէ վախնալը, ու անոր հնազանդիւրը. ու աս դիպուածէն յայտնի է անոր ասանկ ըլլալը. ինչու որ՝ ասկէ քիչ ժամանակէ ետե ինքը փորձըվեցաւ մէկ դէշ դորձք մը ընելու. սակայն ինքը դէմ կեցաւ ան փորձութեանը, ու յայտնի երեցուց որ ամէն բանէն էվելի Մատուծոյ դէմ մեղք դործելէն կըվախնայ: Պետտօրէտին կնիկն էր որ ան մեղքը դործելու հրաւիրեց զինքը. ան շատ դէշ կընիկ մըն էր, ու սկսեց Յովսէփը իր երկանը պէս սիրել:

Ընիկա արդէն մէկ երիկ մը ունէր. ու աղէկ զիտէր որ շատ մեղք բան էր Յովսէփն ալ իր երիկը ընելը, ու անիկա համոզելը որ ան զինքը իր կնկանը պէս սիրէ:

Ինչու որ՝ թէ որ մէկ կարգըված էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մարդ մը ա-

սանկ բան մը ընելու ըլլայ ուրիշ իրեն
հետ չի կարգըված մէկի մը հետ, անի-
կա Մատուծոյ եօթներորդ պատուի-
րանը կոտորած կըլլայ, որ կըսէ թէ՛
«Մի շնար» :

Աս կընշանակէ թէ մէկ կարգըված
էրիկ մարդ մը ուրիշ կնիկ մը չի պիտի
ունենայ բաց 'ի անկից' որուն հետ որ
կարգըված է, ու մէկ կարգըված կնիկ
մըն ալ ուրիշ էրիկ մը չի պիտի ու-
նենայ բաց 'ի անկից' որուն հետը որ
կարգըված է :

Ո՛վ որ աս բանը ընելու ըլլայ՝
կամ թէ միտքէն անցունելու ըլլայ,
շնութիւն ըրած կըլլայ, ինչպէս որ
մեր Տէրը մեզի սորվեցուց. ու շատ
մեծ մեղաւոր եղած կըլլայ Մատուծոյ
առջին :

Պետափրէսին կնիկը ջանաց որ
հոլսէփը համողէ Մատուծոյ դէմ ան
մեղքը դործել տայու, ու անոր հրու-
մանը աւրելով աս սոսկալի գէշու-
թիւնը ընել տայու :

Բայց անոր ջանքերը ոչինչ եղաւ .
ինչու որ՝ Յովսէփ հաստատուն էր իր
Մտուծոյ հնազանդութեանը մէջ : Մ
մէծ չարութիւնը ի՞նչպէս կրնամ ը-
նել՝ ըսաւ Յովսէփ , ու Մտուծոյ
դէմ մեղք գործել :

Հիմայ Պետափրէսին կնկանը սէրը
ատելութեան դարձաւ , ու սկսեց անի-
բաւութիւն ընել որչափ որ կրնար
նէ . ինքը շատ դէշ սուտ մը ըսաւ իր
էրկանը Յովսէփին համար . զըստը-
տութիւն մը ըրաւ անոր՝ որ Յովսէփ
կուզէ անիկա իր կնիկը ընել , ու Պե-
տափրէս ալ հաւատաց անոր :

Մս խօսքին վրայ Պետափրէս շատ
բարկացաւ ու միտքը դրաւ որ անիկա
ալ իր տունը չի պահէ , ու վճռեց որ
բանտը դրվի :

Նոյն բանտին մէջն էին ան մար-
դիկներն ալ որոնք որ Թագաւորը բար-
կացուցեր էին , կամ անոր օրէնքները
չէին պահած . կրկարդանք Մտուա-
ծաշունչին մէջը՝ Թէ անոնք կասկ-

ված էին . ասանկ՝ կարելի է թէ
 Յովսէփն ալ կապված էր իր ձեռ-
 քերէն ու ոտքերէն , ու անանկ մուծ
 սենեակի մը մէջ էր դրված :

Հիմայ ինչպէս փոփոխուած իւն մը
 եղաւ աս խեղճ երիտասարդին , որ իր
 յաջողութեան աստիճանէն վար ինկաւ
 մէկ սուտով մը՝ ու մէկ չար կեկան մը
 զբարտուած իւնովը , ու ասանկ անմեղ
 երիտասարդը Պետափրէսին աչքէն
 իյնալով բանտը դրվեցաւ աւանց մէկ
 պաշտպան մը ու բարեկամ մը ունե-
 նալու :

Սակայն թէ որ ինքը մարդոցմէ բա-
 րեկամ մը չունէր նէ , վերը մէկ Ամե-
 նակարող մը ունէր՝ որ իրեն պահա-
 պանն էր ու իրեն աղէկութիւն կընէր :

Արդարեւ Աստուած ինքն էր՝ որ ա-
 սանկ տնօրինեց իր իմաստուն նախախ-
 նամութեամբը , որ Պետափրէսին կը-
 նիկը զբարտուած իւն ընէ Յովսէփին
 վրայ իր չարութեան խորհուրդներո-
 վը , ու Յովսէփ Պետափրէսին ձեռքո-

վը բանտը դրվի , որ իր դալու յաջու
ղութեանը ու մեծութեանը պատճառ
ըլլայ , ու անոր երազին ճշմարիտ ըլ-
լալը յայտնուի :

Շատ մարդիկներ՝ թէ որ Յովսէ-
փին տեղը ըլլային անանկ իր եղբայր-
ներէն ծախված օտարականի մը հե-
ռու երկիրի մէջ , ու սուտ տեղը ամ-
բաստանված յանցանքի մը համար ,
ու բանտը դրված ու կասկած ,
շատ տրտունջ ու զանգատ պիտի
ընէին . ու պիտի խորհէին՝ թէ
Ըստուած անողորմ ու անարդար է որ
մեզ թողուցեր է ասանկ նեղութիւն-
ներ քաշելու :

Սակայն՝ Յովսէփ անոնց պէս չէր :
Յաջողութեան մէջ չի հպարտացաւ ,
ու նեղութեան մէջ խոնարհութեամբ
համբերութիւն ըրաւ :

Բանտին պահապանը տեսաւ որ
Յովսէփ ինչպէս կը վարվէր ու կը դ-
զար . ու Ըստուած՝ որ բոլոր մարդկանց
սրտին վրայ կը տիրէ , պահապանին

միտքը դարձուց՝ որ Յովսէփին շատ
երախտիք ու մարդասիրութիւն ընէ .
ասանկ՝ մինչև անգամ բոլոր բանտին
կառավարութիւնը ու տնօրէնութիւնը
բանտարգէալը անոր ձեռքը յանձ-
նեց :

Աս պաշտօնը մէկ նոր ու դժուար
պաշտօն մըն էր Յովսէփին պէս մէկ
երկոտասարդի մը . աս ժամանակ Յով-
սէփ կը կարծելէր թէ քսանրեօթը
տարեկան էր . բայց իր իմաստութիւնը
բարեպաշտութիւնը ու հաստատու-
թիւնը շատ մեծ էր իր տարիքին նայ-
ելով :

Բանտին վերաբերեալ գործքերը
Յովսէփ այնչափ իմաստութեամբ ա-
ռաջ տարաւ՝ որ Մատուածաշունչին
մէջը կը կարդանք թէ՝ « Բանտին պա-
հասանք չէր նայէր Յովսէփին ըրած
բանին . ինչու որ Տէրը անոր հետ էր ,
ու ինչ որ ընէր՝ Տէրը կը պաշտօղէր » :

Տէրը անոր հետ էր . ինչ երջան-
կութիւն էր իրեն . դուք մեծ միտքա-

բուժիւն կիմանաք, երբոր ձեր հայրը
 ու ձեր մայրը հետերնիդ ըլլայ. մա-
 նաւանդ երբոր տառապանքի, տրտ-
 մութեան, ու հիւանդութեան մէջ
 ըլլալու ըլլաք, որ կարօտ էք մէկի
 մը՝ ձեզի խրատ տալու ու ձեր վրայ
 հող տանելու: Արդեօք սրջափ ժամա-
 նակ ձեր ծնողքները քովերնիդ ըլլա-
 լով վախերնիդ ու տրտմութիւններնիդ
 հանդարտեցուցած են: Արդեօք քանի՞
 անգամ ձեր տկար եղած ժամանակը,
 ու ինչ ընելնիդ չի գիտցած ատեննիդ
 գլուխնիդ անոնց վրայ դրած օղնու-
 թիւն վնտուած էք: Ասանկ ալ մէկ
 հայր մը ունիք երկինքը՝ որ ամէն-
 իմաստ ու ամենազօր է. ան կուզէ որ
 միշտ իրեն հնազանդիք՝ ինչպէս որ
 տղաքը պարտին ասանկ մէկ մարդա-
 սէր ու զօրաւոր բարերարի մը:

Ան կուզէ որ դուք ինքը սիրէք ու
 իրեն հնազանդիք: Ինքը Աստուածա-
 շունչին մէջը կըսէ ինչ պէտք ըլլալը
 ինքը հաճեցունելու համար, ու ինչ

պէս ինքըզինքնիս և ուրիշները աղէկ
ու երջանիկ ընելու համար :

Ա՛մէն բանէն առաջ Աստուած
ձեզմէ կրխնդրէ, որ դուք սրտով տրտ-
միք ձեր մեղքերուն վրայ, ու մեղքէն
ետ կենաք, ու Յիսուսի Վրիստոսի
ապաւինիք ձեզ փրկելու համար . ու
ձեզ՝ Հոգին Սուրբը խնդրելու համար
աղօթք ընելու կըհրաւիրէ, որ կարող
ըլլաք իր ուղածը կատարելու . ու թէ
որ ասանկ աղօթք ընելու ըլլաք, ան
ձեզի կրխոստանայ իր Սուրբ Հոգին
տալու . հիմայ աս երկնաւոր Հօրը չի
պիտի մի երթաք ձեր մեղքերուն հա-
մար տրտմած, ու անոնց բոլորը անոր
խոստովանիք . ու աղաչէք իրեն որ
Վրիստոսի միջնորդութեամբը ա-
նոնց թողութիւն շնորհէ, ու իր Սուրբ
Հոգին ձեզի տայ որ կարող ըլլաք զին-
քը սիրելու ու իրեն հնազանդելու :

Ա՛ն ժամանակը Տէրը ձեր հետը պի-
տի ըլլայ ինչպէս որ Հովսէփին հետն
էր . ու ձեր վրայ հոգ պիտի տանի՝

ձեր հօրմէն ու մօրմէն կամ ձեր
 երկրաւոր բարեկամներէն առաւել :
 Ինքը ձեր հետը պիտի ըլլայ՝ ձեզ իր
 առանձին նախախնամութեանը խնամ-
 քին տակը ունենալով , ու ձեզ պաշտ-
 պանելով , ու հեռու պահելով բոլոր
 յաջողութեան մէջ եկած փորձանքնե-
 րէն : Աւ ճախորդութեան մէջ ձեզի
 պիտի օգնէ , ու բոլոր ձեր գործքե-
 ըուն մէջը ձեր հետը պիտի ըլլայ ձեր
 աղէկութեանը համար . և վերջապէս
 ձեզ երկինքը իր քովը ու իր Արդւոյն
 Յիսուս Վրիստոսի քովը պիտի առ-
 նէ , ու բտեղ են բոլոր հաւատացեալ-
 ները , ու յաւիտեանս մեղքէն ու նեղու-
 թենէն ազատ պահելով՝ դիտութեան ,
 աղէկութեան , ու երջանկութեան մէջ
 պիտի յաւաքացունէ :

ՊԻՆՈՒԽՈՒ Ժ :

Լսող-ծայ վախճ : Լսող էնչ ըլլալը, ու տ-
նոր օգո-տը : Տոխա-տող-տին էրալը : Յո՛ւ-
սէ՛կն տն էրալն Տի՛նա-էն-ն դալը :

Վարելի է զարմանաք որ Յովսէփին
պէս մէկ երիտասարդ մը ու նաև
օտարական մը ինչպէս քիչ ժամանա-
կի մէջ Պետափրէսին ու բանտապե-
տին հաւատարմութիւնը բոլորովին
ստացաւ՝ երբոր ինքը Պետափրէ-
սին քովը ծառայ մը դացած էր, ու
միւսին քովն ալ բանտարդեալ մը :

Բայց սա տեղ մէկ սրարդ պատ-
ճառ մը կայ անոր ասանկ յառաջա-
նալուն . այսինքն՝ Լստուծմէ կը վախ-
նար : Ա՛լը որ ըլլար՝ ու ինչ բան որ
ընէր, կը յիշէր թէ Լստուծոյ աչքը
միշտ իր վրայ էր, ու կը րամտար՝ թէ
Լստուծոյ համար ունի տալու բոլոր իր
վարքին համար :

Լսող երևելի մէկ օրինակը տեսած

էք, երբոր Պետափրէսին կնիկը փորձեց անիկա մեղք գործելու : Ինչպէս կրնամ աս մեծ չարութիւնը ընել՝ Ըսաւ Յովսէփ, ու Մտուծոյ դէմ մեղք գործել :

Մտուծոյ վախէն ՚ի զսո՞ ուրիշ առաւել զօրաւոր բան մը չի պիտի կրնաք զտնալ, որ ձեզ մեղք գործելէն ետ պահէ ու ձեր պարտքը կատարելու քաջալերէ :

Ին սիրով միացեալ մէկ վախ մըն է, ու նոյն վախը ունեցող սիրելի ու հնազանդ տղայ մը՝ միշտ կը ջանայ իր ծնողքը չի բարկացունելու :

Կարդացէ՛ք ձեր Մտուածաշունչը, ու ջանացէ՛ք Մտուծոյ ո՞վ ըլլալը սորվելու, ու որչափ կրնաք նէ՛ ա՛նոր մեծութեանը ու բարութեանը վրայօք սորվեցէ՛ք, որ տեսնաք թէ ինչպէս պատճառ ունիք ասանկ մէկ փառաւոր ու ողորմած էակ մը սիրելու ու անոր հնազանդելու :

Եղթք ըրէ՛ք որ Մտուծմէ վախ

նաք , ու անիկա սիրէք . ու ամէն ժա-
մանակ միտքերնիք բերէք որ ան միշտ
ձեր քովն է , ու բոլոր ձեր խորհա-
ծին ըսածին ու ըրածին համարը ա-
նոր պիտի տաք :

Ան ժամանակը Յովսէփին պէս
միշտ Կստուծոյ պահպանութեան տա-
կը եղած պիտի ըլլաք . դէշ մարդիկ-
ները ձեր բարեգործութեան պատ-
ճառը տեսնալովն՝ ձեզ պիտի յար-
դեն , ու աղէկ մարդիկները ձեզ պի-
տի սիրեն . ու դուք ան հաստատուն
ճամբուն մէջը հետեւեցէք՝ ինչպէս որ
Յովսէփը ըրաւ թէ յաջողութեան
մէջ և թէ ճախորդութեան մէջ ,
ամէնուն պատիւը ու վստահութիւնը
ստանալով :

Ալեւի պիտի յայտնըվին աս ճշմար-
տութիւնները Յովսէփին պատմութեա-
նը մէջ՝ ինչպէս որ պիտի տեսնանք :
Յովսէփ բանտին կառավարութիւնը
իր վրայ առնելէն քիչ մը ժամանակ
ետե՛ երկու մարդ բերվեցան հոն , ու

րոնց վրայօք կուզեմ քիչ մը ծանօթու
թիւն տալ : Ահկը Վ, գիպտոսի Թագա
ւորին տակառապետն էր . աս մարդը
Թագաւորին խմած դինիին հօգը կը
տանէր , ու կարելի է Թագաւորին դի
նիին բաժակը ինքը անոր կուտար .
երբեմն ան գեղեցիկ հասուն խաղողնե
րը կաւնէր , ու անոնց ջուրը կըքա
մէր բաժակին մէջը , ու Թագաւորին
կուտար խմելու : Ըին ժամանակները
Վ, գիպտոսին ու Վսիային մէջի բոլոր
Թագաւորները տակառապետներ ու
նէին . ու տակառապետութեան պաշ
տօնը շատ յարգի բան մըն էր սեպ
ված :

Միւս մարդը՝ որ բանտը բերեր է
ին , Թագաւորին մատակարարն էր , որ
Թագաւորին կերած հացին՝ և ուրիշ
տեսակ կերակուրներուն վրայ վերա
կացու էր . ասոր պաշտօնն ալ միւսին
պաշտօնին պէս շատ պատուաւոր էր :

Արդարեւ իրաւունք ունինք լսելու՝
թէ աս մարդոցը երկուքն ալ շատ

աստիճանաւոր մարդիկներ էին . ինչ
 չու որ Աիկիլայի հին սլաոմադիր մը
 թէ ողորոս անունով՝ որ Ազիլատոսի
 վրայք դրած էր , կրտէ՛ թէ թագաւո-
 ըին զործակալները (ինչպէս տակա-
 ռապետը ու մատակարարը) ազնիւ
 մարդիկներուն մէջէն , քահանայու-
 թեան արժան ընտիր ընտանիքներէն
 կընտրէին : Արեւայ թէ աս պաշտօ-
 նատարները մէկ կերպով մը բարկա-
 ցուցեր էին թագաւորը , ու անանկ
 բարկացեր էր անոնց , որ Յովսէփին
 եղած բանտին մէջը դրաւ . աս բանտը
 թագաւորին պահապաններուն հրա-
 մանատարին՝ Պետափրէսին տանը մէկ
 կողմն էր , ու անոր իշխանութեան
 տակն էր : Պետափրէս տեսաւ որ տա-
 կառապետը ու մատակարարը բանտն
 էին դրուած , պատուիրեց Յովսէփին
 որ անոնց հոգ տանի , ու իրենց վիճա-
 կին վերաբերեալ ինչ որ պէտք էր
 նէ պատրաստեց : Վիչ մը ժամանակ
 բանտին մէջը կենալէն ետեւ երկուքն

ալ մէյտեղ երազ տեսան միւ նոյն
 զիշերին մէջը , որ շատ զարմայան ու
 տրամեցան : Ատքի աւտուն երբոր
 Յովսէփ զնայ անոնք տեսնալու , ինչ
 պէս որ սովորաբար կընէր՝ որ նայի
 թէ արդեօք ամէն բան կանոնաւոր է
 մի , տեսաւ որ՝ բան մը եղեր են տրու
 մած նստեր են , հարցուց թէ սլաւոճա
 ւը ի՞նչ է . ըսին թէ՛ Արկուբս ալ ե
 րազ տեսանք , ու անոնք մեզ շատ
 տրամեցուցին , ու նաև չի կայ մէկը որ
 կարող ըլլայ մեր երազները թարգմա
 նելու , կամ անոնց միտքը մեզի մեկնե
 լու , թէ ի՞նչ կընշանակեն :

Յովսէփ անոնց ըսաւ . Բնոնց մեկ
 նութիւնները Բստուճոյ չե՞ն մի վե
 րաբերիր . կաղաչեմ ձեզի՝ որ անոնք
 ինծի ըսէք : Բսկէ կերևայ թէ Յով
 սէփ որ ինքն ալ մէկ քանի երևելի
 երազներ տեսած էր , ան մաղիկնե
 րուն մէկն էր , որ առջի ժամանակնե
 րը Բստուած անոնց կարողութիւն
 տրւեր էր երազներուն մեկնութիւնը

տալու , ու ետքի ըլլալու բաները ա-
ռաջմանէ գուշակելու :

Տակառապետը իր երազը ասանկ
պատմեց Յովսէփին . Արազիս մէջը
խաղողի որթ մը տեսայ , որ իրեք ոստ
ունէր . մէկ քանի բոսպէին մէջը ոս-
տերը մեծցան , ու շուտով ծաղկե-
ցան , ու խաղողները հասան . ու թա-
ղաւորին բաժակը իմ ձեռքիս մէջն
էր , որուն մէջը անոնք փրցունելէս ե-
տե ջուրը քամեցի , ու նոյն բաժակը
թաղաւորին տուի :

Յովսէփ անոր երազին աս թարգ-
մանութիւնը տուաւ . ըսաւ որ՝ Ան ի-
րեք ոստը իրեք օր կրնշանակէ . ու ան
իրեք օրվան մէջը թաղաւորը քեզ
միտքը պիտի բերէ , ու կրկին առջի
տեղդ պիտի դնէ . ու դարձեալ ա-
նոր տակառապետը պիտի ըլլաս , ու
անոր զինի տաս խմելու :

Տակառապետը մեծապէս ուրախա-
ցաւ աս իր երազին թարգմանութեա-
նը , որ քիչ ժամանակէն ան անհան-

դիստ ու անարդ բանտէն պիտի ելար ,
 ու կրկին թագաւորին բարեկամու
 թիւնը պիտի վայելէր :

ԳՆՈՒԽ • ԺԸ :

Ստորագրութիւն երողը — անոր Տէրնո-Մե-
 նը : Յո՞վե՞քին հարգութեամբ խոսեալ :
 Ստորագրութեամբ ձեռնոց : Եղի-բանտեացո-Մե-
 նը :

Ստուածաշունչին մէջը չենք դոնար
 թէ արդեօք տակաւապետը իր ե-
 լազին մեկնուածեանը համար շնորհա-
 կալ եղաւ մի . բայց ետքը պիտի
 տեսնանք որ անանկ շնորհակալու թիւն
 ընող մարդ չէ եղեր :

Քանզի Յովսէփ անկէ մէկ շնորհք
 մը խնդրեց . ըսաւ , Արքոր դուն կրկին
 քու սրաշտօնիդ վրայ դրվելու ըլլաս ,
 ու կրկին թագաւորին հետ մէկտեղ
 բարեկամանալու ըլլաս , կաղաչեմ քե-
 ղի որ յարմար ժամանակ մը դոնալով

մարդասիրութիւն մը ընես ինձի, իս
 փարսքոնին յիշես, որ աս տունէն հա-
 նէ. ինչու որ ես Նբրայեցաց երկրէն
 գողցըված եմ, ու նաև հոս ալ բան
 մը ըրած չեմ որ զիս աս բանտը դրին:

Ետքը՝ մատակարարն ալ ըսաւ
 իր երազը, ու կըյուսար իր թշուառ
 վիճակին մէջը եղած ընկերին երազին
 մեկնութեան՝ որ Յովսէփը տուաւ՝
 իրեն ալ անորինին պէս աղէկ պիտի
 մարդարեանար:

Ըսաւ որ երազիս մէջը իրեք ճեր-
 մակ սակաւ տեսայ իմ գլխուս վրայ.
 ու ամէնէն վրայի սակաւին մէջը թա-
 զաւորին համար եփած ամէն տեսակ
 կերակուրներէն կար. ու նաև տեսայ՝
 որ թռչունները կուգային ու ան կե-
 րակուրներէն կուտէին:

Մատակարարը անհամբերութեամբ
 կըսպասէր՝ որ նայի թէ Յովսէփ ինչ
 մեկնութիւն պիտի տայ իր երազին.
 Յովսէփ ըսաւ թէ՝ Ըն իրեք սակաւը
 իրեք օր կընշանակէ, ու ան իրեք օրէն

ետև՝ Թագաւորը քեզ պիտի կախէ .
 ու Թռչուններն ալ պիտի դան ու քու
 մարմինդ ուտեն : Կատակարարին ե-
 րազին մեկնութիւնը շատ ցաւազին ե-
 ղաւ . Թէպէտ աս խօսքին վրայ մա-
 տակարարին ինչպէս զգալը չենք գի-
 տեր : Յովսէփ ան երազներուն մեկ-
 նութիւնները տալէն ետև , երբօրդ օ-
 րը Փարաւոնին ծննդեան օրն էր . ու
 նոյն օրը շատ ուրախութիւն կըլլար
 Թագաւորին տանը մէջը . ու բոլոր իր
 ազնուականներուն , հրամատարնե-
 րուն ու զորձակալներուն մեծ հան-
 դէս կընէր . աս հանդէսին մէջը հրա-
 ման ըրաւ որ տակաւապետը ազատվի ,
 ու կրկին առջի վիճակին մէջը դրվի .
 նոյն օրը տակաւապետը կրկին իր աս-
 տիճանին հասաւ , ու նաև Թագաւո-
 րին գինի տուաւ խմելու :

Կաև՝ նոյն օրը մատակարարն ալ
 կախվեցաւ , ու անոր մարմինը կախա-
 ղանին վրայ Թողվեցաւ որ երկինքի
 Թռչունները ուտեն անիկա :

Ասանկ Յովսէփ ան երազներուն
մեկնութիւնները տալով՝ իր ճշմարիտ
Թարգմանիչ մը ըլլալը հաստատեց .
աս կըրցուցունէ՞ որ Աստուած անոր
սորվեցուցեր էր երազի մեկնութիւն
տալը :

Ինչու որ՝ միայն Աստուած է որ ա-
պառնի դիպուածներուն վրայօք դի-
տութիւն ունի . կամ թէ ան մարդիկ-
ները՝ որոնց որ Աստուած սորվեցու-
ցեր է :

Աստուածաշունչին մէջը շատ մար-
գարէութիւններ կան , որ առաջմանէ
գուշակված էին . ետքը բոլորն ալ
կատարվեցան : Ան մարգարութիւննե-
րուն կատարվիլը կըրցուցունէ թէ ա-
նոնք Աստուծմէ եկած են . ու նաև
Աստուածաշունչն ալ որ մարգարու-
թիւնները կըսարունակէ՞ Աստուծմէ
եկած է . ու բոլորն ալ ճշմարիտ են :

Սենք Սուրբ Գիւրգէն կըսորվինք՝
թէ տակառապետը իր աստիճանին
հասնելէն ետև՝ Յովսէփը միտքը չի

բերաւ . անոր բանտին մէջի ըրած մարդասիրութիւնները՝ ու իր երազին մեկնութեամբը անոր տուած ազատութեան ուրախութիւնը բոլորովին մոռցաւ . ու նաև Յովսէփին արքայանքը որ իրեն գլխուն եկածները պարագաներով՝ մանաւանդ իր անմեղութիւնը թաղաւորին յիշէ , անոնց բոլորն ալ միտքէն ելաւ :

Աս տակաւապետին զանցառութիւնը իր մեծ ապերախտութիւնը կը ցուցունէ . ու նաև ուրիշներուն վրայ քիչ հոգ ունենալը , ու միայն ինք իր անձին նեղութիւններէ ու տանջանքներէ ազատիլ բաղձալը :

Աւաղ , ասանկ մարդիկներ որչափ կան աշխարհիս մէջը , որ միայն իրենց երջանկութեանը կը հետեւին , ու ուրիշներուն երջանկութիւնը բոլորովին կը մոռնան : 'Նաև' տղաքներն ալ երբեմն իրենց ծնողքը ու անոնց ըրած բարերարութիւնները կը մոռնան : Արբոր իրենց ծնողքը կը հի-

ւրնդնան կամ կըծերանան , երեսէ կը
 ձգեն . և ասիկա անոնց ապերախտ
 ու չար սիրտեր ունենալը կը ցուցնէ :
 Բայց իմ սիրելի՛ զաւկըներս , ար
 դեօք դուք ալ ասանկ սիրտ ունի՞ք մի :
 Արդեօք ձեր ծնողացը երախտիքը զի
 տէ՞ք մի : Արդեօք անոնց ձեզի ըրած
 մարդասիրութիւնները միտքերնիդ
 կը բերէ՞ք մի : Արդեօք անոնք կը սի
 րէք ու անոնց կը հնազանդի՞ք մի :
 Արդեօք ձեր կարողութեանը չափ տ
 նոնք երջանիկ ընելու կը ջանա՞ք մի :

Մտիկ ըրէ՛ք թէ Աստուած ի՞նչ
 կըսէ աս բանին վրայօք Աստուածա
 շունչին մէջը . ու աս խօսքը թող ձեր
 սրտին մէջը տպաւորվի : « Անիծեալ
 ըլլայ ան՝ որ իր հայրը կամ իր մայրը
 կարնարգէ . ու բոլոր մարդիկ պիտի
 ըսեն , անանկ թող ըլլայ » : Ի . () Ե՛ն .

Ի՛է . 16 :

ԳԼՈՒԽ ԺԿ :

Փարսաւանին երազները : Յովեղի կանչելը
 համար հարց իրիւ ձիւը : Յովեղին իննասը
 հարիւնը : Ս'ենք ան սերը չէ պիտի ընդո-
 նենք՝ որն որ որիչներուն արժանաւոր է :

Տակաւապետը իր աստիճանին հաս-
 նելէն երկու տարիի չափ ետեւ որ
 տակաւին Յովսէփ բանտին մէջն էր՝
 ու ինքն ալ Յովսէփը բոլորովին մոռ-
 ցեր էր , փարաւոն երկու զարմանալի
 երազներ տեսաւ մէկ գիշերվան մէջ :

Երազին մէջը տեսաւ որ՝ Աեղոս գե-
 տին քովերը կը պտրտէրկոր . ու տե-
 սաւ որ՝ եօթը գէր ու գեղեցկադէմ
 կովեր ելան ան գետէն , ու սկսեցին ա-
 ռածվիլ գետին եզերքին մօտ եղած
 գաշտերուն մէջ . նաև՝ ուրիշ եօթը
 կովեր ելան տկտր ու տղեղ , ու ան գե-
 ղերուն քովը դացրն կայնեցան . ու մէկ
 զարմանալի կերպով մը անոնց վրայ
 յարձակեցան , ու բոլորովին անոնք
 փաւատեցին . թէպէտ առաջ ինչպէս

որ արեղ ու նիհար էին , վերջն ալ
նոյնը էին :

Թագաւորը արթընցաւ . շուտով
կրկին քնացաւ , ու մէկ երազ մըն
ալ տեսաւ՝ որ եօթը ցորենի հասկ
բուսած էր մէկ ծղօտի մը վրայ , լե-
ցուն ու շատ աղվոր . ու անոնց ետե-
ւէն եօթը հասկ ալ ելաւ Թուամած ու
վտիտ , ու միւս լեցունները կերան :

Փարաւոն հետեւեալ առտուն շատ
նեղացաւ սա երազներուն համար . ին-
չու որ՝ խորհեցաւ թէ կարելի է անոնք
մէկ նշանակութիւն մը ունենային , որ
շատ հարկաւոր էր իրեն զխոնալու :
Ետքը՝ Ազխպտոսին բոլոր մողերուն
ու իմաստուն մարդիկներուն ետեւէն
մարդ խրկեց ու բերել տուաւ , որ
նայի թէ իրեն տեսած երազներուն
ի՞նչ մեկնութիւն կուտան :

Աս մողերը ու իմաստուն մարդիկ-
ները կը պարծենային՝ թէ երազ կը
մեկնեն , սւ ետքի ըլլալու զխառած-
ները առաջուց կը զբուցեն : Թէպէտ

Նոյն ժամանակը իրենք ալ զխոտէին որ
բոլոր ըրածներնին խաբէութիւն էր .
բայց շատ անգամ ուրիշները կըխա-
բէին , ու անոնց երազներուն սուտ
մեկնութիւններ կուտային . սակայն
մէկը չի համարձակեցաւ թաղաւորին
երազներուն մեկնութիւն մը տալու :

Ասանկ՝ մոզերը ըսին որ բոլորովին
տարակուսանքի մէջ են . ու չեն գի-
տեր թէ անոնք ի՞նչ կընշանակեն . ու
աս բանին վրայ թաղաւորը առաջմա-
նէ է վէլ նեղացաւ :

Հիմայ աս առաջին անգամն էր որ
տակառապետը Յովսէփը միտքը բն-
րաւ , ու անոր աղաչանքը յիշեց՝ թէ
ինքը Յովսէփին բանը թաղաւորին
պիտի պատմէր : Աերևայ թէ՛ տակա-
ռապետին խղճմտանքը զինքը տան-
ջեց՝ Յովսէփին ըրած մարդասիրու-
թեանք համար . ինչու որ՝ թաղա-
ւորին աս հետևեալ խօսքը ըսելէն
հտե , թէ՛ Աս իմ յանցանքս կըյիշեմ
այսօր , սկսեց Յովսէփին բանը պատ-

մեւ , թէ՛ Արքոր երկուքս ալ ես ու
մատակարարը բանտին մէջն էինք ,
մէյմէկ երազ տեսանք մէկ գիշերվան
մէջ , ու նոյն տեղը մէկը կար Յովսէփ
անունով , որ անոնց մեկնութիւնները
ստոյգ մեզի տուաւ :

Յովսէփին աս խմաստութեանը վը-
րայօք թագաւորը շատ զարմացաւ՝
թէ ինչպէս անոնց երազներուն մեկ
նութիւնները անանկ ստոյգ տուեր է .
և խկոյն հրամայեց որ Յովսէփը շու-
տով իր առջին բերվի : Յովսէփին
ինչ որ պէտք էր նէ սլատրատեցին ,
թագաւորին սլալատը տարին , ու թա-
գաւորին առջին հանեցին :

Թագաւորը Յովսէփին սլատմեց իր
երազները . ու ըսաւ որ՝ Մէկն ալ
չի կրցաւ մեկնել անոնց միտքը . ու
լսեցի՝ որ դուն երազի մեկնութիւն
կրնաս տալ :

Թագաւորը կըկարծէր թէ Յովսէփ
իր ճարտարութեամբը աս բանը կա-
րող էր ընել , ինչպէս որ մոգերը ու

խմաստուն մարդիկները շատ անգամ
կընէին :

Ան չէր գիտէր՝ որ միայն ճշմարիտ
Բստուածը՝ կամ թէ ան մարդիկները
որոնք որ ինքը կըթէր էր , անոնք մի-
այն կարող էին ապառնի բաներուն
վրայ տեղեկութիւն ունենալ , ու պա-
տահէլու բաները առաջմանէ մազարէ-
անալ :

Յովսէփ կընար անանկ ճամբայ մը
բռնել որ թագաւորը իր վրայ ասանկ
կարծիք մը ունենայ՝ թէ իր խմաստու-
թեամբը աս բաները կընէր . ու շատ
պատիւ ու գովութիւն ստանալ թա-
գաւորին ու անոր գործակալներուն ու
Ազիպտացոց քովը :

Բայց Բստուածմէ կըվախնար . ինքը
չէր ուզէր որ ուրիշները իրեն համար
կարծեն թէ իր խմաստութեամբը ե-
րազներուն մեկնութիւնները կուտար .
երբոր ինքը գիտէր՝ թէ միայն Բստու-
ծոյ կարողութեամբն էր՝ որ անոնք կը-
մեկնէր . անոր համար բոլոր վառքը
Բստուծոյ կըվայէր :

Յովսէփ պատասխան տուաւ փա-
րաւոնին ու ըսաւ . Աս կարողութիւն
չունիմ, Բստուած փարաւոնին խաղա-
ղութեան պատասխան մը պիտի տայ :

Աս խօսքը՝ որ Յովսէփ փարաւոնին
ըսաւ, Թէկարողութիւնը կամ երազին
մեկնութիւնը ինձմէ չէ, աղէկ միտ-
քերնիդ պահեցէք :

Երբեքն կըպատահի, որ մէկը կը-
կարծէ՝ թէ դուք մէկ աղէկ գործ մը ը-
րած էք, երբոր նոյն գործը ուրիշ մէ-
կը ըրած է : Այսին թէ գործի մը համար
չափէն էվել գովութիւն կըստանաք,
որ նոյն գործին ուրիշ մէկն ալ ձեզի
օղնութիւն ըրած է . կամ թէ ուրիշ-
ները կըկարծեն՝ թէ դուք բան մը գի-
տէք, որ ամենեւին ան բանին վրայօք
տեղեկութիւն չունիք . ու աս կերպով
պատճառ կըլլաք որ ուրիշները ձեզի
չափէն էվել պատիւ ընեն, որով ձեր
հարստութիւնը հաճեցունել տաք .
ու ասանկով պատճառ կըլլաք ուրիշ
մէկու մը պատիւը կամ գովութիւնը

իրմէն զըկելու , որուն որ ինքը ճշմարտապէս արժանի է :

Աս բանը ես շատ անգամ ընտանիքի մը տղոցը ու դպրատան աշակերտներուն մէջը տեսած եմ , որ շատ դէշբան է : Տասներորդ պատուիրանքը կոտրել է , որ մեզ կարգիլէ ուրիշներուն ունեցածին աչք տնկելու : Ասև ութերորդ պատուիրանքն ալ աւրել է , որ կարգիլէ գողութիւն ընելու . արդարև աս ալ մէկ տեսակ գողութիւն մըն է , որ դաղտնի յարիշին պատիւը դուք կառնէք : Արբոր դուք ասանկ բանի մը մէջ փորձըվելու ըլլաք , Յովսէփին օրինակը ու ըսածը միտքերնիդ բերէք . ինչ բան է նէ ազատաբար ճշմարիտը խոստովանեցէք :

Գիտցածներնուդ կամ չի դիտցածներնուդ , ըրածներնուդ կամ չըրածներնուդ , և ուրիշներէն դտած օգնութիւններնուդ , բոլորովին շիտակը գուրցեցէք : Միտքերնիդ բերէք՝ որ թէպէտ ասանկ ժամանակ ձեր ընկերը

կրնաք խաբել , (ինչպէս որ Յովսէփ
 ուզելու ըլլար Քարաւոնին կրնար բ-
 նել ,) Բայց Նստուած չէք կրնար խա-
 բել . ինչու որ ձեր ներսիդիի գազտ-
 նի խորհուրդներուն ու գզացումներուն
 բոլորն ալ ձեր խօսակցութեանը ու
 վարքին պէս ինքը գիտէ :

Չափէն էվել ձեր վրայ մի խոր-
 հիք . խոնարհութեամբ թո՛ղ ամէն
 մարդ իրմէն էվել ուրիշը պատուէ :

Տէրը ամբարտաւաններուն դէմ
 կրկնայ , խոնարհներուն շնորհք կու-
 տայ :

ԳՆԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԺԳԿ

Յո՛վնե՛կին՝ փարսո՛նին երազնե՛րը Ֆի՛նե՛-
լը : փարսո՛նին Յո՛վնե՛կը (Եփեփոսո՛ւի Վեյ
խառա՛վար ը նե՛լը : Յո՛վնե՛կին նոր տնո՛ւնը :
Լ՛նոր հարսնե՛րը : Ղ՛ջնարդո՛ւնն ու սարսա-
խանո՛ւնն նխարո՛ւնը հասարակո՛ւնն մա՛րտոյ
ճը նե՛կ՝ ուրիշնե՛րո՛ւն հասարակո՛ւննն սար-
նալը :)

Փարսուն իր երազները Յովսէփին
զուրցելէն ետև Յովսէփ ասանկ
սխառասխանեց : Փարսունին երազնե-
րը մէկ է . Աստուած ինչ պիտի ընէ
նէ, Փարսունին ցուցուց : Յովսէփ ըս-
կըսեց յատկապէս Փարսունին ե-
րազները մեկնել , ու անոնց ինչ նշա-
նակելը իրեն ցուցուց :

Ան եօթը զեղեցիկ կովերը ու ան
եօթը ցորենին հասկերը եօթը տարի
կըրցուցընեն , որ բոլոր Ազխատասի
մէջ շատ աւատութիւն պիտի ըլլայ .
աս եօթը տարվան միջոցին մէջը եր-
կիրը ամէն տեսակ քանը աւատարար



Յովսէփին՝ Գարաւոնին երազները մեկ-
նելը ։



պիտի բուսցունէ՛, մարդոց ու անոնց
պահած կենդանիներուն համար պէտք
եղածէն շատ էվելի առատութեամբ :

Նաև ան եօթը տկար ու վտխտ կո-
վերը՝ որ ան եօթը գեղեցիկ ու գէրե-
րը կերան , ու ան եօթը չորցած հաս-
կերը՝ որ ան լեցունները կերան , եօ-
թը տարի կը ցուցընեն , որ աս եօթը
տարվան միջոցին մէջը շատ սով պի-
տի ըլայ . ու երկիրը քիչ կամ ամե-
նեին պտուղ չի պիտի բերէ . կերա-
կութին կողմանէ շատ նեղութիւն պիտի
քաշվի , ու առատութեան տարիէն
ինչ որ պահվի նէ՛, ետքը սովին տարի-
ները պիտի ուտվի :

Նաև Յովսէփ ըսաւ՝ որ աս երկու
միօրինակ երազներուն մարդարէու-
թիւնովը Մտուած կը ցուցընէ , որ
ինքը քիչ ժամանակի մէջ աս բոլոր
բաները անշուշտ պիտի կատարէ :

Ա երջը Յովսէփ Քարաւոնին խրատ
տուաւ որ բոլոր երկրին վրայ պաշ-
տօնեաներ կարգադրէ , որ ան եօթը

առատութեան տարւան մէջի եղած
հունձեքուն հինդ բաժինին մէկը առ-
նեն՝ ու զանազան քաղաքներուն մէջ
զիպեն : Անատներ եօթը սովին տարի-
ներուն մէջ մարդիկ բաւական կերա-
կուր պիտի ունենան ու անօթաթենե-
չի պիտի մեռնին :

Յովսէփին աս խրատը թաղաւորին
ու իրեն տերութեանը մէջի եղող գոր-
ծակալներուն շատ հաճելի երեւցաւ .
ու նայեցաւ որ Յովսէփէն ՚ի զառ ու-
րիշ մարդ չէր կրնար գտնելիլ որ բո-
լոր աս գործը կարող ըլլար առաջ
տանելու . որուն ներսը՝ ըսաւ թաղաւո-
րը՝ Աստուծոյ հողին կայ :

Ան ժամանակը փարաւոն Յովսէ-
փին ըսաւ . Որովհետեւ Աստուած աս
բոլոր բաները քեզի ցուցուց , ալ քե-
զի պէս խելահաս ու իմաստուն մէկը
չի կայ :

Դուն իմ տանս վրայ վերակացու
պիտի ըլլաս . ու քու խօսքովդ բոլոր
իմ ժողովուրդս պիտի կառավարվի . ու

միայն ես իմ աթուռովս քե՛նէ մեծ պիտի ըլլամ : Աւ փարաւոնն Յովսէփին ըսաւ . Ե՛հա՛ ես քեզ բոլոր Ազիպտոսի երկրին վրայ վերակացու դրի : Եւ ըսելէն ետե՛ւ՝ փարաւոնն իր մատը դրած աղնիւ ու ծանրագին մատնին հանեց ու Յովսէփին մատը դրաւ . ու գեղեցիկ հանդերձներ հաղցուց , ու անոր պարանոցը ոսկիէ մանեակ մը անցուց :

Ասոնց բոլորը Յովսէփին ունեցած գերագոյն իշխանութիւնը կը ցուցընէր , որ թագաւորը անոր տըւաւ , ու նաև անոր պատիւը որով որ ինքը պիտի յարգըվէր :

Նաև Յովսէփին հրաման ըրաւ , որ իւ երկրորդ կառքը նստի . ու առջևէն քարոզ կը կարդային , որ անոր խոնարհութիւն ընեն . ու ասանկ Յովսէփ Ազիպտոսին վրայ առանձին իշխանութեամբ վերակացու կարգադրըվեցաւ ու իբր երկրորդ թագաւոր : Ասոնցմէ՛ ՚ի զատ՝ փարաւոնն Յովսէփին ուրիշ նոր անուն մը տըւաւ . ասիկա

առջի ժամանակները սովորութիւն էր
 դաժ էր արևելեան ազգերուն մէջը ,
 որ երբոր Թաղաւորը մէկը ընդունե-
 նելու ըլլար , մանաւանդ օտարական
 մը , անունը կրփոխէր : Յովսէփին նոր
 անունը փսոմփթոմփանէ դրաւ :

Աս նոր անունին նշանակութեանը
 համար մարդիկ զանազան կարծիքներ
 կրննն . ոմանք կրկարծեն՝ թէ անոր
 նշանակութիւնը զաղանիքներ յայտ-
 նող ըսել է . ու անիկա Յովսէփին
 մեծ իմաստութեան համար տուեր էր ,
 ինքը ան երազներուն մեկնութիւն տա-
 լուն , ու մարդարեւական հոգի ունենա-
 լուն համար : Արիշները կրկարծեն
 թէ Ազխապապուց մէկ բառն էր , որ
 փրկիչ աշխարհի կընշանակէր . աս
 մէկ փառաւոր պատուանուն մըն է , որ
 արևելեան ազգերը շատ կըգործա-
 ծեն՝ Յովսէփին պէս մէկ մարդու մը
 բարերարութիւնը բոլոր ազգին ցու-
 ցընելու համար :

Փարաւոն նաև Յովսէփին մէկ կնիկ

մըն ալ պատրաստեց Վստանէթ անու-
 նով՝ երևելի ընտանիքէ մը, որուն
 հայրը Վրեդ քաղաքին մէջը քահա-
 նայ կամ իշխան էր: Վսիկա Նդիպտոսի
 մէկ անուանի քաղաքն էր, ու հաւանա-
 կան է որ Պետափրէս ան քաղաքին ու
 անոր քովի եղող երկրին վրայ իշխան
 էր: Հովսէփին այսչափ մեծ իշխանու-
 թեան ու պատուոյ հասնելուն նայելով
 պէտք է մտմտանք որ Վստուծոյ Հո-
 դին Հովսէփին սրտն մէջը ըլլալով՝
 փարաւոն անիկա այնչափ սիրեց, ու
 անոր տըլած խրատները ընտիր ու ի-
 մաստուն սեպեց. ինչու որ՝ Վստուած
 անիկա կրթեր էր: Վրդարեւ փարա-
 ւոն ճշմարիտ Վստուծոյ վրայօք՝ որուն
 որ Հովսէփ կը հաւատար, քիչ կամ
 ամենեին չէր դիտէր. բայց Հովսէ-
 փին վարքին ու կենցաղավարութեանը
 մէջ շատ սքանչելի մէկ բան մը տե-
 սաւ՝ երբոր Հովսէփին ըսածը լսեց,
 թէ՛ Վս իմ իմաստութիւնս չէ, հա-
 պա Վստուած փարաւոնին խաղա-

դուժեան պատասխան մը պիտի տայ ,
 աս բանին համար փարաւոնն չյովսէփը
 յարգեց , ու բոլոր իր յոյսը անոր դը-
 րաւ : Միտքերնիդ ըլլայ՝ որ ճշմար-
 տուժեան , ու Մատուծոյ պէտք եղած
 պարտականուժեան ճիշտ նկատումը
 ամէն բանէն էվէլ ուրիշներուն՝ նաև
 դէշ մարդոցը պատիւը ու հաւատար-
 մութիւնը անգամ կըստանայ : Ենոնք՝
 որոնց հետ որ գործ ունիք՝ թո՛ղ զիտ-
 նան , որ դուք Մատուծմէ կըվախնաք ,
 ու միշտ կըթուժեան ու առաջնորդու-
 թեան համար անոր կընայիք՝ բոլոր ձեր
 պարտականութիւնները կատարելուն
 մէջը : Ձեր վարքը որչափ առաւել
 աղէկ զիտցրվի , այնչափ առաւել
 յարգ ու պատիւ կըստանաք : Օ՛րանա-
 ղան պաշտօններու մէջ ուրիշները ձե-
 ղի պիտի հաւատան : Թէպէտ կարելի
 է որ իշխանութեամբ ու պատուով
 չյովսէփին չափ չէք կընար մեծնալ ,
 սակայն ձեզի շատ ընդունելի պէտք է
 ըլլայ՝ որ ասանկ հասարակ վիճակի մը

մէջ ուրիշներուն պատիւը ու հաւատարմութիւնը կը ստանաք : Նաև աս կերպով ըլլալը ներքին զուարճութիւն մըն ալ առաջ պիտի բերէ , ու ան պատիւը ըստանալնուղ պատճառը իմանաք , որ Աստուծոյ շնորհացը օգնութեամբը ջանացեր էք իրմէն վախճալու , ու իր պատուիրանքները պահելու :

ԳՎՈՒԽ . ԺԳ :

Աստուծոյ նախախնամութիւնը : Անոր հնազանդել ու ապահովել՝ Տեր պարգտութեանը ըլլալը : () Ովեփին ցորեն ժողովելը : Անոր էրևոյսը : Անոնց անանկերն ու պարգտութեանը : Սովին սիւնելը :

Նախապէս զարմանալի եղաւ () Սովեփին այսչափ յառաջանալը , որ ինքը Վանանու մէջ երկրագործի մը տղայ ըլլալէն՝ որ տասնիրէք տարի բանտը մնալէն ետև , Նգիսպտոսի կառա-

վառութեան պաշտօնին բարձրնայ .
 ու ան ընդարձակ երկրին մէջը իշխա-
 նութեամբ երկրորդ թաղաւոր կոչվի :
 Թէ որ Յովսէփին յառաջադիմու-
 թիւնները լաւ նկատելու ըլլանք՝ ար-
 դեօք որչափ պիտի զարմանանք ան
 Մատուծոյ նախախնամութեանը վրայ ,
 որ գէշէն աղէկութիւն առաջ բերե-
 լով , ու մարդոց չար կիրքերը յաղ-
 թելով . իր իմաստուն ու բարի խոր-
 հուրդները կատարեց :

Մատուծոյ նախախնամութիւնը այս-
 չափ կրկնելնուս պատճառը աս է , իմ
 սիրելի տղաքներս , որ երբոր Յովսէ-
 փին պատահած դիպուածները իր
 պատմութեանը մէջ կարդալու ըլլաք ,
 խկոյն անիկա միտքերնիդ եղած ըլ-
 լայ : Ինչու որ չի կայ անանկ մէկ ճրջ-
 մարտութիւն մը՝ որ Մատուծոյ ամենա-
 խրնամ նախախնամութենէն էվել
 դգայվելու արժանի ըլլայ : Միկա՛
 Մատուածաշունչին ուրիշ մասերը ու
 զանազան ազգերուն ու մարդիկներուն

սլատմութիւնները կալուալով սորվեցէք : Չեր կեանքին ու ձեր բարեկամներուն կեանքին մէջը սորվեցէք :

Թէ որ ճշմարտապէս Ղստուած սիրելու ու անոր ասպաւինելու ըլլաք , Ղստուծոյ նախասինամութեան զխտութիւնը ձեզի մէկ անշարժ մխիթարութեան ու օղնութեան սլատմաւ մը պիտի ըլլայ :

Թէ որ ասանկ զիտնալու ըլլաք որ առանց անոր զխտութեանը ու հրամանին բան մը չըլլար , ու անոր Թաղաւորութիւնը ինչպէս որ ամենամեծ բաներուն կը հասնի՝ անանկ ալ ամէնէն փոքրիկ բաներուն , անատենը ինչպէս որ տղայ մը իր հօրը կամ մօրը ձեռքին տակը ասպահով է , անանկ ալ դուք միշտ ասպահովութիւն մը պիտի իզար անոր սլաշտպանութեան տակը :

Սուրբ Գիրքերը մեզի կը սորվեցունեն որ Ղստուած զինքը սիրողներուն ամէն բանի մէջ հետերնին կըլլայ

բարիք դործելու . ինչպէս յաջողու-
թեան կամ ձախորդութեան մէջ ,
աւողջութեան կամ հիւանդութեան
մէջ , կեանքին կամ մահուան մէջ :

Աստուած աս կերպով հովսէփին
հետ էր , ու նաև ձեր հետն ալ պի-
տի ըլլայ՝ թէ որ դուք ալ բոլորով
սրտիւ զինքը սիրէք ու ձեր յոյսը իր
վրայ դնելու ըլլաք : Աս աշխարհիս
մէջը նաև շատ բաներ պիտի գտնաք
որ աւաջին անգամէն շատ երկիւղալի
պիտի երևան ու շատ վիշտ ու նեղու-
թիւն տան : Սակայն ետքը Աստուծոյ
ամենախնամ նախախնամութեամբը ,
անոնք միտիթարութեան ու երջանկու-
թեան պիտի դառնան . բայց թէ որ
չի դառնան , ու զանազան տեսակ նե-
ղութիւններ ու փորձութիւններ քա-
շելու ըլլաք , հնազանդութեամբ ու
համբերութեամբ տարէք : Ինչու որ՝
Աստուած կըրտանայ որ իր տղաքը աս
տեսակ պատիժներուն կարօտ են .
ինչպէս որ՝ մէկ մարդասէր հայր մը

երբոր իր տղան հիւանդ կըտեսնայ ,
 դեղ կըսպաստրաստէ անիկա բռննո-
 ցունելու համար :

Աս նեղութիւնները ու փորձու-
 թիւնները ձեր հողիններուն շատ օգուտ
 պիտի ընեն՝ թէ որ Բստուծոյ աղա-
 շելու բլաք իր Սուրբ Հողին ձեզի
 տալու , որ ան տառապանքները խո-
 հեմութեամբ առաջ տանիք :

Անոնք ձեր Բստուծոյ ունեցած սէ-
 րը ու Վրիստոսի վրայ ունեցած սէրը
 պիտի էվելցունեն , ու ձեզ անոր ամէն
 օրհնեալ օրինակին պիտի նմանցու-
 նեն . անոնք ձեզ խաղաղական մահ-
 ուան մը ու երկինքին մէջ յաւիտե-
 նական երջանկութեան մը պատրաս-
 տել պիտի տան :

Արեմն սորվեցէ՛ք Բստուծոյ նա-
 խախնամութիւնը . ու ամէն օր դիտ-
 ցէ՛ք , որ դուք անկէ խմաստութիւն ու
 մխիթարութիւն ստանալու համար
 կապրիք :

Յովսէփ ևս առաւել պատճառ ու-

նէր Մտուծոյ աս նախախնամութեա
 նը զարմանալու , ու անոր ասպախնե
 լու : Արբոր ինքը Ազխատոսի վրայ
 վերակացու դրվեցաւ՝ երսուն տարուի
 չափ էր . ու մէկէնիմէկ դժուարին
 դործքերու մէջ մտաւ . թագաւորը
 ձգեց ու երկրին չորս կողմը ճամբոր
 դութիւն ընելու զնաց : Յովսէփ
 մարդոց վիճակը տեսնալով հաս
 կըցաւ որ ինչ բան հարկաւոր էր
 ան զալու սովին եօթը տարիներուն
 համար պատրաստելու : Ան եօթը
 առատութեան տարւլան միջոցին մէջ
 երկիրը ամէն տեսակ բաները առա
 տութեամբ բերաւ . Մտուած ա
 սանկ տնօրիններ էր ինտոր որ Հով
 սէփ փարաւոնին ըսէր էր որ պիտի
 ըլլայ : Ար ամենողորմ նախախնա
 մութեամբն էր , ը ամէն բան ա
 սանկ մէկ տեղ առաջ տանել տրւաւ .
 ինչպէս արեւին ծագիլը ու անձրեւը ,
 ամպերը հովերը ու փոթորիկները , ու
 նաև սերմանեաց ցանկիլը ու անոնց



Ընատու թեան եօթը տարիները փարա-
ւոն թագաւորին շտեմարանները ցորենով
լեցունելին :

հասնիլը , ու հունձերուն ժողվրվիլը .
բնակիչներուն ալ աւողջութիւնը ու
արիութիւնը , ու անոնց աշխատելու
համար ունեցած հաճութիւնը ու կա-
րողութիւնը :

Ան Ատուծոյ զթաճ նախախնամու-
թիւնն էր . որ աս ամէն բաները մէկ
տեղ աւաջ բերելով՝ բոլոր երկրին
մէջը այսչափ աւատութիւն եղաւ . ին-
տոր որ Առբը Գիրքը մեզի կըսէ , թէ
Յովսէփ ցորենը ծովին աւաղին պէս
կըժողվէր . անկէ ետե սկսեց չափով
համբել՝ որ նայի թէ որչափ եղեր է .
սակայն այնչափ շատցեր էր որ համ-
բելը ձգեց :

Ցորենը զանազան քաղաքներու մէջ
շտեմարաններով պահեց . ու անշուշտ
իր իշխանութեանը տակը պաշտօնեա-
ներ կարգադրել էր որ անոնք աղէկ
պահվին , ժողովուրդներուն ապառնի
սնունդ բլլալու համար :

Սովին տարիները դալէն աւաջ
Յովսէփ երկու տղայ ունեցաւ , Մա-
նասէ ու Լփրեմ :

Մանասէ, մէկ բառ մըն է՝ որ մու-
ցընող ըսել է . Յովսէփ սա անունը
տրւաւ իր մեծ տղին ինչու որ՝ Աստ-
ուած՝ բաւ Յովսէփ , բոլոր իմ վիշ-
տերս ու բոլոր իմ հօրս տանը վիշտե-
րը մուցընել տրւաւ . այսինքն ան դա-
նազան փորձութիւնները ու չարչա-
րանքները որ ես հոս Ազխատոսի մէջը
բաշխեցի , ու նաև անոնց բոլորը որ ես
իմ նախանձ ու չար եղբայրներէս կը-
րեցի երբոր իմ հօրս տունն էի :

Միւս տղին անունն ալ Ափրեմ դը-
րաւ . որ սա բառը աճեցուցած կը-
նշանակէ . ինչու որ՝ Աստուած՝ բաւ
Յովսէփ , տաւալանաց երկրին մէջը
իս աճեցուց :

Յովսէփ իր հօրմէն ու իր հօրը
տանը գուարձութիւնէն ու իր ընկե-
լութենէն շատ հեռու դատուած ըլլա-
լուն , անշուշտ շատ մեծ մխիթարու-
թիւն մը եղաւ իրեն սա երկու տղայը
հայր՝ ու ինքիրէնը մէկ ընտանիքի
մը տէր ըլլալը :

Ո՛րք Երջապէս առատութեան տարի-
 ները վերջացան, ու սովերը սկսեցին :
 Եւ սովը ոչ թէ միայն Ազխալտասի
 մէջ եղաւ, հասաւ ուրիշ երկիրներու
 մէջ ալ . ամէն տեղ սովը սաստիկ
 էր . ու ժողովուրդը իրենց կեանքը
 պահելու համար բաւական կերակուր
 գտնալու շատ դժուարութիւն կը բա-
 շէին՝ սակայն բոլոր Ազխալտասի երկ-
 րին մէջը բաւական պահուած էր բը-
 նակիչներուն ուտելու համար :

Երբոր Ազխալտացիները իրենց տա-
 նըր մէջի պահածներնին հատուցեցին
 հաւ կերակուրի կարօտութիւն ու-
 նեցան, սկսեցին վարաւոնին հացի
 համար աղաղակելու . ու վարաւոն ալ
 բոլոր Ազխալտացիներուն բաւ . Յով-
 սէփին գացէ՛ք, ու ինչ որ ըսելու ըլ-
 լայ նէ ըրէ՛ք :

ԳԼՈՒԿ ԺԵ :

Եւ զի պատգանբերսն Յովնէի լընաց զբնէն
 չն պէս պատուելլ : Յետոս Վրիստոսի ա-
 մուտել զերտոյն Քրիստոս լլլալլ : Եւ զի պատ-
 գանբերսն Յովնէի յարեմ ծախսս մանելլ :
 Վրամանոս թիւս լլլալլ : Յակոբի լը պատուել-
 րսն ծախսս մանելլ համար Եւ զի պատ-
 լընելլ :

Եւ զի պատգանբերսն Յովնէի զհիմայ ի-
 րենց զբնիչը կը կարծէին զարա-
 լոնին անոր տըլաժ անուսովը , որ նոյն
 նշանակութիւնը ունէր : Աւ երբոր ա-
 նոր տաջին ծուսկ չոքաժ կերակուրի
 համար անոր կը նայէին , որուն իրենք
 ու իրենց ընտանիքը այնչափ կարօտ
 էին , ու երբոր զարաւոնին տըլաժ նոր
 անուսը անոր կը կանչէին , պատճառ
 ունէին անիկա իբր իրենց զբնիչը սե-
 պելու :

Բայց չէ թէ նոյն մտքովը ինչպէս
 որ մենք Յիսուս Վրիստոսը զբնիչ
 աշխարհի կը կոչենք , որ կարօղ է

մարդիկները իրենց մեղքերէն փրկելու, ու հողինին յաւիտեանական մահէն ազատելու. ու նաև Մատուածային ճշմարտութեամբը ու Հոգւոյն Արբւոյ զօրութեամբը լեցունելու, որ ան երկնային կերակուր մըն է ու հողին կրանուցանէ, ու պատճառ կըլլայ մէկ առաւել գերազանց ու երջանիկ աշխարհի մը մէջ յաւիտեանս բնակեցընելու :

Բայց՝ ո՞հ, կըվախնամ թէ ան ողորմելի ու ազէտ Ազիպտացիները շատ քիչ հող կըրտանէին իրենց հողիններուն վրայօք. կամ թէ ամենեւին չէին ջանար անոնք ինչ կերպով փրկելու, ու ան երկնային կերակուրը իրենց սնունդին համար ստանալու :

Գրեթէ բոլորին դիտաւորութիւնն ալ ան սոսկալի սովէն փրկըվիլն էր. ու երբոր տեսան՝ որ Յովսէփ կարող էր զիրենք անկէ փրկելու, անոնք անտարակոյս Յովսէփը ամենէն աղէկ իրենց բարեկամը, ազատիչը, ու փրկիչը սեպեցին :

Սակայն հոս մէկ հարցում մը ունիմ ձեզի . կըլիա խաբէ՞ք արդեօք ու պատ-
րաստ էք մի Յիսուս Վրխատասի եր-
թալու ու հողեօր սովէն ու յաւիտե-
նական հողեօյն մահէն փրկըլէլու հա-
մար . ինչպէս որ Ազխատայիները
Յովսէփին կերթային սովին համար
քաշած նեղութիւններնուն՝ ու միայն
իրենց մարմնոյ մահէն ազատելու հա-
մար . ես սա հարցումը հոս կըզնեմ, որ
դուք ձեզի անոր վրայ խորհիք ու պա-
տասխանք տաք :

Յովսէփ բոլոր ցօրենին շտեմարան-
ները բացաւ որ զանազան քաղաքներու
մէջ լեցած պահեր էր , ու սկսեց Ա-
զխատայիներուն ծախել՝ որոնք կա-
րող եղան իրենց ընտանիքովը ապրե-
լու :

Արդեօք որչափ խեղճ ու զրեթէ
անօթութենէ մարող պզտի տղաքներ
ու աղջիկներ ուրախացան , տես-
նալով որ իրենց հայրը ցօրեն բերէր
է տուն , ուսկից որ մայրերնին կարող
էր անոնց հաց շինելու :

Խորհեցէք իմ սիրելի զաւկընեւս
 ձեր երկնաւոր Հօրը վրայ, որ բոլոր
 ձեր պիտոյքը աւատարար կուտայ .
 ու դուք ալ ձեր երախտագիտու-
 թիւնը իրեն ցուցուցէք, իր պատուի-
 րանքներուն հնազանդ ըլլալով :

Չէ թէ միայն Ազխարտացիները կու-
 զային Յովսէփէն ցորեն ծախու առ-
 նելու, հասպա ուրիշ երկրի մարդիկ-
 ներն ալ, ուր տեղ որ սովը տիրեր
 էր, ու աս կերպով Աստուծոյ առաջ-
 նորդութեամբը՝ իր իմաստութիւնը ու
 ճարտարութիւնը պատճառ եղաւ շա-
 տերուն կեանքերը ազատելու :

Իրաւցրնէ Աստուծոյ զարմանալի
 նախախնամութեամբը Յովսէփի քիչ
 ժամանակէն իր սիրելի հօրը, ու ա-
 նոր ընտանիքին, ու նաև իր եղբայր-
 ներուն՝ որոնք որ զինքը անողորմա-
 բար չարչարեր էին, ու անոնց ընտա-
 նիքներուն կեանքերը անօթութենէ ա-
 զատելու գործիք մը պիտի ըլլար : Կն-
 չու որ սովը մինչև Յուդայի երկիրը :

այսինքն՝ Յակոբին եղած տեղը հասաւ , ու ան տեղի մարդիկները շատ նեղութիւն կը քաջէին սովին կողմանէ :

Աս նեղութիւններուն մէջը երբոր Յակոբ լսեց՝ որ Ազխատոսէն ցորեն ծախու կրնայ առնել , խորհեցաւ հոն մարդ խորկել ցորենի համար . իր տղաքը մէկ տեղ կանչեց , ու հարցուց թէ ինչո՞ւ համար այսչափ տրտմութեամբ ու յուսահատութեամբ մէկ զմէկու վրայ կրնային . որ իբր թէ մէկ բան մը չի կրնար ըլլը վեր իրենց ազատութեանը համար :

Յակոբ անոնց ըսաւ , Ասեցի որ Ազխատոսէն ցորեն կառնըվիկոր . պէտք է որ հոն երթաք , ու քիչ մը բան առնէք զիս ու ձեզ փրկելու համար . չէ նէ մահը հարկաւ մեզի պիտի հասնի : Արեւի է որ ան ժամանակը Յակոբ ու անոր ընտանիքը , իրեն տղաքը ու անոնց ընտանիքները՝ բոլորը իրարու մօտ կրնաստէին . իբր թէ մէկ մեծ ընտանիք սը եղած էին , որոնց իշխանը

կամ գլուխը Յակոբ էր : Ընոնց ամե-
նուն ապրուստը մէյմըն էր , ու ամե-
նը մէկ տեղ կերակուրի համար նե-
ղութիւն քաշելնուն՝ հարկաւորեցաւ
որ մեծ ու զօրաւոր աշխատութիւն ը-
նեն մէկգմէկու ազատութեան համար :
Ընկէ Լզիպտոս շատ երկար ճանա-
պարհ մըն էր հարիւրաւոր մղոն հե-
ռաւորութեամբ , ու Յակոբին տղոցը
շատ անյարմար կըթուէր ասանկ հե-
ռու տեղ մը երթալը . բայց ինչ օ-
գուտ . ասկէ ՚ի զատ ուրիշ կերպ մը
չի կար կերակուր գտնալու . ու Ըե-
նիամինէն ՚ի զատ բոլորն ալ խօսք
տուին երթալու :

Ըննիամին Յովսէփին պզտի եղ-
բայրն էր , ու զիտէք որ իրենց մայրը
Սաքէլ մեռնելէն քիչ մը առաջ
ծնած էր : Եւ ատ պարագաներ կար ու-
րոնց յիշատակութիւնը Սաքէլը Յա-
կոբին սիրելի ըրաւ : Յակոբ Սաքէլը
բոլոր իր ունեցած կնիկներէն էվել
կըսիրէր . ու անիկա այնչափ սիրե-

լուն անոր զաւկընէրուն վրայ ալ շատ սէր ունէր . ու երբոր հաւատայ թէ Յովսէփը մեռեր է, չէր ուզէր որ Ռեհեմիամինը զունէն դուրս հանեն, որ չըլլայ թէ անոր զլիսուն ալ փորձանք մը դայ :

Ամենեւին զարմանալու չէ որ Յակոբ Ռեհեմիամինը այնչափ կըսիրէր, ինչու որ ան հիմայ հարիւր երեսուն տարուի չափ ծեր մարդ մըն էր : Քիչ տարի առաջ իր հայրը Վասակ Սամբրէին ազարակին մէջը Աբրահամին ու Սարրային քովը թաղեր էր :

Յակոբ ինքն ալ որ ըստ օրէ իր կեանքին վախճանին կըմօտիքնարկոր, ու յայտնի գիտնալով իր տկարութիւնը ու մէկի մը կարօտ ըլլալը, իր մը խիթարութեանը համար՝ Ռեհեմիամինը Յովսէփին տեղը զրեր էր . ու քանի որ սուգ կընէր կորստիւմտ տղին վրայ որն որ կըկարծէր թէ վայրենի դադանները փարատեր էին, առաւել Ռեհեմիամինը կըզրկէր, ու կըզդուէր ա-

նիկա . ու իր օր ըստ օրէ նուազող
կեանքին մէջը ան իբր իր մխիթա-
րութիւնը , ու յինարանը սեպած էր :
Արդեօք կըկարծէք՝ թէ Յովսէփին
եղբայրները Ագիպտոսի ճամբուն մէ-
ջը կըխորհէին թէ Յովսէփը ծախած
Խամայեւացիները ան երկիրը դացեր
էին , ու կարելի է իրենց եղբայրը հօն
կըպատահի :

Արդարեւ զարմանալի բան մը չի
պիտի ըլլար , թէ որ աս տեսակ խոր-
հուրդները անոնց միտքէն անցնելու
ըլլային . սակայն անոնք կըկարծէին որ՝
տակաւին ան հօն տեղ գերիի մը պէս
կամ թէ շատ աղքատ վիճակի մը մէջ
պիտի գտնան . ու թէ որ անանկ մէկ
զօրաւոր ու պատուաւոր ու իրենց եղ-
բօրը անգամ նմանութիւն ունեցող
մէկն ալ տեսնալու ըլլային . անկարե-
լի է որ անիկա իրենց եղբայրը Յով-
սէփը կարծէին . ինչու որ՝ բոլորովին
անհնարին պիտի երևար իրենց , որ
ասանկ մէկ գերի մը ու նաև պատ-

դուխտ մէկը օտար երկրի մը մէջ ա-
սանկ պատուոյ հասնի :

ԳՒՆՈՒԽՕ՝ Ժ.Օ.:

Յովեղիմն եղբայրնեւոսն՝ իրեն առջին եր-
լը բողոքո-լի-նն ընելնին : Ինչը զինչը անոնց
ճանչսանելնսն պարճաւր : Ընոնց Բանդը
դրձելլէ : Յովեղիմն՝ անոնց քո-ն ցորեն քանե-
լը-հասար ըսելլէ : Իննխաթինը Բերձելլը-հա-
հար անոնց՝ Դելլը Բանդին Դելլը պահո-ելլէ :

Լըբոր Ազխատոս հասաւ , հարցու-
ցին որ ինչ կերպով ցորեն կրնային
ծախու առնել . իմացան որ Վստմի-
թամիանէին պէտք էր երթալ . որն
որ բոլոր երկրին կառավարն էր . ու
ցորեն ծախելը բոլորովին անոր իշ-
խանութեանը տակն էր : Արբոր Յով-
սէփ իր պալատը զնաց անոնք իր առ-
ջը տարվեցան . ու երբոր իրեն մո-
տիկցան ծռեցան երկրպագութիւն ը-
րին անոր . ասանկ ընելը անոր խորին

մէկ յարգութիւն մը ցուցունել էր , որ մինչև հիմայ աս սովորութիւնը արեւելեան ազգերուն մէջը կայ . ու նաև ասանկ գիտէին ու կըխոստովանէին որ ան իրենցմէ շատ դերագոյն է աստիճանով ու գօրութեամբ :

Հիմայ Յովսէփին երազը լեցվեցաւ . որ իր եղբայրներուն ցորենին փունջերը իրեն առջևը երկրպագութիւն ըրին , ու հիմայ անոնք ալ նոյն կերպով անոր առջին երկրպագութիւն ըրին ու բոլորն ալ իրենց յոյսը անոր վրայ դրեր էին որ իրենց ծեր հայրը ու բոլոր ընտանիքնին անօթութենէ ազատէ :

Ոտքի վրայ ելան ու Յովսէփին առջին կայնեցան . ու ամենևին կարծիք չունէին որ իրենց եղբայրն էր , բայց ինքը անոնք գիտէր , ու թէ որ ուզելու ըլլար՝ կրնար անոնցմէ իր ոխը առնել՝ անոնց իրեն տուած չարչարանքներնուն փոխարէն :

Բայց անոր դիտաւորութիւնը ա-

ասանկ չէր . ու գէշին փոխարէն բարի
ընելը գիտէր , ու միտքը դրեր էր ,
որ իր եղբայրներուն ու իր ծեր հօրը
վերին աստիճան աղէկութիւն ընէ .
ինչ և իցէ , աս ասանկ ընելուն համար
խորհեցաւ որ աղէկ չէ մէկէնիմէկ ին-
քըզինքը ճանչցունէ :

Յովսէփ իր երազները միտքը բե-
րաւ , ու անոնց մէկ մասին կատարվի-
լը հիմայ տեսաւ , ու կրյուսար որ Աս-
տուծոյ նախասնամութեամբը իր տե-
սած երազներուն նայելով գործիք մը
պիտի ըլլար առաւել զարմանալի
գիպուածներ կատարելու :

Կերևայ թէ ինքը իր եղբայրները
փորձել կուզէր , ու կարելի է թէ ա-
նոնց առջի ըրած չարութիւններուն
համար ճշմարիտ ապաշխարութիւն
ընել տալու կըբաղձար :

Նաև Յովսէփ տեսաւ որ իր պզտի
սիրելի եղբայրը Բենիամինը անոնց
մէջը չէր . վախցաւ որ կարելի է ա-
նոր ալ մէկ սարսափելի ատելութիւն

մը ըրած ըլլան՝ իրենց հօրը սիրելի զաւակը ըլլալուն համար, ու դուցէ անիկա մեռուցած էին :

Յովսէփ գիտէր, թէ որ աս բանը ըրած ալ էին նէ շիտակը չի պիտի զրուցէին իրեն, երբոր Նենիամինին վրայօք հարցունելու ըլլար. հասլա մէկ սուտ մը պիտի ըսէին զինքը խաբելու համար. ինչպէս որ առաջ իրենց հօրը ըրեր էին :

Աս պատճառներուն կամ թէ ուրիշ բաներու համար որ աղէկ մը չենք գիտեր, Յովսէփ չէ թէ միայն ինքըզինքը իր եղբայրներուն չի ճանչցուց, հասլա անանկ երեցուց ինքըզինքը որ դրեթէ ամենեւին անոնց ով ըլլալը ինքը չէր գիտեր :

Անաե ինքը անանկ մէկ օտար ու այլանդակ կերպով մը հազվեցաւ, որ ամենեւին ինքըզինքը անոնց չի ճանչցունէ, ու միտքին դրածները կատարէ : Ինոնց հարցուց թէ Վուք ուսկի՞ց եկած էք :

Ու երբոր անոնք ըսին որ Վանանէն եկած ենք կերակուր ծախու առնելու համար . ան ժամանակը ստիպեց անոնք՝ որ Վուք լրտես էք . ու ըսաւ որ Նզիպտոսի աղքատութիւնը ու տկարութիւնը նայելու համար եկած էք , որ մէկ երանելի ու զօրաւոր ազգի մը խօսք տանիք . որ կուղէ հոս գալ ու Նզիպտայիները կողոպտել , և զուցէ յաղթել՝ անոնց երկրին ժառանգութիւնը ձեռք ձգելու համար :

Աս խօսքին Յակոբին տղաքները պատասխան տուին ու ըսին , լրտես ըլլալը ու ասանկ միտք ունենալը արդարեւ մենէ շատ հեռու է : «Վաւ լիցի տէր մեր՝ ըսին անոնք . քու ծառաներդ միայն կերակուր ծախու առնելու համար եկած են . մենք բոլորս ալ մէկ մարդու զաւկրներ ենք , աս կերպով ըսել կուղէին , որ անանկ զօրաւոր ցեղի մը կամ ազգի մը վերաբերեալ մարդիկներ չենք . հապա սակաւաթիւ ու առանձին ընտանիք մըն

ևնք մէկ ի շխամի մը տակ . մենք հա-
 ւատարիմ մարդիկներ ենք , քու ծա-
 ւաներդ լրտես չենք” : Յովսէփ իր
 առջի ըրած ստիպումը կրկին ընելուն ,
 անոնք ալ կրկին պատասխան տըւին
 ու ըսին , “ Մենք տասներկու եղբայր
 ենք . ու Վանանու երկրին մէջը մէկ
 մարդու մը զաւկըներ ենք . ոչ մեր ա-
 մինէն պզտիկը տունը իր հօրը քովն
 է , ու միւս եղբայրնիս ալ չի կայ” :

Աս վերջին խօսքը ըսելովնին , որ
 չենք գիտէր՝ թէ արդեօք սուտ մը ը-
 սել կուղէին թէ չէ , անշուշտ կրկար-
 ծէին որ աս ճամբով զըուցելնին իրենց
 եղբայրը մեռած է կը հասկըցվեր :
 Յովսէփ ինքրդինքը անոնց ըսածնե-
 րուն ամենեւին չի հաւտայլու մը պէս
 կերևցընէր , ու անոնց ըսաւ թէ ձեր
 ըսածներուն սուտ կամ լրաւ ըլլալը
 հաստատելու մէկ ճամբայ մը կայ :

Փարաւոնին կէանքին վրայ երդում
 մը ըրաւ , ու անոնց ըսաւ , մինչև որ
 ձեր պզտի եղբայրը հոս չի գայ՝ դուք

ասկէ երթալիք չունիք . ձենէ մէկը
խրկեցէք , ու թող անիկա աւնէ հոս
բերէ , ու դուք ալ բանտին մէջը կը
կենաք որ ձեր զուրյաճներն ալ հաս-
տատովի , չենէ անշուշտ լըտես էք :

Ետքը Հոգսէփ անոնց ամէնն ալ
բանտը դրաւ , ու երրորդ օրը անոնց
գնաց ու ըսաւ , ես Մատուծմէ կը վախ-
նամ . բայց թէ որ աս բանը ընէք նէ
կապրիք , թէ որ դուք հաւատարիմ
մարդիկներ էք նէ . թող ձենէ մէկը
բանտին մէջը մնայ . ու դուք դացէք
ու ձեր տանը կամ ընտանիքին ցորեն
տարէք . բայց ձեր պզտի եղբայրը ին-
ծի պիտի բերէք որ ձեր խօսքերուն
ճշմարիտ ըլլալը յայտնըվի , ու դուք
ալ չի մեռնիք :

Հիմայ անոնց ըրած առջի չարու-
թիւններնին առջևնին ելաւ : Թէպէտ
իրենց եղբայրը Վամայեւացւոց գերի
ճախննին քսան տարիէն էվել անցեր
էր , սակայն անոնց ըրած անողորմ ու
չար գործքերնուն յիշատակութիւնը

Հիմայ սկսեց անոնց խղճմտանքը արթնցունել, ու իրենց սրտին մէջը մեծ ցաւ մը զգացին :

Տեսան որ՝ իրենք նեղութեան մէջ էին ու չիյտէին որ՝ վերջերնին ինչ պիտի ըլլար, ու գիտէին որ իրենք ինչ որ քաշէին պէտք եղածէն քիչ էր, ու կը վախնային որ Յովսէփին ըրած անօրէնութիւններուն փոխարէն, Մտուած իր վրէժը իրենցմէ պիտի առնէր :

Ասանկ սկսեցին իրենց զգացումները մէկզմէկու զրուցել. ըսին որ մենք մեծ յանցանք ըրինք ան ժամանակը մեր եղբօրը դէմ, որ երբոր անոր հողւոյն տաւապանքը կը տեսնայինք մեզի աղաչանք ըրած ատենը, ամենևին անոր մտիկ չէինք ընէր. անոր համար Հիմայ աս թշուառութիւնը մեր վրայ եկաւ : Առբէն պատասխան տրւաւ անոնց ու ըսաւ, թէ՛ Աս ձեզի չէի մի ըսէր որ ան տղին դէմ մեղք մի գործէք, ու դուք չէիք մտիկ ընէր. ա-

նոր համար , ահա՛ անոր արիւնն ալ
կրխնդրըվի , այսինքն , դուցէ անիկա
անանկ ան ժամանակաւոր վտանգի մը
մէջ ձգելնուդ համար Մատուած ձեզի
սխտի հարցունէ , ու անանկ ընելնուդ
համար Մատուած իր սաստիկ սլատիժը
ձեր վրայ սխտի խրկէ :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ :

Յովնէֆէն եղբայրներու մէջ իրենց յանցանքը
ձեռնարկուող ան ընտելնէ իրեն արտին մեղքորժե-
լը : Այնինքն ընտելը զիջելու Բանտին մեջ կենու-
լու համար : Յովնէֆէն եղբայրներու մէջ իրեն
անտաճ Վանան երկուսնին : Եղբի հարգում
ու գիշ հարգում մեջ արեղի արտելու լի-
նը : Երդեօք աս հարգացողը ան իրինքնին որ
դասին ոչինչ ըլլայ : Ի՞նչ կը իշխանուի իր
գործքը հարտել :

Յովսէփ իր եղբայրներուն խօսակ-
ցութիւնը լսեց ու անոնց բոլորն
ալ հասկըցաւ թէպէտ անոնք չէին
կարծէր որ ան կը հասկընար , ինչու որ

Յովսէփ անոնց հետ թարգմանով կը
 խօսէր . ու ինքը Աղիպտացւոց լեզ-
 ւովը ինչ որ ըսէր՝ Աբրայեցերէն ա-
 նոնց կը թարգմանուէր որ իրենց խօսած
 լեզուն էր : Անոնք Աբրայեցերէն ինչ
 որ ըսէին՝ Յովսէփին Աղիպտացւոց
 լեզւով կը թարգմանուէր , իբրև թէ
 Աբրայեցւոց լեզուն չէր հասկընար .
 սակաւ ասանկ ըրաւ , որ իր ու
 ըլլալը անոնք չի հասկընան : Աբրոր
 Յովսէփ իր եղբայրներուն խօսքերը
 լսեց , սիրտը ելաւ . ու երեսը անդին
 դարձուց . որ անոնք ինքը չի տեսնան ,
 ու սկսեց լալ : Թէպէտ և շատ տար-
 բերութիւն կար Յովսէփին անոնց վը-
 լայ ունեցած սիրոյն ու անոնց առջի
 ըրած կարծրասիրտ անողորմութեանը
 մէջ տեղը : Ինքը գրեթէ պատրաստ
 էր իր սով ըլլալը անոնց զրուցելու ,
 ու անոնք իրենց քաշած նեղութիւն-
 ներնուն խալըսելու . սակայն խորհե-
 ցաւ որ աղէկ չէ , ու կուղէր որ անոնց
 հաւատարմութիւնը աւաւել փորձէր

որ զխոնայ թէ արդեօք Վենիամինին
 համար խօսածնին իրան է մի, ու ա-
 նոնց խորին ասպաշխարութեան ա-
 ռաջնորդէ ըրած յանցանքներնուն
 համար :

Յովսէփ ասանկ թարգմանով քիչ
 մը ժամանակ անոնց հետ խօսելէն ետ-
 քը, Միմօնը ընտրեց որ հոն մնայ մին-
 չև որ միւսները Վանան երթան, ու
 Վենիամինը բերեն և հրաման ըրաւ
 որ անոնց առջևը ան կապիլի. ու ա-
 սանկ ընելովը կուգէր անոնց ցուցնել,
 որ ան ասանկ կապված բանտին մէջ
 պիտի մնայ, մինչև որ անոնք ետ
 դառնան ու Վենիամինը իրենց հետ
 բերեն : Ատքը Յովսէփ հրաման ըրաւ
 առանց անոնց զխոնալուն որ անոնց
 բերած ամաններուն բոլորը ցորենով
 լցունեն, ու անոնց ամէն մէկին տը-
 ւած ստակն ալ իրենց ամաննուն մէջը
 դնեն, որ մինչև իրենց ճանապարհոր-
 դութեան վերջը բաւական կերակուր
 ունենան ուտելու : Ասանկ ցորենին ա-



Յովսէփին՝ իր չար եղբայրներուն ցօրեն
տալով օգնելը :

մանները իրենց էջերուն վրայ բերուցուցած ճամբայ ելան Վանան երթալու . ու իրենց եղբայրն ալ Սիմօնը մէկ գոցված տեղ մը դրվեցաւ որ հոն մնայ մինչև որ անոնք ետ դառնան : Ընմայ աղէկ ու գէշ մարդոց մէջ տեղի եղած անմեծ տարբերութիւնը՝ կարդացած պատմութիւններնուս մէջ կը տեսնանք , ինչպէս Յովսէփին ու իր եղբայրներուն մէջ տեղի եղած տարբերութիւնը , որ առջինը Մատուծմէ կրվախնար ու կըջանար իր պարտքը ընելու ու վերջինները հպարտութեամբ ասելու թեամբ , վրէժխնդրութեամբ , ու չարութեամբ լեցուն էին . ու կարելի է որ մինչև վերջը ալ ճշմարիտ ապաշխարութիւն մը չէին ըրած իրենց մեղքերուն համար , ու բողձանք ալ ունէին Մատուծ սիրելու ու անոր հնազանդելու : Ընմայ արդեօք դուք ալ աս երկու տեսակ մարդոցը որուն պիտի նմանիք : Արդեօք ձեր հանգամանքը , վարքը , զթասըը

տութիւնը , անկեղծութիւնը , Յովսէփին ունեցածին պէս պիտի ըլլայ մի . կամ թէ անոր եղբայրներուն պէս խատասիրտ ու չար մի պիտի ըլլայ . արդէօք Վատուծմէ կըլախնաք ու ան կըսիրէ՞ք մի . ու Վատուծոյ պատուիրանքներուն հնազանդիլ ու ուրիշներուն աղէկութիւն ընելը՝ ձեզի երջանկութիւն կըսեպէ՞ք մի . կամ թէ բոլոր ժամանակը միայն ձեր վրայօքը կըխորհիք , թէ ինչ կերպով բան մը ընէք կամ ստանաք որով անձնասէր բաղձանքները հաճեցունէք , ու դուք ձեզ երջանիկ ընէք աւանց ուրիշներուն աղէկութեանը ու երջանկութեանը վրայ հոգ տանելով : Գուք շատ աղէկ դիտէք թէ որ տեսակ մարդոց պարտիք դուք ձեզ նմանցունել . ձեր խղճմտանքը ձեզի կը դբրուցէ թէ որչափ աւաւել աղէկ պիտի ըլլայ Յովսէփին պէս ըլլալ , քան թէ իր եղբայրներուն : Ինչ որ տակաւին ամենեւին Յովսէփին նմա-

նութիւն մը չունիք, ու Մատուծոյ վըրայ ճշմարիտ սէր ու փրկիչին վըրայ ճշմարիտ ասպաւիննութիւն չունիք, ու չէք ալ բաղձար անոր նմանելու, ու Մատուծոյ կամքին հնազանդելու՝ և ձեր ընկերին ալ աղէկութիւն ընելու նէ՛ ան ժամանակը ինչ պիտի ընէք. անանկ պիտի մնա՞ք մի առանց ձեր մեղքերը ասպաշխարելու, ու Քրիստոսի վըրայ հաւատք ունենալու՝ առանց Մատուած ձեր բարեկամը, ու իր որդին ձեր փրկիչը ընելու, առանց մահուան սրտրաստուութիւն ընելու, ու զերեզմանէն անդին առանց յոյս ունենալու երջանկութեան :

Երբոր Յովսէփին եղբայրները ներդութեան տակ մտան, իմացան որ ան զայրացեալ Մատուծոյ բարկութիւնը իրենց վըրայ եկեր է՝ ըրած յանցանքնուն փոխարէն իրենք սրտովելու, խղճմտանքը՝ քսան տարիէն էվելանցնելէն ետքը արթընցաւ, ու անոր խայթերը զգացին :

Թէպէտ ձեր առջի ըրած մեղքերը
 ձեզի հիմայ ձայն չեն 'ի տար , ձեր
 խղճմտանքը քնացած կըլլայ , ու ձեր
 ըրած յանցանքները ու վտանգները
 չէք իմանար , բայց Աստուած աս
 կեանքին մէջը անգամ կարող է իր ի-
 րաւունքովը յանկարծ ձեզ բռնելու :
 ու ձեր խղճմտանքը արթնցունելու ,
 ու ձեզ ասով ու վախով լեցընելու ,
 ու իր առջին դողացընելու : Ա՛հ . ան
 հանդերձեալ աշխարհին մէջը խեղ-
 ճը իր ասարկու գործքերը պիտի կա-
 տարէ , ու ան անդեղջ մեղաւորը , որ
 յաւիտեանս Աստուծոյ երեսէն ու եր-
 կինքին զուարճութենէն վաճառված է ,
 ուրիշ բան չի պիտի գտնայ իր քա-
 շածներուն վրայ նայելով . բայց մի
 միայն տառապանք . ու ապառնի ըլ-
 լալու բաներուն վրայ նայելով յուսա-
 հատութենէ 'ի զատ ուրիշ բան չի պի-
 տի գտնայ :

Աւրեմն թող հիմայ ձեր խիղճը իր
 գործքը կատարէ . խորհեցէք թէ որ-

չափ ու քանի անգամ Մատուծոյ դէմ
 մեղք գործած էք : Ճշմարիտ սրտի
 տրամութեամբ իրեն զայեք , ու խոս-
 տովանեցէք անոր , աղաչեցէք Վր-
 թիստոսի ըրածներուն ու քաջածներուն
 միջնորդութեամբը որ ձեր մեղքերուն
 թողութիւն ընէ : Ընէ ձեր Քրկիչը ու
 յոյսը , անոր միայն ապաւինեցէք :
 Հողւոյն Արբոյ համար աղաչեցէք՝ որ
 ինքը անիկա մեզի խրկելու համար մե-
 ռաւ , ու խոստացաւ որ Մատուծ
 Վրիստոսի անունովը խնդրողներուն
 ամէնուն պիտի տայ : Եղթք ըրէք ու
 խնդրեցէք Հողւոյն Արբոյ համար . որ
 ձեր սրտին մէջը զայ ու ձեզի հետ բը-
 նակի , ու Մատուծաշունչին Ճշմար-
 տութիւններուն գիտութիւնը ձեզի
 ճանչցրնէ , ու նաև ձեզ առաջնոր-
 դէ ան Ճշմարտութիւնները սիրելու ,
 ու անոնց հնազանդելու , ու պատճառ
 ըլլայ ձեզ մեղքէ ետ պահելու ու միշտ
 Վրիստոսի նայել տալու , ու մեղքին
 զօրութենէն փրկելու . ու քանի որ

ողջ էք նէ ձեզ հաւատարիմ ընէ Մտ-
տուծոյ ծառայելու ու ձեր ընկերացը
աղէկութիւն ընել տալու : ու նաև եր-
բոր մեռնելու ալ ըլլաք ան ժամանակն
ալ անգամ ձեզ սրտորաստէ Մտ-
ուած սիրելու : ու իրեն ծառայել-
լու : ու իր Արդւոյն երախտիքները ա-
ւաւել զերազոյն ու երջանիկ աշ-
խարհի մը մէջ վայելելու :

ԳՆՈՒԽՈՒ ԺԲ :

Յոյնական եղբայրներուն մէկն էր «բաղը
մաննին մշէն ելելու : Մուրթին զտը : Սէկ
չոր ինչճ մը : Յոյնական արդիւն-
քը երբեք չէր : Սոսիական ինչոր
« Գեշ իստիկը : Մեծիմանը երկուսու հա-
մար Յոյնական հրաման չէր տու : Մտ-
տուծուն համար էր «բային ընտրը :

Յովսէփին եղբայրները քիչ մը ժա-
մանակ ճամբայ երթալնուն ետև ,
ինչպէս որ կը կարդանք Մտուածա-
շունչին մէջ , պանդոկի մը մէջ մտան

ինքրզինքնին զովայնելու , ու իրենց
էշերնուն կերակուր տալու :

Երբոր անոնցմէ մէկը իր ամանը
կրբանարկոր իր էշուն համար կերա-
կուր հանելու . տեսաւ որ իր տըւած
տոակը անոր մէջը դրած էր , ան ժա-
մանակը շատ զարմայաւ ու շուտով
դնաց իր եղբայրներուն ըսաւ . ու ա-
նոնք բոլորն ալ շատ խռովեցան ու
կասկածով լեցվեցան , թէ կարելի է
Եղիապոսի իշխանը կամ ուրիշ մէկ
չար մարդ մը բրած ըլլայ . որ մեր
կրկին ետ դարձած ժամանակնիս ա-
նոնք գողցեր էք ըսելով մեզի ամբաս-
տանու թիւն ընեն : Կորհեցան թէ աս
ալ մէկ ուրիշ նշան մըն է Աստուծմէ
եկած , որ մեր առջի բրած չարու-
թեանը փոխարէն մեզ պիտի նեղէ ,
ու ան Աստուծոյ ամենախնամ նա-
խախնամութիւն է որ աս դիտուածնե-
րը ասանկ տնօրինեց իր տհաճութիւնը
մեզի յայտնելու համար , ուստի մէկ
զմէկու հետ խռովեցան ու ըսին աս

ինչ բան է որ Աստուած մեզի բրաւ :

Մէկ չար խղճնուանք մը Աստուծոյ նախախնամութեան վրայ խորհելով ամենեւին իրեն մխիթարութիւն մը չի կրնար գտնալ : Աստուծոյ ամենատես աչքը ու ամենախնամ ձեռքը մեզաւորներուն մէկ անդադար տառապանքի ու նեղութեան մը պատճառ է : Յակոբին տղոցը համար ճամբուն մէջ առաւել ուրիշ բան մը պատահելուն վրայօք չենք դիտէր :

Իրենց տունը հասած ժամանակնին Աղիպտոսի մէջ ինչ որ պատահելերն է , բոլորն ալ իրենց հօրը պատմեցին , ու երբոր ամէնն ալ իրենց ամանները կըբանային , կըտեսնային որ ամէնուն ստակն ալ իրենց ամանին մէջն էր . ու երբոր իրենք՝ ու իրենց հայրը մէկտեղ ան ստակները տեսան , բոլորն ալ վախցան : Աւ Յակոբ իրենց հայրը անոնց ըսաւ . « Իս իմ տղաքներէս զրկեցիք . Յովսէփը չի կայ . Սիմօնը չի կայ , ու Լենիամինն ալ

պիտի տանիք . ասոնց բոլորն ալ ինծի
դէմ բաներ են” :

Արդարեւ Յակոբին աչքին երևաց
որ բոլոր իր գալու տարիներուն ակրն
կալութեանցը վրայ մէկ մութ ամպ մը
սլափեց . առաջ շատ նեղութիւն քա-
շեր էր : բայց կը կարծէր որ՝ առա-
ւել ոնի քաշելու : Ինքը Մատուծոյ
նախախնամութիւնը մուցեր էր : որ
կարող է գեշէն աղէկ յառաջ բերե-
լու : ու իր հողոյն դառնութեամբը
աղաղակեց ըսելով , թէ բոլոր իմ տը-
ղոցս վրայ սլափած բաները ինծի
դէմ են :

Չէր գիտեր թէ աս եղած բաները՝
Յովսէփ կրկին իր գիրկը ձգելուն , ու
իրեն ու իր ընտանիքին մխիթարու-
թեան սպասուածները պիտի ըլլային :

Ռուբէն իր հօրը թշուառութիւնը
տեսնալով , Բենիամինին Ագիստոս
երթալուն վրայ , ու ինքը անոր սիրտը
առնելու համար իրեն ըսաւ . իմ երկու
սղաքս մուցուր . թէ որ Բենիամինը

կրկին քեզի չի բերեմ . իմ ձեռքս
 տուր ու ես կրկին քեզի կը բերեմ :
 Եւ խենդ ու զէշ խօսք մըն էր՝ որ
 Առաքէն ըսաւ . ինչու որ՝ ինչ արդա-
 ըութիւն ունէր Առաքէն իր տղաքը
 մեռցունելու համար հրաման տալու .
 ու թէ որ Վենիամինը կորսնցունելու
 ըլլար , ինչ օգուտ պիտի ըլլար հա-
 կոբին՝ ան երկու մեծ ու անմեղ տղաքը
 մեռցնելէն՝ անոնց հայրը պատժելու
 համար :

Առաքէնին զուրցած աս զօրաւոր
 խօսքը հակոբին մէկ օգուտ մը չըրաւ .
 երբոր Վենիամինին զատվելը միտքը
 կը բերէր՝ չէր կրնար համբերել . ու
 ըսաւ հակոբ . «Իմ տղաքս ձեզի հետ
 չի պիտի գայ . ինչու որ իր եղբայրը
 մեռած է . ու ինքն ալ մէկ հատիկ մը
 մնացած է՝ ու թէ որ ձեր գացած ճամ-
 բուն մէջը անոր փորձանք մը պատա-
 հելու ըլլայ , ան ժամանակը իմ ծե-
 րութիւնս տրտմութեամբ դերեզմանք
 պիտի իջեցունէք” :

Սովոր Վանանու երկրին մէջը աւաւել սաստկացաւ , ու վերջապէս Յակոբ ու էր տղաքը ու անոնց ընտանիքը Նդիպտոսէն ծախու աւաճ ցորենը կերան հատցուցին , և ուրիշ հնարք մը չի կար ցորեն ստանալու բաց 'ի կրկին Նդիպտոս երթալէն : Ուստի Յակոբ հրամայեց որ կրկին հոն երթան . թէպէտ իրենք աղէկ գիտէին որ միայն մէկ ճամբայ մը կար , այսինքն թէ որ Վենիամինը հետերնին տանելու ըլլային , կըյուսային որ Նդիպտոսի կառավարը անոնց կերակուր պիտի տար : Յուդա սս բանին համար իր հօրը ըսաւ . թէ ան մարդը (այսինքն Յովսէփ) մեզի յայտնի զուրցեց որ , թէ որ ձեր եղբայրը հետերնիդ չըլլայ , դուք իմ երեսս չի պիտի տեսնաք : Թէ որ մեր եղբայրը մեզի հետ կըխրկեսնէ . մենք ալ կերակուր աւանելու կերթանք . թէ որ չես խրկեր նէ մենք ալ չենք երթար . ինչու որ ան մարդը մեզի ըսաւ որ , իմ երեսս չի

պիտի տեսնաք , թէ որ ձեր եղբայրը
հետերնիդ չըլլայ :

Հիմայ ան յարդի նահապետը ինչ
անհնարին փորձութեան մէջ մտաւ ,
ինքը իր տղաքները , ու անոնց ընտա-
նիքը անօթութենէն մեռնելու վտան-
քին մէջն էին . թէ որ կերակուր չառ-
նըվեր անոնց կեանքը զո՛հ պիտի ըլ-
լար : Բենիամինը իր կեանքին պէս
իրեն շատ սիրելի էր , ու ինչպէս կըր-
նար ասանկ մէկ սիրելի տղէն զատ-
վիլ : Իր հողոյն տառապանքէն իր
տղաքը նախատեց անոնց անխոհեմու-
թեանը համար :

Յակորբ ըտաւ ինչու համար ան մար-
դուն ըսիք որ տակաւին ուրիշ եղբայր
մալ ունինք որ ինձի ասանկ չարաչար
նեղութեան մէջ ձգեցիք :

Անոնք ալ պատասխան տրւին ու
ըսին . թէ ինչպէս կրնայինք ընել ,
երբոր ինքը յատուկ հարցումներ կը-
նէր հոս մեր տանը վիճակին վրայօք :
Հարցուց մեզի թէ , «Չեր հայրը տա-

կաւին ողջ է՞ ու արդեօք ուրիշ եղ-
բայր ալ լենի՞ք մի՞ . ու մենք ալ
ստորտաւորեցանք բոլոր անոր հարցում-
ներուն պատասխանքը տալ :

Առաջուց կլինայինք մի՞ ղիտնալ որ
ան մեզի պիտի ըսէ , թէ Վենիսամիներ
հետերնիդ մէկ տեղ Նգիստոս պիտի
բերէք : Տակաւին Յակոբ երկբայու-
թեան մէջ էր , ու անիկա խրկելու
համար մտքին մէջի խռովութիւնը չէր
անցեր . և իր տղաքը նայեցան որ ա-
ռաւել անոր աղաչել ու ինքը համո-
զել պէտք էր , որ իր տղին հրաման
տայ հետերնին տանելու :

Յուդա աս բանը համարձակու-
թեամբ Յակոբին ըսաւ , խրկէ աղան
ինձի հետ , որ ելանք երթանք , ու
մենք ու զու՛ն ու մեր զաւկըններն ալ
ողջ մեան չի մեռնին :

Ան ժամանակը Յուդա իր հօրը ը-
սաւ , որ ինքը Վենիսամիներն վրայ հո-
ղաբարձու պիտի ըլլայ կրկին անիկա
ողջ իրեն դառնունելու , ու ըսաւ որ՝

Թէ որ տղան կրկին քեզի չի բերեմ ու
 աւջիդ չի դնեմ՝ ան ժամանակը Թող
 բոլոր նախատինքը ես կրած ըլլամ .
 ինքն ալ նայեցաւ որ անոնք շատ ժա-
 մանակ կրկորարնցունենկոր ասանկ
 նստելով , ու Թէ որ ժամանակին ելած
 ըլլային կարելի է հիմայ Աղիպտոս
 դացած ու կրկին տուն դարձած էին :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ Կ Յ

Բենեմոնը երբեքու համար ճշտութիւն հա-
 ճա-նիւն քուլը : Ագիպտոսի խառնակին
 համար պարտաւոր լած ընծաները : ճշտութիւն
 քուլը ճամբայ ելլալը : ճշտութիւն անշուք ել-
 լալին : Ենոնք լալը քանցանքն լալ անաշ-
 ք ելլը : Ճշտութիւն հարախարարին անոնք լա-
 լը բարեխառնելը :

Ա երջապէս Յակոբին տղոցը աղա-
 ջանքը կատարիլեցաւ , Թէպէտ
 Յակոբ ինքը յուսահատուԹեամբ հա-
 ճուԹիւն տուաւ Բենեմոնին երթա-

լուն : Ինքը ըսաւ , թէ որ հիմայ ա-
տանկ պէտք է ընել նէ ըրէք , թէ որ
իրաւցունէ ասանկ կըհարկաւորի նէ .
որ՝ կամ ձեր ամէնքդ անօթութենէ մե-
ռած պիտի տեսնամ , կամ չենէ իմ ա-
մէնէն պզտիկ սիրելի տղէս Իէնիամի-
նէն պիտի զատուիմ որ ձերն ալ եղ-
բայրն է : Ենիկա կուտամ . զացէ՛ք
զաւկըներս . բայց կուգեմ որ ամէն
ձեր կարողութեանը մէջի եղած աղէ-
կութիւնը ընէք՝ Ազիպտոսի կառա-
վարին հաճութիւնը ստանալու հա-
մար :

Աարելի է ինքը կրկարծէ , որ ան
ամաններնուդ մէջի դտած ստակնիդ
դուք գողցերէք , ու դուք ալ ձեր չի
գողնալը պարտիք հաստատել : Մեր
երկրին արդիւնքներէն քիչ մը անոր
ընտիր բաներ տարէք . քիչ մը բա-
լասան , մեղր , համեմ , տաշխն , ըն-
կոյզ , նուշ , ու անոր ընծայ տրվէք ,
ու առջի տարած ստակներնուդ երկու-
քին չափ հետերնիդ առէք , ու ան ետ

բերածնիդ ալ հոն տարէք որ կարելի է սխալմամբ անոնք ամաններնուդ մէջը դրված ըլլան . ու անկէ վնաս մը չի գայ ձեզի :

Չեր եղբայրն ալ հետերնիդ առէք , ու ելէք գացէք կրկին ան մարդուն , ու ան ամենակարող Մտուածը ձեզի ողորմի ան մարդուն առջին . որ ձեր միւս եղբայրը ու Վենիամին նալ հետերնիդ խրկէ . թէ որ ես խմողաք ներէս զըկըւիմ նէ թող զըկըւիմ :

Յակոբին տղաքները շուտով ճամբու համար սէտք եղած հարկաւոր պատրաստութիւնները ըրին . ինչպէս որ հայրերնին ըսեր էր , ու Յուդա Վենիամինը իր յատուկ պաշտպանութեանը տակը առնելով , կրկին ճամբայ ելան Ազիւրտոս երթալու :

Անտարակոյս անոնց մէկըմէկէ զառուելը շատ սրտաւուչ ու աղէտալի զգացում մը տըւաւ իրենց ձեր հօրը : Անոնց ամէնուն պատուիրելէն ետե , մանաւանդ Յուդային՝ որ նայի թէ Վե-

նիամինին վնաս մը չի պատահի , ու ամենակարող Աստուծոյ առաջնորդութիւնը ու պաշտպանութիւնը անոնց համար խնդրելով իր բաժնրվելու օրհնութիւնը տրւաւ անոնց :

Անոնց կնիկները ու զաւկըները իրենց չորս կողմը կայներ էին սէրերնին ընդունելու ու նաև մնաս բարով ըսելու . անոնք մինչև որ ան հեռակայ բլուրը դարձան՝ լուիկ կայնած ետևնուն կրնայէին , ու մինչև որ իրենց աչվրներնուն բոլորովին ջաներևութացան նէ՝ ո՛չ իրարմէ զատվեցան , և ոչ ալ իրենց սեպհական վրաննին դարձան : Ար սրտին տրտմութեան ամէն մէկ պատճառը կըհաւտանք , որ Հակոբ մինակ գնաց իր զգացումները Աստուծոյ առջին թափեց . ու իր զաւկըները անոր նախախնամութեանը ու օրհնութեանը յանձնեց , որ ինքը կարող է փրկելու . ու աղօթք ըրաւ որ ինքը կարող ըլլայ աս փորձութեան ժամին համբերելու :

ու Մստուծոյ կամքին հնազանդ ըլլալու : Ահա վշտացեալ ծեր մարդ . Մստուած քեզի համբերութեան ու իր կամքին հնազանդութեան դասատըլութիւն մը կուտայ որ դուն սորվիս , թէ ինչպէս պէտք է ամէն բան անոր ձեռքը յանձնել : Վիչ ժամանակ մնաց որ ան մութ ամպերը , որոնք կերևան թէ քու աչքիդ առջին տարածուած են , շուտով ցիրուցան պիտի ըլլան , ու անոնցմէ ետեւ՝ մէկ սլայծաւ ու փայլուն օր մը պիտի ծագի քու ճամբուդ մէջը , որ դուն խաղաղութեամբ գերեզման իջնաս :

Ա երջասպէս Յովսէփին եղբայրները Ազիպտոս հասան ու կրկին անոր առջևը ելան : Արդեօք Յովսէփ ի՞նչ եղաւ . երբոր Ռենիամինին երեսը տեսաւ . իր Ասքէլ մօրը զաւակը . որուն հետ մանկութեան ատեննին շատ երջանիկ օրեր անցուցեր էին , ու որն որ քսան տարիէն էվէլ էր չէր տեսած :

Աս իր սիրելի եղբօրը դէմքը անց-
եալ ժամանակներուն եղած դացած
բաները յիշեցնել տըւաւ Յովսէ-
փին . ու շատ դժուարութեամբ կարող
էր իր զգացումները զսպելու , որ ին-
քրզինքը եղբայրներուն չի ճանչցրնէ :

Թէպէտ որչափ որ դորովագուծ էր
նէ , այնչափ ալ հաստատուն էր . և
իր հաստատութիւնը առաւել շատ-
ցուց . անանկ ճամբաներ բռնեց որ
զրեթէ անոնց ո՛վ ըլլալը ինքը ամենև-
ին չէր զխտեր :

Աս տեսութիւնը Յովսէփ իր եղ-
բայրներուն հետ ուր տեղ ընելը չէնք
զխտեր . բայց ինչևիցէ զխտենք որ իր
սեպհական տանը մէջ չըրաւ . ինչու
որ՝ Աստուածաշունչէն կլիմանանք թէ
ան ժամանակը Յովսէփ իր մատակա-
րարին հրամայեց որ իր եղբայրները
իր սեպհական տունը տանի , ու ամէն
բան պատրաստէ անոնց ցորեկվան հա-
ցին համար իր կերած սովորական ժա-
մին , ու նաև պատուիրեց որ ան հաց-

կերոյթը շատ առատ ու հարուստ ըլլայ :

Մատակարարը Յովսէփին ըսածին պէս ըրաւ , ու երբոր Յակոբին տըղաբները կառավարին տունը մտան . բոլորն ալ վախցան ըսելով , թէ ան ամաններուն մէջէն դուած ստակներ նուս համար հիմայ բոլորս ալ պիտի դատուինք , ու բոլոր մեր ունեցածներէն պիտի զրկուինք , ու մենք ալ կառավարին գերի պիտի ըլլանք :

Արդարեւ թէ որ աս բանը անոնց պատահելու ըլլար՝ զրեթէ բոլորին ալ ինչ ճշմարիտ հատուցում մը եղած պիտի ըլլար իրենց եղբայրը գերիի պէս ծախելուն , ու հօրերնուն ըրած անիրաւութեանը ու խաբէութեանը փոխարէն : Անոնք գիտէին որ ասանկ մէկ պատիժի մը արժանի էին . ու զարմանալի բան մը չէ որ անոնք ան պատիժէն կրվախնային ու կրդողային , որ Աստուծոյ արդար դատաստանը ան պատիժը իրենց վրայ բերէ :

Միտքերնիդ պահեցէ՛ք իմ սիրելի զաւկրներս , որ չար խիղճէն 'ի զատ ուրիշ բան մը չի կայ որ մարդս այսչափ կրվախցընէ :

Աստուածաշունչը մեզի կըսէ թէ ամբարիշտը առանց մէկուն հալածելուն կրվախչի . բայց արդարը առիւծի պէս յանձնասրաստան է : Տակաւին իրենք դռանը առջին կայնած ժամանակին մատակարարին քովը մօտեցան , ու սկսեցին ինքըզինքնին անոր առջևը արդարացընել իրենց ամաններուն մէջէն դտած ստակներնուն համար : Ինչպէս ան ստակները դտաննէ սլարազաններով անոր պատմեցին . ու ըսին որ՝ անոնք ետ բերեր ենք կըրկին կառավարին տալու : Աոյն ժամանակը խոստովանեցան , որ ամենեկին կարողութիւն չունինք զըուցելու թէ ան ստակները մեր ամաններուն մէջը ով դրաւ , կամ ինչպէս հոն մտան :

Մատակարարը անոնց խռովութիւնը տեսնալով ջանաց որ անոնք խաղա

ղացրնէ, ու անոնց ըսաւ որ չի վախնան, ինչու որ գէշ բան մը եղած չէ. ու իրենց ալ վնաս մը չի պիտի պատահի:

Կարելի է որ՝ աս մատակարարը Հոլմսէփին ընտանիքին մէջը ըլլալուն՝ ճշմարիտ Մատուծոյ վրայօք սորված էր. ու ինքն ալ Մատուածապաշտ մարդ մը ըլլար. որեւիցէ անոր խօսած լեզուն, մէկ Մատուծմէ վախցող ու անոր հնազանդող մէկի մը լեզուէն էր: Խաղաղութիւն ըլլայ ձեզի՛ ըսաւ ինքը. մի՛ վախնաք. ձեր Մատուածը ու ձեր հօրը Մատուածը ամաններնուդ մէջը ձեզի դանձ տուաւ, ես ձեր ստակը առած եմ: Մտել կուզէր որ ցորենի համար ձեր ստակը մէկ անդամ մը իմ ձեռքս հասած է, ու իմ ան ստակները առնելու խոստովանութիւնը բաւական է ձեր պարկեշտ մարդիկ ըլլալը իմացընելու: Հիմայ անոնք ինչպէս ձեր ամաններուն մէջը մտնալուն համար պէտքը չէ որ ձեզ նեղէք,

Ընդհանր իմ տէրոջմէս կառավարէն իբր
 ընծայի մը պէս պահեցէք կամ թէ
 սեպեցէք որ Ըստուծոյ ամենախնամ
 նախախնամութիւնը , որուն որ կը
 խոստովանիք երկրպագելու , ու որուն
 որ ձեր ձեր հայրը կապաւինի իբր
 պարգևի մը պէս ձեզի խրկած է :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի

Սի՛նոնն թանգիւն գորս թերթիլը : Յով-
 սեփնն էղբայրնէրոնն արարած ընծանէրը ի-
 բնն արարելնն : Յովսեփնն իր պատգոմնէրը
 դժոարտ պլատիլը : Իր էղբայրնէրը ի-
 բնն հեպ հայ ուրիլը : Ըստննխոտնոնն-
 թեանն ձեռնն սաննի պրոցնէր , ու աննիս յատաջա-
 ցոննէլն պարտախանոնննննն :

Սխաբերնիդ բերէք որ Սիմոնն իր
 եղբայրնէրը Յենիամիննը հետ բե-
 ղելնուն համար , բանտին մէջը պահ-
 ուած էր բայց հիմայ ազատեցաւ , ու
 մատակարարը աննիկա միւսննէրուն քովը
 բերաւ . ու բոլորն ալ կառավարին

տունը մտան : Մտտակարարը ան ժամանակի սովորութեանը պէս անոնց ջուր տրւաւ որ ոտքերնին լըվան , ու նաև իրենց հետը բերած էշերը կերակրեց : Աս միջոցին մէջը Հովսէփին եղբայրները հետերնին բերած ծանրազին բաներուն ծրարները արձըկեցին , ու ամէն բանը շտկեցին որ իրենց կողմանէ ու իրենց հօրը կողմանէ մէկ ընծայ մը ընեն անոր :

Աս ընծաները նոյն միջոցին մէջը պատրաստելուն պատճառը աս էր , որ իրենք գիտէին , որ Հովսէփ քիչ ժամանակէն ետ պիտի դառնար կերակուր ուտելու . ու նաև իմացան որ իրենք ալ նոյն տեղը հաց պիտի ուտէին : Արբոր Հովսէփ եկաւ՝ ան ժամանակը անոնք իրենց ընծաները անոր տրւին . ու մինչևդ ետինը ծուեցան երկրպագութիւն ըրին . ու հիմայ իր երազը զարմանալի կերպով մը կրկին կատարուեցաւ : Ան ժամանակը Հովսէփ թարգմանին ձեռօքը իրենց ինչ

պէս ըլլալը հարցուց . ու ըսաւ որ ան
 ձեր զուրյած ձեր մարդը ձեր հայրը
 ինչպէս է . տակաւին ողջ է՞ մի : Ա-
 նոնք ալ պատասխան տրւին , թէ քու
 ծառադ մեր հայրը լաւ առողջութեան
 մէջ է , ու տակաւին ողջ է . ու գը-
 լուխնին ծռած ելիկրպագութիւն ըրին
 անոր : Էլիմայ Յովսէփ յատկապէս իր
 խելքը առաւել Ռենիամինին վրայ
 ըլլալուն համար անոնց հարցուց , իբր
 թէ ամենեւին իր ճշմարիտ եղբայրը
 չի ձոնճնալու մը պէս . թէ արդեօք
 ձեր ամէնէն պզտիկ եղբայրը աս է՞ մի ,
 որուն համար զրուցէր էիք , երբոր
 առջի անդամին Ազիպտոս եկաք նէ :
 Արբոր անոնք ալ ըսին թէ իսկ նոյն
 մարդն է . Ան ժամանակը ինքը մէկ
 դորովագութ ծնողքի մը պէս անուշ ու
 համեստ կերպով մը իրեն ըսաւ , տղաս
 Աստուած քեզի ողորմի :

Իր Ռենիամինին վրայ ունեցած սէ-
 րը անանկ շատ էր որ հաղիւ աս խօս-
 քերը կրնայ զուրյել , երբոր իր զգա-

ցումները բոլորովին ինքը յաղթեցին :
 Առաւել ուրիշ խօսք մը չի կրնաց
 զրուցեր էր : Արշարե իր եղբօրնե-
 րուն աւջեւը ալ չի կրնաց կայներ էր .
 ու որչափ որ հնար էր նէ , վազեց իր
 սենեակը գնաց , ու դառնապէս լա-
 ցաւ : Սակայն վերջը իր երեսը լըվաց
 որ չի գիտնան թէ ինքը լացեր է , ու
 շուտով կրկին ետ դարձաւ . ու հան-
 դարտութեան աստիճանով մը հրա-
 մայեց որ անոնց համար սխտրաստը
 վաճ կերակուրը ներս բերվի : Հով-
 սէփ ինքիրենը կերտաւ . ինչպէս որ ա-
 սանկ սովորութիւն էր թագաւորին ,
 կառավարին , և ուրիշ ազնուականնե-
 րուն : Այլ քանի ալ եզրապտացիներ
 կային որոնք իր ընտանիքին մէկ մասը
 կրկազմըվէին . կամ թէ նոյն հացկե-
 րոյթին հրաւիրուած էին . անոնք ալ
 ինքիրեննին կերան . ու նաև իր եղ-
 բայրներն ալ զատ ինքիրեննին :

Ատուածաշունչը մեզի կըզրուցէ
 թէ աս զատ ուտելուն սխտրաւը աս



Յովսէփին՝ իր զգացումներէն յաղթելով
առանձին իր սենեակը գտնալը :

էր որ իրենց մէջը մէկ գարշութիւն
մը կար . (որ շատ ատելի ու գէշ
բան մըն էր Ազխատացւոյ կարծիքովը
իրենց ազգերուն մէկը Աբրայեցիի մը
հետ հաց ուտելը :

Ոմանք կը կարծեն թէ աս բանը Ա-
զխատացիներուն եղի , ու ուրիշ կեն-
գանիներու երկրագոլթիւն ընելէն
ելաւ , որ շրէանէրը նոյն կենդանինե-
րը կը մորթէին ու կ'ուտէին . ու նաև
զոհ կընէին . ուրիշներն ալ կը կար-
ծեն որ Աբրայեցիները հովիւ ըլլալ-
նուն համար Ազխատացիները անոնք
գարշելի կըսեպէին . ու աս մարդիկ-
ներէն շատերը Ազխատոսի վրայ յար-
ճըկած՝ բնակիչներուն շատ անիրաւու-
թիւն ըրած էին : Թէպէտ ճշմարիտ
պատճառը ստուգվելը անհնարին բան
է . աս բանը շատ ժամանակ առաջ
պատահելուն՝ անոր ճշմարիտ պատ-
ճառը ստուգելը դժուար բան է :

Երբոր Յովսէփին եղբայրները հա-
ցի նստելու վրայ էին . Յովսէփ խնդ-

րեց որ իր ուզած կարգովը նստին , ու
 նստելուն ետե երբոր իրարու վրայ
 նայեցան ու տեսան որ ճիշտ իրենց
 տարիքներուն կարգովը նստերէին ,
 Ուրէնէն սկսեալ մինչև Վենիամինը
 շատ զարմացան :

Արդարև աս շատ զարմանալի բան
 մը երևաց անոնց , ու բոլորն ալ աս
 բանին սրատճառը չէին կրնար հաս-
 կրնար : Յովսէփին առջին շատ տե-
 սակ կերակուրներ դրուած էր ինչպէս
 որ սովորութիւն էր . Յովսէփ անոնք
 բոլոր իր չորս կողմի մարդիկներուն
 բաժնեց : Արբոր Յակոբին տղաքնե-
 րը իրենց ամէն մէկուն խրկըւած կե-
 րակուրներուն շատութեանը վրայ նա-
 յեցան՝ կրկին զարմացան երբոր տե-
 սան , որ Վենիամինինը հինգ անդամ
 իրենց ունեցածէն էվելի էր :

Անոնք նոյն հացկերոյթը վայելե-
 ցին , ու Յովսէփին հետ դինի խմելով
 շատ ուրախացան , ինչպէս որ դրուած
 է Աստուածաշունչին մէջը : Թէպէտ

ասկէ ամենեւին կարծելու չենք որ
անոնք չափէ դուրս գինի կը խմէին .
Թէ որ ժամանակ ունենայի իմ սիրելի
զակընէրա , հոս տեղ քիչ մը պիտի
կայնէի , ու բարեխառնութեան վրայօք
ձեզի քիչ մը բան լսէի , որ ինչպէս
պէտք է բարեխառն ըլլալ ուտելուն
ու խմելուն մէջ : Ան ձեզի լաւ ա-
ռողջութիւն , աղէկ բնաւորութիւն ,
քաջ մտայ որոշում կուտայ . ու քանի
որ մեծնալու ըլլաք , ձեզ օգտակար
ու երջանիկ մարդիկներ ընելու կը
պատրաստէ :

Ձեր օրինակը անդամ մէկ երջանիկ
զօրութիւն մը պիտի ունենայ՝ ձեր
եղբայրներուն , քուրերուն , ու ընկեր-
ներուն վրայ : Թէ որ բաւական մեծ-
ցած էք նէ , կըլլուսամ որ արդէն ջա-
նալու սկսած էք ուրիշները բարե-
խառնութեան առաջնորդելու . ու
անբարեխառնութեան նեղութիւնները
աշխարհէն վերցնելու :

Աղէկ գիտցէք որ անբարեխառ-

նութիւնը մարդուն իրեն՝ իր ընտանի-
 քին ու բոլոր աշխարքին մէկ անէծք
 մըն է, բայց ընդհակառակը, բարե-
 խառնութիւնը մարդուն առողջու-
 թիւն, ոյժ, մտքին սլայծառութիւն ու
 լուսաւորութիւն, ժրութիւն, զուար-
 թութիւն, ու խղճմտանքի խաղաղու-
 թիւն կուտայ, որոնք ձեզի առատ մէկ
 հատուցում մը պիտի ըլլան՝ ձեր անձը
 քիչ մը անբարեխառնութենէ, ևս սր-
 հելով :

արծաթէ զինիին թասը առնէ որ յա
առեկ իրեն համար կըզործածէր ու
Բենիամինին ստակովը մէկ տեղ անոր
ամանին բերանը դնէ :

Ետոր աս բաները մատակարարը
ըրաւ , առանց Յովսէփին եղբայրնե-
րը գիտնալով . ետկի առտուն կանուխ
արշալուսին ժամանակը ճամբայ ելան :

Քիչ մը ճամբայ երթալուն ետե ,
որ տակաւին քաղաքէն շատ հեռու
ցած չէին , Յովսէփ հրամայեց իր մա-
տակարարին , որ անոնց ետէէն վա-
ղէ , ու առջևնին կտրէ , ու անոնց
հարցունէ . Թէ ինչու համար ան չա-
րութիւնը ըրին՝ իրեն ըրած մարդա-
սիրութեանը փոխարէն : Նաև Յով-
սէփ անոր ըսաւ որ՝ աս խօսքը զրու-
ցելէն ետե անոնց ամբաստանութիւն
մ'ալ ընէ կառավարին զինիին թա-
սը գողցեր էք բտելով . ու նաև ա-
պսպրեց որ ասանկ զրուցէ . աս ան թա-
սը չէ՞ մի , որուն մէջէն իմ տէրս զի-
նի կրխմէր ու նաև անով կըհմայէր
աս բանը ընելնիդ շատ զէշ ըրիք :

Ոմանք կըխորհին թէ Նգիստայի-
 ները՝ որոնք որ շատ աւելորդապաշտ
 մարդիկնէր էին, կըկարծէին որ մէկ
 քանի մարդիկ անանկ թասեր ունէին,
 կամ թէ միայն սա կառավարին ունե-
 ցած թասը անանկ կարողութիւն մը
 կուտար որ մէջը նայողները պատա-
 ճելու բաները առաջմանէ կըտես-
 նային, կամ թէ անցած գացած բան
 մը՝ ու մէկու մը բաւժը կամ ըրածը
 կըզխտնային: Շատերը կըխորհին թէ
 սա բաւր որ մեր Աստուածաշունչին
 մէջը հմայել թարգմանված է վերի
 նշանակութիւնը ունի. բայց ուրիշնե-
 րը կըկարծեն թէ նոյն բաւր մէջէ
 մէջ փնտուել ալ կընշանակէ:

Մնոնք կըխորհին որ մատակարարը
 Յովսէփէն հրամայեալ էր ան իր գե-
 ղեցիկ բաժակը գողցեր էք ըսելով՝ իր
 եղբայրները ամբաստանելու. ու ու-
 բուն համար (ինչպէս որ պիտի կար-
 ծէին) ինքը շատ զգուշութեամբ ու
 արթնութեամբ պիտի փնտուէ, ու

Հմայէ : ու անիկա ով դողնալը անշուշտ
սլիտի դտնայ : Անծի կերևայ թէ : ան
բառին կրկին նշանակութեանը՝ վեր-
ջինը ճշմարիտ է :

Մատակարարը Յովսէփին լսածին
պէս ըրաւ : ու Յովսէփին եղբայրնե-
րը աս խօսքը լսածնուն պէս՝ ինչպէս
զարմանալին զուք ձենէ կրնաք իմա-
նալ :

Անոնք ալ իրենց աս բանին վրայ
ունեցած զարմանքնին սկսեցին նկա-
րագրել : «Անչ՞ն համար մեր տէրը աս
խօսքերը կըզրուցէ» ըսին անոնք :
քա՛ւ լիցի որ քու ծառաներդ աս կերպ
բան ընեն . ահա՛ ան ստակը որ մենք
մեր ամաններուն բերանը դտանք՝
կրկին Վանանու երկիրէն ետ բե-
րինք քեզի : ուրե՛մն ինչպէս կրնայ
ըլլար որ քու տիրոջդ տունէն արծաթ
կամ ոսկի դողնանք . քու ծառաներդ
որուն քովը որ ան դտնըվելու ըլլայ :
ան թո՛ղ մեռնի : ու մենք ալ մեր տի-
րոջը գերի կըլլանք : Մատակարարը

անոնց ըսաւ որ ես ասանկ ձեր խօսքը
կրբռնեմ թէպէտ ինքը անոնց ըսածին
պէս անողորմաբար չի պիտի վարվէր
անոնց հետ, ըսաւ թէ՛ որուն քովը ան
թասը որ դտնըվելու ըլլայ ան իմ ծա-
ռաս պիտի ըլլայ, ու դուք անպարտ
պիտի ըլլաք: Ատքը ամաններնին վար
առին, ու բացին որ փնտուեն. Մա-
տակարարը ամէնէն մեծէն սկսեց, ու
վերջապէս Նենիամինին ամանին մէ-
ջէն թասը դտնըվեցաւ:

Ան իրենց քովէն ելլելուն համար,
իրենց դարմանքը ու տրտմութիւնը
այնչափ շատցաւ, որ հաղիւ կրնային
ապրիլ. հանդերձնին սլառուտեցին,
ինչպէս որ առջի ժամանակները տրտ-
մութեան համար սովորութիւն էր.
ցորենին ամանները կակին էշերնուն
վրայ բեռցուցին ու մատակարարին
հետ քաղաքը դարձան: Արբոր կա-
ռավարին տունը մտան, ու անոր առ-
ջըր ելան, ամէնը մէկէն դետինը ծը-
ռեցան ու անոր երկրպագութիւն ը-
րին:

Ու երբոր ոտքի վրայ ելան անոնց
 հարցուց , թէ ինչո՞ւ համար իմ թասս
 առիք տարիք . չէի՞ք կարծէր մի . որ
 ինձի պէս մէկ մարդ մը կայ որ ամէն
 տեսակ իշխանութիւնը իր ձեռքը ու
 նի , զգուշութեամբ անիկա փնտուե
 լու ու հմայելու , այսինքն՝ հաստատու
 թեամբ անիկա առնողը որոշելու :

Յուդա իր եղբայրներուն տեղը սա
 խօսքին պատասխանեց , Վ՛նչ ըսենք
 մեր տիրոջը , ի՞նչ խօսինք կամ ի՞նչ
 պէս հասկցունենք մեր յանցանք չու
 նենալը : Մտուած քու ծառաներուդ
 անիրաւութիւնը յայտնեց . ահա մենք
 ու ան՝ որուն քովը որ թասը գտնելի
 ցաւ քու ծառաներդ ենք :

Կերևայ թէ հազիւ Յուդա մէկ
 յոյս մը ունէր , որ ինքը կարող պի
 տի ըլլար իրենց անմեղութիւնը հաս
 տատելու . կրնար կարծեր գուցէ Վե
 նիամինը անիկա գողցած ըլլայ : Վայց
 հաւանական է որ առաջ ալ ասոր նը
 ման բան մը իրենց պատահելուն հա

մար Յուդան կարծեց թէ անոնց բռն
լորն կուռավարին կամ ուրիշ մարդու
մը մէկ ձեւն է . որ անոնք նեղութեան
ու վտանգի տակ ձգեն որ սաստիկ
պատժըվին :

Ասոր համար Յուդա յուսահա
տութեան կերպով մը խոստովանեցաւ ,
որ իրենք բոլորն ալ յանցաւոր են :
Կարելի է թէ ինքը կըլլուսար , որ աս
կերպով Բենիամինին կեանքը կրնար
փրկել , որուն համար ինքը երաշխաւոր
էր եղեր իր հօրը : Աւ նաև
կըխորհէր որ՝ թէ որ ինքըղինքնին բռն
լորովին կառավարին գթութեանը
յանձնելու ըլլան , ու խոնարհու
թեամբ իրենց յանցանքը խոստովա
նելու ըլլան , կարելի է կըհամոզվի .
ու քիչ պատիժ կընէ , ու իրենք շու
տով մեռցընելու տեղը բանտին մէջը
կըպահէ . ու աս ճամբով ժամանակ
կունենան հնարք գտնալու իրենց ան
մեղութիւնը հաստատելու համար :

Յո՛վնէ՛ք քոտիտանն իր եղբայրները երկբայո-
 թեան մէջ պահելու : Ի՞նչ ունեցած ձերտին ձե-
 րայ հոգստուլն արժանի բաները : Ի՞րեն՝ Յո-
 րային արած պատուհանը : Յոգային ա-
 ղաղալը :

Ո՞ր տեղ Յովնէ՛ք ուրիշ պատե-
 հութիւն մըն ալ ունեցաւ իր եղ-
 քայրները պատժելու , որոնք որ իր
 իշխանութեանը տակն էին :

Արնար որ նոյն բաժակը զողնալնուն
 մասնաւոր յանցանքը թողուլ , ու ա-
 լաւել խորին յանցանքով մը անոնք
 յանդիմանել , այսինքն՝ իրենց եղբայրը
 զողնալնուն ու զերիի մը պէս ծախել-
 նուն համար : Ի՞նչ որ ասիկա ուրանա-
 լու ըլլային ու հաստատէին ինչպէս որ
 իրենց հօրը ըրին Յովնէ՛քը մեռաւ ը-
 սելով , ան տեղը կարող էր , իրենց
 ստութիւնը առջևնին դնելու , ու ա-
 նոնք մեծ խայտառակութեան ու եր-
 կիւղի մը մէջ ձգելու : Ի՞նչ որ անոր

սրտին մէջը ասանկ մէկ բնաւորութիւն մը եղած ըլլար, ինչպէս սաստիկ ու արդար յանդիմանութեամբ կրնար անոնք ներել ու իր ոխը անոնցմէ առնել, ու իր վրէժը կատարեալ հաճեցնել :

Սակայն իր անոնց վրայ ունեցած զգացումը շատ տարբեր էր, ու թէ որ անոնք առաւել երկբայութեան մէջ պահելու ըլլար, առաւել կրնար անոնք ապաշխարութեան տակ բերել. բայց ինքը ասանկ ըլլաւ, որ իր ներող ու անուարարոյ բնութեամբը տեսնան, ու անոնց ճանչցընել տայ Ղառուծոյ նախախնամութիւնը որ անոր վրայ զարմանան թէ ինչպէս ան երազները կատարելութեան հասցուցորոնց համար այնչափ իրենք բարկացեր էին. որ արդէն նոյն երազներէն այնչափ աղէկութիւն եկած էր իրենց՝ ու իրենց պատուաւոր հօրը՝ ու բոլոր անոնց ընտանեացը :

Սեղի շատ դժուար է ըստ ամեն

Նայի զխոնալ թէ արդիօք Յովսէփ
ինչ ըրաւ իր եղբայրներուն քովը ե-
ղած ատենը : Սենք աս բաներուն
վրայօք բոլոր պարագաներով չի-
տենք , անոնց շատերը Մատուածա-
շունչին մէջը դրուած չեն :

Յովսէփ ինչ որ ըրաւ նէ , խորհե-
ցաւ թէ լաւ պատճառ ունէր իր ըրա-
ծին . ու ճշմարտաբար կուզէր , որ
իւր կարողութեանը մէջ եղած աղէկու-
թիւնը իր եղբայրներուն ու հօրը ը-
նէ . ինչպէս որ առանց տարակուսի
մեր տեսածներէն պիտի մակարեւնէք ,
թէ որ քիչ մ'ալ առաջ երթանք իր
պատմութեանը մէջ :

Թէ որ խաբէութեամբ սուտ շինե-
լու համար մէկ բան մը ընէր կամ ը-
սէր , (այսինքն՝ թէ որ չեղած բանի
մը եղաւ , կամ թէ եղած բանի մըն ալ
չեղաւ ըսէր ,) ան ժամանակը գէշ ը-
րած կըլլար . ու ինքրզինքն ալ չէր
կրնար արդարացունել : Արեւիցէ ա-
նիկա պարզմտութեամբ դատենք միտ-

քերնիս բերելով, թէ ինչպէս գէշ ու
 ասլիբատ մարդիկներու հետ կեանք
 կրվարէր. ու ինչպէս կրվախնար որ
 չըլլայ թէ իր ով ըլլայը դիտնան, ու
 բոլոր իր ծեր հօրը, իր սիրելի Վե-
 նիամինին, իր եղբայրներուն, ու բո-
 լոր Վեբրոնի մէջ իր աղղականնե-
 րուն ընտանեացը համար ունեցած ա-
 դէկութեանը դաղափարները կոր-
 սըվին: Էիմայ պիտի տեսնանք Յով-
 սէփին տըւած պատասխանը Յուդայ-
 ին: Կարծեմ միտքերնիդ է որ Յուդա
 Յովսէփին բտեր էր թէ մենք բոլորս
 ալ քու ծառաներդ ենք. որ Յովսէփ
 կրնար անոնց բոլորն ալ բանտին մէջ
 պահել. իբր մէկ պատիժ մը՝ ըրած
 յանցանքնուն համար:

Քաւ լիցի, ըսաւ Յովսէփ որ ես ա-
 սանկ բան մը ընեմ. բայց ան բաժակը
 որուն քովը որ գտնըվեցաւ, ան իմ
 ծառաս պիտի ըլլայ, ու դուք ալ ե-
 լէք խաղաղութեամբ ձեր հօրը դա-
 ցէք:

Բայց արդարև աս մէկ սաստիկ փորձ մըն էր Յուդային՝ որ ինքը հաստատուն խօսք տրւած էր իր հօրը, որ ամենեւին Վենիամինին վնաս մը չի պիտի պատահի. ու ապահովութեամբ անիկա նորէն Վերբոն պիտի տաներ:

Հիմայ ինչ ըսէ կամ ինչ ընէ, ժամանակը անցած է որ իր եղբօրը անմեղութիւնը հաստատէ. ինքը խոստովաներ էր որ Վենիամինը, միւսները ու ինքը ամէնը մէկտեղ յանցաւոր էին:

Եզխարտոսին մէջ ամէնն ալ օտարական էին, բոլորովին մէկու մը դուրսութեանը տակ՝ որն որ իշխանութեամբ թագաւորին երկրորդն էր. միջնորդ կամ բարեկամ չունէին, ու անանկ ծանր յանցանքով մը իրենց խոստովանութեամբը յանցաւոր եղած էին:

Թէ որ աս յանցանքը միայն Վենիամինին վրայ մնալու ըլլար, ինչպէս որ հաւանական էր թէ պիտի մը

նար , հոն գերի պիտի ընէր անիկա .
 ու ալ ամենեին Վերբոն չի պիտի
 դարձնէր . ու անանկ Յակոբին ծե-
 բութիւնը տրտմութեամբ գերեզմանը
 պիտի իջեցընէր :

Երբոր աս շիտթեալ ու յուսահատ
 եալ վիճակին մէջն էին , հուզա սրը-
 տառուչ խօսքերով ելաւ՝ ու ըսաւ .
 Կաղաչեմ քեզի ո՛վ խմ տէրս , թողը-
 թիւն ըրէ՛ , որ քու ծառայ մէկ խօսք
 մը ըսէ քեզի , ու քու բարկութիւնդ
 թո՛ղ չի բորբոքի քու ծառայիդ դէմ ,
 ինչու որ դուն ալ Վարաւոնին պէս ես՝
 ու թագաւորին հետ հաւասար իշխա-
 նութիւն ունենալուդ համար շատ կը-
 դողամ ես քու առջիդ :

Ի՛մ տէրս . դուն հարցուցիր քու
 ծառաներուդ թէ հայր կամ եղբայր
 ունի՞ք մի . ու մենք ալ մեր տէրոջը
 ըսինք որ մէկ ծեր հայր մը ու մէկ ալ
 պղտիկ եղբայր մը ունինք որ իր ծե-
 բութեան զաւակն է . ու անոր եղբայրն
 ալ մեռած է , ու իր մօրմէն մէկ հա-

տիկ մը մնալուն համար՝ հայրը անիկա
շատ կըսիրէ :

Ու դուն ալ քու ծառաներուդ ը-
սիր , որ անիկա հետերնիդ բերէք որ
տեսնամ . ու մենք ալ մեր տիրոջը
բոինք որ տղան իր հայրը չի կրնար
ձգել . ինչու որ թէ որ ան իր հայրը
ձգելու ըլլայ , հայրը պիտի մեռնի .
ու դուն ալ քու ծառաներուդ ըսիր
որ , թէ որ ձեր պզտի եղբայրը հե-
տերնիդ չի բերէք , ալ իմ երեսս չի
պիտի տեսնաք :

Վերջապէս՝ երբոր քու ծառայիդ
մեր հօրը դացինք , մեր տերոջը զրու-
ցածները անոր զրուցեցինք . ու մեր
հայրն ալ ըսաւ որ կրկին դացէք ,
ու մեզի քիչ մը կերակուր ծախու ա-
ռէք . մենք ալ ըսինք չինք կրնար
կրթալ . թէ որ պզտի եղբայրնիս մեր
հետը դալու ըլլայ , ան ժամանակը
կերթանք . ինչու որ՝ ան մարդուն
երեսը չի պիտի տեսնանք , թէ որ մեր
պզտի եղբայրը հետերնիս չըլլայ : Ու

քու ծառայող մեր հայրը մեզի ըսաւ .
 դուք զիտէք որ իմ կինս երկու տղայ
 բերաւ մէկը ձեռքէս ելաւ ու ըսի որ՝
 անշուշտ փարատվեցաւ . ու ան ժա-
 մանակէն հետէ չի տեսայ . ու [Թէ որ
 աս ալ առնելու ըլլաք . ու վտանգ մըն
 ալ ասոր զլխուն գալու ըլլայ նէ , ան
 ժամանակը իմ ծերութիւնս տրամու-
 թեամբ գերեզմանը պիտի իջեցընէք :

Անոր համար [Թէ որ հիմայ ես քու
 ծառայիդ հօրը առանց տղին երթալու
 ըլլամ . որուն կեանքը տղին կեանքին
 հետ կապուած է , ու տեսնայ՝ որ տղան
 մեր հետը չէ , անատենը ինքը պիտի
 մեռնի , ու քու ծառաներդ մեր հօրը
 քու ծառայիդ կեանքը տրամութեամբ
 գերեզմանը պիտի ինջեցընենք . ինչու
 որ ծառայող երաշխաւոր եղայ անոր
 հօրը քսելով [Թէ , «Թէ որ տղայդ կըր-
 կին քեզի չի բերեմ ան ժամանակը
 յաւիտեանս քու քովդ մեղապարտ
 ըլլամ” :

Անոր համար հիմայ կաղաչեմ՝ քեզի

որ տղին տեղը ծառադ դերի ըլլայ, ու
ան իր եղբայրներուն հետ երթայ. ինչ
չու որ իմ հօրս երեսը ինչպէս սի-
տի նայիմ. գուցէ մէկ չար մը սկսի
սպատահի անոր :

ԳՆՈՒԽՈՒ ԻՂՎ :

Հօգնե՛ք ինձ պէ՛նքը իր եղբայրներու-
ն ճանչընելու : Ընտր իր եղբայրներու-ն պո-
յածները : Ընտնց յանցանքներու-ն լեղա-
լի-ն Գոստ : (Ժողով-լի-ն Գոստ) : Ընտն-
կորդացողը աւ հոգին ունի՞ Դ :

Յուզային աղաչանքը ոչինչ տեղը
չի գնաց. ինչու որ Հոսիէփ երբոր
իր եղբորը գուցածը լսեց, մայրը՝
տունը՝ Վեբրոն, Սիւքէմ, Գօ-
թայիմ ասոնց բոլորը մէկտեղ սրտա-
ւուչ յիշատակութեամբ շուտով
միտքը եկաւ : Ամենեւին չէր ուզեր,
որ իր ծեր հօրը ասանկ մէկ նեղութիւն
մը սպառնաւ իր բան մը ընէ, որ ա-

նոր ծերութիւնը տրտմութեամբ դե-
րեղմանը իջնայ : Աինչև որ Հոռոս
իր խօսքը լմնցուց , Հովսէփ անշունչ
մտադրութեամբ մտիկ ըրաւ . անոր
սիրտը լեցվեցաւ . ինչպէս որ դէմքէն
ու ձայնէն կերևար . երբոր չի կրցաւ
առաւել իր զգացումները զսպել՝ հը-
րամայեց որ եղբայրներէն՝ ի զատ բո-
լորն ալ դուրս ելլէն , ու ըսածին պէս
ըրին :

Ան ժամանակը Հովսէփ՝ արցունք-
ները վազելով բարձր ձայնով սկսեց
լալ . ու անանկ ձայնով լացաւ , որ
տանը միւս կողմէրէն անոր ձայնը լսե-
ցին . և երբոր անոնք աս զարմանալի
վիճակին մէջն էին իր եղբայրներուն
ըսաւ . Հովսէփը ես եմ . տակաւին
հայրս ողջ է՞ մի . անոնք ալ զարմա-
նալնուն սրտասխան չի կրցին տալ :
Բնշուշտ Ադիպտոսի կառավարը
առջևնին կայնած տեսնալով , շատ
զարմայած պիտի ըլլային :

Եւ Հովսէփ իր եղբայրներուն ըսաւ .

Կաղաչեմ ձեզի մօտս եկէ՛ք . ու անոնք
 ալ քովը դացին , ու ինքն ալ ըսաւ .
 Ես եմ ձեր եղբայրը Հովսէփը , որ Ե-
 դիպտոսին մէջը ծախեցիք , Հիմայ
 անոր համար մի նեղանաք , ու ինքի-
 րեննիդ մի բարկանաք՝ որ դուք ինձի
 հոս ծախեցիք . ինչու որ Մատուած
 ձեր առջևէն ինձի հոս խրկեց , որ
 կեանք փրկեմ , ինչու որ երկու տարի
 է , որ աս երկրին մէջը սով կայ . ու
 տակաւին հինգ տարի ալ կայ . որուն
 մէջը սերմ ցանելով ալ հունձք չի
 պիտի ըլլայ : Աւ Մատուած իս ձենէ
 առաջ խրկեց , որ ձեզ ու ձեր զաւ-
 կընէրը աշխարքին մէջը պահպանեմ .
 ու ձեր կեանքը ազատեմ :

Մանկ ալ դուք չէիք , որ իս հոս
 խրկեցիք , հասլա Մատուած էր որ իս
 փարաւոնին հայր ըրաւ , որ ան խրա-
 տեմ , ու հայրական խնամով իր պաշ-
 տօններուն վրայ հող տանիմ , ու իր
 տանը վրայ տէր ըլլամ , ու բոլոր Ե-
 դիպտոսի երկրին մէջն ալ կառա-

վար : Շ ուտ ըրէ՛ք իմ հօրս գացէ՛ք ու
անոր ըսէ՛ք . ասանկ կըսէ՛ք ու տղադ
Յովսէփը . Մտտուած իս բոլոր Ազիալ
տասին մէջը տէր ըրաւ , Թո՛ղ չուշա
նայ ինձի գայ , ու դուն Աեսեմի երկ
րին մէջ պիտի բնակիս , ու դուն ու
քու տղաքդ ու Թոռներդ ու առջառ
ներդ ու ոչխարներդ ու ինչ որ ունիս
նէ ինձի մօտ պիտի ըլլան :

Եւ հոն ես քեզ պիտի կերակրեմ ,
ինչու որ տակաւին հինգ տարի սով
պիտի ըլլայ . գուցէ դուն ու քու ըն
տանիքդ ու բոլոր ինչ որ ունիս նէ
աղքատութիւն պիտի քաշեն :

Ու ասա՛ ձեր աչքը ու իմ եղբօրս
Բենիամինին աչքը կըտեսնայ , որ ան
իմ բերանս է , որ ձեզի հետ կըխօսի .
և բոլոր Ազիալտասի մէջ ունեցած
փառքս , ու բոլոր ինչ որ տեսաք նէ
հօրս պատմեցէ՛ք . ու շուտ ըրէ՛ք գա
ցէ՛ք և իմ հայրս հոս բերէ՛ք : Եւ
Յովսէփ Բենիամինին վիզին վրայ ին
կաւ ու լացաւ . ու Բենիամինն ալ ա

նոր վրայ ինկաւ ու լացաւ . նաև բո-
լոր իր եղբայրները պագաւ ու անոնց
վրայ լացաւ , ու անկէ ետև իր եղբայր-
ները իրեն հետ խօսեցան :

Աս ի՞նչ օգտակար ու աղու օրինակ
մըն է , իմ սիրելի դաւկրներա . Աստ-
ուած անիկա ձեր վարժութեանը հա-
մար Աստուածաշունչին մէջը դրաւ :
Արդարև դուք անկէ շատ օգուտ կրնաք
քաղել : Աղէկ միտք դրէք Յովսէփին
վարքին . վասն զի արժանի է որ դուք
անոր վարքին նմանիք : Ար եղբայրնե-
րը իր առջին կայնեցան , որոնք որ
շատ վնասներ ու գէշ բաներ ըրեր
էին իրեն . վերջապէս գիտցան որ ան
Նգիստոսին հօր կաւալարը իրենց
եղբայրն է եղեր . որն որ այնչափ
դառնաբար ու անողորմաբար ատեր է-
ին : Արդեօք իրենց ըրած ան մեծ
յանցանքը ի՞նչպէս առջևնին եկաւ .
ի՞նչպէս անարդ ու ամօթով եղած պի-
տի ըլլան անոր առջին , ու արդեօք
ինչպէս արդարութեամբ կըխորհէին

որ անոր սաստիկ յանդիմանու թեանը
արժանի էին : Արեւի է որ անոնք
յանդիմանվելու յոյս ունէին , իբր ի-
րենց մէկ թիթե սրատիժ մը թէ և ու-
րիշ սրատիժ մալ ընելու չըլար . որն
որ արժան էր իրենց ըրած չարութեա-
նը փոխարէն :

Արդեօք անոնց սիրտը որչափ զար-
մանքով լեցուած պիտի ըլար . երբոր
կրտեսնային թէ՛ բոլոր ասոնց տեղը՝
իրենց վնասեալ եղբայրը իրենց մար-
դասիրութիւն ընելու կաշխատէր , ու
ամենեւին անոնք չէր մեղադրեր . և
միշտ կաշխատէր որ անոնց ըրած չա-
րութեան խորհուրդներուն յիշատա-
կութիւնը Վատուծոյ ամենողորմ նա-
խախնամութեանը դարձընէ , որ նոյն
նախախնամութեամբը Վատուած ինքը
տիրապետէր էր Յովսէփին՝ իրենց ու
իրենց հօրը՝ ու անոնց ընտանեացը ա-
ղէկութեանը համար ք

Արեւի է Յովսէփ աս մասին չս-
փէն էվել քաղցր էր թէպէտ ինքը

զիտէր , որ ուրիշ առաւել յարմար
 ժամանակ մը պիտի ըլլայ , որ անոնք
 բոլոր ըրածներնուն վրայ պիտի մըտ-
 մըտան : Ինքը կուզէր որ անոնք զիտ-
 նան , թէ ինչպէս աղատաբար ու բո-
 լորովին անոնց յանցանքին թողու-
 թիւն ըրած է : Աւ թէ որ անանկ մէկ
 բան մը ըլլար որ անոնք խորին ա-
 պաշխարութեան պիտի առաջնորդ էր
 իրենց ըրած յանցանքին համար , ան-
 շուշտ ասանկ մէկ եղբօր մը բարի ու
 ազնիւ վարք մը պատճառ պիտի ըլ-
 լար , որն որ այնչափ անողորմաբար
 վնասեր էին :

Արդեօք ձեզ վնասողներուն վրայ
 ինչ զգացում ունիք ու անոնց հետ
 ինչպէս կրվարվիք : Արյուսամ թէ
 մէկն ալ ձեզի մէկ վնաս մը ըրած չէ ,
 ան վնասին պէս որ Հասկէփին եղ-
 բայրները իրենց եղբօրը ըրին :

Ինքը ամենեւին վրէժխնդրութիւն
 ընելու միտք չունէր , ու չէր ալ ու-
 զէր որ անոնց մէկ վնաս մը ընէ , ու

րոնք զինքը այնչափ վնասեր էին . ա-
սոր ներհակը կուղէր որ որչափ կարօ-
ղութիւն ունէր նէ անոնց աղէկութիւն
ընէ՝ ըրած չարութիւններնուն փոխա-
րէն : Ասե նայեցէք թէ ինչ մարդա-
սէր՝ աղնիւ՝ ու բարի կերպով ան իր
զգացումները անոնց ցուցուց : Յովսէփ
անոնց ըրած չարութեանը ու անգը-
թութեանը վրայօք ամենեւին մէկ խօսք
մը չըրաւ , ու չուրախացաւ ալ որ ա-
նոնք իր իշխանութեանը տակը ինկան ,
ու անոնց յանցանքին ալ թողութիւն
տալը իրեն մէկ պարծանք մը չի սե-
պեց , ու նաև մէկ յանդիմանութիւն
մը կամ նախատինք մը ու կամ խօսք
մը չըրաւ որ իրենց պզտիկութիւնը
ու անարդութիւնը իրենց հասկըցունէ :

Արդեօք դուք ալ ձեզ վնասողնե-
րուն վրայ ասանկ զգացում ունեցա՞ք
մի . կամ անոր ըրածին պէս ըրի՞ք մի .
արդեօք չե՞ք մի խորհիր՝ ու արժանի
չե՞ք մի սեպեր որ դուք Յովսէփին ու-
նեցած վարքին նմանիք :

Իրաւցընէ արժանի է նմանելու .
 քայց թէ որ ձեզ վնասողներուն վրայ
 Յովսէփին պէս չզգո՞ք՝ ու անոր ըրա-
 ծին պէս չընէ՞ք, ան ժամանակը դուք
 անոր անիրաւ եղբայրներուն պէս եղած
 կըլլաք . ու նոյն վրէժխնդրութեան
 չար կիրքը ձեր սրտին մէջը առաւել
 պիտի աճի :

Ուրեմն դուք աս բանին համար Մ.ս.
 տուծոյ առջին ճշմարիտ ապաշխու-
 թեան կարօտ էք . ու ասկէ կերևայ
 որ ձեր սիրտը չար է, ինչու որ դուք
 Յովսէփին ու Քրիստոսի հողին չու-
 նիք :

Քրիստոս իր թշնամիներուն յան-
 ցանքը ներեց . ան չար ու անողորմ
 մարդիկներուն անգամ՝ որոնք զինքը
 խաչին վրայ դամեցին . ու ինքը իր
 մեռնելու բոպէներուն մէջ անոնց հա-
 մար աղօթք ըրաւ, որ Մատուած ալ
 անոնց թողութիւն կուտար : Ու ինքը
 մեղի ըսաւ որ, թէ որ մեր թշնամիներ-
 րուն՝ ու ինչ կերպով որ ըլլայ մեղի

դէշութիւն ընողներուն թողութիւն չի
տանք , ու նաև անոնց համար աղօթք
չընենք , ու չարութեան փոխարէն ա-
ղէկութիւն չընենք նէ՛ . Աստուած ալ
մեզի թողութիւն չի պիտի տայ . հասլա
իր ներկայութեան յաւիտեանս մեզ
պիտի վաւորէ :

Բոլոր աս բաներուն վրայ խորհե-
ցէ՛ք . Թէ որ ատանկ է նէ մտմբտալով
դուք ձեզի հարցուցէ՛ք Թէ արդեօք
հիմակվան եղած վիճակներնուդ չի
պիտի՞ մի տարբերիք . ու ձեր ներախ
հոգին չի պիտի՞ մի նորոգվի . ու Աս-
տուծոյ հոգիովը չի պիտի՞ մի սրբըվի
երկինքի մէջ իր ներկայութիւնը ու
չնարհքը վայելելու համար ունեցած
յոյսերնուդ առաջ :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ի Կ :

Փարսաւնին ու անոր ընտանիքին որա-
 իտ-լի-նը , Յովնէփին եղբայրներսն Լօգիո-
 րոս գալու-ն ձեայ : Փարսաւն Յովնէփին ըսե-
 լէ՛ որ իր հայրը ու եւոր իր ընտանիքը հրա-
 -նէրէրէ Լօգիորոս գալու : Յովնէփ իր եղ-
 օբայրները իրենց ճամբոսն Տեղ պէտք է պաժ
 փանելու ձե պարտաստելը : Յովնէփին որսած
 իրասորը պարզելու-ն ժամանակը : Յովնէփին
 ու անոր եղբայրներսն Տեղէ եղած իսպա-
 ղա-լի-նը :

Ետ ժամանակ անցած չէր որ Լօ-
 օգիարոսի Թաղաւորը ու բոլոր ա-
 նոր ընտանիքը ան եղած զարմանալի
 բաներուն վրայօքը լսեր էին , որ ան
 ցորեն ծախու առնելու համար եկող
 մարդիկները Յովսէփին եղբայրներն
 էին . ու իր սիրելի հայրը տակաւին ողջ
 էր :

Անոնք բոլորը՝ փարսաւն ու իր
 քովի եղած մարդիկները շատ ուրա-
 խացան աս բանը լսելովնին . ու փա-
 ռաւոն՝ Յովսէփին վրայ ունեցած իր

Հաստատունն անձնական բարեկամու-
թիւնը ; ու Յակոբին և բոլոր անոր
ընտանիքին վրայ զգացած խորին մար-
դասիրութիւնը՝ անոնց երջանկութեա-
նը համար ցուցընել ուղեւով ; Հով-
սէփէն խնդրեց որ աս բարեսէր հրա-
ւերը իր եղբայրներուն տայ :

Փարսաւոն ըսաւ՝ որ ըսէ քու եղ-
բայրներուդ որ աս բանը ընեն , թող
իրենց անասունները բեռցընեն ու
Քանանու երկիրը երթան , ու իրենց
հայրը և իրենց ընտանիքները առ-
նեն ու ինձի բերեն , ու Ազիպտոսի
երկիրին բարիքը ես անոնց պիտի
տամ . ու անոնք ալ երկրին պարար-
տութիւնը պիտի ուտեն :

Եզիպտոսէն կառքեր թող առնեն
իրենց տղոցը ու կնիկներուն համար ,
և իրենց հայրը առնեն հոս բերեն .
նաև իրենց բաներուն՝ այսինքն կարա-
սիքներուն , ու զործիքներուն , և ա-
նոնց նման բոլոր ունեցածներուն
թող չի նային :

Յովսէփին եղբայրները Վարաւոնին մարդասիրութեանը շատ ուրախացան, ու ըսածին սէս սրտորաստեցին ինչպէս որ Վարաւոն հրամար էր նէ: Յովսէփ անոնց կառքեր, ու նստիրենց ճամբուն համար շատ ուտելիք տրւաւ. ասոնց բոլորէն ՚ի զատ Յովսէփ անոնց հանդերձ ալ տրւաւ: Ան ժամանակը սովորութիւն էր հարուստ մարդոցը որ հանդերձ կուտային անոնց որոնց որ մասնաւոր յարգութիւն մը ու բարեկամութիւն մը ցուցրնել կուղէին: Ասովորաբար անոնք զանազան տեսակ մեծութեամբ շատ հանդերձներ կը պահէին, որ երբոր ասանկ ընծաներ ընելու ըլլային, իսկոյն առանց յատկազանաց կամ դժուարութեան կուտային: Յովսէփ սա կերպով ընելուն միտքը ան էր, որ Ազիպտացիները տեսնան թէ ինքը ինչ ատտիճան յարգութեամբ կուղէր իր եղբայրներուն հետ վարվիլ, ու ինչ զօրաւոր սէր ունէր անոնց վրայ:

Յովսէփ անոնց ամէն մէկուն շատ
 լաթեր տրւաւ, սակայն Վենիամինին
 իրեք հարիւր կտոր սկիւ անոնց տրվա-
 ծէն հինգ անգամ էլէլ տրւաւ : Ասե-
 իր եղբայրներուն հետ իր ծեր հօրը
 ընծայ խրկեց . տասը էշ լեցուն Ա-
 զիստոսի աղնիւ բաներէն, ու ուրիշ
 տասը էշ ալ լեցուն ցորեն հաց ու
 ընկուղ որ իր հայրը Վ. անանէն ելած
 ու Ազիստոս եկած ատենը ճամբուն
 մէջը զործածէ : Ա իրջապէս բոլոր
 պատրաստութիւնները լմնալէն ետե-
 հակորին տղաքները իրենց եղբօրը
 մնաս բարով ըսին, ու ճամբայ ելան
 Վերջոն երթալու :

Յովսէփին տրւած խրատը աս էր՝
 որ զատկէ լնուն ժամանակը անոնց տը-
 լաւ, որ իրենց շատ հարկաւոր էր .
 նայեցէք որ ճամբուն մէջը մէկզմէկու
 հետ կռիւ չընէք :

Յովսէփ կըխորհէր որ դուցէ ա-
 ւանկ բան մը պիտի ընէին, կարելի
 է որ մէկզմէկու քով յանցանք պիտի

զանային , զուցէ մէկ բանին միւսնե-
 լուն ամբաստանութիւն պիտի ընէին
 լսելով թէ , առաջ զուր էիք որ ա-
 բանը մեզի առաջադրեցիք , իր դառ-
 նացուցիչ երազներուն ոխը առնելու
 համար . զուցէ Առբէն ու Հռոմա
 պիտի ջանային ինքրզինքնին ան յան-
 ցանքէն սրբացրնելու , սաստիկ նա-
 խատինքները միւսներուն վրայ պիտի
 ձգէին : Արբել է Վենիսամիսինն պիտի
 նախանձէին որ Հովսէփ անիկա այն
 զերազոյն յարդութեամբ սրտուէց .
 ու ինքր անանկ մէկ սարգև մը ստա-
 ցաւ որ իրենց ամէն մէկին կամ թէ
 բոլորովին ունեցածէն շատ աղնիւ էր :
 Գուցէ անոր հետ մարդասիրութեամբ
 վարվելու չէին . ու ասանկ իրենց հօ-
 րը ներդութիւն տալու ճամբայ պիտի
 սխտրաստէին տուն հասած ժամանակ-
 նին :

Գուցէ միայն պատահած բանին
 համար չի պիտի կռվէին , հասար ևտ-
 կի ըլլալու բաներուն վրայ ալ , թէ

ինչպէս իրենց ստացուածքը Ազգայրոս
պիտի տանին . ու ինչպէս ամէն մէկը
իր ունեցածը մանրամասնաբար պիտի
դատէ :

Յովսէփ անոնց բնաւորութիւնը
զիտէր որ անոնք ասանկ մէկ զգուշ
ընթեան խօսքի մը կարօտ էին . ու
կըխորհէր որ նոյն մասնաւոր վիճակին
տակը զրօնելովնին հաւանական է որ
նոյն խօսքը անոնց պիտի ազդէր , ու
օգուտ ընէր : Ա՛րք Փրկիչ Յիսուս
Վրիտոսը ըսաւ . «Այլանի խաղաղու-
թիւն ընդներուն , ինչու որ անոնք
Լստուծոյ զաւկըները պիտի կանչը-
վին» :

Աւրեմն իմ սիրելի զաւկըներս Յով-
սէփին օրինակին նմանեցէք . ամէն
մէկդ խաղաղութիւն ընող եղիք . ամէն
ժամանակ ձեր եղբայրներուն ու քու-
րերուն ու ձեր ընկերներուն հետ խա-
ղաղութեամբ վարվեցէ՛ք . որչափ որ
կրնաք նէ հակառակութիւն ու կռիւ
ընելէն ետ կեցիք , ամէնքդ մէկդմէկ

սիրելու, ու իրարու աղէկութիւն ընելու առաջ նորդեցէք :

Կ Լ Ո Ւ Խ Ի Ն :

Յտի՛քին քղցր Վանան հասնելին, սիրենց հօրը՝ Յովեփը ողջ է ըսելին : Յտի՛քին սրտիտե՛նք : Անոնց Բալարին ճակատայ էլլալը Լոգեղոսու երբալը : Անոնց երդան ջեհուրին ող նաթելին : Ս'է՛կ օգտակար արեղ ին ըլլալը . ու անոր պատմութիւնը : Արտածոյ խոստումը Յտի՛քին : Անոնց Լոգեղոսու հասնելը :

Պրկին Յակօբին զաւկրները ճամբայ ելան Վանան երթալու : Ինչ զարմանալի նոր նոր լուրեր ունէին իրենց հօրը ու ազգականներուն տալու . սակայն ինչ ամօթով՝ ու ուրախութեամբ խառնուած զգացումներով Յովսէփին յաջողութեան պատմութիւնը պիտի ընէին . որ նոյն ժամանակը իրենց ըրած անօրէնութիւնը ու ստութիւնը պիտի յայտնըլէր :

Ա երջապէս Վերբրոն հասան .
 բայց հակոբին ու անոր ընտանիքին
 կողմանէ շատ կրցանկային գլխոնալու
 թէ արդէօք ետկի երթալնուն վախ
 ճանը ինչ եղաւ . ու տեսնան թէ արդ
 եօք Ախմօնը ազատուած էր մի : ու
 Քենխամինն ալ անվնաս ետ դարձեր
 էր մի :

Անոնք տակաւին Յովսէփին ողջ
 ըլլալը , ու իրեն բոլոր Ազխատոսի
 վրայ կառավար ըլլալը շուտով իրենց
 հօրը իմացուցին : Աս' առաջին անգա
 մին շատ անյոյս ու նաև զարմանալի
 բան մը եկաւ հակոբին , որ անոնց խօս
 քը ճշմարիտ սեպէ . չի հաւտաց կամ
 չէր կրնար հաւտալ . որ իր տղան մեռ
 նելէն ետև դառնայ . ու իր սիրտը կը
 մարմըրէր : Վայց երբոր յատկաբար
 բոլոր անոր պարագաներուն վրայ ա
 ռաւել լսեց , ու ան խօսքը՝ որ Յով
 սէփ խրկեր էր , ու երբոր ան կառքե
 ըր տեսաւ . որ ինքը ու բոլոր իր ընտա
 նիքը Ազխատոս պիտի տանէին , ան

ժամանակը իր զգացումները փոխակ-
 ցան, տարակուսանքին ու յուսահա-
 տութեան տեղը ուրախութիւն եկաւ .
 ու ինքը Հակոբ Ասհապետ ըսաւ :
 Շատ է աս ինձի, որ Հովսէփ իմ աը
 զաս տակաւին ողջ է եղեր . մեռնելս
 առաջ ես պիտի երթամ անիկա տես-
 նամ :

Ինչպէս մէկ հօր մը սիրոյն զօրու-
 թիւնը աս մէկ քանի ազդու խօսքե-
 ըովը կ'իմացվի, որ ինքը ամենեին
 Հովսէփին զօրութեանը, ու աստի-
 ճանին ու անոր մեծ հարստութեանը
 և ունեցած փառքին չինայեցաւ .
 հապա միայն աս բանին վրայ խորհե-
 ցաւ թէ Հովսէփ տակաւին ողջ է ե-
 դեր . ու ինքը իր սիրելի Ապքէլին
 տղան, ու իր գալու ծերութեանը տա-
 ըիններուն մտիթարութիւնը կրկին
 պիտի տեսնայ :

Շուտով մէկ քանի պատրաստու-
 թիւններ ըրին . ու Հակոբ և իր մեծ
 ընտանիքը ճամբայ ելան Աղիպտոս

երթալու : Իրենց ճամբուն մէջը երդման ջրհոր ըսված տեղը եկան՝ որն որ բոլորովին Վանանու հարաւային արեւմտեան կողմը կիյնայ, ու Վերթանէն ալ քսան մղոնի չափ հեռու է :

Ասան տեղն էր . որ Վերահամ Յակոբին հօրը հայրը՝ առաջ հոս եկեր էր, ու քիչ մը ժամանակ նստեր էր . և հոս խումբ մը ծառեր տնկեր էր, որոնց ստուերին տակը իր անձը Վստուծոյ պաշտօնը կատարելու կուտար . հոս Վերահամ իր աղօթքները՝ յաւիտեան կենդանի Վստուծոյն կրմատուցանէր :

Հոս տեղն էր որ Վստուած Իսահակին երևցաւ, ու ըսաւ . Աս եմ քու հօրդ՝ Վերահամին Վստուածը . մի վախնար ես քեզի հետ եմ ու քեզ պիտի օրհնեմ, ու քու զաւկրներդ պիտի շատցնեմ իմ Վերահամ ծառայիս համար : Վսկէ ետև նոյն անցքը յիշելու համար՝ Իսահակ մէկ սեղան

մը շինեց : ու իր ողջակէզները ու աղօթքը Մտուծոյ ընծայեց :

Աս տեղս նստած ժամանակնին էր , որ Յակոբ իր մօրը Աեքեկային աւաջնորդութեամբը պատրողական ու չար կերպով մը նոյն օրհնութիւնը ինքը ստացաւ , որն որ խասհակ միտք ունէր Ասաւին տալու :

Եսե Արդման Զրհորէն էր , որ Յակոբ իր հօրը հրամանաւը Մտրոց միջազեար դնաց , ու ան տեղ Աաքեկին հետ կարգըվեցաւ . ուր տեղ որ Յովսէփ ծնաւ : Արքոր ան երեւելի նահապետը աս օգտակար տեղը հասաւ , անշուշտ ան բոլոր բաներուն յիշողութիւնը իր մտքին խորին մէկ ազդեցութիւն մը տրւած պիտի ըլլայ : Մնտարակոյս Յակոբ ամհնալով ու ճշմարիտ զղջումով ետին նայած պիտի ըլլայ ան չար խաբէութեանը համար . որ իր հօրը ըրեր էր , ու ջերմեւանդ շնորհակալութեամբ Մտուծոյ շնորհակալ եղած պիտի ըլլ

լայ , բոլոր իրեն եղած բարերարու-
 թիւններուն համար , որոնց որ ինքը
 արժանի չէր : Յակոբ Արղման Չրհորը
 ձգել ելլալէն ետքը՝ աս բարերարու-
 թիւնները որչափ տարբեր կերպով
 տեսաւ , ու հիմայ ալ Յովսէփին ողջ
 ըլլալը՝ որուն համար ինքը ճամբայ ե-
 լած էր տեսնալու , բոլորը անցուց :
 Առաւել ուրիշ ի՞նչ յարմար տեղ
 մը կրնար Յակոբ ան Աստուծոյ իրեն
 ըրած մեծամեծ մարդասիրութիւննե-
 րը խոստովանէր , ու բոլորով սրտիւ
 գոհութիւն ու շնորհակալութիւն ընէր
 անոր : Յակոբ ասանկ ըրաւ . ինչու որ
 Աստուածաշունչին մէջը գրված է ,
 թէ ինքը իր Խաահակ հօրը Աստուծոյ
 գոհ ըրէր էր . նոյն Աստուծոյն՝ որն որ
 խոստացէր էր Խաահակը օրհնելու , ու
 անոր անթիւ զաւկրներ տալու , ինչ-
 պէս որ արդէն սկսված էր նոյն ընտա-
 նիքին մէջի զաւկրները բազմանալու՝
 որուն գլուխը Յակոբ էր : Աս խոստու-
 մը հիմայ Աստուած կրկին Յակոբին

զրուցելու վրայ էր : Ինչու որ Աստուած ինքը Յակոբին հետ զիշերը երազին մէջը խօսեցաւ ու ըսաւ . Յակոբ Յակոբ : Ան ալ ըսաւ հոս եմ . ին՛քն ալ ըսաւ , ես եմ Աստուած . քու հօրդ Աստուածը , մի՛ վախնար Ազիպտոս երթալու . ինչու որ ես քեզ մէկ մեծ աղզ մը պիտի ընեմ . ես քեզի հետ Ազիպտոս պիտի երթամ . ու անշուշտ քեզ ետ պիտի դարձնեմ . ու Յովսէփ իր ձեռքը քու աչվընէրուդ վրայ պիտի դնէ , այսինքն քու մեռնելու ժամանակդ աչվընէրդ պիտի գոցէ :

Աստուծոյ այս խոստումը ետքը աւատարար լեցուեցաւ . Յակոբին զաւկընէրը մէկ մեծ աղզ մը եղան՝ որ ետքը Վանան դարձան . ու աս մտքով կրնայ ըսվիլ որ Յակոբ ինքը կրկին իր զաւկընէրովը ետ դարձաւ :

Կաւ Յովսէփին իբրև մէկ շնորք մը եղաւ , որ իր մեռնելու հօրը աչվընէրը գոցէ . որ աս բանը Յակոբ մեծ ուրախութեամբ՝ իբր սիրոյ ու մե-

Ճարանաց նշան մը զգացած պիտի
ըլլայ :

Երդման ջրհորէն ճամբայ ելան Ա.
զխալտոս երթալու , ու Յակոբին տը
ղաքները իրենց հայրը և իրենց զաւ-
կըները ու իրենց կնիկները Քարսու-
նին խրկած կառքերուն մէջ դրած ա-
նանկ տարին , ու իրենց ոչխարները ,
ու կարասիքները՝ որ Վանանու մէջ
ստացեր էին , առին ու Ազխալտոս տա-
րին . Յակոբ ու բոլոր իր զաւկըները
մէկ տեղ վաթսուներ վեց հոգի էին :

Յովնէի իր հայրը Գեօրգի Տը Քարմելը :
 Իր եղբայրներուն հինգը Փարսասինն առջևը
 համելը , ու ամոր՝ Գեօրգի Տը Քարմելը հը-
 բաման րալը : Յովնէի իր հայրը Փարսաս-
 նինն առջևը համելը : Յակոբինն ինչ ըսելը :
 Կեանքինն իարճոլիմը : Սահինն ինչ ըստ-
 լը : Լրդեօ՛ր աս իարդայող Տանելը պար-
 րասարը ամ է՞ թ :

Յովսէփ իր հօրը անանկ խօսք խըր
 կած էր , որ երբոր ինքը իր ընտա-
 նիքովը Ազիպտոս գալու ըլլար՝ Ա-
 զիպտոսինն ան մասին մէջը պիտի բը-
 նակէր , որ Գեսեմ կսվէր . աս տեղս
 Ազիպտոսինն արեւելեան կողմը դէպ ՚ի
 կարմիր ծովուն ու Վանանու սահ-
 մաններուն վրայ կիյնար :

Յակոր Յուդան խրկեց , որ իր հօ-
 րը մօտենալը Յովսէփին զուրցէ , ու
 Յովսէփ իր կառքը պատրաստեց , ու
 Գեսեմ գնաց իր հայրը բարեւելու , և
 ինքը անոր առջևը ելաւ , ու վիզը ին-



Յակոբ Նազապետին՝ իր երկար ատեն
կորսընցուցած որդին դիմաւորելը :

կաւ, և քիչ մը ժամանակ վնդին վը-
րոյ լացաւ : Արդեօք անոնց ամէն մէ-
կուն զգացումը ինչպէս եղած պիտի
ըլայ աս վայրկեանին մէջը երբոր ի-
րար կրկին տեսան նէ, որ շատ ժա-
մանակ իրարմէ զատված էին : Արչափ
փորձութիւններու մէջէ անցեր էին .
ինչ փոփոխութիւններ եկեր էր անոնց
վրայ :

Ժամանակը իր հօրը մազերը ճեր-
մըկցուցեր էր . ծերութիւնը ու տրտ-
մութիւնը իր երեւները փոսը ինջե-
ցուցեր էին, և ուսերը տնկըվեր էր :
Արբոր անոնք վերջին անգամը իրար-
մէ զատվեր էին նէ, Յովսէփ տասնը-
եօթը տարեկան պատանի մըն էր՝ որ
Սիւքէմին ձորը զացեր էր իր եղբայր-
ները փնտրուելու . բայց հիմայ մարդ-
կութեան սահմանին հասեր էր . հայր՝
ու Ազիպտոսին կառավար եղեր էր :

Յակոբ Յովսէփին ըսաւ ասկէ ետե-
թող ես մեռնիմ, ինչու որ քու երեսդ
տեսայ, որ տակաւին ողջ ես :

Ուրիշ առաւել բան չէր կրնար
զուրցել . իր սրտին՝ վերջին հաճու-
թիւնը լեցուած էր . ու ինքը պատ-
րաստ էր խաղաղութեամբ երկրէս
ելլելու , որչափ շուտով որ Վստուած
յարմար դատեր ինքը կանչելու : Ան
ժամանակը Յովսէփ անոնց ըսաւ՝ ես
Փարաւոնին պիտի երթամ . ու ձեր
զայլ անոր իմացնեմ . ու ձեր երեսը
անոր դիտցնեմ , որ դուք հովիւ էք .
ու ձեր արջառները ու ոչխարները
բոլոր հետերնիդ էք բերած : Ասե
Յովսէփ անոնց զրուցեց , որ երբոր
Փարաւոն անոնց հարցունելու ըլլայ
աս բանը ըսեն անոր , որ ինքը իրենց
հրաման տայ Աեսեմի մէջ բնակելու .
վասն զի անոնք անանկ մէկ երկրի մը
մէջ պիտի ըլլային , ու իբրև իրենցը
եղած պիտի ըլլար . ու Ագիպտացի-
ներէն պիտի զատվէին . ու Յովսէփ
դիտեր որ աս բանը անոնց շատ մխի-
թարութիւն ու յաջողութիւն պիտի
տար :

Անոնք Ազիստացիներուն ատե-
լութենէն ու ներդութիւնէն ազատ պի-
տի ըլլային . որոնք որ առաջմանէ զը-
րուցեցինք թէ հովիւութեան գործը
շատ կանարդէին : Յովսէփ անոնց զա-
լը փարաւոնին զրուցելէն ետե իր
եղբայրներէն հինկը առաւ , ու թա-
զաւորին առջևը հանեց :

Փարաւոն անոնց արհեստը հար-
ցուց . ու անոնք ալ պատասխան տը-
ւին թէ , քու ծառաներդ բոլորն ալ
հովիւ են , մենք ալ ու մեր հայրերն
ալ :

Նաև փարաւոնին ըսին , թէ մենք
աս երկիրը բնակելու համար եկեր
ենք . ինչու որ՝ քու ծառաներդ սը-
նունդ չունին իրենց ոչխարներուն ու
այծերուն և արջառներուն համար .
ու նաև վանանու մէջ ալ սովը
սաստկացաւ . անոր համար հիմայ կա-
ղաչենք հրամանոցդ՝ որ հրաման տաս
մեզի Վեսեմին մէջ բնակելու : Թա-
զաւորը անոնց խնդրուածքը շնորհեց ,

ու ըսաւ Յովսէփին, թէ որ իր եղբայրն էրէն յարմար մարդիկներ կայ նէ ճարտար ու հմուտ իրենց արհեստին՝ իր արջառներուն վրայ վերակացու ընէ : Ասաւ Յովսէփ իր հայրը Յակոբ բերաւ ու Քարաւոնին առջևը հանեց . ու Յակոբ Քարաւոնը օրհնեց : Քարաւոն հարցուց Յակոբին թէ քանի տարեկան ես . ան ալ պատասխան տրւաւ « Կամ պանդխտութեան տարիներուս օրերը հարիւր երեսուն տարի են , քիչ ու դժուարին եղաւ իմ կեանքիս օրերը , ու իմ հայրերուս կեանքին տարիներուն օրերուն չափ չի հասաւ . անոնց պանդխտութեան օրերուն պէս » :

Պանդուխտ ան մարդուն կամի՞ որ մէկ յատկացեալ տուն մը չունենար , ու մէկ երկար ճամբու մը մէջ կըլլայ տեղէ տեղ ճամբորդութիւն ընելով , որ իր միտքը դրած տեղին շատ կը ցանկայ հասնելու : Ըս բոլոր ճամբորդութեանը կըսվի պանդխտութիւն :

Իրաւունք ունէր Յակոբ ինքըզինքին
 պանդուխտ մը ըսելու, ու իր կեանքին
 ալ պանդխտութիւն մը: Ինքը մէկ
 տեղէն մէկալ տեղը կերթար զանա-
 զան վիճակներու մէջէ անցնելով. ու
 հիմայ իր ծերութեան հասակին մէջը
 ուրիշ ճամբորդութիւն մալ կրնէր,
 ուրիշ բնակարան մը գտնալու հա-
 մար: Թէպէտ ինքը կըհաւատար որ
 երկինքին մէջը ուրիշ առաւել աղէկ
 տուն մը կար բոլոր Աստուծոյ ժողո-
 վուրդոցը համար. ու իր աչվները
 միշտ հոն կրնայէր. ինչու որ՝ ինքը
 ասանկ ապաւինած էր, որ բոլոր իր
 թափառականութիւնները ու փորձու-
 թիւնները՝ անտեղ պիտի անցնին, ու
 հոն ինքը յաւիտեան հանգստութիւն
 պիտի գտնայ: Ինքը չէր յուսար որ
 իր նախնեացը ապրած տարիներուն
 չափ պիտի ապրի, ու թէպէտ ինքը
 հարիւր երսուն տարի ապրեր էր,
 բայց որչափ շուտով անցան անոնք,
 ու որչափ քիչ երեցան անվախճան

յաւխտենապանութեան հետ բաղգա-
տելով :

Աղէկ ըսեր էր: Յակոբ, որ իր տա-
րիները գէշ տարիներ եղան. ինչու
որ Աստուած իր իմաստուն ու սուրբ
նախախնամութեամբը յարմար դա-
տեց, որ իր ծառան Յակոբը շատ տե-
սակ նեղութեամբ ու տրտմութեամբ
փորձէ :

Արդեօք դուք ալ Յակոբին պէս
աշխարհքիս մէջը պանդուխտ ըլլալ-
նուղ վրայօք կրմոմտա՞ք մի: Ա՛հ.
չէք գիտեր թէ՛ արդեօք որչափ փոխ-
խութիւններ ու փորձութիւններ ձեզի
կրսպասենկոր: Արեւի է թէ ձեր սի-
րելի ճողքներնուղ ու բարեկամներ-
նուղ պիտի զատվիք, ու ձեր ազնիւ
տունը պիտի թողուք, ու շատ տեսակ
նեղութիւններու ու տրտմութիւննե-
րու մէջէ պիտի անցնիք: Ահ որ Յա-
կոբին քաշած նեղութիւններէն շատ
քիչ նեղութիւն քաշելու ըլլաք, ու
շատ հանդստութեան և խաղաղութեան

օրեր անցունելու ըլլաք , միտքերնիդ բերէ՛ք , որ ձեր սրանդխտութիւնը շուտով պիտի անցնի : Այլ Երջապէս մահը պիտի գայ՝ ու որչափ շուտով գալը չէք գիտեր :

Որչափ ձենէ շատ պղտիկները արդէն իրենց սրանդխտութիւնը լմընցուցած են : Գապէք ձեր մօտերը եղած դերեզմանատանը մէկը . ու դերեզմաններուն քարերը փորեցէք ու նայեցէ՛ք թէ որչափ հողիներ թաղված են հոն . որոնց սրանդխտութեան օրերը ձերիններէն շատ եղած են :

Բայց ինչ պիտի ըլլար՝ թէ որ շատ տարեւու ըլլայիք : Յակօբին պէս ան ժամանակը պիտի ըսէիք . երբոր ձեր անցեալ կեանքին վրայ նայելու ըլլայիք . իմ սրանդրխտութեան տարիներս քիչ եղաւ . անոնք գօլոր շի՛ մը պէս անցան գացին , որ քիչ մը ժամանակ կերեայ ու անկէ ետեւ կաներեւութանայ :

Դուք ալ Յակօբին պէս դեպ 'ի

յառաջ պիտի նայիք ան յաւիտեճա-
 կանութեանը՝ որն որ ամենեւին վախ-
 ճան չունի : Յակօրին պէս պատրաս-
 տըվելու էք ան յաւիտեճականութեան
 մէջը մտնալու . որ երբոր Յովսէփ
 տեսաւ . կրկին յայտնեց իր մեռնելու
 պատրաստութիւնը : Արդեօք դուք ալ
 մեռնելու պատրաստ էք մի , մահը
 մեծ ու ծանր բան է . մարդուն ձեռ-
 վըները չեն շարժեր . շրթունքները
 չեն խօսիր . աչվները չեն տեսներ ա-
 կանչները չեն լսեր . թոքերն ալ շըն-
 չառութիւն չեն ընէր , ու սիրտն ալ
 չի բաշխէր . բոլոր մարմինը կը պաղի ,
 փատ կը կտրի , ու անշարժ կը մնայ . և
 շուտով գերեզմանը կը դրվի՝ հոն սպա-
 սելու , մինչև որ դատաստանի կանչը
 վաճ օրը մեռելներէն յարութիւն առ-
 նէ : Բայց աս մահուան մէկ սղտի
 մասն է . Վերիստոնեայի մը ամենեւին
 վախ դալու չէ . մահը անոր քաղցրիկ
 բունի մը պէս պիտի երևայ . ու գե-
 րեզմանը խաղաղ ու հանդարտ հան-

յառաջ պիտի նայիք ան յաւիտենա-
 կանութեանը՝ որն որ ամենեւին վախ-
 ճան չունի : Յակորին պէս պատրաս-
 տրվելու էք ան յաւիտենականութեան
 մէջը մտնալու . որ երբոր Յովսէփ
 տեսաւ . կրկին յայտնեց իր մեռնելու
 պատրաստութիւնը : Արդեօք դուք ալ
 մեռնելու պատրաստ էք մի , մահը
 մեծ ու ծանր բան է . մարդուն ձեռ-
 վըները չեն շարժեր . շրթունքները
 չեն խօսիր . աչվները չեն տեսներ ա-
 կանչները չեն լսեր . թոքերն ալ շրն-
 չառութիւն չեն ընէր , ու սիրտն ալ
 չի բաշխէր . բոլոր մարմինը կը պաղի ,
 փատ կը կտրի , ու անշարժ կը մնայ . և
 շուտով գերեզմանը կը դրվի՝ հոն սպա-
 սելու , մինչև որ դատաստանի կանչը
 վաճ օրը մեռելներէն յարութիւն առ-
 նէ : Վայց աս մահուան մէկ պզտի
 մասն է . Վրիստոնեայի մը ամենեւին
 վախ գալու չէ . մահը անոր քաղցրիկ
 քունի մը պէս պիտի երևայ . ու գե-
 րեզմանը խաղաղ ու հանդարտ հան-

րեկամութեանը ու շնորհքներուն վայ-
 ելչ ութեամբը , մաքուր ու սուրբ հո-
 զիններուն ընկերութեամբը . որոնք
 բոլորը Վստուած՝ ու մեկզմէկ կը սի-
 րեն , և բոլոր էակներուն ամենխմաստ
 ու ամենաբարի Վոյացուցչին երկըր-
 պագութիւն ու ծառայութիւն ընելով ,
 ու ան անհամար կերպերով ցուցված
 իմաստութեանը ու բարութեանը
 զմայլելով . և ուրախ ըլլալով , ուրի-
 շին երջանկութիւնը ու աղէկութիւնը
 տեսնալով , և անդադար սրբութեան
 երջանկութեան ու զիտութեան մէջ ա-
 ռաջ երթալով : Այս Թէ ան հոն կեր-
 Թայ՝ ասոնց բոլորը կորսընցունելու .
 աս անխառն տեսարանէն յաւխտեանս
 վըրնտուելու , ու ան անարդ և Թշուա-
 ռական էակներուն մէջ տեղը բնակե-
 լու . ան ամենազղուելի և մեղանշա-
 կան բաները լսելով ու տեսնալով , և
 ան չար ու անգոսնելի խղճմտանքին ա-
 հը , դողը , զգալով , և սուգ ընելով՝
 անդեղջ մնալուն ու մեռնելուն յիմա-

րութեանը վրայ, ու Վրիստոսի
 վրայ հաւատք չունենալով: Արքոր ե-
 տեը նայելու ըլլայ ուրիշ բան չի պի-
 տի գտնայ, բայց միայն վշտալի յի-
 շատակութիւններ. երբոր չորս կողմը
 նայելու ըլլայ՝ միսիթարութեան ու
 օգնութեան նշոյլ մը չի պիտի տես-
 նայ. երբոր առաջ նայելու ըլլայ՝ փո-
 փոխութեան մը յոյս չի պիտի ըլլայ.
 ու ասանկ իր ժամանակը տրտում ու
 սոսկալի յուսահատութեամբ պիտի
 անցընէ. գիտնալով թէ՛ բոլոր աս
 թշուառութիւնները պիտի շարունա-
 կեն ու էվելինան առանց թեթևութեան
 ու վախճանի: Արդեօք մեռնելու
 պատրաստած էք մի: Մեր Տէրը
 Նիսուս Վրիստոսը ճշմարտապէս
 կըսիրէ՞ քկոր մի, ու բոլորով սրտիւ-
 անոր կըհաւտամքկոր մի:

ԳԼՈՒԽ ԻԿ :

Յովնէին աւելի ընտանիքին Գլխիկի մը լինելը : Աստուծոյ ըրած հարգութիւններն անոնց : Աստուծոյ խորհուրդներն զոչ աւելցած : Աստուծոյ խորհուրդներն : Աստուծոյ խորհուրդներն : Աստուծոյ խորհուրդներն : Աստուծոյ խորհուրդներն :

Յակոբ Աստուծոյ օրհնութիւնը փարաւունին վրայ դալու համար կրկին աղաչեց ու ետքը իրմէն դատվեցաւ : Ասկէ ետեւ շուտով Յովսէփ սկսեց աշխատիլ որ իր հօրը, ու իր եղբայրներուն, ու անոնց ընտանիքներուն ան երկիրը ժառանգել տայ որն որ փարաւուն հրաման ըրեր էր անոնց տրվելու իրենք բնակելու համար :

Արսվէր թէ աս շատ գեղեցիկ մէկ երկիր մըն էր. ընտիր ու հաճելի տեղ մը, ուր որ Յակոբ բոլոր իր պանդխտութենէն ու փորձութիւններէն ետքը իր ծերութեան տարիներուն մէջը հոն երջանկաբար նստե-

ցաւ իր զաւկըններովը , ու անոնց ըն-
տանիքներովը : Յովսէփ ան ճշմարիտ
հնազանդ տղան՝ ու սիրելի եղբայրը ,
բոլոր ինչ որ պէտք էր նէ անոնց հա-
մար՝ պատրաստեց . ան սովին տարի-
ներուն մէջ իրենց օղնութեան ու
ղարմանին համար , ու անոր Ազգիպտոս-
սի վրայ կառավար ըլլալը , ու իր պա-
տիւր որով մարդիկները անիկա բռն-
ներ էին , բաւական մէկ ասպահովու-
թիւն մըն էր իր հօրը ու իր եղբայր-
ներուն որ իրենց հետ տեսութիւնը
նողները յարդութեամբ իրենց հետ
կըվարվէին :

Երբոր Յակոբ ու իր շատվոր ըն-
տանիքը աս կերպով նախախնամու-
թեան պարգևները կըվայելէին , ու իր
առատաբուղի ձեռքէն կըկերակըր-
վէին , արդեօք ինչպէս յայտնի զգա-
ցած պիտի ըլլային ան Աստուծոյ ի-
րենց կողմանէ ըրած զարմանալի միջ-
նորդութիւնը . անանկ մէկ թշուառ
սովի մը մէջէ անոնց բոլորը հանելը

ու ապահով ան երկիրը բերելը , ուր տեղ որ միայն սնունդ կը գտնուի , շատ զարմանալի մէկ ազատութիւն մըն էր :

Նաև ասկէ 'ի զատ ան երկրին պաշտպանութեանը տակն էին . ու իր շտեմարանին կերակուրէն կը կերակրուէին , առանց կերածներնուն ստակ խնդրելու : Հոս Մատուծոյ մարդասիրութիւնը համարձակ կը յայտնուի որ ան թագաւորին պաշտպանութիւնը ու առատութիւնը մէկ տղի մը ու եղբօր մը ձեւքովը իրենց եղաւ : Ու նաև աս Մատուծոյ բարութիւնը կը ցուցնէր թէ ինքը ինչպէս երկայնամտութեամբ ու համբերութեամբ լեցուն էր անոնց , որոնց անողորմ ջարտութիւնը ու ստութիւնը իր նախախնամութեամբը յաղթելով աս տղան ու եղբայրը Ազիպտոս խրկել էր , որ ան անոնց սաստիկ պէտք եղած ժամանակը ելէ կայնի իրենց փրկիչը ու բարեկամը ըլլայ :

Անշուշտ, հիմայ դուք պատրաստ էք ըսելու թէ Յակոբ ու իր ընտանիքը շատ երախտադիտութեան պատճառներ ունէին Աստուծոյ, ու պարտական էին աս շնորհակալութիւնը իրենց ցուցընելու՝ ինքը սիրելով, ու իր պատուիրանքներուն հնազանդելով :

Արդեօք Աստուած ձեզի համար ինչ ըրած է. արդեօք իրեն բոլոր բարութեանցը՝ ու ձեզի ըրած երկայնմբտութեանը ու համբերութեանը վրայօք կըխորհիք մի՞ : Ար ինքը ձեր ծնելէն՝ ի վեր շատ աղէկութիւններ ըրած է անթիւ կերպերով, բայց դուք անոր դէմ շատ անդամ մեղք գործած էք :

Ինքը ձեզի աղէկ դժուշութիւն ըրած է, ու ձեր պիտոյքը հոգացած էր ձեր ծնողացը ու բարեկամներուն ձեռքովը ինչպէս որ Յակոբին ու իր ընտանիքին ուղածները Յովսէփին ձեռքովը հոգաց :

Դուք սով չէք տեսած որ ձեզ նե-

դայրնէ ու վշտացունէ . դուք պարտականութիւն չունիք որ ձեր տունէրը թողուք , ու ուրիշ երկիր ելթաք կերակուր դոնալու համար :

Դուք հազարաւոր միտթարութիւններ , ողորմութիւններ , ու շնորհքներ ունիք . ու մինչև հիմայ առատաբար անոնք կը վայելէք : Արդեօք Աստուծոյ բոլոր ըրած բարերարութիւններուն շնորհակալ կը լա՞ք մի . ու իր որդւոյն որ իր արունք խաչին վրայ թափեց անոնց փրկութեանը համար՝ որոնք որ իրեն կը հաւատան :

Արդեօք աս երախտագիտութիւնները Աստուծոյ կը ցուցնէ՞ք կոր մի . ինքը սիրելով ու իրեն հնազանդելով , ու Յիսուս Վրիստոսի օրինակին նմանելով , ու ուրիշին աղէկութեանը ու երջանկութեանը համար ձեր կարողութեանը մէջի եղած ջանքը ընէլով :

Ասոնք երևելի հարցումներ են , ու պէտք է որ դուք անոնց վրայ մտմը

տաք , ու անոնց պատասխանը տաք :
Ի՞նչպէս պատասխան պիտի տաք ա-
նոնց :

Արդեօք պիտի ըսէ՞ք մի , որ մենք
չենք գիտէր Աստուծոյ ու իր Արդւոյն
շնորհակալ ըլլալը ինչ բան է . ու
նաև չենք գիտեր թէ ինչպէս խնդրենք
Աստուծոյ կամքը կատարելը . ու ու-
րիշներուն աղէկութիւն ընելը , մանա-
ւանդ անոնց հոգիներնուն :

Ինչպէս պատրաստ էք ըսելու թէ
Յակոբ ու իր ընտանիքը որչափ գէշ
ու ասերախտ պիտի ըլլային , թէ որ
բոլոր Աստուծոյ գթութիւններուն շը-
նորհակալ չըլլային . ու չաշխատէին
դինքը սիրելու ու իր պատուիրանքնե-
րուն հնազանդելու : Բայց պիտի ը-
սէի թէ ինչպէս ասանկ անարդ ու ա-
նրդգայ կրնային ըլլալ դուք ձեր վը-
րայ խորհեցէք . թէ որ Յակոբ ու իր
ընտանիքը Աստուծոյ շնորհակալու-
թիւն չընէին որ ձեզի շատ գէշ ու ա-
պերախտութիւն կերևայ . դուք ան

բանին վրայ մտմտացէք, որ Մատ-
 ուած՝ ու իր որդին Յիսուս Վրիստոս
 ձեր զգացումներուն ու վարքերուն
 վրայ պիտի վճռեն. ան ժամանակը
 թէ որ դուք ապերախտ գտնուելու
 ըլլաք. որչափ անարդ ու անզգայ որ-
 չափ երախտամոռաց ու գէշ պիտի
 երևաք անոր առջին :

Միայն աս պէտք է ձեզի ընել որ
 դուք ձեզ Մատուծոյ առջին խոնարհե-
 ցընէք, ու աս ապերախտութենէն ու
 բոլոր ուրիշ մեղքերէն ետ կենաք :

Պարտիք բոլոր աս ձեր մեղքերը
 Մատուծոյ խոստովանիք ու անոր աղա-
 չէք Վրիստոսի միջնորդութեամբը՝
 որ անոնց թողութիւն տայ ու Հոգին
 սուրբ խրկէ ձեր վրայ. որ մէկ զըղ-
 ջացեալ ու շնորհակալու սրտով մը՝
 ասկէ ետև զինքը բոլոր հոգիով սի-
 րէք, ու իր կամբը կատարելու ետևէ
 իյնաք :

Թէ որ ասանկ ընելու ըլլաք՝ Մա-
 տուծոյ շնորհքը, Վրիստոսի բարե-

կամուլթիւնը , ու շողւոյն սրբոյ զօ-
րութիւնները կընդունիք , ու աս
կեանքին մէջը ու յաւիտեանական
կեանքին մէջը կօրհնելիք :

Գ Լ Ո Ի Խ Ի Բ :

Երբ իր արարչին երեսնայ արջառնելը կէ-
րտուրի համար Յովակիմն արարելունն : Անոնց
կրկին կերտուր ուղելունն . աս ինչը պէ՞նքնննն ու-
իբեայ երկերը արարելունն : Յովակի մանց
սէրս արարեց ցամելու համար : Ս'էկ հարմըննա-
ար օրէնք հը' Բուրբ Բեքեբունն հինգերորդ
հարը Լուգուարին ըլլալունն : Գիտողը Լեանն
արժանի հարձհուննէր' Յովակիմն զարսին
զրայօր :

Սովը առաւել սաստկացաւ Ազիսլ-
տոսին ու Վանանու մէջն ալ .
Աստուածաշունչին մէջը կըկարդանք
որ մարդիկները կըմարէին կամ թէ
կըտկարանային ու սրտաթափ կըլլայ-
ին սովին պատճառաւր :

Յովսէփ շարունակ Ազիպտոսի ու Վանանու բնակիչներուն ցորեն կը ծախէր, ու անոնց փոխարէն ստակը կառնէր. մինչև որ զրեթէ բոլորը իրենց ստակը հատուցածի պէս էին: Աս ստակները Յովսէփ կառնէր ու փարաւոնին տունը կը պահէր. ինչու որ Թադաւորին իր ստացուածքը էր: Արբոր զրեթէ ստակին բոլորովին հատած էր, Ազիպտացիները իրենց ներդուլթեան մէջը Յովսէփին եկան ու ըսին. «Մեզի հաց տուր, ինչու համար պիտի մեռնինք քու առջիկ ստակ չի մնալու համար»:

Յովսէփ մէկ քանի աղւոր պատճառներ ունէր Ազիպտացիներուն առանց ստակի ցորեն չի տալուն: Վուցէ կը խորհէր որ Թէ որ ձրի տալու ըլլար անոնց շատերը ծոյլ պիտի մնային, ու ուրիշներն ալ անիկա ինքը զինքներնուն ու իրենց արջառներուն համար խոհեմութեամբ ու խնայութեամբ դործածելու չէին:

Յովսէփ անոնց ըսաւ որ՝ ցորենի
 համար տալու ստակին տեղը արջառ-
 ներնիդ ալ կառնեմ . ու աս կերպով
 ուրիշ աղէկութիւն մ'ալ պիտի ը-
 նէր որ ան կենդանիներուն շատերուն
 կեանքերը անօթութենէ մեռնելէն
 պիտի ազատէր : Ասանկ Ազիպտացի-
 ները իրենց արջառները Յովսէփին
 կրբերէին ու ինքը անոնց ձիերուն
 ոչխարներուն արջառներուն ու էջե-
 րուն տեղը իրենց հաց կուտար : Բայց
 շուտով բոլորը իրենց արջառները ու
 ոչխարները աս կերպով Յովսէփին
 տրւին , ու կերակուրի տեղ փոխե-
 ցին . թէպէտ նորէն կարօտ եղան կե-
 րակուրի : Տակաւին իրենց երկիրնե-
 րը ու ինքըզինքնին իբրև ծառայ կամ
 գերի թագաւորին տալու էին :

Անոնք ասանկ ըրին , ու Յովսէփ
 ալ անոնց կերակուր տրւաւ . ու աս
 կերպով բոլոր Ազիպտոսի երկիրը ու
 անոր բնակիչներուն ծառայութիւննե-
 րը իբր Վարաւոնին իր սեպհական

ստացուածքին պէս ստացաւ , որ անոր օգուտին համար երթան աշխատին :

Աս բանը սովին վերջին տարիին մէջը պատահեցաւ , անանկ որ մարդիկ յոյս ունէին որ ետքի տարին երկիրը նորէն պիտի սկսէ առատաբար իր պտուղը բերել , թէ որ սերմ ցանվելու ըլլայ :

Անոր համար Յովսէփին աղաջեցին որ իրենց սերմն տայ , որ նոյն ժամանակը իրենց երկիրները ու ինքրդինքնին կերակուրի համար ստակի տեղ տրւեր էին . որ կարող ըլլան ետքի տարւան համար հանդերձանք պատրաստելու ու բոլոր Ագիպտոսին մէջը բաւական ցորեն գտնելու :

Թէպէտ անոնց խնդրուածքը կատարելէն առաջ բոլոր բնակիչները պզտիկ դաւառներէն ու աւաններէն քաղաքը տարաւ : Ասանկ ընելուն պատճառը աս էր որ դուցէ շատ դիւրին պիտի ըլլար անոնց կերակուր

տալը , թէ որ շտեմարաններուն մօտ
ըլլային որոնց մէջը ցորենը պահված
էր . ու բոլոր ցորենին շտեմարանն
ալ ինչպէս որ առաջ ըսինք քաղաք-
ներուն մէջն էին : Վուրմերը իրենց
կերակուրը թաղաւորէն կառնէին ա-
ռանց իրենց երկիրները տալու , եւ
բոլոր ուրիշ բնակիչները կուտային :

Անոնք կարելի է հասարակութեան
մէջը գերազոյն ու ազատ սեպված է-
ին : Անոնց մէջէն թաղաւորը իր ե-
րևելի գործակալները ու ուրիշ ատե-
նակալները կընտրէր , իր տէրութեան
նը մէջը իրեն օգնելու համար , ու ա-
նանկ զանազան պաշտօններ ունենալ-
նուն պատճառաւր մինչև սովին վեր-
ջը փարաւոնին ծախքովը կերակրը
վեցան :

Սովին վերջի տարին անցնելէն ա-
ռաջ չնովսէփ ժամանակին սերմ բաժ-
նեց բնակիչներուն , ու տըլած ժամա-
նակը ըսաւ . Ասորվան օրս ձեզ ու
ձեր երկիրները փարաւոնին համար

Ծախու առած եմ . ահա՛ ձեզի սերս
կուտամ ցանեցէ՛ք . սակայն ժամանա-
կին երբոր աճելու ըլլան , հինգին մէկ
մասը փարաւոնին պիտի տաք . ու չորս
մասը ձերը պիտի ըլլայ՝ երկրին սեր-
մին համար , ձեր կերակուրին ձեր ըն-
տանիքին ու ձեր տղոցը համար :

Երկրին տարեկան արդիւնքին հինգ-
երրորդ մասը Թագաւորին տալը մըշ-
տընջենաւոր օրէնք մը եղաւ Ազխատո-
սի մէջ , որ բոլոր բնակիչները կու-
տային . բայ՛ի Վուրմերէն . որոնք
որ աս տեսակ հարկ չէին հատուցա-
նէր : Սակայն մենք հիմայ աղէկ բան
մը չի պիտի համարինք , որ Յովսէ-
փին պէս մէկը՝ անօթութենէ մեռնող
ներուն երկիրները ու ինքըզինքնին
կերակուրի համար բնութեամբ առ-
նէ , կամ թէ ան զինէն ստակ հատու-
ցանել տայ յօժարութեամբ ինքիրեն-
նուն ալ տալու ըլլային : Եւ պէտ բո-
լոր աս բաները պարազաններովը չի-
տենք . բայց թէ աս Ազխատոսի բնա-

կիչներուն միտքերը առաւել լուսաւորեալ ըլլար , կըյուսանք թէ Յովսէփ ալ աս կերպով չի պիտի ընէր :

Վերջապէս կերևար՝ թէ բնակիչները բոլոր երկրին գործածութիւնը վրանին առած էին . ու բոլոր իրենց աշխատութիւններուն պտուղներովը կըլայելէին բաց 'ի արդիւնքներուն հինգերորդ մասէն որ թաղաւորին հարկի մը պէս կըհատուցանէին :

Քանի որ Ազիպտոսի միւս կողմերը աս բաները կըլլային . Յակոբ որ իր ընտանիքը խաղաղաբար ու ազատաբար Վեսեմի մէջ կըբնակէին : Անոնց ընտանիքները ետեւէ կըշատնային . ու մինչև սովին վերջի տարին , անոնք իրենց ստացուածքները առաւել շատուցին , ու յաջողութիւն գտան , ու ծաղկեցան :

Յոբն իր կեանքին շահեմանին հօտենալը :
 Յովեփին իր հօրը Կեանք-Երթալը : Յո-
 իբն՝ Յովեփը փնտռելը որ անոր Երդո-
 լանից Կայ , որ Երբոր Ինքը Տեսնելու ըլլայ
 իր հարձնը իր հայրերուն յովե Երդը : Յովե-
 փին առ Բանը ընելուն հասար Երդո-
 լը : Երդո-ձն Ինչ ըլլալը :

Տասնը եօթը տարի Յակոբ իր ընտա-
 նիքովը Եղիպտոսի մէջ նստելէն
 ետե՛ որ ան ժամանակը հարիւր քառ-
 սունը եօթը տարեկան եղաւ , տեսաւ
 որ ինքը շատ տկարացեր էր , ու
 յայտնի իր կեանքը վերջանալու մօտ
 էր : Անոր համար Յովսէփին ետեէն
 մարդ խրկեց , որ ան ժամանակին կա-
 ըող ըլլայ անիկա տեսնալու , ու մէկ
 աղաչանք մը ընելու՝ որուն որ ինքը
 շատ կըբարձար :

Անանկ մէկ ղիպուած մըն էր՝ որ
 Յովսէփ կըկարծէր թէ ժամանակը
 շատ հեռու չի պիտի ըլլար . թէպէտ

անանկ մէկ բան մըն էր , որ Յովսէփին սիրտը շատ ցաւցուց ու տրտմու թեամբ ինքը դնաց իր հայրը տեսնալու , որուն մեռնելու խրատները հիմայ գիտեր որ պիտի լսէր :

Մէկ երեւելի բան մը կար , ինչպէս որ վերը ըսի , թէ Յակոբ իր սրտին մէջը ունէր , այսինքն ինքը կըբաղձար՝ որ Վանանու մէջ թաղվի , իր հօրը երկրին մէջը , որ իր մարմինը անոնց մարմիններուն հետ մէկ տեղ իրենց գերեզմանատունը մէջը ըլլայ :

Աբրահամ Ափրոնի այրը աս բանին համար ծախու աւեր էր . ասոր մէջն էր որ իր մարմինը , Վասակը՝ ու Վամայէլը թաղէր էին : Հոս տեղն էր՝ որ Յակոբ ու իր եղբայրը Ասաւ իրենց հօրը Վասակին մարմինը թաղեր էին . Հոս տեղն էր որ Վարրա , Աերեկա , ու Վլայ՝ թաղվէր էին . ու նոյն տեղն էր , որ հիմայ Յակոբ կըբաղձար որ իր զաւկրները ինքը մեռնելէն ետև թաղեն : Ինքը սրտին

աս փափաքը լեցունելու այնչափ կը
բաղձար որ ուրիշ բանով մը ինքը չի
պիտի հաճէր թէ որ Յովսէփին եր-
զում մը ընել չի տար՝ սա բանը ընե-
լուն :

Յակոբ Յովսէփին ըսաւ թէ որ քու
առջիդ շնորհք գտած եմ նէ , այսին-
քն , թէ որ իս ճշմարիտ կըսիրես նէ
տղաս , ու կուզես ինձի մէկ մեծ երախ-
տիք մը ընել , կաղաչեմ քեզի դիր
քու ձեռքդ իմ երանխա տակը ու ինձի
հետ մարդասիրաբար ու ճշմարտաբար
վարվէ : Ապաղաչեմ քեզի որ ինձի Ա-
զիպտոս չի թաղես , հապա կուզեմ որ
իմ հարկերուս քովը պառկիմ . իս Ա-
զիպտոսէն հանէ , ու անոնց գերեզմա-
նատունը տար ու իս թաղէ : Աւ Յով-
սէփ ալ ըսաւ , ըսածիդ պէս պիտի
ընեմ . Յակոբն ալ ըսաւ երզում մը
ըրէ ինձի . Յովսէփ ալ ըրաւ . ու խ-
րայէլ այսինքն , Յակոբ ինքըզինքը
իր գաւաղանին գլխուն վրայ կւթըն-
ցուց , ու Մատուծոյ երկրապաղու թիւն

ըրաւ : Ինքըղինքը զաւաղանին զլիտուն
 վրայ կռթնցունելուն պատճառը՝ իր
 մարմինը տկար ըլլալուն համար էր
 ու աս կը ցուցնէր թէ որչափ երևե-
 լի բան մըն էր Յակոբին որ իրենց մէ-
 ջը ըրեր էին , ու որուն համար ինքը
 ասանկ Մատուծոյ առջին երկրպագու-
 թիւն ըրեր էր իրեն օրհնութիւնը խնդ-
 բելու համար : Մսկէ ետև Յովսէփ տուն
 դարձաւ ու զխտեր որ քիչ ժամանա-
 կէն ինքը կրկին իր սիրելի հօրը մահ-
 ուանք տխտի կանչըվի : Մ Յովսէփին
 ըրած երդումը՝ մէկ խոստում մըն էր
 որ իր հօրը ըրաւ , ու հիմակվան սովո-
 բանկան կերպով եղած երդումներէն
 բոլորովին տարբեր էր : Վրիստոս մե-
 ղի պատուէր տըլած է որ ամենեւին
 երդում չընենք , ու անոնք որ հասարակ
 խօսակցութեան մէջ ամէն ժամանակ
 կընեն՝ իր պատուիրանքը կաւրեն , ու
 մէկ բարեպաշտ Վրիստոնեայ մը ամե-
 նեւին ասանկ բան չի կընալ ընել :

Յովնէֆին իր հօրը երբեք չէր համարել իր հօրը զգարել զինչ-համար . իր սրտը
 հէր տանելը : Յովնէֆին իր թոռաները իր զա-
 իններուն պէս ընդունելը . անոնք օրհնելը :
 Ըստ օրհնութեանը թխնութեանը :

Ա երջապէս ան վշտալի լուրերը
 Յովսէփին եկաւ , որ հիմայ իր
 հայրը մահվան մօտեցերէ : Յովսէփ
 արտորաց իր հայրը տեսնալու . որ իր
 վերջին վայրկեաններուն մէջը՝ զինքը
 մխիթարէ , ու ամէն խնամքը ու հողը
 տանի . որ ասանկ մէկ բարի ու մար-
 դասէր հօր մը արժանի էր :

Ինքը իր երկու տղան հետը առաւ
 Սանասէ ու Լաիրեմ . որ առջինը քը-
 սանըհինգ տարուի չափ էր , ու վեր-
 ջինը մէկ տարու մը պակաս . հիմայ
 անոնց հայրը յիստունը վեց տարուի
 չափ էր :

Յակոբ ան ժամանակը անանկ տկար

էր որ անկողինէն չէր կրնար ելլար . սակայն երբ որ ըսին՝ որ Յովսէփ եկեր է ինքը տեսնալու . այնչափ հաճելի եղաւ աս լուրը իրեն , ու անանկ զինքը կենդանացուց , որ բաւական զօրութիւն դտաւ անկողինին մէջը նրստելու , ու իր տղան բարեւելու և անոր հետ խօսելու :

Յակոբ կուղէր որ մեռնելէն առաջ ամենէն հարկաւոր բաները անոր ըսէ , ինքը յիշեց ան ուխտերը որ Աստուած Աբրահամին , Իսահակին , ու իրեն ըրէր էր . ու կըբաղձար Յովսէփին խնայունելու՝ թէ որչափ օգտակար պիտի ըլլար իրեն ու իր տղոցը :

Քանանու երկրին մէջը իրեն ելեալը ու ինքը օրհնելը . ու ան ժամանակի ըրած խոստումները անոր պատմեց որ իր զաւկըները սաստիկ պիտի բաղմանան որոնց Քանանու երկիրը պիտի տայ յաւիտեան ժառանգութեան համար :

Անկէ ետև ինքը Յովսէփին ըսաւ

որ Մանասէն ու Նփրեմը իր զաւկընե-
րուն տեղը զբաժ է, ու իր ընտանիքին
մէկ մասը սեպած է իր զաւկընեւրուն
պէս, ու անոնք և անոնցմէ եղողները
իրենն ու բոլոր իր զաւկընեւրուն խոս-
տացված օրհնութիւններուն ժառան-
գակից սեպեց :

Անոր հաւատքը հաստատուն էր
Մտուծոյ խոստումներուն վրայ . ա-
մենեին տարակոյս չունէր անոնց կա-
տարվելուն, որ իր զաւկընեւրը կրկին
իրենց հօրերնուն երկիրը պիտի դառ-
նային : Ասոր համար էր որ Յակոբ
Յովսէփին երդում ընել տրւաւ . որ
իւր մարմինը Վանան դարձունէ : Յա-
կոբ կողզէր որ աս բանը ընելովը, ու
հիմակու ըսած խօսքերովը իր տղին
ու անոր տղոցը ու անոնց զաւկընեւրուն
սրտին մէջը մէկ զօրաւոր սէր մը յա-
ռաջ բերել տայ իրենց հայրերուն
երկրին վրայ, որ հոն դառնալու սաս-
տիկ բաղձանք մը ունենան որչափ շու-
տով որ նախախնամութիւնը ճամբայ
բանալու ըլլար :

Ի՞ր Վանանու վրայ ունեցած սէրը՝
մահուան մէջը անգամ խիստ շատ էր :
Ինքը հոն թաղվելու համար մեծ ու
բախուժիւն մը կը դգար :

Աս տեղին անցած դացած բաները
իր սիրտը առաւել քաղցր յիշողու
թիւններով լեցուցին . ու նաև Յա
կոբ իր սիրելի երկրին համար Յովսէ
փին միտքին վրայ ուրիշ տպաւորու
թիւն մը ունէր ընելու ան անցած
դիպուածներուն մէկը իր միտքը բե
րել տալով , որ մէկ զաւակ մը ա
ռանց խիղճը շարժելու չի կլնար խոր
հել :

« Յակոբ աղնիւ նահապետը բաւա ,
երբոր ես Մտրոյ միջադետէն կու
գայի , Աաբէլ ճամբան՝ Վանանու
երկրին մէջը քովս մեռաւ՝ երբոր
քիչ ճամբայ մնացեր էր Վաբրատ
հասնելու , ու ինքը հոն Վաբրատին
ճամբուն մէջը թաղեցի” : Բոլոր աղ
գերը ան տեղը կը սիրեն , ուր տեղ որ
իրենց նախնիքներուն օսկորները

Թաղված են : Ա՛հ . մեր հայրերուն
 դերեզմանները : Արջափ աղղու մը
 տածմունքներ յառաջ կը բերէ : սս
 խօսքը : Ա՛յ կանայ առանց խորին
 զգացումով մը ան տեղին վրայօք խոր
 հեւ , ուր տեղ որ մէկ ծնողք մը եղ
 բօք կամ քրոջ մը ազգականի մը կամ
 բարեկամներու մարմինները Թաղված
 են :

Կարծեմ թէ իր հօրը դորովաշարժ
 պատմութիւնը Աաքէլին մահուանը
 ու Թաղվելուն վրայօք Յովսէփին սիր
 տը սուգով լեցուց , ու իր որդիական
 երախտադիտութեանը արցունքները
 սկսեց աչվըներէն վազել իր սիրելի
 մօրը յիշատակութիւնը միտքը զա
 լով : Յակոբին ծերութիւնը զրէթէ
 աչքին լուսերը տարեր էր . քիչ մը
 կը տեսնար՝ բայց շատ անօրոշ . « ա
 սոնք ո՛վ են » բառ ինքը երբոր երկու
 երխտասարդ մարդիկ իր աղօտ տեսու
 թեամբը տեսաւ , որոնք իր անկողինին
 քովը կայնէր էին :

«Անոնք իմ զաւակընէրս են» ըսաւ
Յովսէփ որոնք Աստուած ինձի հօս
տեղ տըւաւ :

Ան ժամանակը սիրով Յակոբ ա-
նոնց հօրը ըսաւ , կաղաչեմ քեզի ին-
ձի բեր անոնք որ օրհնեմ :

Ու անոնք անոր քովը դայածնուն
պէս զրկեց ու պազաւ , ու Յովսէփին
ըսաւ . ամենևին յոյս չունէի քեզ
կրկին տեսնալու . բայց Աստուած ար-
ժանի ըրաւ ոչ թէ միայն քեզ տես-
նալու հասլա քու զաւակընէրդ ալ :

Ետքը Յովսէփ իր զաւակընէրը հօրը
զիրկէն ետ առաւ ու իր երեսը դէպի
զետինը խոնարհեցուց : Ասանկ ըրաւ
որ Յակոբին ու բոլոր չորս կողմի մար-
դիկներուն ցուցընէ թէ ինչ սէր ու
պատիւ ունի իր սիրելի հօրը վրայ , ու
ինչպէս ինքըզինքը Ազխատոսի հա-
րուստ ու զօրաւոր կառավարը ըլլալը
բոլորովին մոռցեր էր , երբոր ինքը
հասարակ զաւակի մը պէս իր հօրը

մահուանը անկողինին քովը կայնելու էր :

Յովսէփ ելաւ ու կրկին իր տղաքը իր հօրը քովը բերաւ որ անոր օրհնութիւնը առնեն : Աս ընելովը Յովսէփ կուղէր որ իր հայրը ինտոր որ սովորութիւն էր՝ օրհնած ժամանակը իր աջ ձեռքը մեծ տղին գլխուն ու ձախ ձեռքը սղտի տղին գլխուն վրայ դնէ :

Անոր համար Յովսէփ իր աջ ձեռքովը Ափրեմը բռնեց ու դէպի Յակոբին ձախ ձեռքին տարաւ . ու իր ձախ ձեռքովը Մանասէն բռնեց ու դէպ ՚ի Յակոբին աջ ձեռքին տարաւ :

Սակայն շատ զարմացաւ , երբոր տեսաւ որ իր հայրը մէկէնիմէկ իր ձեռվները խաչածեւ ըրաւ , որ իր աջ ձեռքը Ափրեմին՝ սղտիկին գլխուն վրայ , ու իր ձախ ձեռքը Մանասէին՝ մեծին գլխուն վրայ դրաւ , ու ասանկ սկսեց Աստուծոյ օրհնութիւնը խնդրել անոնց վրայ :

« Ու Յակոբ Յովսէփը օրհնեց անոր զաւկընէրը օրհնած ժամանակը ու ըսաւ . Բստուած՝ որուն առջին իմ հարեքս Բբրահամ ու Իսահակ հաճելի եղան այսինքն զինքը սիրեցին ու իրեն հնազանդեցան . ան Բստուածը՝ որ բոլոր իմ կեանքիս մէջը մինչև աս օրս իս կերակրեց . ան հրեշտակը՝ որ իս բոլոր ան վնասներէն ազատեց . օրհնեն աս զաւկընէրը . ու իմ անունս ու իմ հարերուս Բբրահամին ու Իսահակին անունները ասոնց վրայ կանչվին՝ ու երկրիս մէջ տեղը աճին ու բազմանան :

Երկար ժամանակ կըքշէ թէ որ Յակոբին գործածած հրեշտակ բառին մեկնութիւնը տալու ըլլանք : Եւ տուտուտմնական ու բարեպաշտ մարդիկներ կըխորհին՝ թէ ան Բստուծոյ որդւոյն իրեն համար էր , որ ետքը վարինջաւ աշխարհքին մէջը ապրելու ու մեռնելու , որուն համար որ Յակոբ ըսեր էր : Թէ որ ասանկ է նէ Յակոբ

աղէկ զբուցեր էր անոր համար որ բոլոր վնասներէն ինքը փրկեր էր : ու աղաչեր էր՝ որ բոլոր իր օրհնութիւնները Յովսէփին զաւկըներուն վրայ դայ . ու նաև բոլոր գեշութիւններէն հեռու պահէ :

Ինչու որ՝ զխտեք թէ Վրիտառ է զերազանց փրկիչը . որ իրեն յուսացողները մեղքէն ու դժողքէն փրկելու համար խաչին վրայ արուն թափեց , ու անոնք կօրհնէ ու փորձութիւններէն հեռու կը պահէ , և վերջապէս երկինքի թաղաւորութեանը մէջ յաւիտեան իր քովը կառնէ :

Յակոբին աս աղօթքը ընելուն զիտաւորութիւնը որ իր անունը . ու Վրբահամին ու Իսահակին անունները Վփրեմին ու Վանասէին վրայ կանչը վի . աս էր որ Վստուծոյ կարողութեամբը անոնք ան մեծ ընտանիքին հետ միաւորէ որուն մէջը ինքը , ու իր հարը՝ ու հօրը հարը բնակէր էին . ու ասանկ անոնք ժառանգակից ըլլան ան

օրհնութիւններուն՝ որ Աստուած Աբրահամին, Իսահակին, ու Իրեն ու անոնց զաւկըներուն խոստացեր էր :

Յակոբին աղօթքը որ Ափրեմին ու Մանասէին զաւկըները աճին ու բազմանան, վերջը յետագայ տարիներուն մէջը սքանչելի կերպով մը կատարվեցաւ :

Ինչու որ՝ Յակոբին ըրած աղօթքէն երկու հարիւր քառսուն տարիի չափ անցնելէն ետեւ . Մովսէսի ժամանակը, անոնց զաւկըներուն թիւը՝ որոնք քսան տարեկան ու անկէ էվել էին, ու կրնային ալ պատերազմի երթալ, ու թսունըհինգ հազար երկու հարիւր կըհաշուէր, որ Յակոբին միւս տղոցը մէջի գտնելիւմ զաւկըներէն շատ էվելի էին :

ԳԼՈՒԽ 11:

Յակոբ իր օրհնութիւնը Յովսէփին պղտը վրայ վը նստանելը : Յովսէփին Բաժինը : Յակոբին հարգարեութիւնը , ու իր զաւակները օրհնելը : Իր հահը : Լրդեօք տա կարգացողք իր-զէ՞ Դ որ Յակոբին պէս հեանի :

Լրքոր Յովսէփ տեսաւ որ՝ հայրը իր աջ ձեռքը Լփրեմին գլխուն վրայ դրեր էր . ինքը նեղացաւ ու իր հօրը ձեռքը Լփրեմին գլխուն վրայէն վերցուց որ Մանասէին գլխուն վրայ դնէ : Ու Յովսէփ իր հօրը ըսաւ . աւտանկ չըլար իմ հայրս . ինչու որ աւսիկա է անդրանիկը . քու աջ ձեռքդ անոր գլխուն վրայ դիր : Բայց իր հայրը մերժեց ու ըսաւ ես գիտեմ . զաւակս , ես գիտեմ . ան ալ ազգ մը պիտի ըլլայ ու պիտի մեծնայ , այսինքն Մանասէին զաւկըները պիտի շատնան ու զօրանան : Բայց ճշմարիտ անոր պզտի եղբայրը իրմէ մեծ պիտի

ըլլայ ու անոր զաւկընէրը շատ ազգէր
պիտի ըլլան :

Յակոբ՝ Յովսէփին զաւկընէրուն
վրայ իր օրհնութիւնը լմնցընելու ժա-
մանակը ըսաւ : քեզմով Խարայէլը
(կամ իմ զաւկընէրս Խարայէլացիները)
օրհնեն ու ըսեն . Բստուած քեզի Ափ-
րեմին ու Մանասէին պէս ընէ , ու ին-
քը Ափրեմը Մանասէին առջևը դը-
րաւ : Բսով Յակոբ ըսել կուզէր ,
որ Ափրեմը ու իր զաւկընէրը՝ որոնց
բոլորին մէկ տեղ Ափրեմ կավէր շատ
զօրաւոր ու յաջող պիտի ըլլան : ու
նաև Մանասէն ու անոր զաւկընէրն
ալ նոյնը պիտի ըլլային . որ Խարայէ-
լն ժողովուրդը ասիկա տեսնալով նին
կրբոր ուզէին մէկու մը համար օրհ-
նութիւն խնդրել աղօթք ընէին որ
Բստուած անիկա Ափրեմին ու Մանա-
սէին ցեղին մարդոցը պէս յաջող ը-
նէ : Յակոբ աս օրհնութիւնը ինքը
մեռնելէն առաջ իր թուներուն ու իր
զաւկընէրուն կուտար՝ անշուշտ ինքը

Մտուծոյ մէկ յատուկ հոգւոյն զօրու-
թեանը տակը եղած պիտի ըլլար, որ
կարող եղաւ աս կերպով առաջ նայե-
լու ու իր զաւկըններուն պատահելու
բաներուն վրայօք մարգարէանալու .
որ ետքը իր մարգարէութիւնները
շատ երևեւի կերպով մը լեցուեցաւ :

Հիմայ ինքը սկսեց իր մահուանը
մօտենալուն խօսքերը զուրցել . ահա
ես պիտի մեռնիմ . բայց Մտուած
քեզի հետ ըլլայ (ըսաւ Հովսէփին) ու
քեզ կրկին քու հարերուդ երկիրը
տանի . այսինքն Մտուած կրկին քու
զաւկըններդ, ու միւս տղոցս զաւկընե-
րը և բոլոր Կարայէլացոց ազգը և
գիստոսէն պիտի հանէ, ու կրկին
Քանան դարձնէ :

« Կարձեալ՝ քու եղբայրներուդ ու-
նեցած երկրին ժառանգութենէն մէկ
մաս մըն ալ էվել տրւի քեզի . որ իմ
սուրովս ու աղեղովս Վմորհացոց
ձեռքէն առեր էի :

Կըկարծըվի թէ՛ ան երկրին մասը՝

որ ասանկ Յակոբ Յովսէփին ու անոր
 զաւկըններուն ընծայ ըրաւ Սիւքէմին
 մէջն էր , ու նոյն տեղը Եմօրին զաւ-
 կըններէն ծախու առեր էր : Հաւանա-
 կան է որ՝ Եմօրհայիք բռնութեամբ
 աս տեղը Յակոբին ձեռքէն առեր է-
 ին ու ինքն ալ ետքը նոյն տեղին հա-
 մար պատերազմ ընելով կրկին առեր
 էր : Հոս տեղն էր որ ետքը Յովսէ-
 փին մարմինը թաղեր էին . աս նոյն
 տեղն է որ Յովհաննու Բէտարանին
 չորրորդ գլխուն մէջը գրուած է . ուր
 տեղ մեր Փրկիչին ինտոր Սեբար եր-
 թալը կըզըցուվի ան երկրին մօտ որ
 Յակոբ իր տղին Յովսէփին տըւեր
 էր : Հիմայ աս ծեր նահապետը ա-
 ռաւել երևելի ու հարկաւոր պաշտօն
 մը ունէր կատարելու . այսինքն իր
 տղոցը մարդարեական նշան մը տալու
 որ գիտնան , թէ իրենց զաւկըները
 ինչ պիտի ըլլան բուն իրենց ընտա-
 նիքներուն կամ ցեղերուն մէջէն , եր-

բոր Վանանու երկիրը ժառանգելու
ըլլան :

Մէկ տեղ ժողովրդեցէ՛ք , ըսաւ
Յակոբ որ վերջին օրերը ձեզի պատա-
հելու բաները ըսեմ : Մէկ տեղ ե-
կէ՛ք ու լսեցէ՛ք ո՛վ դուք Յակոբին զա-
կրները . ահանջ դրէ՛ք ձեր հօրը Խա-
րայէլին : Հոն բոլոր տասվերկուքն ալ
առանց մէկին պակսընսուուն իրենց սի-
րելի հօրը մեռնելու անկողինին չորս
կողմը կայնեցան : Կնչ երևելի տեսա-
րան մըն էր իրեն , որ ինքը ու անոնք
այնչափ փորձութիւններէ ու փոփո-
խութիւններէ անցնելուն ետքը՝ միայն
կրկին մէկգմէկ գտնան ու վայելէն :
Աւ նասե անոնց ալ ինչ ազգու խրատ-
ներ ու զարմանալի մարգարէութիւն-
ներ էր . որ մէկու մը պուկունքներէն
լսեցին , որն որ ան անտեսանելի աշ-
խարհքը մտնալու վրայ էր ապառնի
ըլլալու բաները իր առջին փուլած
ունենալով :

Արկար ժամանակ պիտի քշէ թէ որ

Յակոբին աս մարգարէութեանը յատկութիւնները մասնաւորաբար պատմելու ըլլանք : Թէպէտ ինքիրեննիդ կրնաք կարդար . կամ թէ ձեր ծնողացը ու վարժապետներնուդ կամ անոնց տրված գիրքերուն օգնականութեամբը կրնաք սորվիլ : Ինչու որ՝ անոր մէջը շատ բաներ կը գտնուի որ դժուար է հասկընալը . բայց երբոր ձեր հասակը ու ընդունակութիւնը յարմարելու ըլլայ , ան ժամանակը անոր մէջէն շատ բաներ պիտի գտնաք որ պատճառ պիտի ըլլան ան Աստուծոյ զարմանալի նախախնամութեանը վրայ ձեզ զարմացընելու , ու Սուրբ գրոց ճշմարտութիւնը տեսնալու աս զարմանալի մարգարէութիւնը կատարվելովը , որ այնչափ տարի առաջ գուշակվեր էր :

Աս խօսքերը զըուցելէն ու իր ամէն մէկ տղան օրհնելէն ետե . Յակոբ մէկ ծանր կերպով մը անոնց պատուիրեց , որ ինքը Վերջովի մօտ Մամբրէի ա-

դարակին մէջ իր հարերուն քովը
Թաղին :

Մինչև աս ժամանակ Յակոբ իր
անկողինին վրայ նստած էր՝ Թէպէտ
ինքը մարմնով տկար էր . բայց իր սի-
րելի Յովսէփը տեսնալուն , ու իր
մտքին մէջի եղած օղտակար մտած-
մունքներէն մէկ ժամանակաւոր զօրու
Թիւն մը ստացեր էր : Նաև մարդա-
րէական հողին ալ՝ որ անոր վրայ ե-
կեր էր՝ իր հողւոյն զօրու Թիւնը սովո-
րական սլայծաւու Թենէն էվել լուսա-
ւորվեր էր . որ անոր չորս կողմի ե-
ղողները հաղիւ կրնային հաւատալ ,
որ իրենց լածները մահուան վերջի
կէտին հասնող մէկու մը բերնէն կել-
լեր :

Բայց հիմայ Յակոբ իր վերջին ե-
րևելի պարտականու Թիւնները կատա-
րեր էր : Իր տղոցը իր վերջին օրհ-
նու Թիւնը տըւեր էր : Աւ երբոր իր Ը-
րած աշխատու Թիւններէն հոգնած տե-
սաւ որ ալ ինքը կըմարէրկոր ու մեռ-

նելու վրայ էր , ուղեց որ ինքըզինքը
 մէկ հանդարտ վիճակի մը մէջ դնէ .
 ասանկ իր ստվըները անկողինին մէջը
 քաշելով ու մէկ կողմը կծկըտելով
 խաղաղութեամբ իր վերջին շունչը
 կտրեց ու իր հողին զինքը ստեղծողին
 ձեռքը յանձնեց : Տիրոջը առջին
 պատուական է իր սրբերուն մահը :
 Արդարին մահուանը պէս մեռնիմ . ու
 իմ վախճանս անոր վախճանին պէս
 ըլլայ : Արդեօք կուզէ՞ք մի ասանկ
 մեռնիլ . Աստուծոյ ապաւինեցէ՛ք՝
 ինչպէս որ Յակոբ ըրաւ . Վրիստոսի
 ապաւինեցէ՛ք որ իր միայն փրկիչ ըլլ
 լալը ձեզի կատարեալ յայտնըված
 է : Սիրեցէ՛ք անիկա . հնազանդ եղի՛ք
 անոր . ջանք ըրէ՛ք որ դուք ձեզ անոր
 նմանցընէք : Վուք ձեզ բոլորովին ա
 նոր տրէ՛ք՝ ուրիշներուն աղէկութիւն
 ընելով որ շատ մէկ զուարճալի դործ
 մըն է ճշմարիտ Վրիստոնէի մը :
 Վիտցէ՛ք որ դուք Յակոբին պէս աշ
 խարհիս վրայ օտարական մը ու պան

դուխտ մըն էք : Աշխարհը մի սիրեք
 ձեր յոյսը երկինքին վրայ դրե՛ք : Յա-
 կոբին պէս հաւատքով ապրեցե՛ք :
 Խնդրեցէք որ երբոր բոլոր բաներէն
 ձեռք քաշելու ըլլաք ան երկինքի մէջի
 խոստացեալ Վանանու երկիրը եր-
 թաք՝ ուր տեղ որ միայն յաւիտենա-
 կան հանգստութիւն կրնաք գտնալ :

Ան ժամանակը Յակոբին պէս ա-
 ռանց ասի ու խաղաղաբար ու քաղց-
 րութեամբ կրնաք մեռնիր . և պատ-
 րաստ ըլլալ աս հողերով ու փորձու-
 թիւններով լեցուն աշխարհքը թողե-
 լու , ու երկինքը երթալու , ու յա-
 վիտեան Տիրոջը հետ ապրելու :

ԳԼՈՒԽ ԼԸ :

Յոզակէի ն արտոն-իւնը իր հօրը հա-
նելուն վրայ : Անոր մարմնը համեմեկեցով
պարելուն համար Յոզակէին հրահայելը : Յո-
կոբին համար եղած սոգը : Անոր լեռան-
անոր Սմաթրէի ոյրին մօջը լեռանը : Յոզ-
ակէին եղբայրներուն պարծել վեր- համար
անեցած վախերնին : Սէկ շար ինչճ ին
նեցողին նեղ-իւնները :

Յովսէփ շատ վեշտ զգաց իր հօրը
մահուանը վրայ . ինքը անոր երե-
սին վրայ ինկաւ՝ ու լացաւ , ու պա-
ղաւ անիկա : Անչ զօրաւոր սէր մը ու-
նեցած պիտի ըլլայ իր հօրը վրայ . ու
ինչ խորին տրտմութիւն մը զգացած
պիտի ըլլայ անկէ զատվելուն համար :

Մեռնելու ժամանակը անոր աջվը-
ները դոցեց , ու հիմայ ինքը կուզեր
որ ամէն մէկ պատուոյ նշանը իրեն ցու-
ցընէ . ու ինքը անանկ կերպով մը
թաղէ , որ իր հայրը որչափ սիրելի

ու անիկա յարգելը իր եղբայրները ու
Նզիստացիները տեսնան :

Յովսէփ իր սեպհական բժիշկներուն հրաման ըրաւ որ ան ժամանակի սովորութեանը պէս իր հայրը համեմակերով պատեն : Աս անանկ մէկ զարմանալի բան մըն էր որ չէր թողեր մէկ մեռած մարմին մը փտտելու , ու ան մարմինին կերպարանքը ու պատկերը անանկ մէկ կերպով մը կը պահէր որ շատ տարիներ կը մնար :

Քառսուն օր աշխատեցան սա գործողութիւնը կատարելու . բայց առջի երսուն օրվանը մէջ պէտք եղած հարկաւոր բաները պատրաստեցին , ու բոլորը եօթանասուն օրվան մէջ կատարեցին :

Ասիկա Յովսէփին , ու Յակոբին ընտանիքին մէկ յարմար միջոց մըն էր սուգ ընելու . որ կըսեն թէ նոյն ժամանակը , Նզիստացիները անոնց հետ մէկտեղեցան . ու սա կերպովս յայտնեցին թէ փարաւոն , ու իր ժողովուր-

դը Յովսէփը ինչպէս կը պատուէին ,
 ու ինչպէս կը ջանային անոր սիրելի
 հօրը մահվանը համար աս տրամու-
 թեան նշանովը իրենց յարգը ցուցը-
 նելու :

Եթանասուն օրվընէ ետև՝ Յովսէփ
 հրաման տուաւ զարաւոնէն Վանան
 երթալու , ու հոն իր հայրը թաղելու .
 որ երդումով մը խոստացեր էր աս
 բանը ընելու :

Շատ մեծ հանդիսաւոր թաղում
 մըն էր . Յովսէփ ու բոլոր իր եղբայր-
 ները իրենց ընտանիքնովնին բաց 'ի
 պղտի տղաքներէն , ամէնը մէկ տեղ
 դացին , ասոնցմէ 'ի զատ նաև բոլոր
 տէրութեան զործակալները , ու իր
 տանը աղնուականները , ու Ազիպտոսի
 ծերունիները , ու պատուաւոր մար-
 դիկները , ու անոր հետ մէյտեղ կառ-
 քեր ու ձիաւորներ ելան՝ ու ան մէկ մեծ
 խումբ մը եղաւ :

Ան տեղը՝ որ աս անթիւ ու հոյա-
 կապ հանդէսը պիտի երթար մէկ քա-

նի հարիւր մղոն հեռու էր , ու երբոր Վանանու մէջ հասան , ու ան տեղը եկան որ Ատաղ կըսվէր , հոն ինչպէս որ սովորութիւն էր իրենց սրտին տրտմութիւնը շատ մեծ ու սաստիկ ողջումով մը յայտնեցին : Աւ աս կերպով իրենց սուգը եօթը օր շարունակեցին :

Հոս տեղի մօտ բնակող Վանանացիները երբոր աս սքանչելի տեսարանը տեսան ըսին . աս անտանելի մէկ սուգ մըն է Ազխատացիներուն , ու ետքը հոն տեղին սուգ Ազխատոսի ըսվեցաւ :

Աս տեղէն ան հանդիսաւոր բազմութիւնը մինչև Վեբրով եկան ու հոն Սամբրէի այրին մէջ Մբրահամին , Իսահակին , Սաուային , Աեբեկային ու Ղալային քով հակոբն ալ թողվեցաւ (ինչպէս որ երդումով մը խօսք տալ տըւեր էր իրեն տղոցը աս բանը ընելու :)

Աս իրենց մեռած ճնողքին՝ վեր-

ջին արտամալի պաշտօնը կատարելնուն
 ետև . Հովսէփի ու իր եղբայրները ու
 բոլոր իրենց հետ եղողները Ազիպտոս
 դարձան :

Հիմայ որ իրենց հայրը մեռած էր՝
 Հովսէփին եղբայրները սկսեցին վախ-
 նալ որ անկէ ետև ալ մէկ պատճառ
 մը չի պիտի ունենայ իրենց հետ մար-
 դասիրութեամբ վարվելու : Անոր ըս-
 տոյդ բնաւորութիւնը՝ իր Աստուածա-
 վախ մարդ մը ըլլալը ու բարեսէր և
 ողորմած հոգի մը ունենալը մինչև
 հիմայ չէին հասկըցեր : Անոնք կը
 կարծէին որ տակաւին իրենց առջի ը-
 րած անողորմութիւնը ու չարութիւնը
 բարկութեան կիրքերով միտքը պա-
 հած էր . կըխորհէին որ աս զգա-
 ցումները տակաւին ծածկած պահեր
 էր , ու միայն իրենց հօրը պատուոյն
 համար իրենց հետ մարդասիրաբար
 կըվարվէր . ու նաև չէր ալ ուզէր որ
 իր տղոցը մէջ հակառակութիւն մը
 տեսնալով , իր մեռնելու օրերուն մէ-

Ջր իր սիրտը վերաւորէ : Բայց հիմայ , ըսին , ալ Յովսէփին զգացումներուն վրայ սա արդեւքը չի մնաց , անոնց պաշտպանը գնաց . ալ ուրիշ մէկը չի կայ որ իրենց ու բարկացեալ եղծօրնուն մէջ տեղը միջնորդ ըլլայ . ու իրենք կը դողային անոր վրէժխնդրութեանը ակնկալութիւնովը :

Հիմայ իմ սիրելի տղաքներս սա բանին մէջը դուք աւաւել զարմանալի վկայութիւն մը պիտի տեսնաք , որ մեզքին թշուառութիւնը կը ցուցնէ :

Յովսէփին եղբայրները տակաւին իրենց առջի ըրած անօրէնութեանը յիշատակութիւնը իրենց մտքին մէջը աղէկ պահեր էին , որչափ ժամանակ երբոր Յովսէփը կը տեսնային , ան թողայիմին մէջի եղած բաները առջևնին կուգար , ու ինքըզինքնին կը նախատէին ու կը դողային :

Արտեսնային որ՝ ինքը իր պաշտօնին ազնիւ հանդերձներովը հազված էր . բայց անոնց խորհուրդը մի միայն

ան իր գեղեցիկ հանդերձին վրայ էր ,
որ արունին մէջը թաթխեր էին . ու
անով անանկ մէկ գէշ խարէութիւն
մը ըրեր էին իրենց ողորմելի հօրը :

Արտեսնային որ ինքը իշխանու
թիւնով ու պատուով նստած էր կամ
թէ իր փայլուն կաւքը հեծած էր .
բայց առաւել ան զարմանալի փոսին
պատկերը միտքերնին կուզար . որուն
մէջը իրենց եղբայրը նետեր էին . ու
ան խամայէլացիները որոնց գերիի մը
պէս ծախեր էին :

Ասանկ է , որ անցած դացած մեղ
քերը վերջը մարդուն միտքը կու
զայ , ու խիղճը կարթնցնէ , որ ան
չար մեղաւորը մեծ տանջանքներով
սաստէ :

Ու խիղճը մեղաւորին կիմացընէ թէ
որչափ արդարութեամբ ինքը արժանի
է պատժըվելու :

Աս նոյն բանն էր՝ որ Հովսէփին
եղբայրները այնչափ վախցուց . որ ան
իրենք սաստիկ պիտի պատժէ :

Իրենք զխտէին որ սլատիժի արժա-
նի էին . ու նաև թէ որ բոլոր իրենց
կղքօրը ըրածներնին զխոյրվէր : Աւ
զխալտացիները ու ուրիշ ամէն մարդ
սլատի խորհէին թէ անհնարին է որ ա-
նոնք առանց սլատիժի անցնին

ԳՎ ՈՒԽՕ ԼԳՎ

Յ՝ զմէ՛ն ինչ է պէտք ընելու մեզու-
նին : Յ՝ զմէ՛ն ինչ մարտախիւ-
ժանք համարարուցնելու : Անոնց շնորհով
լուսնա՛ն պարտախիւ-
ժան, ու Աստուծոյ : Արդեօք տախտակոյց
որ ընելու մեզուն զիշու-
նի մեզուն ըրած է՞ թէ : Ո-
ր ընելու ինչ պէտք մնալ զրոյս :

Յ՝ Երբեք ինչ ըրած թիւնը իջեցընե-
լու համար , խորհեցան որ մէկ բո-
լորով սրտիւ խնդրուածք մը ընեն ի-
րեն : Անոնք ան մեծ սլատիւը զխտե-
ին , որ միշտ իր հօրը կը ցուցընէր ,
ու ան սրտեռանդ սէրը որով անոր

յիշատակութիւնը միշտ իր մետքին
մէջը կը պահէր :

Անոր համար իրենք շտակ Յովսէփին
երթալու վախնալնուն իրենց
կողմանէ մէկը խրկեցին անոր , որ
չըլայ թէ անոր բարկութիւնը իրենց
դէմ շարժի : Ասե կարելի է թէ ան
մարդը՝ որուն աղաչեր էին իրենց տե-
ղը Յովսէփին երթալու , հարազատ
բարեկամութիւն մը ունէր անոր հետ՝
իր վարքին աղնուութեանը ու պատ-
ուականութեանը համար , որ կարող
պիտի ըլար բոլորովին իրենց դէշ
վարքերնուն ներումը ընդունելու :

Բայց դիտաւորաբար իրենց յոյսը
աս մարդուն երթալուն վրայ դրեր է-
ին . ինչու որ ան խրկելու մարդերնին
խրատեր էին որ Յովսէփին ըսէ՝ քու
հայրդ պատուիրեց ինքը մեռնելէն ա-
ռաջ ըսելով թէ՝ ասանկ պիտի ըսէք
Յովսէփին կաղաչեմ հիմայ քեզի ,
ներէ՛ քու եղբայրներուդ յանցանքը ու
անոնց մեղքը՝ որ քեզի դէմ ըրած են :

Ու հիմայ կաղաչենք քեզի թողու
 թիւն ըրէ քու հօրդ Աստուծոյ ծառա
 ներուն : Անոնց ըրած աս աղաչանքը
 ողորմած զգացումներ ունեցող մէկ
 զաւկի մը ըրեր էին . անանկ մէկ զաւ
 կի մը , որ միշտ հնազանդութեամբ իր
 հօրը հրամանները ու խնդրուածքները
 կրկատարէր . ու անոր վրայ ունեցած
 սէրը միօրինակ ու հաստատուն էր :

Անոնց ըրած աս աղաչանքը՝ Աս
 տուծոյ մէկ բարեպաշտ բարեկամին
 ըրեր էին , որուն նախնիքներուն ,
 ու հօրը Աստուծոյն խոստովաներ էին
 իրենք հաւատալու , ու համարձակ ը
 սեր էին անոր ծառաները ըլլալու :
 Ասոնք մէկ հօր մը զաւկրներ էին .
 ամէնը միեւնոյն Աստուծոյն հաւատա
 ցող , ու Յովսէփին հետ Աբրահա
 մին , Իսահակին , ու Յակոբին խոս
 տացած օրհնութիւններուն մասնակից
 ըլլալովնին , հիմայ անկէ ներում կը
 խընդրէին :

Յովսէփ շատ զթած ու բարերար

զգացումներ ունէր . ու անանկ ազնիւ
բնութիւն մը որ ամենեւին անոնց ա-
սանկ անարգութիւն մը ու վրէժխնդ-
րութիւն մը ընել՝ կարելի է որ միտ-
քէն անդամ չէր անցներ . իր առ-
Նստուած ունեցած պարտականու-
թիւնները յայտնի կիմանար բոլոր ի-
րեն ըրած բարերարութիւններուն հա-
մար . ինքը միշտ իր ընկերներուն
մարդասիրութիւնը սիրով կը պահէր .
ու իր տկարութիւնը ու մեղանչական
ըլլալը՝ յայտնի զգալով՝ չի կրնաց ա-
նոնց աղաչանքին դէմ կենալ :

Աս աղաչանքը անոր սրտին բոլոր
բարի զգացումները արթնցուց : Ար-
մտքին առջին բերաւ իր հօրը քաղթը
յիշատակութիւնները : Աստուած-
պաշտութիւնը առաւել ջերմաբար իր
սրտին մէջը փրռնկեցաւ , որ ինքը
զինքը չի կրնաց զսպել ու սկսեց լալ :

Կըկարծելի թէ իսկոյն իր եղբայր-
ները կանչել տըւաւ . ինչու որ կըս-
վի թէ՛ անոնք ինքը տեսնալու դացին ,

ու ծուեցան՝ ինչպէս որ առաջ ըրեր
 էին, ու երկրպագութիւն ըրին անոր :
 Աւ ըսին ահա՛ մենք քու ծառաներդ
 ենք . ու Հովսէփ անոնց ըսաւ մի վախ-
 նաք . ինչու որ իս Մատուծոյ տեղն է՞ք
 մի դրէր . ըսել կուզէր որ՝ ես ալ ձե-
 ղի պէս մէկ մարդ մըն եմ : Եւ ինչո՞ւ համար
 ասանկ ահով ու դողով իմ առջև
 կայներէք . միայն Մատուած է որ ձեր
 գործքերը պիտի դատէ . դուք միայն
 անոր պիտի տաք ձեր ըրածներուն
 համարը, անոր դէմ էր որ դուք մե-
 ղանչեցիք : Էլ իմայ ինքըզինքնիդ անոր
 առջևը խոնարհեցուցէք . ու խորին
 ապաշխարանքով իրմէն թողութիւնը
 խնդրեցէք : Իմ կողմանէս բոլոր ձեր
 վախերը թող դադարին :

Դուք ինձի դէմ չարութիւն խոր-
 հեցաք . բայց Մատուած ինձի համար
 աղէկութիւն խորհեցաւ . ինչպէս ալ
 աս օրս եղաւ, որ շատ մարդիկ ողջ
 պահվեցան : Եւ անոր համար հիմայ մի
 վախնաք . ես ձեզ ու ձեր զաւկըները

պիտի կերակրեմ . ու ինքը անոնք կը
մխիթարէր ու մարդասիրաբար անոնց
հետ կըխօսէր :

Ինչ քաջալերութիւն մը եղած
պիտի ըլլայ աս անոնց սրտին , թէ որ
անոնք ասանկ զգացումներ ունեցած
ըլլային , որ պարտական էին ունե-
նալ . արդեօք աս մարդասիրութիւն
ները ի՞նչպէս իրենց սրտին մէջ պի-
տի տպաւորվէր :

Աս միջոցին անոնք որչափ պարտա-
կան էին իրենց եղջօրը շնորհակալու-
թիւն ընելու իր ազնիւ ու համեստ
վարքին համար . ու մանաւանդ Աս-
տուծոյ՝ իր երկայնմտութեանը ու համ-
բերութեանը համար : Ինչու որ ան
Աստուծոյ բարեշնորհ նախախնամու-
թեանը կարգադրութիւնն էր , որ ա-
նոնց չար խորհուրդները խափանեց .
ու անոնցմէ այսչափ աղէկութիւն ա-
ռաջ բերել տրւաւ Յովսէփին որն
որ այնչափ ատեր էին , ու նաև իրենց
հօրը , ու իրենց անդամ , ու իրենց ըն-

տանեացը : Իմ սիրական զաւկըներս ,
արդեօք դուք ալ ասոնց նման միջոց-
ներու մէջ գտնուված է՞ք մի . արդեօք
ուրիշի մը գէշութիւն ընելէն ետքը
խղճմտանքնիդ ձեզ յանդիմանած է՞
մի . ու Վստուծմէ վախցած է՞ք մի .
որ գուցէ մէկ կերպով մը ձեզի պիտի
պատժեր ձեր ըրած յանցանքին հա-
մար :

Հաւանական է որ աս կերպ բաներ
ձեզմէ մէկ քանիններուն պատահած է .
ու թէ որ անանկ է նէ , արդեօք ձեզի
մէկ պարտականութիւն մը սեպելով՝
ձեր ըրած յանցանքը իսկոյն խոստովա-
նած է՞ք մի , ու ան ձեր բարկացուցած
մարդն ալ ձեզի թողութիւն տըւած է
մի :

Ինքըզինքնիդ Վստուծոյ առջևը հը-
նազանդեցուցած զգայի՞ք մի իրեն
գէմ գործած մեղքերնուդ համար . ին-
չու որ երբոր ձեր ընկերներուն գէշու-
թիւն ընէք , Վստուծոյ պատուիրանք-
ները աւրած՝ ու իր իշխանութիւնը ա-
նարդած կըլլաք : Ինքը կարգիլէ ձեզ

դէշութիւն ընելէն, ու կուղէ որ միշտ
աղէկութիւն ընէք: Ինքը ձեզի կը
սրատուիրէ որ դուք ձեր ընկերները
ձեր անձին պէս սիրէք. ու նաև զին-
քըն ալ՝ բոլոր ձեր հոգիովը կարո-
ղութիւնովը ու միտքովը սիրէք:

Արդեօք ճշմարիտ տրամուծիւն մը
դպացած էք մի ձեր ընկերին դէշու-
թիւն ընելնուդ համար. ու բոլորով
սրտիւ անկէ թողութիւն խնդրած էք
մի. միտքերնուդ մէջը դրած էք մի որ
անոր հետ եղածին պէս վարվիք:

Արդեօք Աստուծոյ շնորհակալ ե-
ղած էք մի ինքը ձեզ նոյն սրտիժէն
մէկ դի սրահելուն համար. որուն որ
դուք արդարապէս արժանի էիք, ու
նաև ան մարդոցը դէշութիւն բրած-
նուդ դէմ՝ ինքը ձեր յանցանքին թո-
ղութիւն տալուն ու բարեկամութիւն
ցուցընելուն համար:

Արդեօք միտքերնուդ մէջը հաս-
տատած էք մի, որ Աստուծոյ շնորհ-
քովը՝ ու Վրիստոսի Յիսուսի օղնու-

Թեամբը կրկին ասանկ զէշ բաներ
 չընէք, ու բոլոր մեղքերուն զէմ զը-
 նէք: Թէ որ հիմայ քիչ մը կայնիք
 ու մոմտաք զգուշութեամբ ու աս վե-
 ըի հարցումները ինքզինքներնուդ
 հարցունէք, կարծեմ թէ ձեր սրտին
 ինչ վիճակի մէջ ըլլալուն վրայօք
 քիչ մը բան պիտի սորվիք: Գուք շատ
 աղէկ գիտէք որ Հովսէփին եղբայր-
 ները ինչպէս պարտական էին իրենց
 ըրած գէշութեանը վրայ զըջալու:
 Արդեօք դուք ալ ինչպէս որ պէտք էր
 նէ ըրած էք մի: Թող ձեր խիղճը
 խօսի: «Թէ որ սիրտերնիդ ձեզ դա-
 տապարտէ նէ միտքերնիդ բերէք թէ
 Աստուած ձեր սրտերէն մեծ է ու բո-
 լոր բաները գիտէ»: Ան որ իր մեղ-
 քերը կըծածկէ, անոր յաջողութիւն
 չի կայ, բայց ով որ կըխոստովանի ու
 կըհեռանայ անոնցմէ, ողորմութիւն
 պիտի դանայ:

ԳԼՈՒԽ ԼԳ :

Յովսէփին հահաւան յօրինալը . Յովսէփ իր
 եղբայրները երբ մնացել էր իր հարմիրը Վա-
 նանու մէջ լեզուէն համար, ուր արեւ
 անոնք ին հասարակ լին՝ Իսրայելացիները պի-
 րի երթան . իր հետնելը ու իր հարմարն հասե-
 ներով պարից . ինչո՞ւ համար իրեն հրահան
 րնել էր իր հարմիրը Լազարիոսի մէջ պահելը
 համար, մնչո՞ւ որ Իսրայելացիները Վանան
 դասանան : Լազարիոս ստանչելի նախահնա-
 ին-լիննը :

Յովսէփին եղբայրները կրկին Վե-
 սեմ իրենց ընտանիքներուն դար-
 ձան, ուր տեղ որ կը բնակէին, շատ
 կաճէին ու կը բազմանային . ու դորձ-
 քերնուն մէջը շատ յաջողակ էին, Լա-
 ղիպտոսի թագաւորին պաշտպանու-
 թեանը ու իրենց մարդասէր ու խնա-
 մակալ եղբօրը հոգաբարձութեան
 տակը ըլլալով :

Իրաւունք ունինք հաւատալու որ
 ան ժամանակը փարաւոնն ու իրմէն ե-

տևե յաջորդաբար եկող Թագաւորնե-
րը Յովսէփը շատ կը սիրէին . ու նաև
Լազիպտոսին վրայ կառավարութեան
պաշտօնին մէջը ըլլալով՝ քաղցրու-
թեամբ ու արդարութեամբ կիշխեր
ժողովուրդին վրայ , ու բոլոր ազգին
հաճելի էր :

Ինքը այսչափ ապրեցաւ որ Լփրե-
մին ու Սանասէին զակրնները տեսաւ
ու շատ հոգ կըտանէր անոնց կրթու-
թեանը համար , ու նաև հետերնին
շատ սիրով կը վարվէր :

Աերջապէս իր մարմնոյն ծերու-
թիւնը իր մահիւն մօտենալը իրեն յի-
շել տըլաւ . իր տկարութիւնը օր ըստ
օրէ կը շատնար . ինքը իր եղբայրները
չորս կողմը ժողովեց ու իր մահիւն մօ-
տենալը անոնց ըսաւ , ու ան Աստու-
ծոյ խոստմունքներուն վրայօք անոնց
հետ խօսեցաւ , որ իրենց հարերուն՝
իրենց՝ ու իրենց զակրններուն համար
ըրեր էր :

« Աստուած ձեզի այցելու պիտի ըլ-

լայ” ըսաւ ինքը . ու ձեզ աս երկրէս
 պիտի հանէ ; ու ան երկիրը պիտի
 տանի . որ երդումով խոստացեր էր
 Մքրահամին Իսահակին ու Յակոբին :

Ինքը գիտէր թէ՛ որչափ հարկաւոր
 էր Իսրայելացւոց որ Քանան դառ-
 նալը ամենեւին միտքերնուն չի հանէին
 իբր իրենց ակնկալութիւններուն ամ-
 մէնէն երևելին սեպելով :

Չենէ անոնք պիտի կարծէին որ
 Ազիպոսս իրենց մշտնջենաւոր ու սեպ-
 հական բնակարանը պիտի ըլլար . ու
 ան տեղի բնակիչներուն հետը խառ-
 նըվելով , ու կուսալաշտական սովորու-
 թեանց մէջ իյնալով՝ ճշմարիտ Աս-
 տուծոյն երկրպագութիւն ընելը պի-
 տի մոռնային :

Նաև Յովսէփ իր եղբայրներէն եր-
 դում մը առաւ , ինչպէս որ Յակոբ
 իր հայրը իրմէն աւեր էր որ իրեն
 մարմինը հետերնին Քանանու երկի-
 րը տանին . երբոր հոն դառնալու ըլ-
 լան :

Չենք գիտեր թէ՛ արդեօք ուրիշ
ի՞նչ կանոններ կամ խորհուրդներ տը-
լաւ անոնց իր վերջին մեռնելու վայր-
կեաններուն մէջը : Անքը շուտով իր
խօսքը կարեց ու մեռաւ, որ ան ժա-
մանակը հարիւր տասը տարու էր :

Անոր մարմինը համեմեներով պա-
տեցին ու սնտուկի մը մէջ պահեցին .
մինչև որ Վարայեւացիները անկէ ե-
լան . ու ան ատենը անիկա հետերնին
Վանան տարին . ու Սիւքէմին մէջ
թաղեցին, ուր տեղ որ Յակոբ Ա.
մովրին տղոցմէն ծախու աւեր էր, ու
նոյն տեղը ժառանգութեան համար
Յովսէփին տղոցը տրւեր էր :

Անտարակոյս Յովսէփ մասնաւոր
մէկ զխտաւորութիւն մը ունէր աս
կերպով կարգադրելուն, որ իր մար-
մինը Ազիպտոսի մէջ պահվի, մինչև
որ Վարայեւացիները Վանան իրենց
հօրը երկիրը դառնալու ըլլային : Ա-
նոնք՝ անոր ոսկորները շատ մեծ յար-
դութեամբ պիտի բռնէին . անոր մար-

մինք պահած տեղերնին շատ անգամ
 իրենք՝ իրենց զաւկընները՝ ու իրենց
 զաւկըններուն զաւկընները պիտի եր-
 թային ու տեսնային : Ընչու որ՝ դրե-
 թէ Յովսէփին մեռնելէն հարիւր յի-
 սուն տարիէն ետեւ էր , որ Յակոբին
 զաւկընները Մովսէսի ձեռքովը Լազիպ-
 տոսէն ելան , ու Վանան դացին :

Լս տեղը անոնց շատ սիրելի ու
 Սուրբ տեղ մը պիտի ըլլար , ու
 Յովսէփին ու անոր հօրը քաղցր յի-
 շատակութիւնները միշտ անոնց մտքին
 մէջը արթուն պիտի պահել տար :

Լմէն ժամանակ միտքերնին պիտի
 ձգէր Լազիպտոսի մէջ իրենց օտարա-
 կան ըլլալը . ու Մատուծոյ մէկ առա-
 ւել աղէկ երկիր մը անոնց տալը , որ
 ինքը խոստացեր էր . ու իրենց երեւե-
 լի պարտականութիւնը , որ Մատուծոյ
 նախախնամութեանը պատրաստելու
 ճամբովը՝ Յովսէփին մարմինը հետեր-
 նին տանին :

Կակ՝ ան երևելի ժամանակը միտ-

քերնին պիտի բերէին երբոր Յովսէփ յատկապէս աս պաշտօնը կատարվելու համար իր եղբայրներուն պատուիրեր էր :

Իր մեռնելու վայրկեաններուն մէջն էր, որ բոլորը ամենակարօղին առջևը մէկ երևելի երդումով մը խոստացան որ իր հրամանները հաւատարմութեամբ պիտի կատարվին :

Թէպէտ Յովսէփ ինքը մեռած էր, սակայն կրկին անոնց հետ պիտի խօսէր, ու տարվէ տարի իր խրատական ձայնը պիտի լսվէր թէ, Մատուած ձեղի այցելու պիտի ըլլայ, ու աս երկրէն ձեզ պիտի հանէ, ու ան երկիրը տանի որ Մբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին խոստացեր էր : « Իրաւցրնէ Մատուած ձեղի այցելու ըլլայ ու դուք ալ իմ սովորներս ասկէ պիտի տանիք » :

Ինչպէս զարմանալի են Մատուծոյ ճամբաները, որ իր նախախնամութեամբ բոլոր իր իմաստուն ու սրբազան խորհուրդները կը կատարէ :

Աստուած Յովսէփը բոլոր իր
 կեանքին մէջը՝ ան իր սեպհական ժո-
 ղովուրդը սովէն ապրեցնելու մէկ
 գործիք մը ըրաւ, որ նոյն ժողովուրդը
 ճշմարիտ Աստուծոյն գիտութիւնը ու
 երկրպագութիւնը պիտի պահէին. ու
 նոյն ժողովուրդէն ետքի տարիներուն
 մէջը առաւել զօրաւոր մէկ ազատիչ
 մը պիտի ելլէր: Յիսուս՝ աշխարհի
 Վրկիչը: Աստուած Յովսէփին մահը
 Խորայեւրոպայիներուն հաստքը՝ իրենց
 հարերուն եղած խոստմունքներուն մէ-
 ջը զօրացունելու պատճառ մը ըրաւ.
 ու ան երկիրը դառնալու բաղձանքը
 իրենց մէջը ողջ պահել տրվաւ, ուր
 տեղ որ մէկ սեպհական ազգ մը պիտի
 ըլլային, ուրկէ Վրիստոս պիտի ծը-
 նէր՝ ու չարչարանք քաշէր ու մեռ-
 նէր. ու անկէ փրկութեան աւետաւոր
 լուրերը պիտի քարոզվէր բոլոր ետ-
 քի բնակիչներուն:

Ան զարմանալի երազները՝ որ Յով-
 սէփ իր մանկութեան ժամանակը տե-

սեր էր , որոնք Մատուծոյ զօրութեամբ
 րը անոր մտքին վրայ յառաջ եկած
 էին քիչ մը օգնութիւն ըրին Յով-
 սէփին որ նախասնամութեան զարմա-
 նալի գործքերը կատարէ :

Ինքը կիմանար որ՝ մէկ հարկաւոր
 պաշտօն մը պիտի ունենար ընելու .
 թէպէտ անոր ինչ ըլլալը չէր կրնար
 ըսէր :

Աս բաները անշուշտ Յովսէփին
 միտքը բանալու ու ան գերագոյն վի-
 ճակին հասցրնելու պատճառ կըլլային
 որուն մէջը ինքը պիտի դրվէր :

Նաև իր երազներուն կատարվին
 ալ Մատուծոյ վրայ ունեցած հաւատ-
 քը զօրացուցած պիտի ըլլայ :

Անգամ մը տեսաւ որ եղբայրները
 իր առջևը եկան ու իրեն երկրպագու-
 թիւն ըրին , իր վեհափառութիւնը ու
 իրենց նուաստութիւնը խոստանալով :
 Ուրիշ անգամ մ'ալ անանկ ընծաներ
 ընդունեց իր հօրմէն . որ կըրցուցունէ-
 ին թէ Յակոբ ու իր ընտանիքը յար-

մար դատեր էին նոյն յարգութեամբը
ինքը պատուելու, որ իր բոլոր իշխա-
նութեանը ու պատուոյն արժանի էր :

Աս ընծաները տըւած ժամանակնին
եղբայրները կրկին ծռեցան իր առ-
ջը, ու երկրպագութիւն ըրին իրեն .
ու երբոր իր հօրը ինչ վիճակի մէջ
ըլլալուն վրայօք հարցումներ ըրաւ,
անանկ մէկ պատասխան մը տըւին ա-
նոր, որ իրենց հայրը իբր Յովսէփին
ծառան ըրին : Օւռեցան կրկին եր-
կրպագութիւն ըրին իբր թէ աս ա-
նունովը՝ ու ասանկ խոնարհութիւն ը-
նելովնին կուզէին իրեն ցուցընել որ
բոլոր իրենց ընտանիքը աս խոնարհու-
թիւնը Ազիպտոսի կառավարին հա-
մար ունէին :

Ա երջասպէս իր հայրը իր եղբայր-
ները ու անոնց ընտանիքները ան տէ-
րութեանը մէջը նստած ժամանակը
տեսան, որուն վրայ ինքը կառավար
էր :

Անշուշտ անոնք իր տէրութեան

տակը հպատակներ էին, ու իր բարութիւնովը կրկերակրովէին՝ ու իր իշխանութեամբը կրպաշտպանովէին:

Իրաւցընէ իր եղբայրներուն փունջերը իր փունջին առջևը ծուեցան երկրպագութիւն ըրին ու արեգակը լուսինը ու տասնըմէկ աստղերը իրեն խոնարհութիւն ըրին:

ԳՆՈՒԽՈՒՆՆԵՐ:

Յովնէիին շարքը: Աստուծոյ շնորհքով իր պարտաւոր հաստատութիւն: Արարիչ Բողոք ճշմարիտ Գեղարկանցո-լեւան հիմնադրութիւն: Արարիչ Իսրայէլացի Աստուծոյ շնորհքով իր հաստատութիւն:

Աստուծոյ ինչպէս որ տեսանք շատ մեծ գործքեր ունէր Յովսէփին ընել տալու. ու երբոր անոնք կատարվեցան, ինքը իր հաւատարիմ ծառան իրեն առաւ: Ան անշուշտ կը հաւատանք որ Աբրահամին Իսահակին,

Յակոբին , ու բոլոր Տէրոջը փրկած
ներուն քովն է :

Ու քանի որ իր ոսկորները ան ի-
րենց հօրը խոստացված երկրին մէջը
պահված են , իր հոգին ան երկնային
Բանանու երկրին երջանկութիւնը ու
փառքը յաւիտենական հանգստու-
թեամբ կը վայելէ :

Իմ սիրելի զաւկրներս միտվընիդ
ան երկնային ժառանգութեանը շտկե-
լու ու ձեր յոյսը անոր վրայ հաստա-
տելու համար էր , որ ես աս Յովսէփին
պատմութիւնը գրելու այնչափ ջանա-
ցի : Ուստի իմ գործս աւարտելէն ա-
ռաջ՝ կուղեմ ձեզ խորհիլ Մատու-
ծոյ տալու շնորհքովը , թէ որչափ ա-
ռաւել ձեզի հարկաւոր է պատրաստ
զտնելիլ , որ երբոր աշխարհքին վը-
րայէն ձեր աշխատութիւնները լմըն-
ցունելու ըլլաք , երկնքին յաւիտենա-
կան հանգստութեանը մէջ մտնաք , ու
յաւիտեանս յաւիտենից Տէրոջը քո-
վըն ըլլաք :

Քանի որ Յովսէփին ոսկորները Ազիպոսի մէջ էին, իր աղգականներուն ցանկութիւնները բորբոքել տրվին ան իրենց հօրը երկիրը դառնալու: Ասանկ ալ Յովսէփին վարքին յիշատակութիւնը ձեր սրտին մէջը մէկ զօրաւոր բաղձանք մը յառաջ բերէ անոր եղած տեղը՝ ան երկնաւոր երկիրը երթալու, որուն Քանան շատ անյարմար ու անկատար նմանութիւն մը ունէր:

Քիչ մըն ալ Յովսէփին վարքին երևելի յատկութիւններուն վրայօք մտմտանք, որ շատ արժան է մեղի անոր նմանելու ու նայինք թէ արդեօք նոյն վարքէն մենք ալ ունինք մի:

Յովսէփ շատ զօրաւոր հաւատք մը ունէր Աստուծոյ վրայ. ինքը Աստուած մարմնաւոր աջվրներովը ճէր տեսեր. բայց անոր էութիւնը կը հաւատար, ու գիտէր որ անիկա անհուն զօրութիւն, իմաստութիւն, արդարութիւն, բարութիւն ու ճշմարտութիւն ունեցող մէկ Ասակ մըն էր:

Յովսէփի կըհաւատար որ՝ Մատուած զանազան ժամանակ Մբրահամին , Իսահակին , ու Յակոբին հետ խօսեր էր . ու իր հայրը իրեն ինչ որ սորվեցուցեր էր նէ ան խօսածներնուն վրայօք ճշմարիտ էր , ու անոնց բոլորն ալ անշուշտ պիտի կատարվէին :

Ինքը կըհաւատար որ բոլոր իր խորհուրդները , զգացումները , ու վարքը Մատուծոյ համար պիտի ըլլան : Մասնկ ալ հանդերձեալ կեանքին մէջը Մատուած անոնք միայն երկինքը պիտի ընդունէ , որոնք զինքը կըսիրեն , ու իրեն կըհնազանդին . ու մեղաւորները իր առջևէն յաւիտեան պիտի վռնտէ : Արեւի է Յովսէփի քիչ մը տեղեկութիւն ունէր Վրիստոսի վրայօք , ու անոր գալստեանը կըսպասէր իբրև իր Փրկիչը ու յոյսը սեպելով :

Ինչու որ Մբրահամ Յիսուսի Վրիստոսի օրը տեսաւ ու ուրախացաւ .

ու չի տարակուսվիր որ Աբրահամաս
գիտութիւնը իր տղոցն ալ չի սորվե-
ցուց , ու անոնք ալ իրենց տղոցը . ու
աս կերպով Յակոբ ու իր ընտանիքը
տեղեակ էին աս գիտութեանը վրայօք :

Պօղոս առաքեալին Աբրայեցւոյ
գրած թուղթին ժառերը որդ գլխուն
մէջը պիտի գտնանք՝ որ Յովսէփ ան
մարդոցը հետ մէկ տեղ սեպվեցաւ ,
որոնք որ ընտիր էին Աստուծոյ վրայ
ունեցած զօրաւոր հաւատքներնուն
համար . ու անոր խոստումները հաս-
տատ բռնելուն համար :

Կրավի թէ հաւատքով Յովսէփ իր
մեռնելու ժամանակը Խորայէլի զաւ-
կըներուն ելլալը ըսաւ , ու իր ոսկոր-
ներուն համար պատուիրեց :

Աս ասանկ ըլլալուն պատճառը ան
էր որ ինքը մէկ անշարժ վստահու-
թիւն մը ունէր Աստուծոյ խոստմանը
վրայ . որ Խորայէլացիները կրկին
Քանան պիտի դառնային ու ան զը-
ւարձալի երկիրը բուն իրենց երկրին
պէս պիտի վայելէին :

Բայց ինչպէս որ ասանկ մէկ վստա-
հութիւն մը ունէր Աստուծոյ ան Իս-
րայէլացւոց ըրած խոստմանը վրայ՝
ու կըհաւատար անշուշտ անոնց կա-
տարվելուն, անանկ ալ նոյն ապահո-
վութիւնը ունէր բոլոր Աստուծոյ
խոստմունքներուն ու ըսածներուն վը-
րայ, ու կըհաւատար որ անոնց բոլորն
ալ պիտի կատարվին :

Յովսէփին վարքին, խորհուրդնե-
րուն, զգացումներուն, ու բնաւորու-
թեանը մէջը՝ ինչ աղէկ բան որ կար՝
ճշմարիտ ու ուղիղ, և Աստուծոյ
կամքին ալ հաւասար՝ անոնց բո-
լորն ալ աս կենդանի ու զօրա-
ւոր հաւատքէն առաջ եկած էր : Ա-
նոր հաւատքը ան ամուր ու ծանր քա-
րերուն կրնմանի, որ հողին մէջը խո-
րունկ ու հաստատ կըթաղվին . ու ա-
նոնց վրայ տունը կըշինվի ու կըկայնի :

Աս բանը ճարտարապետները շատ
աղէկ գիտեն . ու թէ որ ուզեն մէկ
տուն մը հաստատ կանգնեցնել՝ անոր

հիմը շատ հաստատ ու ամուր կըշի-
նեն : Աստուծոյ վրայ հաւատք ունե-
նալը վարքին բոլոր ճշմարիտ դերա-
դանցութեանը հիմն է : Առանց ասոր
կրնայ ըլլար որ աղէկութեան նշոյլ
մը կամ թէ դրսըվանց վարքի մը
յատկութիւն երևայ . բայց ճշմարիտ
դժբաղանջներ չի կրնար ըլլալ սրտին
մէջը :

Մինչև որ մէկ տղայ մը չի հաւա-
տայ թէ իր հայրը բարի ու աղէկ
ճնողք մըն է , և իր ընտանիքը ա-
ղէկ կրկառավարէ ու անոնք աղէկ ու
երջանիկ ընելու համար ամէն բան
կուղէ ընել , և թէ անոր պատուէր-
ները արդար են , սպառնալիքները
'ի գործ պիտի դրվին ու խոստում-
ները պիտի կատարվին . ու մինչև որ
ասանկ մէկ մեծ վստահութիւն մը չու-
նենայ իր ճնողքին վրայ՝ ճշմարիտ սէր
ու հնազանդութիւն մը չի պիտի ունե-
նայ :

Թէպէտ կրնայ դրսըվանց անանկ բա-

ներ ընել , որ սիրոյ ու հնազանդու-
թեան արտաքին երևոյթ մը ունենայ .
սակայն սրտին մէջը անոնց համեմատ
զգացումներ չի պիտի կրէ , ու մէկ
հնազանդ ու սիրելի զաւկի մըն ալ
վարք չի պիտի ունենայ :

Վմանապէս՝ մինչև որ դուք ալ
Յովսէփին պէս ճշմարիտ ու զօրաւոր
հաւատք մը չունենաք Մատուծոյ ձեր
երկնաւոր Հօրը վրայ՝ դուք ալ ճշմա-
րիտ սէր ու հնազանդութիւն մը չէք
կրնար ունենալ իրեն . ուղիղ խոր-
հուրդներ , զգացումներ , ու բարի
վարք չէք կրնար ունենալ . ճշմարիտ
վարքի մը ազնուութիւն չէք կրնար
ձեռք ձգել , ու չէք կրնար ալ պատ-
շաստը վիճել երկինքը երթալու երբոր
մեռնելու ըլլաք :

Նրդեօք աս հաւատքը Մատուծոյ
վրայ ունի՞ք մի , ու Մատուածաշուն-
չին մէջի բոլոր ձեզի սորվեցուցածնե-
րուն , բոլոր իր պատուիրանքներուն ,
խոստումներուն , ու սպառնալիքնե-
րուն կը հաւատաս՞ք մի :

Թէ որ Յովսէփ՝ Մատուծոյ ան
խոստմունքին միայն հաւատալու ըլլար,
այսինքն Խարայեւացոյ Վանան դառ-
նալուն՝ ան ատենը աս բանը ամենեւին
կարող չի պիտի ըլլար ընելու, ու
ճշմարտապէս բարի մէկ մարդ մը ըլ-
լալու, ու ան երկնաւոր Վանանը եր-
թալու համար պատրաստըվելու: Թէ
որ դուք ալ բոլոր Մատուծոյ Մատու-
ծաշունչին մէջի սորվեցուցածներուն
հաւատալու ըլլաք՝ անատենը աս ալ
պիտի հաւատաք թէ մինչև որ ճշմարիտ
ապաշխարութիւն չընէք ձեր մեղքե-
րուն վրայ, ու Տէր Յիսուս Վրիստոսին
ապաւինելու չըլլաք, ու ձեր հաւատ-
քին ճշմարիտ ըլլալը չի ցուցընէք
Մատուծոյ պատուիրանքներուն հընա-
ղանդելով, չէք կրնար փրկըվիլ:

Արդեօք աս ճշմարտութիւններուն
ուղիղ սրտով կը հաւատանք մի. անոնք
միտքերնիդ բերելով՝ ի դորձ կը դնէք
մի:

քին պէս Մտուծոյ վրայ հաւատք մը
չունին : Բայց արդեօք աս բանը ամէն
ժամանակ՝ ու նաև իրենց ծնողքը Մտ-
տուծոյ բարեկամները սեպելով մի
կընեն , (ինչպէս որ Յակոբ Մտու-
ծոյ մէկ բարեկամն էր) . երբոր Մտ-
տուծոյ պատուէրները իրենց կըսոր-
վեցընեն , ու անոնց հնազանդեցընելու
կըջանան : Ահ . աս տեղ շատ մեծ
տարբերութիւն մը կայ :

Շատ ծնողքներ կան որ իրենք Մտ-
տուծոյ վրայ կենդանի հաւատք՝ ու
Քրիստոսի վրայ հաստատ յոյս չու-
նին . և անանկ կապրին ու շարժմունք-
ներ կընեն , որ դրեթէ ամենեւին եր-
կինք ու դժոխք չի կայ . ու անանկ կը-
խորհին որ իբր թէ աս աշխարհքն է
միայն իրենց տունը . ու իրենց տղաքն
ալ իրենց ըրածին ու զգացածին պէս
կըվարժեն :

Հիմայ զարմանալի բան մը չէ որ
ասանկ տղաքները աս կերպ ծնողքնե-
րը կըսիրեն . երբեմն ալ շատ սիրելի
ու հնազանդ կըլլան անոնց :

Թէպէտ աս անանկ բան մըն է , որ շատ քիչ կը պատահի . բայց ճնողքները Թո՛ղ Յակոբին պէս ըլլան . Թո՛ղ անոնք Մտուծմէ վախնան ու անոր հնազանդին , ու ջանան իրենց տղաքը Մտուծոյ վախովը վարժելու :

Անատենը իրենց տղաքները ճշմարիտ ու հաստատուն սէր ու հնազանդութիւն մը չի պիտի ունենան իրենց ճնողացը , մինչև որ իրենք ալ Յովսէփին պէս Մտուծոյ վրայ զօրաւոր ու հաստատ հաւատք մը չունենան : Տղոցը երևելի պարտականութիւնն է՝ իրենց ճնողքը սիրելու , ու անոնց հընազանդելու , իրենց քովը չեղած ժամանակն ալ իրենց քովը եղածի պէս . ինչպէս որ մեծ բաներու մէջ՝ անանկ ալ պզտիկ բաներու մէջ . ինչպէս որ բերկրալի ու զուարճալի բաներու մէջ , անանկ ալ վշտի ու նեղութեան մէջ . ինչպէս որ աս կեանքին վերաբերեալ բաներուն

մէջ . անանկ ալ հանդերձեալ կեանքին վերաբերեալ բաներուն մէջ :

Նաև իրենց ծնողացը վրայ ունեցած «իրոյն ու հնազանդութեանը մէջ ալ պէտք է որ մշտատե մնան , ու ասոնք իրենց բնութեանը մէջ պէտք է միշտ հաստատուն ըլլայ , ու մինչև կեանքերնուն վերջը տևէ :

Ծնողքները պէտք է որ իրենց տղոցը ասանկ սորվեցնեն՝ թէ ամէն ժամանակ ու որևիցէ բանի մէջ թէ յաջողութեան մէջ , թէ ճախորդութեան , թէ աւողջութեան մէջ , թէ հիւանդութեան , ու մանաւանդ ծերութեան ժամանակի եղած թուլութեանը ու տկարութեանը մէջ պարտին ջանալ իրենց ծնողքը հանգիստ ու երջանիկ ընելու :

Հիմայ թէ որ աս ծնողքները Մատուծոյ վրայ ճշմարիտ սէր ունենային . արդեօք որչափ պիտի բաղձային իրենց տղաքն ալ Մատուծոյ ու Ֆրկիչին բարեկամները ընելու . ու որչափ ողոր-

մելի պիտի ըլլային անոնք անդղ ջու-
թեան ու մեղքի մէջ տեսնալու :

Չեր զգացումները ու վարքերը իմ
բսածներուս հետ բաղդատեցէք ու ը-
սէք ինծի թէ անոնց բոլորն ալ ճշմա-
րիտ չե՞ն մի . այո՛ ճշմարիտ են . Ա-
ղուք ալ ճշմարտապէս սիրելի ու հը-
նազանդ տղաքներ չէք կրնար ըլլալ ,
ան ճշմարիտ սէրը ձեր ծնողացը վրայ
չէք կրնար ունենալ , ու ձեր ծնողա-
ցը վրայ ունեցած պարտականու-
թիւններնիդ չէք կրնար կատարել ,
մինչև որ Մատուծոյ վրայ Յովսէփին
ունեցած հաւատքին պէս հաւատք մը
չունենաք :

Ծնողքներնիդ սիրելը ու անոնց հը-
նազանդիլը , Մատուծոյ ու Քրիս-
տոսի վրայ ձեր ունեցած հաւատքէն
առաջ կուգայ . ու շարունակ պար-
տիք աղօթք ընել , որ ձեր հաւատքը
շատնայ . և Յովսէփին հաւատքին
պէս հաստատ ու զօրաւոր հաւատք մը
ըլլայ , ու ձեզ ալ առաւել սիրելի

ու հնազանդ ընել տայ անոնց՝ որոնք
որ ձեզի համար այնչափ աշխատած
են :

Ալ թէ որ ձեզմէ ոմանք՝ իմ սիրելի
զաւկընէ՛րս : անհնազանդութիւն ըրած
էք նէ ձեր ծնողացը : որ կարելի է ը-
րած էք : մտմտացէք սս տեսակ վար-
քին մեծ չարութեանը վրայօք :

Աս բանը ո՛չ թէ միայն մարդոց
աչքին անարդ ու անհաճոյ կերևայ :
հասկա Մատուծոյ աչքին ալ առաւել
ատելի կերևայ : Իրաւցընէ սս բանը
Մատուծոյ պատուիրանքներուն մէկը
աւրել է : Ի՞նչ որ նոյն մեղքին մէջը
մնացիլի ու չապաշխարվի . ան ժամա-
կը Մատուծոյ բարկութիւնները ձեր
վրայ պիտի դայ :

Աս բանը յայտնի կըցուցընէ որ
դուք Մատուծոյ վրայ ճշմարիտ հա-
ւատք՝ ու կատարեալ սէր չունիք ու
իր կամքը կատարելու չէք բողձար :

Արդեօք սս վիճակին մէջը մընա-
լու կըհամարձակիք մի :

Յուսէփին՝ Մատուծոյ վրայ ունեցած
 հաւատքը ուրիշ զարմանալի պտուղ
 մը առաջ բերել տրվաւ իր բնաւո-
 լութեանը մէջ . այսինքն բարեզութ
 ու քաղցր զգացումներ իր եղբայրնե-
 ներուն վրայ , ու անոնց համար զանա-
 գան աղէկութիւններ ընելու իղձ մը՝
 որոնք իրեն այնչափ գէշութիւններ ը-
 րեր էին : Աւրիշ բան չէ , հասցա մի-
 այն Մատուծոյ ու փրկչին վրայ աս
 տեսակ ճշմարիտ հաւատք ունենալն
 է , որ մեզ Մատուածաշունչին մէջը
 գրված Մատուծոյ ու Քրիստոսի վար-
 քին վերաբերեալ բոլոր բաներուն
 կը հաւատացնէ :

Մա նոյն հաւատքն է որ մեզ կա-
 ուաջնորդէ Մատուած սիրելու , ու ա-
 նոր պէս սուրբ ըլլալու բաղձանք մը
 ունենալու :

Միայն աս տեսակ հաւատքն է՝ որ
 կրնայ մեր սրտին մէջը մեր ընկերնե-
 ըը սիրելու համար մէկ ճշմարիտ սէր
 մը յառաջ բերել տալ :

Ու թէ որ մենք մեր ընկերները անկեղծութեամբ սիրելու ըլլանք, ու անոնց աղէկութեանը համար ջանանք որ անոնք աս աշխարհիս մէջը ու դալու աշխարքին մէջը հանգիստ ըլլան, ան ժամանակը մեր անկեղծութեամբ Աստուած սիրելնուս մէկ յայտնի վկայութիւն մը կրնանք ունենալ :

Արդեօք աս մասին դուք ալ Յովսէփին պէս է՞ք մի . դուք ալ ձեր եղբայրներուն ու քուրերուն վրայ նոյն զգացումը ունի՞ք մի . ինչպէս որ Յովսէփ իր եղբայրներուն վրայ ունէր :

Արդեօք բոլոր ձեր զօրութեանը մէջ եղած աղէկութիւնը անոնց ընելու կը ջանա՞ք մի . ու անոնց հողիններուն աղէկութիւն ընելու կաշխատի՞ք մի :

Արդեօք մարդասիրաբար անոնք կը խրատէ՞ք մի երբոր անոնց գէշութիւն ընելը տեսնալու ըլլաք, ու դուք ձեզ մէկ բարի օրինակ մը կրնէ՞ք մի անոնց՝ ձեր խօսակցութեանը ու վար-

քին մէջ : Աւ աղօթք կընէ՞ք մի որ կա-
րող ըլլաք սա բանը ընելու :

Արդեօք անոնց համար աղօթք կը-
նէ՞ք մի , որ Աստուած իր սուրբ հոգին
անոնց տայ՝ ու անոնք Վրիստոսի հե-
տևողները ընէ : Արդեօք համբերու-
թիւն ու խոնարհութիւն կընէ՞ք մի եր-
բոր ձեզ բարկացընելու ու նեղացընե-
լու բան մը բսեն , կամ ընելու ըլլան :

Արդեօք ռի կամ վրէժխնդրութիւն
կըզգա՞ք մի անոնց դէմ . արդեօք ա-
նոնց թողութիւն կուտա՞ք մի . ու չա-
րին փոխարէն բարին կըհատուցանէ՞ք
մի . ու Աստուծոյ կաղաչէ՞ք մի , որ ա-
նոնց յանցանքին ներում շնորհէ ու ա-
նոնց աւաւել բարի վարք ու զգացում
ներ տայ : Թէ որ սա տեսակ վարք ու
զգացումներ չունենաք ձեր եղբայր-
ներուն ու քուրերուն վրայ , ան ժա-
մանակը յայտնի կերևայ որ ձեր ըն-
կերներուն , ու Աստուծոյ վրայ ալ
ճշմարիտ սէր չունիք , ու նաև բոլորը
վին տարբեր էք Յովսէփէն : ու բոլոր

սուրբերէն , որոնց հետ Յովսէփ հիմայ այնչափ երջանիկ է Մատուած սիրելով , ու իրեն ծառայութիւն ընելով :

Ու թէ որ դուք ալ ձեր առջի վիճակին մէջը մնալու ըլլաք , ամենեին արժանի չի պիտի ըլլաք ան աշխարհքը երթալու , ուր տեղ որ սէր , խաղաղութիւն ու ուրախութիւն կայ :

Ըն աշխարհքը մէկը չի կրնար երթալ , քանի որ անոր մեղքերուն Վ.ըրիստոսի արիւնովը թողութիւն եղած չէ նէ . ու Վ.ըրիստոս ինքը ըսաւ . թէ որ դուք ուրիշներուն թողութիւն չի տաք դուք ալ Մատուածմէ թողութեան յոյս չէք կրնար ունենալ :

« Թէ որ մէկ մարդ մը ըսելու ըլլայ թէ ես Մատուած կը սիրեմ , ու իր եղբայրը կատէ , ան ստախոս է . ինչու որ ան՝ որ իր եղբայրը կը տեսնայ ու չի սիրեր նէ , ի՞նչպէս Մատուած կրնայ սիրել , որ ինքը չէ տեսած » : « Կ.ուն քու Տէր Մատուածդ բոլոր քու սրբ-

տովիդ հոգիովիդ , զօրութիւնովիդ , միտ-
քովիդ , ու քու ընկերդ քու անձիդ պէս
սիրէ” :

Գ Լ Ս Ի Խ Լ Ե Լ Լ :

Յաճեալին հասարակութիւնը իր պաշտօնը
խորտակելու մեջ : Անոր օրհնակները : Ա-
բանը Աստուծոյ վրայ հասարակ ունեւորելն
յասակ զուլ : Արդեօք խորտակողը սոսկ հասար-
ակութիւնը ունի՞ մ :

Յովսէփ շատ քաջ ու զօրաւոր հա-
ւատք մը ունէր Աստուծոյ վրայ .
ինքը կը հաւատար որ Աստուծոյ աչքը
ամէն ժամանակ իր վրայ էր . ու աս
բանը իրեն մէկ մեծ հաւատարմութիւն
մը սլատճառեց՝ ան մարդոցը սլաշտօն-
ները կատարելու որոնք որ զինքը բըռ-
նէր էին :

Ինքը ինչ վիճակի մէջ որ զրկէր ,
աս իր վարքին յատկութիւնը կը ցու-
ցընէր :

Յովսէփ իր մէկ քանի եղբայրնե-
րուն զէշ վարքերը իր հօրը զբույե-
լը՝ իրեն մէկ սլարտականութիւն մը
կըսեալէր, չէր վախնար աս սլարտա-
կանութիւնը կատարելու :

Ինքը հաւատարմութեամբ իր հօրը
հնազանդեցաւ . առաջ Վիւքէմ ու
ետքը Ղօթայիմ երթալու՝ իր եղբայր-
ները տեսնալու համար . որ թէպէտ
անշուշտ պատճառ ունէր անոնց վրէժ-
խնդրութենէն վախնալու :

Յովսէփ անանկ հաւատարմու-
թեամբ Պետափրէսին տանը մէջ ծա-
ւայութիւն կընէր, որ Պետափրէս
ինքը բոլոր իր տանը վերաբերեալ
պաշտօնները անոր յանձնէց :

Ինքը երբոր մէկ բանտարդեալ մըն
էր, ան ժամանակը անգամ հաւատար-
մութեամբ բանտին տիրոջը կանոնները
ու հրամանները կըկատարէր . ու ամէն
քանի մէջ ալ իր վարքը միօրինակ
էր . ասոր համար միւս բանտարդեալ-
ներուն հոգը անոր ձեռքը տըւին . ու

բոլոր բանտին կառավարութիւնը ա-
նոր յանձնելուցաւ : Անտարակոյս աս
դժուար վիճակին մէջն ալ՝ որ ամէ-
նուն կողմանէ խօսք առնող ու տրւողը
ինքն էր : իր պարտականութիւնները
կատարելու համար՝ նոյն հաւատար-
մութիւնը կրցուցրնէր :

Բոլոր աս բաները՝ իր հաստատուն
ու անխիւ բնաւորութիւնները կը հաս-
տատէին . ու մեծ հաւատարմութեամբ
ու յաջողութեամբ ուրիշ առաւել
ծանր սրաշոճներ կատարելու կը
պատրաստէին :

Անտարակոյս փարաւոնն Հովսէփին
վարքին վրայօք լսած էր պատարէ-
սին քովը բանտին մէջը եղած ժամա-
նակը . ու զիտէր որ ասանկ մէկ մար-
դու մը հաւատարմութիւն կրնայ ըլ-
լելիք :

Փարաւոնն՝ Հովսէփը մինչև իր ա-
թուին մօտ բարձրըցուց , ու անիկա
Եզիպտոսի վրայ կառավար ըրաւ : Ան
ծանր ու դժուարին վիճակին մէջը՝ ու

ան փորձանաւոր պարագաներուն մէջը տեսաք որ ինչ հաւատարմութեամբ իր պաշտօնը կրկատարէր : Ի՛նչ ճշմարտութիւնով թագաւորին բոլոր ուղածները առաջ կրտանէր՝ Ազիպտացւոյ ազատութեանը համար . ու ինչ հաւատարմութեամբ բոլոր իր հօրը ու եղբայրներուն ըրած խոստումները կրկատարէր : Արդարեւ Յովսէփ միշտ Աստուծոյ կրնայէր՝ իր իր Սուրբ Հոգին ընդունելու համար , որ ինքը ասանկ հաւատարիմ ըլլայ : Ինքը գիտէր որ ամէն բարի խորհուրդ ու զգացում ու բաղձանք Աստուծմէ կուգայ : Բոլոր ինչ վիճակի մէջ որ կրդտնրվէր , ինքը Աստուծոյ խնայտութեանը շնորհքին ու զօրութեանը կարօտ ըլլալը գիտէր :

Ինքը Աստուծոյ վրայ ճշմարիտ հաւատք ունենալուն համար՝ միշտ ազօթքի հետ էր :

Նայեցէ՛ք ինչ է մէկ ճշմարիտ բարի մարդ մը ըլլալը : Ասանկ մէկ

մարդ մը ինչպէս որ Մատուծոյ վերաբերեալ պաշտօնները ուղղութեամբ կրկատարէ, անանկ ալ իր ընկերներուն վերաբերեալ պարտականութիւնները բոլորը հաւատարմութեամբ կրկատարէ: Ասանկ մէկ մարդ մը ինչպէս որ սղտի բանի մը մէջ հաւատարիմ կրլայ անանկ ալ մեծին մէջ. իր ընկերներուն աչքէն հեռու եղած ատենը իրենց քովը եղածի պէս: Ինչպէս որ յաջողութեան մէջ, անանկ ալ ձախորդութեան մէջ: Ինչոք որ անիրաւութեան ու բռնութեան մէջ հաւատարիմ կրլայ, անանկ ալ հաճութիւն ու արժանի հատուցում ընդունելուն մէջ:

Ասանկ էր Յովսէփին հաւատարմութիւնը: Արդեօք ձեր հաւատարմութիւնն ալ ասոր պէ՞ս է՝ ձեր ծնողացը, ձեր վարժապետներուն, ձեր վարպետներուն, ու բոլոր ձեր խօստացած մարդիկներուն, ու ան մարդոցը՝ որոնց պաշտօնները պիտի

կատարէք : Առանց ասանկ մէկ հաւատարմութեան մը ձեր վարքերը ամէն բանի մէջ մեծ ըլլայ կամ թէ պղտիկ շատ անկատար պիտի ըլլայ ձեր բնկերներուն կարծիքին մէջը անդամ :

Ան ժամանակը անոնց հաւատարմութիւնը բնդունելէն պիտի արդել վիք ու մէկ հարկաւոր գործ մըն ալ ձեզի չի պիտի յանձնուի :

Ու կարելի է շատ դժուարութիւն պիտի գտնաք, ձեռք զարկած բաներնիք յառաջացունելու :

Բայց ամենէն դէշը աս պիտի ըլլայ որ ձեր խիղճը ձեզ պիտի դատապարտէ : Աւրիշներուն գէշութիւն բնեւնիդ պիտի իմանաք . ու ինչպէս որ կուզէիք թէ անոնք ձեզի բնէին, դուք անոնց անանկ չբնեւնուդ համար անոնց հաւատարմութեանը ու պատուոյն չի պիտի արժանանաք :

Նաև Աստուծոյ շնորհքները պիտի կորսնցունէք . ամէն ժամանակ ու

ամէն տեղ անհաւատարիմ մարդիկնե-
րը ինքը կըտեսնայ, ու իր դիտողու-
թիւնէն չէք կրնար փախչիլ :

Աստուծոյ՝ համար տալու էք բո-
լոր ձեր բնկերներուն վերաբերեալ
պարտականութիւնը չի կատարելնուդ
համար : Աղօթքը բէ՛ք, ու ջանացէ՛ք
որ սա տեսակ յանցանքէն ու յիմա-
րութիւնէն հեռու պահվիք : Աղաչե-
ցէ՛ք որ Աստուծոյ վրայ ճշմարիտ հա-
ւատք ունենաք, ու անոր աչքը միշտ
ձեր վրայ ըլլալուն համար խորունկ ու
անխօփոխ դպացում մը ունենաք . ու
հաւատարիմ ըլլալու համար իրմէն ա-
րիութիւն ու զօրութիւն խնդրեցէ՛ք,
որ կարօղ ըլլաք ձեր բնկերներուն ը-
րած խոստումներնիդ տեղը տանելու :

Վասն զի իր ուղածը սա է, որ դուք
ձեր սէրը ասանկ ցուցրնէ՛ք, ու ձեր
հնազանդութիւնն ալ իր պատուի-
րանքներուն :

ՅԵՆՈՒԽՈՒ ԼԸ

(Յովսէփին զորոյն-Լեւան տե՛ս արնելլան ա-
 րիւն-Լեւանը : Լ՞ս արիւն-Լեւանը Լ՞ս արո-ժոյ զրոյ
 հա-տարս ունելնալէն յառաջ Գարլը : Արարա-
 ցողէն նոյն զորոյն-Լեւանները պարտահելլը . ու ա-
 նանք ինչպէս յարլեւանն պարո-Լեւանն տանելլ-
 վերալը : (Յովսէփին՝ Լ՞ս արո-ժոյ զրոյ ունելցած
 յոյսը , ու անոր խնայքը հնապանդիլլը : Լ՞-
 սոնց՝ Լ՞ս արո-ժոյ զրոյ ճշմարիտ հա-տարս ու-
 նելնալէն յառաջ Գարլը : Լ՞րդեօք խարպացողք
 սա յոյսը ու հնապանդար-Լեւանը ունի՞ թի :

Յովսէփինն պատահած զխաղաճին
 մէջը տեսանք՝ որ իր Լ՞ստուծոյ վը-
 րայ ունեցած հաւատքը զինքը որչափ
 կարողացուց ան մեծ մեղքին դէմ՝ դնել-
 լու ու յաղթելու :

Իր ան ժամանակի ըրածէն պատ-
 ճառ ունինք հաւատալու թէ իր Լ՞ս-
 տուծոյ պատուիրանքներուն վրայ ու-
 նեցած ուժը , ու անոր դէմ մեղանչե-
 լու վախը , երբոր ան մեծ փորձու-

Թիւնը իրեն պատահեցաւ , իր բնու-
թեանը երևելի մէկ նշանն էր :

Նստարահոյս Յովսէփին աստեպակ
շատ փորձութիւններ պատահած էր .
դէշ ու կուսպաշտ մարդոց մէջ բնա-
կելով , ու իր կեանքին գլխաւոր մա-
սը Թագաւորներու ու շատ հարուստ
ու պատվաւոր մարդոց հետ անցունե-
լով . հաւանական է որ իրեն զուար-
ճութեան ստիպել ու մեղքի հրաւի-
րել եղած պիտի ըլլայ , որ ինքը Մ.ս.
տուճոյ սիրուն ու ծաւայութենէ բաժ-
նըվի :

Իր բոլոր վարքը՝ ինչպէս որ իր
պատմութեանը մէջը կերեւայ , մանա-
ւանդ անոր վերջին մասին մէջը , կը-
ցուցընէ թէ ինքը շատ փորձութիւն-
ներու դէմ գրած պիտի ըլլայ . ու իր
սիրտը ու բոլորովին ինքըզինքը իր
հարերուն Մ.ստուճոյն յանձնած պիտի
ըլլայ :

Փորձութիւնները միայն հարուստի
կամ ղօրաւոր մարդոց մէջ չեն պատա-

հիր, հասլա ընդհանուր կրլայ . ոչ վիճակը ու ոչ ալ հասակը անկէ ազատ կրնայ ըլլար :

Չեղի ալ երբեմն փորձութիւններ կրպատաստին : Ամանք ձեր ընկերներէն կըհրաւիրեն որ հետերնին տեղ երթաք կամ անանկ բաներ ընէք, որ զիտէք թէ անոնք զէշ բաներ են, կամ թէ անանկ զմայլեցուցիչ բաներ կըբերվի առջինիդ, որոնց հետեւիլը ու միաբանիլը Վստուած մուցընելու, ու ձեր անոր վերաբերեալ պարտականութիւնը միտքէ հանելու պատճառ կրլան :

Հիմայ երբոր ատանկ վիճակներու մէջ իյնալու ըլլաք արդեօք ինչպէս կրլայ ձեր վարքը . արդեօք հաճութիւն մի՞ կուտաք սա փորձութիւններուն . կամ թէ հոգսէփին պէս զէմ կրղնէք անոնց ու կրյալթէք :

Արչափ հաճութիւն տալու ըլլաք անոնց, այնչափ ձեր զէմ զնելուն զօրութիւնը կրթիչնայ . բայց որչափ

յաղթելու ըլլաք, այնչափ դիւրին
կըլլայ վերջի դալու ամէն մէկ ջանքը
ու յաղթութիւնը :

Փորձութեան դէմ դնելու ու անիկա
յաղթելու համար՝ Յովսէփին ունե-
ցածին պէս մէկ զօրաւոր հաւատք մը
պարտիք ունենալ Աստուծոյ վրայ :

Ասանկ պիտի զգաք թէ ինքը միշտ
ձեր քովն է, ու բոլոր ինչ որ կըսէք
ու կընէք ինքը կըրտեսնայ. ու ձեր
ներքին խորհուրդները կըբննէ :

Պարտիք գիտնալ թէ շատ մեծ
գէշութիւն ու յիմարութիւն է ասանկ
մէկ բարի ու արդար էակի մը դէմ ա-
նիրաւութիւն ընելը, որուն տհաճու-
թիւնը շատ աղէտալի ու ամենաթըշ-
ուաւ գէշութիւններուն մէկն է. ու
իր հաճութիւնը միայն մէկ ճշմարիտ
էրջանկութիւն մըն է :

Երբոր ան փորձութիւնը Յովսէ-
փին պատահեցաւ իր բարեպաշտ զը-
րուցվածքը աս էր : Աս ինչպէս աս
մեծ մեղքը ու գէշութիւնը Աստուծոյ

դէմ կրնամ ընել : Անանկ ալ դուք սլարտիք աս խօսքը ըսել երբոր փորձութեան հանդիպելու ըլլաք :

Առանց ասոր ու սուանց Աստուծոյ վրայ ճշմարիտ հաւատք ունենալու , ուրկից որ նոյն խօսքը յառաջ կուգայ . աս դէշ նենգաւոր աշխարհին մէջը միշտ վտանդներու մէջ պիտի ըլլաք . ու թէպէտ անոնցմէ շատ չէք վախնար սակայն աս աշխարհիս ու հանդերձեալ աշխարհին մէջը ձեր կործանումներ սլատճառ կըլլան : Վըրիստոսի գացէ՛ք . իրեն ասլաւինեցէ՛ք իրեն անունովը աղաչեցէ՛ք որ ինքը վերէն իր զօրութիւնը ձեզի խրկէ որ կարող ըլլաք փորձութեան դէմ դնելու , ու ձեր հոգիներուն թշնամիներուն յաղթելու՝ նոյն զօրութիւնովը :

Թէ որ աս բանը ընելու զանցառութիւն ընէք մէկ փորձութիւնը միւսին ետեւէն պիտի հաճիք կատարելու . մինչև որ մեզքին գերի ըլլաք

առանց մէկ յոյս մը ունենալու անոր
սոսկալի դերութենէն վախճելու հա-
մար :

Յովսէփին բնաւորութեանը ուրիշ
մէկ յատկութիւնն ալ Մտուծոյ վրայ
ունեցած ապաւինութեանը զգացումը
ու անոր կամացը հնազանդութիւնն
էր :

Աս ալ բոլոր միւս իր ազնիւ բնա-
ւորութեանը յատկութիւններուն պը-
տուղներուն պէս՝ Մտուծոյ վրայ հա-
ւատք ունենալէն յաւաջ եկաւ :

Աս հաւատքը՝ իրեն մէկ խորին ու
մշտատե զգացում մը ունենալու պատ-
ճառ եղաւ Մտուծոյ նախախնամու-
թեանը վրայ, որ բոլոր բաներու վը-
րայ կը տիրէ, ինտոր որ մեծին՝ անանկ
ալ պղտիկին :

Կը հաւատար որ ինքը միշտ Մտ-
տուծոյ աս նախախնամութեանը խը-
նամքին ու կառավարութեանը տակն
էր, ու առանց անոր առաջնորդու-
թեանը ու պաշտպանութեանը ինքիւր-
մէն բան մը չէր կրնար ընել :

Աս Մտուածոյ վրայ ունեցած տալաւ
 լինութեան զգացումը , Յովսէփին
 մտքին մէջը Մտուածոյ կամացը հնա-
 զանդութիւն մը յառաջ բերել տը-
 վաւ :

Ինքը կը հաւատար որ Մտուած ի-
 րեն ինչ որ ըրաւ նէ արդարութեամբ
 էր , ինչու որ իրեն համար յարմար
 դատեր էր . ու մենք կը տեսնանք որ՝
 Յովսէփ մէկ համբերող ու անտըր-
 տունջ հողի մը ունէր երբոր փորձա-
 նաւոր ու թշուառ վիճակներու մէջ
 ինկաւ :

Արդեօք դուք ալ Մտուածոյ վրայ
 աս ասպաւինութիւնը ու անոր կամացը
 աս հնազանդութիւնը ունի՞ք մի :
 Ա՛հ . որչափ հակամիտեալ էք դուք
 ձեր զօրութեանը ասպաւինելու , ու ա-
 մէն բան ձեր կամքին պէս ընելու :

Դուք կը սէք թէ՛ աս բանը կամ նա
 բանը կընամ ընէր . ես գիտեմ որ կըր-
 նամ : Այս չեմ վախնար որ մէկ ամօ-
 թայից ու գէշ սովորութեան մը մէջ

կէյնամ : Աւրեմն որչափ անգամ ձեր
կամքը ձեր ծնողացը ու ուրիշներուն
կամքին դէմ եղած պիտի ըլլայ . որ
Մատուած ձեզի հրամայած է անոնց
հնազանդելու ու աս կերպով և ու-
րիշ զանազան կերպերով Մատուծոյ
կամքին դէմ դրած պիտի ըլլաք :

Նաև որչափ անգամ բարկութեան
ու նեղութեան ու տրտունջի մը ոգի՝
ու ձեր ծնողացը ու բարեկամներուն
ձեր աղէկութեան համար խորհած
բաներուն դէմ դժգոհութիւն մը ու
Մատուծոյ նախախնամութեանը ձեզի
ըրած բաներուն դէմ տհաճութիւն մը
ցուցըցած պիտի ըլլաք :

Արդեօք շատ անգամ պատահած
չե՞ն մի , ու ասոնց բոլորն ալ չի՞ մի
ցուցընէր թէ՞ դուք սրչափ կարօտ էք
ձեզ Մատուծոյ առջին խոնարհեցունե-
լու , ու ապաշխարութիւն ընելու բո-
լոր ասոնց , ու միւս մեղքերուն վրայ ,
ու Տէր Հիսուս Քրիստոսին ապաւի-
նելու թողութեան համար , ու Ա՞-

տուճոյ ընդունելի ըլլալու համար .
 ու ջերմեւանդ սրտիւ աղօթք ընելու
 հոգւոյն սրբոյ համար , որ ձեզ ա-
 ռաջնորդէ Մատուճոյ ապաւինելու ու
 իրեն կամացը բոլորովին հնազանդե-
 լու :

ԳՆՈՒԽՈՒ ԼԻԾ :

Յաճե՞լին խոնարհութիւնը : Անոր վայ-
 րութիւնները . Բարի հարգոց ճշ իզմ խո-
 նարհութիւնը Մարտիոյ վայրահասարակութի-
 նալէն յառաջ կոգոց , արդեօք հարգոցսղբ
 ա խոնարհութիւնը ունի՞ մի , առանց ասոր
 Վրիստոսի հեթ հաղարհութիւն չի կրնար ու-
 նեմալ :

Խոնարհութիւնը Յովսէփին բնաւ
 րութեանը մէկ յատկութիւնն էր ,
 կարծեմ թէ զխոողութեան արժանի
 մէկ բան մըն է ան : Արեւի է միւս
 բաներուն պէս այնչափ զարմանալի
 մէկ բան մը չէ . սակայն կերեւայ թէ՞
 իր խոնարհութիւնը շատ էր :

Թէ որ անանկ հպարտ մէկը ըլլալու ըլլար ու ինքըղինքը հպարտացընելու մէկ դիտաւորութիւն մը ունենար, Պետափրէսին տանը մէջի բոլոր պաշտօններուն վրայ վերակացու եղած ատենը, շատ առիթներ կար ասանկ զգացումներ իր սրտին մէջը ոտք հանելու:

Ու թէ որ ինքը իր մեծութեամբը հպարտանալու ըլլար, անհնար էր որ Աստուծոյ վրայ ասանկ մէկ հաւատք մը ունենար, ու անոր դէմ ասանկ մեղք գործելու վախ մը ու ան զօրաւոր փորձութեանը յաղթելու զօրութիւն մը:

Աստուած հպարտներուն հակառակ է, բայց խոնարհներուն շնորհք կուտայ. թէ որ Յովսէփ խոնարհ չըլլար նէ, արդեօք աս շնորհքը իրեն կըտրովէ՞ր մի: Աս բաներուն մէջը շատ առիթներ կար իր հպարտութիւնը շարժելու, երբոր ինքը Փարաւոնին առջևը բերվեցաւ. թէ որ ինքը ընդ-

հանրապէս ու սովորաբար խոնարհ
մէկը չըլլալու ըլլար :

Շատ խմաստուն Ազիպտացիներ՝
որոնք որ Թագաւորին ու ժողովրդոցը
քով շատ յարգի էին , ոչինչ տեղը
ջանացին անոր երազները մեկնելու .
բայց վերջը Յովսէփ պատանին
խրկըվեցաւ անոնք մեկնելու , ու ա-
ղաչեցին իրեն՝ որ աս բանը ընէ ին-
չու որ ան խմաստուն մարդիկները
խոստովանեցան , որ ան բանը իրենց
զխուլթենէն շատ հեռու էր :

Փարաւոն Յովսէփին հետ անանկ
մէկ կերպով մը խօսեցաւ որ իբր Թէ
իր երազները մեկնելու զօրութիւնը
միայն ան ունէր . բայց Թէ որ Յովսէփ
աս զօրութիւնը Աստուծմէ ընդունեցի
ըսելուն տեղը , խոստովանէր Թէ իր
բուն կարողութենէն յաւաջ եկած
էր , ան ժամանակը զխտէր որ Փարա-
ւոն ու բոլոր իր խմաստուն ու պատ-
ուաւոր մարդիկները պիտի զարմանայ-
ին , ու յարգէին Թէ աս մարդկային

էութենէն տարբեր մէկ մարդ մըն է :

Ինչ սաստիկ փորձութիւն մը պիտի ըլլար աս , թէ որ Յովսէփ ճշմարտութիւնը ծածկեր . ու ըսեր թէ աս զօրութիւնը իզմէ է :

Ան ժամանակը Յովսէփին հաւատքը շատ զօրաւոր ու հաստատ էր . գիտէր որ բոլոր ան երազները մեկնելուն զիտութիւնը վերէն էր եկած : Ու մէկ յարմար պարկեշտութիւնով մը ու ճշմարիտ խոնարհութիւնով մը զրուցեց ատ իմ բանս չէ . Աստուած փարաւոնին խաղաղութեան պատասխան մը պիտի տայ :

Իր հեռեւեալ բարձր աստիճանին մէջը երբոր Ազիպտոսի վրայ կառավար եղաւ , ու բոլոր իր հօրը ու եղբայրներուն հետ վարված ատենը՝ մէկ պարծենալու ու հպարտութեան նշան մը ամենեւին վրան չէր տեսնուիլ :

Ասոր ներհակը մէկ մարդասէր ու ներողամիտ ոգի մը ունէր . ու իր ծեր հօրը շատ սէր ու պատիւ կըրցուցրնէր

ու իր մեծութիւնը միշտ Մատուծոյ նախախնամութենէն առաջ եկած կը սեպէր , ու զարմանալի խօսքերով իր եղբայրներուն վախը կը բարեխառնէ . երբոր իր արդար վրէժխնդրութենէն կը զողային : (Սի վախնաք , ինչու որ ես Մատուծոյ տեղն եմ մի) բոլոր աս բաները յայտնի կը ցուցնեն թէ՛ ինքը իր բնաւորութեանը մէջ ճշմարիտ խոնարհութիւն մը ունեցած պիտի ըլլայ : Բոլոր խոնարհ ու բարի մարդկանց բնաւորութիւնն ալ ասոր պէս է , թէ և ինչ կերպ ըլլայ իրենց հարստութիւնը կամ գիտութիւնը աստիճանը կամ պատիւը :

Իրենք Յովսէփին պէս գիտեն թէ՛ շատ տգէտ են թէ և ուրիշները իրենք իմաստուն կարծեն , իրենց ինչպէս անկատար ու մեղաւոր ըլլալնին գիտեն թէ և ուրիշները իրենք սիրով ու պատուով յարգելու ըլլան :

Մատուծոյ վրայ ունեցած հաւատքնին իրենց կառաջնորդէ ան էակին

Նայելու որն որ ամբիժ մաքրութեամբ
 ու անարատ սրբութեամբ լեցուն է .
 ու ինքըզինքնին անոր առջևը կրխո-
 նարհեցունեն :

Ու երբոր իրենց չորս կողմի եղող
 ընկերներուն վրայ նայելու ըլլան , ու
 տեսնան անանկ մէկը որ Մատուած չի
 սիրէր ու իրեն ծառայութիւն չընէր .
 ինքըզինքներնուն կըհարցունեն թէ
 ո՞վ է ան որ մեզ անոնցմէ կըտարբե-
 րէ :

Մտնաք գիտեն որ իրենք բնականա-
 բար ուրիշներէն աղէկ չեն , ու թէ որ
 մէկ տարբերութիւն մըն ալ կայ նէ ,
 անիկա Մատուծոյ շնորհքը ըրած պիտի
 ըլլայ :

Ու նաև իրենց ընկերներուն հետ
 խօսակցութիւն ընելով մէկ հեղ ու
 հանդարտ ոգի մը պիտի ցուցնեն .
 միտքերնին բերելով թէ « խոնար-
 հութիւնը պատիւէն առաջ է » . ու
 նաև « երանի հոգևով աղքատներուն ,
 ինչու որ անոնցն է երկկինքին արքայ-
 ութիւնը » :

Արդեօք դուք ալ ան հողւով աղքատներուն կարգին մէջն է՞ք մի . ու նաև դուք ձեզ Աստուծոյ առջին ճրշմարտապէս կըխոնարհեցունէ՞ք մի ձեր մեծ անարժանութեանը համար , որ դուք իրեն դէմ այնչափ մեղք կըզործէք , ու ինքը այնչափ քիչ կամ կարելի է ամենեւին չէք սիրէր ու իրեն չէք ծառայէր :

Արդեօք ինչպէ՞ս ընկերութիւն կընէք ձեր չորս կողմի եղողներուն հետ , ու անոնց հետ ինչպէս կըվարվիք :

Արդեօք հպարտութիւն մը կըզգա՞ք մի ձեր դէմքին ու հանդերձին վրայ . ձեր ընտանիքին կամ որ և իցէ ստացուածքներուն վրայ . կամ թէ ձեր կեանքին մէջի ակնկալութիւններուն վրայ . կամ զուցէ բարի վարք ու զգացումներ ունենալուն համար :

Արդեօք ուրիշներուն հետ ի՞նչպէս կըվարվիք ամբողջութեամբ ու անհողութեամբ մի . ամբարտաւանութեամբ ու նախատինքով մի :

Արդեօք պատիւէ, ինկած ու անպիտան մէկը տեսնալու ըլլաք նէ . ա նիկս մարդու տեղ չի դնելիք կրնէ՞ք մի :

Աս խնդիրները ձեր առջևը կը դընեմ որ մէկ մը ձեր անցեալ վարքին վրայ նայիք , ու մէկ մ'ալ հիմակվան ունեցած խորհուրդներնուդ վրայ նայիք , ու տեսնաք թէ՞ արդեօք խոնարհութեան ճշմարիտ ոգի մը ձեռք բերած էք մի :

Աւանց աս տեսակ խոնարհութեան մը դուք Յիսուս Վրիստոսի ու իր փրկութեանը հետ հաղորդութիւն մը չէք կրնար ունենալ . ինչու որ Վրիստոս ինքը սրտով խոնարհ ու հեղէր . ու բոլոր իրեն հետևողներն ալ պարտին անանկ ըլլալ :

Թէ որ Վրիստոս ինքըղինքը չի խոնարհեցունէր , ու չուղէր ան իր երկնային փառքերը ձգել , ու թշնամիներուն նախատանայը յանցնառու ըլլալով՝ կեանք չի վարէր աշխար-

Տիս վրայ , ու խաչին վրայ մեռնելու
չըլլար ան ժամանակը մեր վիճակը ին-
տո՞ր պիտի ըլլար :

Մենք անյոյս պիտի մեռնէինք մեր
մեղքին մէջը ու պիտի կորսըվէինք ,
թէ որ Վրկիչը ինքըզինքը չի խոնար-
հեցունէր մեզ մեղքէն ու դժոխքէն
փրկելու համար :

Ասանկ ալ մենք խոնարհ ըլլալու
չե՞նք մի . մանաւանդ որ խեղճ ու
թշուառ մեղաւոր ենք . ու մենք մեզ
խոնարհեցունելու ու միշտ խոնարհու-
թեան մէջ պահելու պարտականու-
թիւն ունինք :

Ուրեմն կրկին հպարտ ու ամբար-
տաւան պիտի ըլլա՞նք մի : Մենք ի՞նչ
ենք կամ ի՞նչ ունինք հպարտանալու :

բարերարութեան ոգի մը՝ ու անոնց
աղէկութեանը համար աշխատելու
ջանք մը առաջ բերել տրվաւ :

Մենք չենք տեսնար որ Յովսէփ
միայն իր փառքը էվելցունելու հա-
մար , յատուկ խորհուրդներ ունէր իր
մտքին մէջը :

Բոլոր իր կեանքին մէջը՝ իր փառ-
քը ու իշխանութիւնը Մատուծոյ նա-
խախնամութեամբը իրեն եկաւ , ու
ոչ թէ իրեն խնդրելովը : Ան ընդհա-
նուր պատիւը՝ որով Թաղաւորը ու բո-
լոր ազգը բռնէր էին , իր ազնիւ ու
բարեսիրտ բնաւորութիւնը կը ցուցը-
նէ :

Թէ որ ասանկ չըլլար՝ փարաւոն
այնչափ մարդասիրաբար չի պիտի ըն-
դունէր Յովսէփին մարդիկը ու Յակո-
բին Թաղմանը հանդէսին մէջն ալ
այնչափ զարմանալի պատիւ չի պիտի
ցուցընէր : Մտր նման մէկ ազնիւ ու
բարերար կառավարէ մը ՚ի զատ ու-
րիշ մէկը չէր կրնար ասանկ սիրոյ ու

պատուոյ նշանները ընդունիլ անանկ մէկ
 դօրաւոր Թաղաւորէ մը ու իր անթիւ
 ժողովուրդներէն :

Աս ուրիշներուն աղէկութիւն ընե-
 լու իղձը ու ջանքը , դուք ձեզի պար-
 տիք մէկ մեծ պարտաւորութիւն մը սե-
 պել : Արդեօք որչափ անգամ . քանի
 որ ձեր եղբայրներուն քուրերուն ու
 ընկերներուն քովն էք , կրնաք անոնց
 անանկ բաները ըսել կամ անանկ քաղց-
 ըիկ կերպով բաներ ընել , որ անոնք
 առաւել աղէկ ու երջանիկ ընելու
 պատճառ պիտի ըլլան :

Արդեօք չի կայ անանկ խեղճ մար-
 դիկներ ձեր դրացիներուն մէջը , ո-
 լոնց ձեր ծնողքները կամ բարեկամնե-
 ըր կուզեն քիչ մը բան տալ որ դուք
 անոնց տանիք . ու աս կերպով դուք
 ձեզի սովորութիւն պիտի ընէք . ձեր
 մանկութեան հասակին մէջը չքաւոր-
 ներուն օղնութիւն ընելու :

Արդեօք բաւական մեծցած չէ՞ք մի
 որ դուք ձեր աշխատութեամբը քիչ

մը բան վաստըկիք , ու նոյն վաստըկածնիդ զանազան օգտակար բաներու համար տաք :

Արդեօք ասանկ մէկ բաղձանք մը ունի՞ք մի ուրիշներուն աղէկութիւն ընելու . թէ որ ունիք նէ , ես մեծապէս կուրախանամ , ու աղօթք կընեմ որ ան ձեր սրտին մէջը էվելնայ , ու ձեր մէջը մէկ սովորութիւն մը ըլլայ . ու ձեզ առաւել ան երկինքի բնակիչներուն նմանցընէ , ու նաև ձեզ պատրաստել տայ յաւիտեան անոնց հետ սուրբ ու երջանիկ ըլլալու : Բայց միտքերնիդ ըլլայ որ եթէ ասանկ մէկ ճշմարիտ իղձ մը ունիք նէ . նոյն իղձը ինքիրենը գործքով պիտի յատնըվի ըսածներնուդ կամ ըրածներնուդ մէջը :

Բայց թէ որ ուրիշները առաւել աղէկ ու երջանիկ ընելու համար բան մը չէք ըսեր կամ ըներ նէ , ան ժամանակը յայտնի է որ դուք անոնց համար բարերարութեան զգացումներ չունիք :

Որովհետև ինտոր որ մէկ ծառ մը
բարի պտուղ կըբերէ . կամ մէկ ա-
նարատ աղբիւրէ մը մաքուր ջուր կը-
վաղէ , անանկ ալ բարեսէր զգացում-
ներ ունեցող մարդը միշտ ինքըզինքը
ուրիշներուն աղէկութեանը համար
կըղնէ :

Դուք ալ արդեօք ասանկ բարեսէր
զգացումներ ունի՞ք մի . արդեօք ձեր
քովը եղողները աղէկ ու երջանիկ ընե-
լու իղձ ունի՞ք մի , արդեօք անոնց ան-
մահ հողիները երջանկացնելու կը-
բաղձա՞ք մի :

Ո՛հ իմ սիրելի տղաքներս . թէ որ
ասանկ մէկ իղձ մը չունիք նէ , շատ
մեծ յանցանքի մը ու վտանգի մը վի-
ճակի մէջ էք :

Լստուած սէր է : Ինքը կատար-
եալ բարերար է : Ինքը կուրախանայ
աղէկութիւն ընելու . ու անդադար ա-
ղէկութիւն կընէ :

Յիսուս Քրիստոս կատարեալ բա-
րերար է . մամուսացէ՛ք ան բաներուն

վրայ՝ որոնք որ ինքը ըրաւ, ու կրեց՝
 ձեզ ու ուրիշները յաւիտեան երջա-
 նիկ ընելու համար, միայն թէ իրեն
 ապաւինեցէ՛ք, ու իր ամենօրհնեալ
 օրինակին նմանեցէ՛ք :

Երկինքին բնակիչներուն բոլորն
 ալ կատարեալ բարերար են . անոնք
 կուրախանան Մատուած սիրելու ու ա-
 նոր ծառայութիւն ընելու, իրենց չորս
 կողմի եղողներուն սրբութիւնը ու եր-
 ջանկութիւնը էվելցունելով, ու Մա-
 տուծոյ բարերարութեանը ու գթու-
 թեանը պատուիրանքները ՚ի զործ
 դնելով :

Արդեօք դուք ալ ասանկ զգա-
 ցումներ չունի՞ք մի : Աւրիշները աղէկ
 ու երջանիկ ընելու համար չէ՞ք մի
 ջանար : Միայն դուք ձեզի համար մի՞
 կըխորհիք թէ՛ ինչ կերպով դուք ձեզ
 զուարճացնէք . դուք կուզէ՞ք որ ձեր
 ծնողքները ու բարեկամները միայն
 ձեզի ձեռնտու ըլլան ձեր երջանկու-
 թեանը համար . բայց դուք անոնցը

չէք նայիր : Բտոնք ձեր անձնասէր
 ու մեղաւոր ըլլալը չե՞ն մի ցուցընէր :
 Ուրեմն Բտտուած ի՞նչպէս առանց
 տհաճութեան կրնայ ձեր վրայ նայիլ .
 ի՞նչպէս ձեզ երկինքը կրնայ ընդու-
 նել , մինչև որ մէկ մեծ փոփոխու-
 թիւն մը չըլլայ ձեր զգացումներուն
 ու վարքին մէջը նէ :

Բուք աս փոփոխութեանը շատ կա-
 րոտ էք որ ձեր հիմակվան անձնասէր
 զգացումներուն ու վարքերուն տեղը ,
 Բտտուած՝ ու ձեր ընկերները ճշմար-
 տապէս սիրէք :

Սակայն մինչև որ աս երկու բանը
 չընէք . ո՛չ ասանկ փոփոխութիւններ
 կրնայ ըլլար , ո՛չ ալ կրնաք սկսել
 ուղիղ զգացումներ ունենալ ու բա-
 րեգործութիւն ընել , այսինքն մինչև
 որ ձեր անձնասիրութեանը ու մեղ-
 քերնուդ համար բոլորով սրտիւ չի
 տրտմիք . ու տէր Հիսուս Վրիստոսին
 չապաւինիք որ ձեզ բոլոր մեղքեր-
 նուդ ազատէ :

Աս է բարեպաշտութեան սկիզբը ,
 հիմա պիտի սկսէ՞ք մի խոնարհու-
 թեամբ ձեր մեղանչականութիւնը Աս-
 տուծոյ խոստովանիլ , ու փրկութեան
 համար Վրիստոսի ապաւինիլ . ու
 հողւոյն սրբոյ համար աղօթք ընել ,
 որ ձեր հոգիներուն վրայ թափվի . որ
 աս կերպով մէկ մեծ փոփոխութիւն
 մը ըլլայ ձեր հոգիներուն մէջը , մե-
 ղանչականութենէն սրբութեան փոխ-
 վելու : Աւ նաև միայն ձեր երջանկու-
 թեանը համար ունեցած անձնասիրու-
 թիւնը մէկ զի ձգելու ու Աստուծոյ
 ու փրկիչին վրայ եռանդազին սէր մը
 ունենալու հետևելու , ու մէկ զօրաւոր
 իղձ մը ունենալու ձեր սրտին մէջը ,
 որ բոլոր ձեր կարողութեան մէջ ե-
 զած ջանքը ուրիշներուն աղէկութեա-
 նը ու երջանկութեանը համար ընէք :

